

Od 1. nov. dalje
naročnina mesečno
80 din, za inozem-
stvo 50 din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 din, za
inozemstvo 120 din.
Uredništvo:
Kopitarjeva ul. 6/III.
Tel. 40-01 do 40-05

Naročite
"Slovenec" koledar"
Stane le 18 dinarjev
Obsega 256 strani formata 23 x 30,5 cm

SLOVENEK

Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku.

Cek. rač. Ljubljana
št. 10.650 za naroč-
nino in št. 10.849
za inserate.
Uprava: Kopitar-
jeva ulica 6
Tel. 40-01 do 40-05
Podruž.: Maribor,
Celje, Ptuj, Jesenice,
Kranj, Novo mesto,
Trbovlje.

„Rojeno nam je Dete!“

Iz cerkvenih hvalnic svetih božičnih dni neprestano odmeva radostna misel: »Rojeno nam je Dete!« — Ubogo, majhno dete, v jaslice položeno, sredi neizrečene človeške bede in pomanjkanja. Toda Cerkev, ki veruje, ne gleda na te zunanje pomanjkljivosti, ampak vidi globlje in se raduje nad čudežem, s katerim je Bog v majhnem Detetu izkazal človeškemu rodu svojo neizmerno moč in ljubezen. Cerkev veruje, da se v novorojenem skriva učlovečena druga božja oseba, Bog sam, ki je stopil na zemljo, da reši človeški rod večne pogube. Ob tem Detetu se od tedaj loči človeštvo v dva tabora: v svet vernih, ki ga priznava in moli kot svojega Odrašenika, in v svet nevernih, ki jim je kamen spoditke in pogubljenja.

Mimo te osnovne resnice pa nam božični praznik oznanja še drug, za naš čas zelo sodoben nauk? Veselje in ljubeznost do človeštva! Novorojeni je človek, vreden vse človeške ljubezni in pažnje. Čeprav otrok, je vendarle osebnost, nekaj drugega kakor množica ali kolektiv. Kot osebnost ima svoje pravice, posebno še pravico do življenja, ki mora biti tudi družbi sveta in vredna vsega spoštovanja.

Za naš čas nam je s tem podan globok nauk, za naš čas, ki mu je spoštovanje pred človekovo osebnostjo tuje postalo. Pojem človeške osebnosti izginja vedno bolj in tudi čut za človekovo dostojanstvo in njegovo pravico. Samo množica, kolektiv je, ki nekaj pomenja in ki o vsem odloča. Poedinec, njegova čast, njegov namen in pravice pa nič ne štejejo, ako je množica drugačnega mnenja. Zato tudi človekovo življenje ni več sveto, ni več prva vrednota na zemlji. Za sebične interese razrednega ali nacionalnega kolektiva gonijo danes človeka lahkomišelnost v smrt; umirati mora za nenasiten imperializem, krivičen drugim narodom, ki s pravilno ljubeznijo do domovine nima nič skupnega.

V današnjem času, ki je prepoln teh in drugih zablod o temeljnih življenjskih vprašanjih, ni božična blagovest le odmev hrepenenja milijonov bednih človeških otrok po pravici in miru, ampak je obenem tudi opomin in klic po novem redu, v katerem naj bi bil človek središče življenja, a ne gmota, ne kolektiv in ne denar in njegov interes — kakor danes.

Druga božična misel, ki je tudi daleč od današnjega sveta, pa je radostno veselje nad rojstvom novega človeka. Čim bolj so ljudje izgubili spoštovanje pred človekom in njegovo osebnostjo, tem manj jim je sveta tudi skrivnost porajajočega se življenja. Koliko in kje je danes še veselje nad novorojenim življenjem? Kje slišimo hvalnice, da je Bog dal življenje in luč novemu človeku, ki bo poklican v slavo in radost večnega življenja in čigar življenjska pot bo morda blagoslovljena in blagovana od vsega naroda? — Malo je tega veselja, če bi ne bilo strahotnega pomora še nerojenih življenj, ne bi bilo pogoste jeze, očitanih in kletev ob zibelki, v skrbi za gospodarski obstoj ali tudi samo radi nejevolje ob prikrašitvi ukletih.

Danes vemo, da ni pomanjkanje sredstev glavni vzrok, da ni veselja nad prihodom novega človeka na svet. V bogatih hišah in premožnih ljudskih plasteh je manj otrok kakor pa med reveži. Glavni vzrok narodovega propadanja je mehkužnost in sčelnost roditeljev ter strah pred žrtvami. Kadar v kakem narodu prevladajo sebični nagoni in skvarjenost, potem je dozorel za propad.

A tudi revščina in pomanjkanje sta po mnogih dobrih družinah vzrok, da ob smehljaju novega zemljančka sega skrb v dušo staršev. Skušajmo tu pomagati, kolikor moremo! Le čemu si mnogi kopijo tolikšno premoženje, takšno bogastvo? Kje imajo poročstvo, da bodo oni ali njih potomci vse to uživali, ko vendar vidimo, da čez noč izginejo mesta, države, celi narodi? Pri mnogih je skrb za bodočnost pretirana in nespametna. Mogli bi s svojim premoženjem osrečiti mnogo siromakov, ki bi nanje in na njih otroke prosili božjega blagoslova, a nespametno kopijo zaklade, ki jih rja razje in molji razdenejo. Zlasti oni, ki so brez potomstva bi mogli tudi sebi v srečo in blagoslov pomagati revnim družinam z več otroki, da bi se veselili novih življenj, ki so edino jamstvo za rast in veličino naroda.

Božični prazniki nas vodijo prav k viru ne le nadnaravnega, ampak tudi naravnega življenja. Otroci nam je rojen in nosi mir in blagoslov vsem, ki so blage volje. Pokažimo svojo »blago voljo« posebno letos z dobrimi deli in prid zlasti siromašnim in bednim otrokom. Naj bo to naša odkupnina in zahvala dobremu Bogu, da je že drugi božič nove svetovne vojne nam bilo prihranjeno razdejati, smrt in uničenje. Vračajmo nam izkazano dobroto in usmiljenje na ta način, da pomagamo k božičnemu veselju siromašnim družinam, da ne bo nihče med nami zaradi pomanjkanja oropan božičnih radosti. Tako se bomo najbolj približali božjemu Detetu, ki je postal ubog in reven, da bi mi bili deležni večnih zakladov. Naj bi vsi Slovenci razumeli

Prijateljem slovenske mladine

Velike mladinske prireditve leta 1941

V znamenju proslave polnoletnosti našega vladarja, Nj. Vel. kralja Petra II., bodo od 28. junija do 6. julija 1941 v Ljubljani mladinski dnevi, ko se bodo najprej zbrali naši najmlajši, ki bodo imeli svoj glavni nastop dne 29. junija 1941; glavni slavnostni dan pa bo v nedeljo, dne 6. julija 1941. Nastopi naših naraščajnikov in mladcev se bodo vrstili s taborenjem mladcev; vse vrste naših telovadcev bodo pokazale višino svojih sposobnosti s tekami v raznih telovadnih in sportnih panogah; svoja načela, cilje in način dela bomo povedali na velikem manifestacijskem zborovanju; po ljubljanskih ulicah bo odmeval krepak korak naših mladih vrst; naš lep Stadion pa bo zopet zbral in združil ob mladini slovenski narod.

Za 6. september 1941 pripravila naša Zveza, da se pokloni s čim večjim zastopstvom v krogih, zbranim iz vseh delov Slovenije, našemu mlademu kralju v Belgradu. V ta namen se je že sestavil v Belgradu poseben

pripravljalni odbor, kateremu predseduje g. senator Smodej.

Namen vseh teh prireditev je, da ima mladina priliko javno dati duška svoji ljubezni in vdanosti kralju in kraljevskemu domu, svoji pripravljenosti, da za domovino žrtvuje vse svoje sile in sposobnosti, vse svoje življenje. Hoče pa mladina pri tem ob sebi združiti tudi še ves narod.

Pokojni slovenski voditelj dr. Anton Korošec je z velikim veseljem pričakoval te dneve, ko bi videl mladino, združeno v ljubezni in vdanosti Bogu, domovini in kralju. Žal, ni mu bilo dano, da bi te dneve dočkal med nami. Toda zato se hočemo s toliko večjo ljubeznijo potrditi, da bo vse kar najbolje pripravljeno in izvedeno. S tem bomo prav gotovo izpolnili voljo pok. dr. Ant. Korošca.

Vso slovensko javnost prosimo, da nas pri našem pripravljalnem delu podpira. Naj nas že priprava združi v veliko skupnost, ker

le tako bo vsa prireditve res postala klic vsega naroda.

Posebej se obračamo na mesto Ljubljano, ki bo ob mladinskih dnevih zopet sprejela vase najlepši cvet našega naroda, da pokaže vso svojo naklonjenost, ljubezen, zlasti svojo gostoljubnost slovenski mladini in njenim prijateljem.

Naše ljubljanske prijatelje tudi prosimo, da nam pomagajo v raznih pripravljalnih odborih; če hočemo mladinske dneve dobro pripraviti, bo veliko dela; rabili bomo veliko poštvalnih sodelavcev.

Ti pa, slovenska mladina, se pripravi za te velike dneve z vso resnobo in z vso ljubeznijo, z vso vztrajnostjo in žrtvovanjem, kar si že velikokrat izpričala in boš toliko bolj zdaj, ko bomo na čelu vsega slovenskega naroda pokazali, da smo neomajno zvesti Bogu, domovini in kralju.

Bog živil Zveza fantovskih odsekov in Zveza deklinskih krožkov.

Božično pismo papeža Pija XII. za otroke - žrtve sedanje vojne

Papež Pij XII. je poslal svojemu državnemu tajniku kardinalu Maglioneju pismo, v katerem poziva vse vernike po vsem svetu, da bi čim bolj pomagali otrokom, ki so postali žrtve vojne.

V tem svojem pismu obžaluje sv. oče, da ne more človeštvo praznovati letos svetih božičnih praznikov v miru, ampak ga sagrinjajo valovi vojne od dne do dne bolj. Sprito takega položaja ne more storiti papež drugega, kakor da poziva vse dobre ljudi, naj odpro svoje srce vsem žrtvam vojne, da bi vsak po svojih močeh kaj storil, da bi se olajšala slasti trpljenje otrok. Hkrati se moramo posebno goreče obračati na Boga z molitvijo, ki je skrivnostna moč posebno, če se dviga k Njemu iz nedolžnih src. Kar se tiče dobrotelosti same, je čisto naravno, da je ravno Božič najbolj primeren čas, da se spomnimo predvsem otrok, ki so komaj, ko so zagledali luč sveta, postali deležni bridke usode, da morajo prenašati najhujše trpljenje sredi viharja, ki besni okoli nas. Papež, ki je v tem oziru storil, kar je bil mogel in bo še storil, da se s darovi olajša gorje otrok, je prepričan, da bodo tudi vladarji v vojskujočih se državah storili vse v smislu kulturne tradicije krščanskega sveta, da bi mladina zaradi vojne preveč ne trpela. V tistih državah pa, ki so tako srečne, da jim je usoda prizanesla z vojsko, naj se tudi mladina sama spomni svojih bratov in sestra po širnem svetu, ki so ostali brez kruha, brez obleke in v tolikih primerih tudi brez staršev. V teh dneh, ko se spominjamo božjega Dete in nedolžnih otrok, ki jih je dal poklati Herod, naj se ukvnejo plemenite akcije, predvsem od strani onih, ki uživajo mirno življenje v blagostanju svojih družin, da bi otroci, ki jim je ugrabila vojna starše in soročnike ter jih izpostavila vsakovrstnemu trpljenju brez zaščite, bili deležni darov in pomoči iz vseh krajev, kjer vojna še ni užgala svoje krvave baklje.

Najboljše bi seveda bilo, če bi se mogla po vsem svetu organizirati dobrodelna akcija za te nedolžne žrtve vojne, toda žalibog je to nemogoče: zato naj se pač stori toliko, kolikor je v takih obžalovanja vrednih okoliščinah sploh mogoče. Ob tej priliki, pravi papež, da se mora z največjo hvaležnostjo spominjati vseh, ki so ga podpirali in ga podpirajo v njegovih namerah, da bi se

manjšala gorje, ki ga je že prinesla sedanja nečloveška vojna. Najbolj pa je treba pohvaliti episkopat Amerike, ki je tako zelo razumel potrebe vsega trpetega človeštva in se postavil na čelo vsem Amerikancem, da se organizira, kjerkoli je to mogoče, dobrodelnost, ki nikoli ni bila tako potrebna kakor danes. Papež želi, da bi Bog skrajšal človeštvo čas izkušnje in da bi vsaj te božične dni krščanske družine uživale nekaj trenutkov miru in da bi jih sveta božična noč zbrala v želji in prepričanju, da bo doživela vsa človeška družina lepše čase.

Božič v Vatikanu

Rim, 22. dec. AA. Kakor poročajo iz vatičanskega mesta, bo papež Pij XI na Sveti večer imel običajni nagovor kardinalskemu kolegiju, ki mu bo častil za praznike.

Konzistorija, o katerem se je svoj čas govorilo, pa ne bo. Zaradi vojne so prekomorske zveze postale tako slabe, da papež ne bo še imenoval novih kardinalov, čeprav je praznih 15 mest, od katerih bi bil papež rad zasedel vsaj nekaj. Sedanji izredni čas nalaga papežu veliko dela, tako da gori v njegovi pisarni luč pozno v noč. Papež si privoščil vsak dan samo pol ure počitka, ki ga prebije sprehajajoč se po vatičanskih vrtovih.

Državno tajništvo je priobčilo pregled, iz katerega je razvidno, da je pri sv. Stolici zastopanih 12 držav z veleposlaniki in 23 z navadnimi poslaniki. Amerika je zastopana po izrednem poslaniku g. Myronu Tavorju. Med poslaniki je tudi zastopnik malteškega reda. Značilno je, da sv. Stolica slejkoprej priznava poslanika Poljske in Belgije in da tudi poslanik Litve še ni bil odpoklican.

Katoličani v zasedenih deželah med božičnimi prazniki

Apostolski nuncij v Berlinu je prošil nemško vlado, da bi katoličanom na Nizozemskem, v Belgiji in v poljskem generalnem gubernatoratu dala na razpolago za božične praznike večje število cerkva. Nemška vlada je temu

Francijo skrbi usoda njenih kolonij

Vichy, 22. dec. t. AFL. Francoski minister za kolonije admiral Platon je poslal na vse guvernerje kolonij okrožnico, v kateri daje smernice za nadaljnje delo. Admiral Platon zahteva od kolonialnega uradništva največjo disciplino ter brezmejno poštvalnost. Le tako bo mogoče skupno s Petainovo vlado obnoviti Francijo in jo potegniti iz pnižanja, ki ga je doživela. Francoski kolonialni guvernerji naj brez usmiljenja iztrebijo vsako lenarjenje in vsako nepokorščino. Na teh dveh grehah bi bila Francija skoraj umrla. Če se posreči obnoviti avtoriteto in dvigniti duha poštvalnosti, bo obnova prišla sama od sebe.

V političnih krogih menijo, da je okrožnica dala navodilo, naj povsod strogo nastopijo proti prisilnim generala de Gaullea, ki se po francoskih kolonijah zelo širijo in dobivajo vedno večji vpliv.

Srečne božične praznike in Novo leto

želi vsem svojim cenj. odjemalcem

VELETRGOVINA
Z VINOM

Zastopstvo za Slovenijo tvrdka

M. CESAR — Ljubljana VII
Gasilska cesta št. 3; telefon 23-69

Blagoslovljene praznike

vsem naročnikom, sotrudnikom
in inserentom!

Uredništvo in uprava

Današnja številka »Slovenec« obsega z božično prilogo 28 strani. Prihodnja številka »Slovenec« izide v soboto, dne 28. decembra 1940, zjutraj.

Spremembe v angleški vladi

Halifax v Ameriko — Eden zunanji minister

London, 22. dec. t. Reuter. Ministrski predsednik Churchill je izvedel obsežne spremembe v svoji vladi. Snoči zelo pozno je bilo objavljeno uradno obvestilo, da je bil za angleškega veleposlanika v Ameriki imenovan dosedanji zunanji minister lord Halifax. S tem je bilo izpraznjeno mesto državnega tajnika za zunanje zadeve. Na to mesto je bil imenovan dosedanji vojni minister Anthony Eden, za vojnega ministra pa je bil imenovan David Margason. Lord Cranborne, minister za domovino, je bil na mesto lorda Halifaxa imenovan za predstavnika in govornika vlade v lordski zbornici.

Imenovanje lorda Halifaxa za poslanika v Združenih državah Severne Amerike so napovedovali že nekaj dni. Lord Halifax je temeljito poučen o vseh vojnih načrtih in bo najboljši tolmač Anglije v Ameriki. Na drugi strani pa je bil kot zunanji minister že nekoliko obremenjen in morda premalo dizen. Poleg tega je bil obremenjen zaradi raznih poskusov,

in se v pravem spoznanju radovali veselega božičnega oznanila:

»Rojeno nam je Dete!«

Dir

Politični zapiski

»Dr. Franc Kulovec, novi voditelj Slovenske Ljudske Stranke«

Pod tem naslovom poroča glasilo pravosodnega ministra dr. Lazarija Markoviča: »Slovenska ljudska stranka, ki je v sestavi JRZ, ki pa je vendarle ohranila svojo strankarsko posebnost, je na svojem sestanku 17. decembra t. l. za naslednika rajnemu dr. Korošcu izvolila dr. Franca Kulovec. Ta izvolitev je docela naravna z ozirom na veliki ugled in veliko zaupanje, ki ga dr. Kulovec uživa v svoji stranki. Mi pozdravljamo dr. Kulovec, ker ga poznamo kot zelo delavnega delavca v vprašanju sporazuma ter verujemo, da bo v svojem političnem delu našel še več skupnih točk z Radikalno stranko, v kolikor pojde za razmerje s Srbi, da bi se še poglobila državna politika sporazuma, ki je njen namen čim večja moč in čim večja strnjnost naše skupne jugoslovanske države.«

Socialisti o Horvatovi

»Kmečko-delavski slogi«

Zadnja številka »Delavske politike« prinaša tole notico, ki jo v informacijo dobesedno objavljamo: »Kmečko delavska sloga« se imenuje neka organizacija, ki jo vodi nek g. Pavle Horvat v ljubotinskem okraju. O tej organizaciji zve slovenska javnost od časa do časa iz »Hrvatskega dnevnika«. Iz teh poročil sledi, da je ta organizacija silno močna, obenem pa tudi zatirana. Zadnjič je bilo v Zagrebu na kongresu 78 delegatov. Oprostito pa se je 18 županov, 14 predstavnikov združenih organizacij, 8 predstavnikov obrtnih in 5 predstavnikov trgovskih združenj. V Sloveniji jih je menda malo, ki poznajo to veliko gibanje. Ne spuščamo se v oceno pritožb, ki jih iznaša vodja tega gibanja, toda ostala poročila bi prav lahko izšla v listih pod poglavjem »čajke in povesti« — za Hrvate.«

Spor zaradi zemljevida

V belgradskem časopisu »Ravnopravnost« beremo, da je med romunskim listom »Universul« in med madžarskim časopisem nastala huda polemika zaradi nekega zemljevida, ki je menda izbešen na Madžarskem. »Universul« trdi, da je bil zemljevid izdan s pooblastilom madžarske vlade ter da so na njem zarisane vse dežele, ki jih mora Madžarska še dobiti, in sicer: na severu Slovaška, na zahodu Gradišćansko, na jugu Hrvatska, Slavonija in Bačka, na jugozahodu Reka ter del Transilvanije z Banatom, ki na jugovzhodu pripada Rumuniji. »Ravnopravnost« poroča po »Universulu«: »Na zemljevidu je tiskana opomba, da Madžarska narodna zveza prosi madžarske občine, naj ta zemljevid izbešijo na najbolj vidnem mestu, da bo tako javnost pomagala razširati nezgodljivo zaupanje v prihodnost Madžarske.« — Kakor nadalje poroča »Ravnopravnost«, pa so madžarski listi ostro odgovorili romunskemu listu ter ga obtožili, da spletkari ter da bi Madžarsko pri osištih državah naslikal za neolajno (to zlasti velja zaradi Gradišćanskega, ki zdaj spada k Nemčiji). Madžarsko časopisje trdi, da je ta zemljevid star in da je zaznamuje tiste kraje, ki so nekdanji pripadali Madžarski ter da zaradi tega zemljevid nikakor nima ne revizionističnega niti propagandnega značaja.«

Huda zima

Belgrad, 23. dec. b. Včeraj in danes je v vseh vzhodnih krajih Jugoslavije, kakor tudi v Belgradu zavlada precejšen mraz in je prišlo tudi snežiti. Tako je v Belgradu zapadlo čez noč okrog 20 cm novega snega. Hudi snežni meteži pa so divjali vso noč in ves dan v Južni Srbiji, kjer je na več krajih prekinjen avtobusni promet. Zlasti visok sneg je zapadel v Črni gori in je Cetinje danes odrezano od ostalega sveta. V Belgrad prihajajo vsi vlaki z velikimi zamudami.

Churchill na naslov Italije

London, 22. dec. t. Reuter. Nocoj je imel ministrski predsednik Churchill v radu govor, namenjen italijanskemu narodu. V tem govoru je med drugim izjavil:

Vedno prijatelj

»Nocoj govorim italijanskemu narodu iz Londona, torej iz osrčja angleških otokov in angleškega imperija. Govorim vam z besedami, ki jih diplomati imenujejo polne resnice in spoštovanja. Med nami je vojna. To je strašna in grozna misel. Kdo neki si je mogel pred nekaterimi melanholičnimi leti misliti, da bosta kedaj angleški in italijanski narod skušala drug drugega uničiti. Mi smo zmerom bili prijatelji. Mi Angleži smo bili prvoborci za italijanski risorgimento (to je za ustanovitve zedinjene Italije). Bili smo pristasi Garibaldija, občudovalci Mazzinija in Cavourja. Angleški parlament in angleška javnost sta iskreno podpirala vse to veliko gibanje za zedinjenje Italije, ki je svetla točka v 19. stoletju. Naši pradedje so koprnili po tem, da bi videli Italijo svobodno od avstrijske jarma, da bi doživeli, da bodo padle vse nožne meje in ovire, tako da bi italijanski narod in njegova prelepa dežela mogla zavzeti svoje spoštovano mesto med vodilnimi narodi Evrope kot siljen in nadarjen član evropske družine in krščanskega občestva. Nikdar nismo bili vaši sovražniki. Do danes ne. V zadnji vojni proti barbarstvu smo bili vaši vojni tovariši. Se 15 let po tisti vojni smo bili vaši prijatelji. Čeprav ustanove, ki ste jih po vojni sprejeli, niso našim sorodni in se razlikujejo, po našem mnenju, od tistih osnovnih sil, ki so ustvarile zedinjeno Italijo, smo vendar hodili drug ob drugem složno in v miru ter v dobri volji. Tisoči vaših ljudi so bili pri nas v Angliji, tisoči Angležev so hodili k vam v Italijo. Radi smo se imeli in smo med seboj lepo izhajali. Drug drugemu smo izkazovali uslužnosti, prijateljstvo in spoštovanje. Sedaj pa se med seboj vojskujemo. Sedaj pa smo prokleli, da stremimo za uničenjem drug drugega. Naši letalci trgajo vaš afriški imperij in ga še bodo trgali v drobne kosce. Kajti sedaj smo šele v začetku te žalostne zgodovine. Kdo naj danes reče, kakšen bo konec vsega tega? Morda bomo že v kratkem prisiljeni, da pridemo drug drugemu še bližje v smrtnem spopadu. Kdo je temu kriv? Kako je do tega prišlo? Cemu vse to?

Zakaj?

Italijani, povedal vam bom resnico. Vse to se je zgodilo zaradi enega kamega človeka. Samo en mož je tisti, ki je italijanski narod postavil v smrtno borbo proti angleškemu imperiju in oproti Italijo simpatij Ameriki. Da je to velik mož, ne zanikam. Toda, da vas je po 10 letih neomejene oblasti pripeljal na rob prepada, tega tudi nikdo ne zanika. Samo en mož je bil, ki je proti italijanski kroni in kraljevski družini, proti paču in avtoriteti katoliške cerkve, proti željam italijanskega naroda samega, ki te vojne ni maral, postavil dediče stare rimske kulture na stran nasilja. V tem je vsa tragedija italijanske zgodovine.

Abesinski prepri

Kot izgovor se navaja prepri zaradi sankcij v abesinski vojni. Ogledimo si to stvar. Po vojni sta Anglija in Italija skupno podpisali pakt Zveze narodov, ki je vsaki podpisatelj prepovedal uporabljal vojno kot sredstvo svoje politike. Tudi Abesinija je bila članica Zveze narodov. Takrat se je naša angleška vlada temu protivila, ker smo dvomili, da je Abesinija že dosegla tisti vsek omike, ki ji daje pravico, da sedi med omikanimi narodi. Toda takrat je bil predsednik Italijanske vlade sam in osebno tisti, ki je vztrajal pri tem, da naj Abesinija postane polnopravna članica Zveze narodov. On je s tem vas in nas enako obvezal, da spoštujemo pakt, kakor hitro ga je tudi Abesinija podpisala. Tako je nastal prepri. Kri sicer med nami ni tekla, toda staro prijateljstvo je izginilo. Toda kaj je ta malenkostni spor zaradi Abesinije, katero smo se mi in vi enako slovesno obvezali spoštovati, v primeru s smrtnim bojem, ki sta ga Italija in Anglija sedaj začeli. Slovesno izjavljam — in vem, da bodo moje besede zelo daleč segle — da se v abesinskem sporu ni zgodilo ničesar, kar bi opravičilo smrtno borbo, ki se je sedaj med nami začela.

Izbruh vojne

Potem se je začela velika vojna med angleško-francosko demokracijo in narodnim socializmom. Kakšno potrebo je čutila Italija, da se v to borbo

meša? Kakšno potrebo je čutila, da je udarila po Franciji, ki je bila že zrušena? Kje je bila potreba, da je napovedala vojno Angliji? Kje potreba, da je vstopila v Egipet, ki stoji pod angleškim varstvom. Mi smo z italijansko nevtiralnostjo bili zadovoljni in smo v prvih devetih mesecih vojne pazljivo spoštovali vse interese Italije. Toda to spoštovanje se vam je razlagalo kot — strahopetnost Anglije. Govorili so vam, da smo preživeli, okosteneli čvekači, ki klepetajo v zastarelem jeziku prošega stoletja o liberalizmu in svobodi. Toda nas ni bilo strah. Tudi slabi nismo bili.

Francoska republika je trenutno omočena na tleh. Toda Francija bo spet vstala. Ali ves angleški imperij, lahko rečem, ves angleški govoril svet se je sedaj dvignil in prihajal. Za njim prihajajo vsa sredstva moderne tehnike in pridobitki stare kulture. Zakaj ste se vi, ki ste bili naši prijatelji, zakaj ste se vrgli na pot temu prihajajočemu plazu, ki bi šel svojo pot dalje, vi, ki ste mogli postati naši bratje? Zakaj ste se odločili, da napadete Grčijo? Vprašam vas, zakaj? Tudi vi se lahko tako vprašate, ker vas nikdo ni povprašal za vaše mnenje. Samo en mož je bil tisti, ki je dal povelje, da se pustošijo miroljubne vinske gorice miroljubnega sosednjega naroda.

Churchillovo pismo

Prišel je čas, ko imata italijanska monarhija in italijanski narod, ki sta čuvarka osrčja krščanskega sveta, spet pravico, da izrečeta svojo besedo o teh usodnih vprašanjih. Res je. Italijanska armada se je vedno borila z velikim junaštvom po vseh bojiščih zgodovine. Danes njeno srce ni za boj. Lahko vam povem, da sem jaz, Churchill, vse storil, da bi preprečil to vojno med nami. V dokaz zato vam bom prebral pismo, ki sem ga nekdaj dni pred usodno odločitvijo poslal Mussoliniju: »Francoska fronta je zlomljena, toda francoska armada še ni. Ko prevzamam dolžnosti prvega ministra in vojnega ministra angleškega imperija, se spominjam sestanka z Vami v Rimu. Čutilim tudi željo, da bi v najboljši volji govoril z Vami, ki ste voditelj italijanskega naroda. Govoril sem prepri, ki postaja čedalje globlji. Ali je res prepri, da preprečimo prelivanje krvi med italijanskim in angleškim narodom? Lahko drug drugemu prizadenemo hudo škodo in zatamnimo Sredozemlje z vojno med seboj. Če Vi mislite, da je prav tako, je dobro in bo tako moralo biti. Toda jaz izjavljam, da nikdar nisem bil sovražnik italijanske veličine in v srcu nikdar sovražnik tistih, ki Italiji dajejo zakone. Danes ne moremo predvideti, kakšen pot bo imela vojna. Toda to lahko rečem, da se naj zgodi v Evropi karkoli hoče, Anglija bo šla naprej do konca. Imam upravičeno upanje, da nas bo Amerika podpirala vedno bolj. Nikar ne mislite, da Vam pišem to pismo v napadu, kakšne duševne slabosti, marveč da je usodni ur napravnim usodni priziv, ki bo ostal zapisan v zgodovini. Vsa dolga stoletja našaj nama vpeljejo, da skupna dediča latinske in krščanske omike ne smeta biti med seboj sovražniki v smrtnem boju. Poslušajte ta klic stoletij, prosim Vas in rolim Vas v vsem spoštovanju, preden ne bo dano usodno znamenje. Nikdar usodnega signala ne bo dala Anglija.«

Na to pismo sem dobil naslednji odgovor: »Odgovarjam Vam na pismo, ki ste mi ga poslali, in Vam povem, da se prav gotovo zavedate velikih zgodovinskih razlogov in raznih okoliščin, ki so najini dve deželi postavili drugo proti drug. Ni mi treba iti daleč nazaj. Spominjam Vas samo vaše pobude l. 1935, da boste pokrbeli v Ženevi pri Zvezi narodov, da se proti Italiji, ki je hotela pridobiti majhen košček afriškega ozemlja, ne da bi s tem škodovala Vašemu ozemlju ali ozemlju drugih držav, ne bodo izvajale sankcije. Spominjam Vas tudi na podrejeni in služnostni položaj, v katerem se Italija nahaja v svojem lastnem morju. Ko ste napovedali vojno Nemčiji, ste hoteli eno spoštovati obljubo, ki ste jo podpisali. Razumeli boste, da me navdaja isto spoštovanje do časti, pod katero smo sprejeli obveznosti v italijansko-nemškem paktu, da enaka čustva dajejo emu moji politiki danes in jih bodo dajala jutri, pa naj se zgodi karkoli hoče.«

Iz teh pisem boste, Italijani, sami spoznali, kdo je hotel vojno, in kdo je ni hotel.

Kakšen je položaj Italije danes? Ves angleški imperij napada Italijo v Afriki. Krki so začeli z močnim protinapadom. Kaj sedaj? Ali boste poklicali Atilo na pomoč čez grebene Alpe, da vas vzame pod svoje varstvo? Takšen je položaj in tukaj Vas zapuščam do dneva, ko bo italijanski narod spet sam začel kovati svojo usodo.

Dve bombi padli na Sušak

Sušak, 23. dec. c. Ponoči ob 1.30 je letalo neznan narodnosti vrglo dve bombi na Sušak. Ena bomba je eksplodirala z vso silo. Letalo, ki je vrglo bombi, je najprej krožilo nad Kvarnerskim zalivom, nato pa nad obmejnim ozemljem nad Rečino. Letalo je krožilo nad mestom kakih 15 minut, nato pa je letalo poletelo v smer zahod — vzhod in sicer nad progo, ki veže Sušak z Reko. V tej smeri je letalo vrglo dve bombi in sicer v razdalji 50 m. Obe sta padli kakih 20 m severno od proge. Ena bomba je padla na betonsko streho drobnarije Cvetič pri stopnicah gimnazijskega poslopja in sicer blizu hiše ing. Marinkovića in hiše dimnikarja Suflaja in sicer nedaleč od meje hiše in od gimnazija. Bomba je eksplodirala z velikim učinkom. Stanovanja v hiši ing. Marinkovića in dimnikarja Suflaja so poškodovana. Vse hiše na bližnjih hišah so razbile, vrglo je iz zida tudi vse vrtno oboje vse obode oken ter vse podboje. Tudi številne sosedne hiše so bile poškodovane. Mestna hiša in gimnazija sta tudi težje poškodovani. Del bombe, ki je padel na streho železniškega vagona na postaji, je streho prebil in nato razbil še bližnji osebni vagon. Sicer pa je železnika postaja od kraja, kjer je padla bomba, več sto metrov oddaljena. Večji del bombe je padel na trsatske stopnice, ki so prav tako nekaj 100 metrov proč od eksplozije.

Na vseh bližnjih hišah so popokale hiše. Več sto stanovanj je tako brez šip na oknih. Dobro je, da bomba ni padla na kakšno poslopje ali pa med bolj stisnjena poslopja. Zaradi tega je bilo ranjenih samo osem oseb in sicer so jih ranile razbite hiše ali pa deli pohištva. Vse ranjence so odpeljali v bolnišnice, kjer so jim takoj nudili vsjo pomoč, tam pa so jim nudili prvo pomoč in jih poslali domov. V bolnišnici je ostala samo 26 letna Romana Reljat, ki je bila lažje ranjena po obrazu. Njeno stanje ni težko, vendar pa je ostala v bolnišnici.

Druga bomba je padla v isti smeri in sicer 50 m dalje in sicer pred samo gimnazijem na takozvanem Radanovem. Ta bomba ni napravila nobene škode. Hiša ing. Marinkovića je zelo poškodovana in neuporabna, dasi je v njej 6 do 8 stanovanj in je sicer trinadstropna. Manjša je škoda

v Suflajevi hiši. Bomba je potrgala in prekinila vse vodovodne, telefonske in električne napeljave. Mnoga stanovanja so razdejana.

Na Reki sami je bil ponoči večkrat dan znak za nevtrnost in je večina prebivalstva prebila noč v zakloniščih. Na Reki niso streljali niti protiletalski topovi, pa tudi žarometi niso svetili. Bomba so bile najbrž namenjene progi, ki veže Sušak z Reko. Dobro je, da to niso bile zažigalne bombe, kajti sicer lahko bila škoda mnogo večja. Vendar pa cenijo škodo na več milijonov dinarjev. Takoj jutraj so že začeli s čiščenji. Bomba ima znake S. C. I. in je merila v premeru 18,50 cm.

Sušak, 23. dec. b. Nele samo Sušak, temveč tudi vse Primorje je pod težkim vtisom bombardiranja, ki so ga oznana letala izvršila v predpretekli noči. Prebivalci so zapreženi in ne morejo razumeti, kako je moglo priti do usodnega pomote. Oblasti, elasti pa krajevne oblasti so pokazale veliko prisotnost duha in hladnokrvnost. Mestni župan Šarinič je s mestnimi činitelji včeraj in danes pregledal vso škodo, ki so jo povzročile eksplozije bomb. Na delu je tudi posebna komisija, ki ima nalogo, da oceni in ugotovi vse nastalo škodo. Tej komisiji predseduje mestni finančni svetnik Justin Cutulič. Vse družine iz porušitih in poškodovanih hiš so se preselile v prostore delavskega doma. Mestno poglavarstvo je storilo potrebne ukrepe, da se poškodovane hiše zavarujejo pred ostalo škodo in je že prišlo postavljati leseno ograjo okrog njih. Okna in vrata pa so zaprli z deskami. Ker sušaški steklarji nimajo dovolj stekla za popravilo vseh oken, so se mestni činitelji pobrigali, da čimprej dobijo potrebno steklo za popravilo oken. Občina je odredila posebno nadzorstvo pri razdelitvi stekla. Razen tega je na delu tudi tehnična komisija, ki proučuje veliko število najdenih razstrelkov bomb in ugotavlja njihov potencial in poreklo. Od ranjenec je v bolnici samo še Stefanija Reljat, 26letna služkinja pri dimnikarjem meistru Suflaju. Njeno etanje pa ni tako nevarno kakor so prvotno mislili, ker nima prelomljene čeljusti. Ostali ranjenci pa so dobili lažje poškodbe in so bili poslani v domačo nego.

Pri ugotavljanju škode bodo morali strokovnjaki

upoštevati tudi hiše, ki so v neposredni bližini eksplozije, ki so prav tako poškodovane in so popokali zlasti notranji delovi, storjena pa je bila tudi škoda na pohištvo. Včeraj in danes so ves dan prihajali ljudje in ogledovali učinek, ki so ga povzročile eksplozije obeh bomb.

Sušak, 23. dec. b. Navzlic hudi burji so včeraj in danes odmrznili razbita stekla in mestnih ulic in zavladalo je normalno življenje. Na številnih hišah so razbita okna, poškodovani pa je tudi več okoliških zgradb. Na razstrelkih so našli razne številke in druge oznake, kar bo omogočilo lahkot ugotovitev porekla bomb.

Zupan mesta Mario Šarinič je izdal prebivalstvu poseben oklic, v katerem mu daje točna navodila, po katerih se morajo ravnati za primer novih napadov. V treh dneh pa morajo popraviti manjšo škodo na svojih hišah.

Dr. Kulovec v Zagrebu

Zagreb, 23. dec. b. Danes je senator dr. Fr. Kulovec, politični naslednik voditelja Slovencev dr. Antona Korošca, prisel v Zagreb, kjer je ob 11.30 obiskal glavnega tajnika HSS dr. Juraja Krnjevića, s katerim se je dalj časa prisrčno pogovarjal.

Osebnostne novice

Belgrad, 21. dec. m. S. kr. ukazom so napredovali sledeči sodniki: v 3. pol. skup. Josip Weiser, starešina na okrajnem sodišču v Kranju, v 5. pol. skup. Teodor Tominec, tajnik Vrhovnega sodišča v Ljubljani, Martin Verovšek, namestnik državnega tožila v Novem mestu, dr. Leo Pompe, sodnik okrajnega sodišča v Ljubljani, Josip Rezelj, sodnik okrajnega sodišča v Novem mestu, dr. Alojzij Finžgar, sodnik okrajnega sodišča v Celju, Alojzij Schmidt, okrajni sodnik v Slovenem Gradcu, Vatroslav Tratinč, okrajni sodnik v Radovljici, Stanislav Cerni, okrajni sodnik v Metliči, in Fran Petterca, okrajni sodnik v Ljubljani, v 6. pol. skup. Franc Vogrin, sodnik okrajnega sodišča v St. Lj. nartu. — Za sodnike so postavljeni: pri okrajnem sodišču v Ormožu Teodor Košir, prielav v Trebnjem, pri okrajnem sodišču v Ljutomeru Franc Cerny, prielav v Vel. Laščah; za tajnika pri apelacijskem sodišču v Ljubljani Dušan Jaklič, sodnik okrajnega sodišča v Novem mestu; za računovodjo 6. pol. skup. pri apelacijskem sodišču v Ljubljani Alojzij Vrhovec, računski kontrolor 7. pol. skup. pri finančnem ravnanstvu v Ljubljani. — S. kr. ukazom je imenovan za okrajnega sodnika v Mureki Soboh Maks Petrič, sodnik okrajnega sodišča v Kostanjevici.

Belgrad, 21. decembra, m. S. kr. ukazom so postavljeni za disciplinske sodnike pri Vrhovnem sodišču v Ljubljani: za predsednika dr. Jakob Konda, predsednik Vrhovnega sodišča, za podpredsednika Anton Lajovic, kasacijski sodnik, za člane pa naslednji kasacijski sodniki: Anton Lajovic, dr. Milko Gaber, dr. Avgust Munda in dr. Ivan Bizjak, za namestnika kasacijskega sodnika dr. Lavoslav Mastnak in dr. Vilko Kranjc. Za disciplinske sodnike pri apelacijskem sodišču so imenovani: za predsednika dr. Vladimir Golia, predsednik apelacijskega sodišča, za podpredsednika dr. Andrej Dolinar, podpredsednik apelacijskega sodišča, za člane pa naslednji kasacijski sodniki dr. Andrej Dolinar, dr. Vinko Strasser, dr. Jakob Prešeren in Alojzij Debeljak, za namestnika apelacijskega sodnika dr. Maks Juvanc, Franc Kovač, Avgust Habermut in dr. Vladimir Rupnik.

Belgrad, 23. dec. m. S. odlokom pravosodnega ministra so postavljeni za člane izpitnega odbora za polaganje odvetniškega izpita na področju apelacijskega sodišča v Ljubljani: za predsednika dr. Vladimir Golia, predsednik apelacijskega sodišča v Ljubljani; za namestnika dr. Andrej Dolinar, podpredsednik apelacijskega sodišča v Ljubljani; za člane: dr. Andrej Dolinar, podpredsednik apelacijskega sodišča v Ljubljani, dr. Jakob Prešeren, sodni kapelacijskega sodišča v Ljubljani, dr. Rudolf Krivic, advokat v Ljubljani, in dr. Josip Sajovic ml., advokat v Ljubljani; za namestnike: Franc Kovač, sodnik apelacijskega sodišča v Ljubljani, Jurij Štempihar, sodnik apelacijskega sodišča v Ljubljani, dr. Celestin Jelenc, advokat v Ljubljani, in dr. Vladimir Grossmann, advokat v Ljubljani.

Za člane izpitnega odbora za polaganje sodniškega izpita na področju apelacijskega sodišča v Ljubljani so postavljeni: za predsednika dr. Vladimir Golia, predsednik apelacijskega sodišča v Ljubljani; za namestnika dr. Andrej Dolinar, podpredsednik apelacijskega sodišča v Ljubljani; za člane: dr. Andrej Dolinar, podpredsednik apelacijskega sodišča v Ljubljani, dr. Jakob Prešeren, sodnik apelacijskega sodišča v Ljubljani, Alojzij Debeljak, sodnik apelacijskega sodišča v Ljubljani, in dr. Vladimir Grossmann, advokat v Ljubljani; za zastopnike: Franc Kovač, sodnik apelacijskega sodišča v Ljubljani, Avgust Habermut, sodnik apelacijskega sodišča v Ljubljani, dr. Vladimir Rupnik, sodnik apelacijskega sodišča v Ljubljani, in dr. Viljem Krejčič, advokat v Ljubljani.

Belgrad, 23. dec. m. S. kraljevim ukazom so odlikovani: Z redom sv. Save III. stopnje Fran Marolt, zborovodja akademskega pevskega zbora v Ljubljani; z jugoslov. krono IV. stopnje Josip Daneš, član ljublj. dram. gledališča.

Vesele božične praznike

ter
srečno in veselo novo leto

Želi vsem svojim cenj. strokam

Černe Angela

valjčni mlin in žaga

Fužine pri Ljubljani

in se priporoča

Političen umor v Bratislavi

Bratislava, 23. dec. DNB: Slično se je v glavnem mestu Slovaške zgodil velik zločin, ki se je končal z vlečnim prelivanjem krvi. Na odprti ulici je bil zaklan z nožem 16 letni Josef Tulis, član nemške mladinske stranke. Zaklan ga je 22 letni slovaški državljani Rudolf Slavicki in sicer po kratkem prepriju. Josef Tulis je podlegel ranam, ko so ga peljali v bolnišnico. Morilec je pobegnil, a so ga kmalu aretirali. Po poročilu notranjega ministrstva, ki je takoj odredilo strogo preiskavo proti morilcu, ki sedaj služi vojaški rok v slovaški vojski, bodo morila postavili pred vojno sodišče.

Ni petroleja

pa vendar imate krasno in prijetno svetlobo s SVETILKO LILIPUT za 80 svet.

1 liter špirlita gorl 22 ur! Tehnično popolna svetilka! Brez kompliranih vijakov kot navadno pri podobnih svetilkah. Dokler traja zaloga cena din 265,- a kompletnim priborom. VARUJTE SE POMOTE! Poizkusite izdelka po taki ceni in tako močno svetlobo!

PETRO-LUX k. d. Zagreb, Radišina ul. 9.
TEL. 72-40 — Prospekti brezplačno in franko! Iščemo agilne zastopnike in preprodajalce.

General Weygand v Afriki

Vichy, 22. dec. t. AFL. O pogajanjih med francosko in nemško vlado ni mogoče izvesti nobenih podrobnosti. Le toliko smemo reči na podlagi glasov, ki prihajajo iz vladnih krogov, da se maršal Petain še vedno upira zahtevam, ki se mu postavljajo. Odkar se je maršal Petain znebil svojega dosedanjega svetovalca Lavaia, je postal mnogo bolj trden v svojem stališču. Veliko vlogo igra pri pogajanjih dejstvo, da se nahaja general Weygand na čelu nedotaknjene kolonialne armade, ki šteje 20 do 30 divizij, daleč proč v Afriki. Če bi se zgodilo, da bi moral maršal Petain zaradi svoje neuklonljivosti odstopiti, s katero možnostjo v nekaterih političnih krogih načunajo, potem je skoraj gotova stvar, da general Weygand z vso svojo armado v francoski severni Afriki ne bo sledil politiki materinske politike in bo ali ustanovil svojo lastno vlado, ali pa se bo priključil generalu de Gaulleu ter tako stopil na stran Anglije, kar bi imelo neugodno posledico, da bi italijanska armada v Libiji morala znova računati s fronto na tunizijski meji.

Vojna Siam—Indokina

Bangkok, 22. dec. t. Associated Press. Vrhovno poveljstvo siamske armade objavlja službeno poročilo, ki pravi, da je francosko obmejno topništvo obstreljevalo siamski mesti Nakonpanom in Thakek. Na tidez mesti je padlo 100 topovskih granat in je razdejanje precejšnje. Siamsko topništvo je odgovorilo in s topovskimi streli uničilo sovražne topovske postojanke. Nadalje so francoske čete hotele pri Nonkaju prekoračiti obmejno reko Mekong ter se izkrcati na siamskem ozemlju. Siamske čete so se postavile v bran in napad odbile, sovražne čete pa uničile.

Pregled po bojiščih

Med Nemčijo in Anglijo letalski napadi. V Albaniji vojskovanje v snegu in mrazu. V Afriki dosedaj 36.000 italijanskih ujetnikov

Afriško bojišče

Italijanska poročila

Nekje v Italiji, 23. dec. AA. Poročilo vrhovnega poveljstva št. 99 pravi:

V obmejnem predelu v Kirenaiki ni nikakršne izpremembe položaja. Naša letala so ponovno obsula z bombami neko predno sovražnikovo postojanko in izvedla nove letalske napade na obkoljena sovražnikove oddelke. Neko naše letalo je potopilo s torpedom neko angleško pomožno križarko.

V Zahodni Afriki smo bombardirali iz letala motorna vozila in sovražnikove naprave v nekaterih krajih zgorajnega Sudana. V noči z 21 na 22. t. m. so sovražnikova letala priletela nad italijansko ozemlje in metala bombe na lagune pri Benetkah, ne da bi povzročila žrtve ali stvarno škodo.

Ljubljana, 24. decembra

Gledališče

Drama: 24. dec. torek, zaprto. — 25. dec. sredo ob 15. Mali lord. Mladinska predstava. Znižane cene; ob 20. Romeo in Julija. Izven. Znižane cene. 26. dec. četrtek ob 15 uri Krog s kredo. Izven. Znižane cene; ob 20 uri Revizor. Izven. Znižane cene. — 27. dec. petek: Zaprto.

Opera: 24. dec. torek, zaprto. — 25. dec. sredo ob 15. uri Friderika. Izven. Gostovanje Josipa Goričiča; ob 20 uri Fidelio. Izven. Znižane cene. — 26. dec. četrtek ob 15. uri Angel z avtom. Mladinska opereta. Izven; ob 20. Vesele žene Windsorske. Izv. — 27. dec. petek: Zaprto.

Radio Ljubljana

Torek, 24. decembra: 7 Jutranji pozdrav. 7.05 Napovedi, poročila. 7.15 Pisan venček veselih zvokov (plošče) do 7.45. 12 iz českih oper (plošče) 12.30 Poročila, objave. 13 Napovedi, objave. 13.15 Salonski kvartet. 14 Poročila. 17. Trenutek zbranih misli. 18.15 Božične pesmi, izvaja kvartet klarinetov, solo poje g. Anton Sladoljev. 19 Napovedi 19.03 Zvonjenje (plošče). 19.15 Božič, praznik miru — predavanje (g. Rudolf Dostal). 19.35 Ljudske božične pesmi s spremljevanjem harmonija (kvartet sester Stritarjevič). Po Emilu Adamiču priredil za ženski kvartet Stritar Albin. 20.15 Svetonoične, bere pesnik Silvin Sardenko. 20.30 V svitu jaslca. Sodeluje Rad. komorni zbor in Rad. ork. 22 Božični pozdrav. 22.10 Božične pesmi poje trnovski cerkveni zbor s spremljevanjem harmonija. 23 Božične pesmi iz rapnih dežel (plošče): Avstrijska, belgijska, češka, danska, holdanska, italijanska, poljska, nemška, švedska, švicarska. 24 Prenos polnočnice iz cerkve Sv. Petra v Ljubljani.

Sreda, 25. decembra: 9 Jutranji pozdrav. 9.05 Napovedi. 9.15 J. Haydn: Somnija v d-molu. 9.45 Verski govor (g. dr. Ignacij Lenček). 10 Prenos cerkvene glasbe iz stolnice. 11.15 Obisk pri J. S. Bachu (plošče). 11.45 Tamburaški orkester (pevski soli: ga. Jančar) 12.30 Praznični koncert (Rad. ork.). 13 Napovedi. 13.08 Praznični koncert. Sodeluje kot solist g. prof. M. Lipovšek in Rad. ork. Dirig. D. M. Šijanec. 14 Striček Matijček kramlja in prepeva do 14.30 ure š. 17 Sedanja vojna in misijonsko delo cerkve (g. dr. Jože Gracer). 17.20 Prenos z razstave kanarčkov-rvivceev. 17.30 Praznični zvoki (plošče). 18 »Cvetoča noč«. Božična igra. Vodi inž. Ivan Pengov. 19 Napovedi. 19.05 Božične pesmi. Zbor cerkve sv. Jožefa, solo ga. Angela Hauc (ob spremljevanju harmonij). 19.15 Plošče. 20.15 Jos. Hayd: Godalni kvartet D-dur op. 64 Nr. 5 (Škrjančkov kvartet, plošče). 20.30 Koncert. Sodeluje g. Stanko Prek (kitara in Rad. ork. 22 Napovedi. 22.05 Slovenski zvoki (plošče).

Četrtek, 22. decembra: 9 Jutranji pozdrav. 9.05 Napovedi. 9.15 Prenos cerkvene glasbe iz franc. cerkve. 9.45 Verski govor (g. dr. Gvido Rantl). 10 Iz Dvorakovih del (plošče). 10.15 Trboveljski pevski jazz-kvartet in Cimermanov kvartet. 11.45 Pevski zbor »Gospodstviški zvon«. 12.30 Objave. 13 Napovedi. 13.02 Operetni napravi. Sodeluje: ga. Dragica Sokova, g. Jean Francel, član ljublj. opere in Rad. ork. 17. Kmetka ura: Kmet in javna bremena (dr. Fr. Pergar). 17.30 Gorenjski trio (g. Janez Ahačič, tenor) in duet Jožek in Ježek. 19 Napovedi, poročila, objave. 19.30 Slovenska ura: Rad. komorni zbor in Rad. ork. Dirig. D. M. Šijanec. 21.15 Citraški trio »Vesna«. 22 Napovedi, poročila. 22.15 Za veselo rajanje (plošče).

Petek, 27. decembra: 7 Jutranji pozdrav. 7.05 Napovedi poročila. 7.15 Pisan venček veselih zvokov (plošče). 12 Slovenski odmevi (plošče). 12.30 Poročila, objave. 13 Napovedi. 13.02 Citraški dueti (Kosi Ivan, Fleišman Jožica). 14 Napovedi, poročila. 14.10 Tujskoprometno poročilo: Dolenjska za smučarja in zimskega turista. 18 Ženska ura: Kaj je prineslo leto 1940 slovenski ženi (ga. Elza Dobovšek) 18.40 Francosčina (g. dr. St. Leben). 19 Napovedi, poročila, objave. 19.25 Nac. ura. 19.50 Za planince: Prva pomoč v steni (g. dr. Breclji). 20 Pevski koncert: ga. Lovšetova, pri klavirju g. Lepovšek. 20.45 Reproduciran ork. koncert. 21.15 Kvartet, mandolin (M. Antunovič). 22 Napovedi, poročila. 22.15 L. v. Beethoven: Simfonija No. VI. Konec ob 23.

Prireditve in zabave

Slovenska simfonična glasba. Ponovno opozarjamo na ta koncert, ki je zgodovinske važnosti za nas Slovence. Izvajale se bodo v ponedeljek 30. t. m. v Unionski dvorani najzrelejša skladbe Osterca, Lajovica, Tomca, Zehreta in Bernarda. Vstopnice v Matični knjigarni.

Sestanki

Pevski zbor Glasbene Matice ima radi nujnega nastopa v radio pevsko vajo vsega mešanega zbora v petek, dne 27. t. m. ob 20. uri. — Odbor.

Mestna zdravniška dežurna služba

Mestno zdravniško dežurno službo bo opravljal od torka oš 8 zvečer do četrka do 8 zjutraj mestni zdravnik dr. Debelak Gvido. Tyrševa cesta št. 62-I. telefon št. 27-29 — in od četrka od 8 zjutraj do petka do 8 zjutraj mestni zdravnik dr. Logar Ivan, Ulica 29. oktobra št. 7-I. telefon št. 41-52.

Angleška poročila

Kairo, 22. dec. t. Reuter. Vrhovno poveljstvo angleške armade poroča:

Poleg že objavljenih 31.500 ujetnikov, ki so bili odpravljeni v ujetniška taborišča, je bilo sedaj odpravljenih še 4500 nadaljnjih, tako, da znaša število sovražnikov, ki so bili v ofenzivi v severni Afriki dosedaj spravljeni v ujetniška taborišča 35.949 mož, med njimi 1735 častnikov. V zaledju bojišča samega pa jih je še veliko tisoč, ki čakajo, da bodo odpravljeni. Angleško topništvo je tudi včeraj ves dan obstreljevalo Bardio, medtem ko angleške priprave zunaj ob utrjenem pasu zavzemajo vedno večji obseg. Na sudanski fronti zahodno od Gallabata je delovalo naše topništvo. Na fronti v Keniji so naše napadalne patrole zelo delavne.

Delovanje angleških bombnikov

Kairo, 22. dec. t. Reuter. Angleško letalsko poveljstvo v severni Afriki poroča:

Naši bombniki so napadli sovražna letališča v Libiji za hrbtom italijanske fronte. Glavna napada eta bila na letališči v Benini in v Berki, kjer so bile zažgane vse letalske lope, letala pa so se apustila 150m nizko ter s strojnimi obstreljevala sovražne čete. Druga skupina je bombardirala Tobruk, kjer so bili zadeti vojaški cilji. Vsa letala so se vrnila.

Albanska fronta

Italijanska poročila

Nekje v Italiji, dne 22. dec. t. Poročilo št. 99 glavnega stana italijanske oborožene sile o operacijah v Albaniji pravi:

Na grški fronti smo s protinapadom zavrnili grške napade in sovražniku prizadeli občutne izgube ter zaplenili več avtomobilov. Naša lovka letala so se spopadla z 9 sovražnimi letali vrste »Blenheim«. Zbili smo tri letala.

Grška poročila

Atene, 23. dec. t. Atenska agencija. Grški generalni štab objavlja naslednje 57. poročilo:

Na raznih odsekih smo nadaljevali krajevne borbe, ki so se končale z uspehom za grško orožje. Zajeli smo večje število sovražnikov, med katerimi se nahajata tudi dva polkovnika. Protiletalsko topništvo je sestrelilo dvojce sovražnih letal. Angleška lovka letala pa so sestrelila eno nad Himaro, dve pa v zračni bitki nad Tepelenjem.

Na konferenci tiska je bilo sporočeno, da so Italijani po poročilih grških izvidnikov že izpraznili pristanišče Himaro, ki leži na sredi poti med Santi Quaranta in Valono. Grške čete so po dveh dneh najhujših naporov z bajonetom v roki pregnali sovražnika iz položajev na hribih, ki obdajajo z vzhoda Himaro. Italijani so mesto izpraznili in je pri tej operaciji padlo v grške roke mnogo ujetnikov in vojnega materiala. Grško topništvo obstreljuje Himaro, v katero grške čete po svoji dosedaj posrečeni taktiki še niso vkorakale, ker čakajo, da jo popolnoma obklijjo in šele zasedejo, ko bodo na vseh straneh varni pred protinapadi.

V središču fronte so grške čete prekoračile prelaz, čez katerega vodi pot v Tepeleni. Borbe so bile srdite in so trajale skoraj teden dni, preden so se Orki prebili skozi ovire. Grške čete stojijo na grebenih pred Tepelenjem, ki ga s svojimi topovi popolnoma obvladajo. Po uradno nepotrjenih poročilih so grške včeraj sestrelile 18 sovražnih letal.

Letalska bitka v Albaniji

Atene, 22. dec. t. Atenska agencija. Poveljstvo letalskih sil poroča:

Nad Argirokastrom v Albaniji je prišlo do hude letalske bitke in sicer med 9 angleškimi lovskimi letali in 50 italijanskimi. Sestrelili smo 11 sovražnih letal. Sami smo izgubili 2 letala. Na enega naših pilotov, ki se je spuščal s padalom, je sovražno lovsko letalo streljalo s strojno in je pilot pol ure potem, ko je pristal, umrl od ran, dobljenih iz strojne puške. To dejstvo pribijemo kot drugi primer, da so sovražna letala streljala na pilote, ki so z uničenega letala skočili s padalom, da bi se rešili.

Druga skupina naših letal je napadla petrolejske vrelce v dolini Devoli in sicer pri Kucovu. Eno sovražno letalo je bilo sestreljeno. Dve angleški letali se nista vrnila.

Ameriški dopisniki poročajo

Newyork, 23. dec. b. Vojni dopisniki ameriških agencij danes dopoldne poročajo: Središče bojev v Albaniji je še vedno jugovzhodno bojišče, kjer grško topništvo odločno obvlada Himaro, Porto Palermo in Tepeleni. Henry Corell, dopisnik »United Pressa«, ki je pri grški vojski okrog Klisure, poroča, da se tri italijanske divizije tukaj trdovratno upirajo in so razmeščene po položajih pri Klisuri in Tepelenju. Vsi znaki kažejo, da se italijanska vojska ne namerava še naprej umikati v notranost Albanije. V bojih, ki so se odigrali zadnjih 24 ur, je bilo izredno mnogo človeških žrtev na obeh straneh.

Iz grškega vira pa prihajajo poročila, da je položaj italijanskih čet okrog Klisure in Tepelenja nevzdržen in Orki samo čakajo na ugoden trenutek in nove okrepitve, nakar bodo skušali očistiti vse omenjeno področje od italijanskih čet.

Napad na Reko in Benetke

London, 22. dec. t. Reuter. Letalsko ministrstvo poroča, da so skupine angleških bombnikov

Posebno pazite, kaj bolnik pije! Pijača ni le za zdravega človeka zelo važna, temveč tudi za bolnika mnogokrat važnejša od hrane!

Zato pijte Vi in Vaš bolnik čim čisto našo najboljšo mineralno vodo, ki je obenem tudi zdravilna ono z rdečimi srci!

Prospecte in vsa potrebna navodila za domače zdravljenje Vam pošlje gratis in radevolje Uprava zdravilnega kopališča **SLATINA RADENCI**

Prvi zobobol naj bi bil tudi zadnji!

Ali ste storili vse, da obvarujete v bodoče Vašega otroka zobobola? Na vadite ga pravočasno na redno čišče nje zob, zjutraj in zvečer, s Sargovir, Kalodontom.

Sargov Kalodont prizanesljivo polira zobno sklenino in temeljito čisti zobe. Prepreči tvorbo zobne naslage, ki v poznejših letih navadno povzroča zobni kamen.

SARGOV

KALODONT

Velika tuba je posebno ekonomična!

proti zobnemu kamnu

včeraj z bombami napadle Reko in Benetke. Bombniki so prišli v Benetke z oporišč na angleškem ozemlju. Bombe so padle na skladišče bincina v Fort Merghieri, nadalje na petrolejske rafinerije in druge industrijske zgradbe v Mestrah pri Benetkah. Napad je trajal pol ure. Protiletalsko topništvo je srdito delovalo, ki pa delovanja letal ni oviralo.

Nad Reko so angleška letala priletela nekoliko po pol deseti uri zvečer in so zmetala na vojaške cipe nekaj bomb. Porušena je bila ena hiša, nekaj oseb pa je bilo ranjenih kakor poroča italijansko službeno poročilo.

Napadi na Anglijo

Nemška poročila

Berlin, 23. dec. AA. DNB. Delovanje letal je bilo v teku včerajšnjega dne omejeno v glavnem na oborožene ogleda. Neko ogledniško letalo je napadlo največje angleško tovarno za izdelovanje aluminija na Severnem Škotskem. Kljub srditemu protiletalskemu obstreljevanju je letalec s strmoglavljenjem izpolnil svojo nalogo in z zadetki na najvažnejših napravah tovarni prizadel veliko škodo; to se je moglo ugotoviti iz hudih eksplozij, ki so se slisale takoj po končanem napadu. V noči med 22. in 23. decembrom so močne eskadre težkih bombnikov izvedle z velikim uspehom napad na pomembne industrijske naprave v Manchesteru. Po bombardiranju so nastali v tovarnah in skladiščih velikanski požari. Razen tega smo bombardirali zelo važne vojne cilje v Londonu, Bristolu, Liverpoolu, Southamptonu, Portsmouthu in v drugih mestih. Nadaljevali smo polaganje min v vodah pred britanskimi pristanišči. Sovražnikova letala so preteklo noč vrgla le na malo krajev v zahodnem obmejnem predelu malo eksplozivnih in zažigalnih bomb. Število ranjenih oseb je zelo majhno, stvarna škoda pa neznatna. Naši lovci so včeraj zbili neko sovražnikovo letalo. Eno naše letalo se ni vrnilo.

Angleška poročila

London, 22. dec. t. Reuter. Letalsko ministrstvo poroča:

Ponoči so sovražna letala v glavnem napadala neko mesto v severozahodni Angliji (Manchester). Napad je bil izredno hud in je trajal več ur. Na stanovanjskih hišah in javnih zgradbah je bila povzročena velika škoda. Nastali so nekateri večji požari. Število ubitih in ranjenih oseb še ni znano, a je večje. Tudi naselja ob reki Mersey (Liverpool) so bila napadena, toda v manjšem obsegu. V južni Angliji so bile vržene samo nekatere bombe, ki so porušile nekaj hiš. Dva bombnika sta bila sestreljena.

Nova uprava Delavske zbornice

»Slovenski Delavec« z 22. t. m. poroča: Preletelo soboto je zasedal plenum Delavske zbornice. Zasedanje je poteklo vod težkim vtisom žalostne izgube, ki jo je slovensko delavstvo skupno z narodom doživelo z nenadno smrtjo voditelja slov. naroda dr. Antona Korošca. Predsednik Delavske zbornice tov. Viktor Kozamernik se je takoj ob začetku zasedanja spomnil zaslug umrlega borca za narodne in socialne pravice. Člani plenuma so hudo prizadeti stoje poslušali spominski nagovor in vzklili nlihi nepozabnemu očetu trikratni »Slavale«

Nato list poroča, da je na tisti seji odstopil ves upravni odbor Delavske zbornice, ker je med tem nekaj članov upravnega odbora izgubilo potrebne lastnosti za članstvo v plenumu Delavske zbornice in tako tudi za članstvo v upravnem odboru. Odbor je zato odstopil, da bi skupščina iz svoje srede mogla svobodno izvoliti nov upravni odbor. Takoj so bile nove volitve, kjer je bil izvoljen nov upravni odbor: Jonke Jožef, urarski pomočnik v Ljubljani, Markič Matevž, delavec KID na Jesenicah, Jesih Adolf, rudniški strugar v Trbovljah, Zajc Vekoslav, rudar v Velenju, Sitar Alojzij, trgovski pomočnik v Ljubljani, Arčon Jolij, dnevnikar v Ljubljani, Križman Andrej, tajnik ZSD v Ljubljani, Onič Maks, delovodja na Javorniku, Skrlj Pavel, strojnik v Ljubljani, Kralj Franc, mehanik v Ljubljani, Vrbovec Ernest, tobačni delavec v Ljubljani, Dacar Rudolf, predilniški delavec v Trzinu. Upravni odbor se je takoj sestavil ter postavil tole predsedstvo Delavske zbornice: Jonke Jožef, predsednik; Markič Matevž, podpred-

Reuterjev dopisnik meni, da je bil napad proti mestu v severozahodni Angliji zelo hud. Imena mesta ne imenuje, pa je mogoče, da je to Manchester. Škoda da je tamkaj velika. Industrijske zgradbe so najmanj trpele. Tudi v Londonu je bil alarm, toda vrženih je bilo samo nekaj bomb. Iz severne Anglije poročajo, da so ljudje med napadom na dotično mesto v zakloniščih prepevali božične pesmi.

Bombe na Zürich v Švici

Zürich, 23. dec. b. Nekaj dni po napadu na Basel so tuja letala ponovno prodrla na švicarsko področje in vrgla bombe na Zürich. Padlo je več zažigalnih in razdiralnih bomb. Okrog 9 zvečer so se pojavila letala neznane narodnosti in vrgla na nekatere okraje mesta številne zažigalne in razdiralne bombe. Prvi letalski napad je prišel tako nenadno, da so dale sirene znak za nevarnost šele 10 minut po eksploziji prvih bomb, nakar so šele mesto zatemnili. Drugi napad je sledil pol ure pozneje. Prebivalci mesta so zbežali v velikem strahu v zaklonišča. Dve bombi sta padli na tako zvani industrijski okraj blizu železniške postaje in tovarnega kolodvora ter v okraj Orlikon, kjer je znana švicarska tovarna orožja. Bombe so poškodovale železniško progo, radi česar je bil ves promet ukinjen za 24 ur. Nekaj zasebnih hiš je bilo prav tako poškodovanih. Po polnoči je eksplodirala še tempirana bomba velikega kalibra in napravila velikansko škodo na železniškem mostu. Po uradnem poročilu je bilo ranjenih samo 11 oseb, od katerih ena težja

Vojna na morju

London, 23. decembra. AA. Reuter. Admirallteta je objavila, da se podmornica »Swardfield« ni vrnila na svoje oporišče in da jo je zato smatrati za izgubljeno.

Napadi na Nemčijo

London, 22. dec. t. Reuter. Letalsko ministrstvo poroča:

Angleški bombniki so po noži v več skupinah bombardirali sovražna mesta. Glavni napad je bil spet na Mannheim in Ludwigshafen, kjer so bile zadete industrijske zgradbe in so nastali požari in eksplozije. V srednji Nemčiji je bila bombardirana zelo važna tovarna. Druge skupine angleških bombnikov so bombardirale pristanišča ob Rokavskem prelivu, Calais, Boulogne in Ostende, nadalje Vliessingen in Rotterdam ter podmorniško oporišče Lorient v Franciji. Samo eno letalo se ni vrnilo.

sednik; Arčon Julij, blagajnik. — List izraža zahvalo dosedanjemu predsedniku g. Viktorju Kozamerniku za njegovo dosedanje delovanje ter obžaluje, ker ni bilo mogoče pogovoriti ga, da bi svoje mesto še obdržal.

FRANZ JOSEF GRENCICA

NEŠ 5. BR. 223657 OD 10.11.1940 G.

Mestna elektrarna

Gelje, Krekova cesta 12

Velika izbira elektrotehničnega materiala najbolje kakovosti. — Izvršitev inštalacij jakaga in šibkega toka. — Dobava in popravila vseh vrst električnih in radio aparatov. Vse solidno, strokovno in točno po predpisih.

Priporoča se Mestna plinarna

KINO MATICA

Telefon 22-41

Predstave
ob 15., 17., 19. in 21. uriNa Božič in Stefanovo
matinee ob pol 11. uri

Prinašamo sljajen muzikalni veletfilm

Melodije iz sanj

BENJAMIN GIGLI poje prekrasne arije iz oper „LA BOHEME“ in „ODISEJA“. — Navdušiti vas bodo najnovejši moderni šlagerji. V glavnih vlogah: MARTA HARELL — A. SCHÖNHALS — BENIAMINO GIGLI. Najprijetnejši zimski večer je v topli kino dvorani, ob božanskem Giglijevem petju in čustvenim, dramatičnem filmskem dejanju.

Ljubzenska zgodba nadarjenega komponista in mlade pevke — njuna nenavadna življenska pot — odročeta se trenutno, lažne slave in po dolgih bojih in silnih razočaranjih postane prava, resnična umetnika — ljubezen silna ljubezen ima pomaga do slave — Gigli v tem filmu prekosi samega sebe

Gospodarstvo

Delo naše Kmetijske zbornice

V soboto dne 21. decembra 1940 je bilo zopet zasedanje našega zakonitega kmečkega zastopstva. Predsedoval je predsednik g. Martin Steblovnik, ki je najprej komemoriral dr. Antona Korošca, o čemer je že poročal nedeljski „Slovenec“. Nato je podal glavni tajnik zbornice g. dr. Jože Lavrič zelo izčrpen pregled gospodarskega položaja doma in po svetu. Očital je njegov splošen razvoj in tendence, ki se kažejo v zadnjih letih ter posledice, ki so nastale z izbruhom vojne. Potem je orisal položaj posameznih najvažnejših kmetijskih panog, zlasti z ozirom na mednarodne odnose, kakor proizvodnjo žit, živil, vinarstvo, sadjarstvo, vinarstvo, čimlarstvo in gozdarstvo. Poročal je o letni posameznih pridelkih in škodi, ki so jo povzročile vremenske neizdatnosti. Na koncu je navedel najvažnejše naloge zakonodajne izdatnosti doma in po svetu. Očital je njegov splošen razvoj in tendence, ki se kažejo v zadnjih letih ter posledice, ki so nastale z izbruhom vojne. Potem je orisal položaj posameznih najvažnejših kmetijskih panog, zlasti z ozirom na mednarodne odnose, kakor proizvodnjo žit, živil, vinarstvo, sadjarstvo, vinarstvo, čimlarstvo in gozdarstvo. Poročal je o letni posameznih pridelkih in škodi, ki so jo povzročile vremenske neizdatnosti. Na koncu je navedel najvažnejše naloge zakonodajne izdatnosti doma in po svetu.

S številčnimi podatki je zavrel krivo mnenje, ki ga širijo danes nekateri krogi o današnji ugodni konjunkturi za kmečko prebivalstvo. Nasprotno je dokazal, da izvirata dve tretjini dohodka našega kmetijstva iz živinoreje, čene živini pa so se mnogo manj dvigale, kot ostalim potrebščinam, ki jih mora kmet kupovati.

Predsednik g. Martin Steblovnik je podal obširno poročilo o vsem delu Kmetijske zbornice od aprila letošja dalje, iz bogatega in zanimivega poročila, ki kaže, da zbornica lepo polnjuje svoje naloge in kako se neumorno trudi uspešno zastopati kmečke koristi vseh poslovo, posnemamo nekatere najvažnejše podatke:

Delo in uspehi zbornice

Na polju poljedelstva se zbornica že dolgo trudi doseči oporotivne strošarine za tisti cement, ki bi bil potreben za asfalcijske ceste. Sedaj je v svesi s tem, vprašanjem predložila merodajnim oblastem tudi načrt uredbe o ureditvi gnojšč. Peča se z mislijo ustanovitve posebne centrale za dobavo dobrih semen in organizacijo razkuževanja semen. Slej ko prej zahteva odločnih ukrepov proti prehranjanju kmečke zemlje v nekmetijske roke in spremembo veleposelstevskih gozdov na relativnih gozdnih tleh v orno zemljo ter izvedbo agrarne reforme tudi na tej. Dalje zahteva pedološke raziskave naših tal in povečanje melioracijskega sklada. Uspešno se je trudila za znižanje carin na kmetijske stroje, zahteva pa tudi normalizacijo orodja. Dosegla je, da se cene krompirja niso maksimirale in skušala najti pota za prodajo našega hmelja v Ameriko.

Na živinorejskem področju je dosegla uspehe pri zahtevi izpremembe uredbe zaradi kljanja mlade živine in prepovedi izvoza krmil. Je dalje časa se peča zvešči vprašanji, ki so v zvezi s prometom živine, med katere spadajo seveda prvenstveno cene

Komemoracija dr. Korošcu v Glavni bratovski skladnici

Glavni upravni odbor Glavne bratovske skladnice v Ljubljani je imel dne 23. decembra 1940 redno sejo. Pred pričetkom seje je imel predsednik g. Skubec Rihard naslednji spominski govor v počastitev blagopokojnega voditelja slovenskega naroda g. dr. Antona Korošca:

»Preden preidem na dnevni red, mi je v čast, da se kot predsednik glavnega upravnega odbora Glavne bratovske skladnice v Ljubljani z vsem spoštovanjem spomnim velikega sina slovenske zemlje g. dr. Antona Korošca, predsednika senata, ministra prosvete, bivšega ministrskega predsednika in mnogokratnega ministra ter narodnega poslanca, katerega blagoljubno srce je prerano prenehalo biti v blagor Slovencev in vseh Jugoslovancev in katerega veleum je prestal s snovanjem prebogatih idej za oploditev in rast našega narodnega življenja.

Z njim smo izgubili moža, ki je vse svoje življenje z osebo odgovorj posvetil le narodu, kateremu je pripomogel k rešitvi in ohranitvi njegove narodnostne in gospodarske bitnosti ter ga varno preko velikih zaprek in težav pripeljal v mirni pristan mlade Jugoslavije pod žezlo prevzvišenega kraljevskega doma Karadiordjevičev. To njegovo delo pomeni za politično rast Slovencev tako silen uspeh, da bo zgodovina našega naroda mogla to dobo pripisovati z mejnikom na prehodu v novo življenje.

Prav tako nedosegljivo v svoji popolnosti pa je bilo delo dr. Antona Korošca tudi v novi državi, ko je vse svoje sile žrtvoval le v korist medsebojnega spoznavanja in cenjenja vseh treh v skupni usodi združenih narodov ter z vsemi temi silami stremel le za dosego vzvišenih ciljev skupnega napredka in zboljšanja bodočnosti na političnem in gospodarskem polju. Spoštovan in cenjen je bil zato povsod in kot veliki slovenski in jugoslovanski državnik je bil poznan tudi izven meja naše domovine, kateri je na ta način s svojo vidno osebnostjo pomagal utreti pot do spoštovanja in upoštevanja tudi v mednarodnem svetu.

Borcu za svetle narodne ideale bodi večna slava!

Posojilo za nabavo rezervne hrane v Sloveniji. Na svoji zadnji seji je upravni odbor Privilegirane agrarne banke odobril naši banovini posojilo v znesku 100 milij. din, katerega bo naša banovina porabila za nabavo rezervne hrane za prebivalstvo naše banovine, v kolikor bodo izpolnjeni pogoji, katere je banka postavila.

živine, razen teh pa tudi ureditev živinskih tržišč ter ustanovitve banovinske vnovčevalnice živine in združenih klevanje. Trajno ima zbornica posla tudi z vprašanjem izvoza živine. Proučuje se vprašanje uvedbe živinodravniških pomočnikov, ki jih ljudstvo zahteva in pa uvedba zavarovanja živine.

Glede na rastoči pomen sadjarstva se je intenzivno in uspešno zavzela za organizacijo izvoza sadja in za primerne cene. Za dvig sadjarstva se je zavzela za prirejanje sadjarskih tečajev in proučuje se vprašanje uspešnejšega zatiranja sadnih škodljivcev.

Zivahno in uspešno je bilo tudi njeno delo na polju gozdarstva. Dosegla je, da pri maksimiranju cen drv majhni kmečki posestniki niso bili prizadeti. Dalje je dosegla, da železniške tarife za les niso bile povečane, ni ji pa žal uspelo preprečiti nekaterih drugih novih bremen na les. Podrobno je obravnavala vprašanje uvedbe občinskih gozdarjev in logarjev, enotnih mer za drva in vprašanje zavarovanja gozdnih in žagarskih delavcev.

Tudi na polju kmetijske izobrazbe je bilo njeno jako obsežno. Izdelala je popoln načrt za izpremembo ljudskošolskega zakona, odločno pa odklonila načrte uredbe kmetijskega ministrstva o kmetijskih šolah. Zaradi vladajočih razmer žal še ne more uresničiti svoje zamišlji o kmetijskih razstavah po vseh večjih krajih v zvezi s tečajji in filmskimi predavanji. S poučnimi izdanji zbornice nadaljuje. Zlasti lep uspeh ima zaznamovati z »Oračem«.

Med ostalimi zborničnimi akcijami je navedel g. predsednik v svojem govoru zlasti poskus o kmetijskih knjigovodstvom, ki lepo napreduje. Dalje zbornica uspešno sodeluje pri vseh akcijah za prekrbo prebivalstva z živili in drugimi potrebščinami. Slej ko prej zahteva z vso odločnostjo izpremembo škodljivega lovškega zakona in pravično soudeležbo pri podporah iz številnih centralnih fondov. Na njeno prizadevanje so dobile znatnejši kredit naše agrarne zajednice.

Na združnem polju se je uspešno prizadevala pri organizaciji lesnih zadrug, vprašanje zdravstvenih zadrug se pa še proučuje. Sodeluje pa seveda zbornica tudi pri združnih tečajih. Na socialnem polju se je mnogo bavila z vprašanjem poljedelskih delavcev, kmečkih poslov in preskrbe ubožcev. Z velikim trudom in stroški pripravila tudi statistiko vsega slovenskega uvoza in izvoza, ki je do sedaj še sploh ni mogoče in ki edina more dati zanesljivo izhodišče za vsa gospodarstva proučevanja.

Po teh poročilih je predložil glavni tajnik predlog proračuna za leto 1941 z vsemi podrobnostmi in pojasnili. — Preračun za 1941, ki je bil soglasno sprejet izkazuje den 1.102.000 izdatkov in ravno toliko dohodkov ter se od preračuna za leto 1940 bistveno ne razlikuje. Tudi posamezne preračunske postavke so ostale skoraj iste in so bile le nekatere prirojene novim potrebam in zahtevam.

Ustanova dr. Antona Korošca

Po sprejetju preračuna je zbornični svet soglasno sklenil, da se v počastitev spomina dr. Korošca ustanovi pri Kmetijski zbornici poseben fond iz katerega bo predsedstvo zbornice podeljevalo vsako leto dvema kmečkima fantoma štipendije za enoletno šolanje na katerikoli nižji kmetijski šoli v Sloveniji. Dr. Koroševa štipendija se bo podelila na pismeno prošnjo enemu fantu iz ljubljanskega in enemu iz mariborskega okrožja in sicer samo takim fantom, ki bodo po končanem šolanju ostali na kmečkem posestvu.

Zastoj pri prevozu premoga

Dne 11. t. m. smo poročali o zastoji pri prevozu drv, ki je nastal zaradi tega, ker s 1. decembrom uvedena prevozna dovoljenja od Centralne za kurivo še niso bila izdana. Proizvajalci, lesni trgovci in seveda tudi konzumenti so težko čakali na dovoljenja, ker so hoteli izkoristiti ugodno vreme. Po čudnem naključju so dovoljenja zaostala ves čas suhega zimskega vremena in so prispela šele potem, ko smo dobili obilo snega. Ta zastoj pri prevozu nujnih naročil drv je zelo slabo uplival na naše prometne razmere, zdaj pa se še hujski zastoj pojavlja pri prevažanju premoga, čeprav naročila premoga novembra in decembra ne presegajo normale, ker so premožnejši opravili svoja naročila že prej. V največji zadregi pa so gmojino šibkejši, ki naročajo kurivo šele takrat, kadar brez njega ne morejo biti. Nepotrebnemu zastoji pri prevažanju drv sledi zdaj velik zastoj pri prevažanju premoga, do katerega ob boljši ureditvi ljubljanskega tovornega kolodvora in službe na njem tudi ne bi moglo priti. Dne 16. t. m. iz Trbovelj odpremljeni vagoni premoga so prispeli v Ljubljano šele 21. t. m., dne 18. t. m. odpremljeni vagoni pa so sicer 20. t. m. prispeli v Zagreb, a so še zdaj tam, tako, da bodo mnogi trgovci in konzumenti kuriva ostali brez kuriva čez praznike. Tovorni kolodvor v Ljubljani in tovorni tiri v Zagrebu so zatrpani in tako lahko računamo, da bodo zdaj v hudi zimi vagoni premoga potovali iz Trbovelj v Ljubljano po 7 dni, kar bo seveda močno zvišalo pomanjkanje tovornih vagonov. Zapreke pri prevažanju drv je povzročil zastoj v poslovanju Centralne za kurivo od katere 10 dni ni bilo mogoče dobiti prevoznih dovoljenj. Ze v začetku decembra je bilo prizadevanje gospodarskim krogom obljubljeno, da bo v razbremenitvi Centralne za kurivo ustanovljena v Ljubljani njega podružnica za Slovenijo. O tem smo že poročali, podružnica pa še danes ne posluje.

Jugoslovanska banka, Zagreb. Kakor nam poročajo, je sklenila Jugoslovanska banka v Zagrebu, da z dnem 1. januarja 1941 opusti vseh vezav vse hranilne vloge na knjižice in vloge na tekoče račune in se s tem odpove zaščiti.

Borze

Dne 23. decembra 1940.

Denar

Ameriški dolar 55.—

Nemška marka 14.70—14.90

Devizni promet je znašal na zagrebški borzi 8.307.882 din, na beograjski 22.065.000 din, od tega v markah 132.126 in 1.095.000 mark, 2,7 milij. drahem, 176.292 šv. frankov in 2.138 dolarjev. — V elektih je bil promet na belgr. borzi 30.000 din.

Ljubljana — uradni tečajji:

London 1 funt 174.57—177.77
Newyork 100 dolarjev 4425.—4485.—
Zeneva 100 frankov 1028.64—1038.64

Ljubljana — svobodno tržišče:

London 1 funt 215.90—219.10
Newyork 100 dolarjev 54.80—5520.—
Zeneva 100 frankov 1271.10—1281.10

Ljubljana — zasebni kliring:

Berlin 100 mark 1772.—1792.—
Belgrad — zasebni kliring

Solun 100 drahem 41.65—42.35
Curih, Belgrad 100, Pariz 8.60, London 16.425,
Newyork 431, Bruselj 69.25 (nom.), Milan 21.725,
Madrid 40, Amsterdam 229.5 (nom.) Berlin 172.5,

Lizbona 1723.5, Oslo 98.5, Kopenhagen 83.50, Sofija 437.5, Stockholm 102.775, Budimpešta 85, Atena 3.00, Carigrad 3.375, Bukarešta 2.15 Helsingfors 8.75, Buenos-Aires 101.5.

Vrednostni papirji

Vojna škoda:

v Ljubljani 455—456.50

v Zagrebu 455 blago

v Belgradu 456 denar

Ljubljana. Državni papirji: 7% inv. pos. 100 den., agrarij 58 den., voj. škoda promp. 455 do 456.50, begl. obv. 79—81, dalm. agr. 74—76, 8% Bler. pos. 105—106, 7% Bler. pos. 97 den., 7% pos. Drž. hip. banke 103 den., 7% stab. pos. — Delnice: Nar. banka 6.550 den., Trboveljska 380 do 385, Kranj. indr. dr. 136 den.

Zagreb. Državni papirji: 7% inv. pos. 101 den., agr. 57 den., voj. škoda promp. 455, begl. obv. 78.50 den., dalm. agr. 74—76, 6% šum. obv. 72—75, 4% sev. agr. 53 den., 8% Bler. pos. 100.5 den., 7% Bler. pos. 96.5 den., 7% pos. Drž. hip. banke 104 den., 7% stab. pos. 95.5 den. — Delnice: Nar. ban. 7.250 bl. Priv. agr. banka 198 bl., Sladk. tov. Bečkerek 800 bl.

Belgrad. Državni papirji: 7% inv. pos. 100 den., voj. škoda promp. 456 den., begl. obv. 81.25 den., dalm. agr. 77 den. (77—76.50), 6% šum. obv. 76 den. (77.50), 4% sev. agr. 54 den., 7% Bler. pos. 98 den. — Delnice: Nar. banka 6.750 den. (6.800, 6.750), Priv. agr. banka 197 den.

Žitni trg

Novi Sad. Vse nespremenjeno.

DOMAČA ZAVAROVALNICA

sprejme zavarovalne zastopnike za vse kraje dravske banovine. Le marljivo in vztrajni naj ooljšjeje ponudbe na upravo lista pod šifro „Stalen dohodek“

19686

ŠPORT

Odpovedana vsa državna smuška prvenstva in slednja naša udeležba na tekmah v zamejstvu!

»Na nocojšnji seji je JZSZ sklenila, da bo odpovedala vsa državna smuška prvenstva in slednjo udeležbo na smuških tekmah v inozemstvu!«

To kratko novico smo nocoj dobili telefonično s seje JZSZ.

Pred tem so naši idealni športniki — smučanje je pač največja domena Slovencev in v naših rokah je zato tudi Zveza — sprejeli od ministra za telesno vzgojo lakonično obvestilo, da je finančni minister odklonil odprtje kreditov za letošnjo smuško sezono! Prepričani smo, da bo ministrstvo svoj sklep umaknilo, kajti, da ga umakne, ni samo v interesu Slovencev — ki žal že itak ne dobivajo ogromnih kreditov v športne namene, kakor jih dobivajo Hrvatje in Srbi za športne panoge, v katerih so oni doma — ampak v interesu vse države in našega ugleda! Višina vsote, ki je za te namene predvidena v državnem proračunu, je prav za prav tako malenkostna, da se ni bi smelo niti za trenutek pojaviti vprašanje, če naj se izplačilo dovolj ali ne!

Trdno smo prepričani, da bo finančni minister ugledil že itak skoraj smešno majhnim finančnim potrebam idealnih jugoslov. športnikov, ki se ne bore zase, ampak za ugled države. Zgornje besede niso niti najmanj ostre, če se premisli, kaj vse dobivajo drugi — in na kakšne paberkce so navezani slovenski športniki, ki so najiskrenejši in najpoštenjevalnejši športni delavci v državi.

V kakšnem nesorazmerju so njihovi veliki uspehi — in krivice, ki se jim gode!

Gornjega plačila za nesebično delo pa si kljub tisočerm dosedanjim slabim izkušnjam nihče pri nas niti v sanjah ni mogel zamisliti!

Na to stvar pa se se temeljiteje, obširneje in bolj vsestransko povrnemo, če ne bo urejena, — to se pravi: pozitivno!

Na obnem zboru SK Hiri je bil izvoljen naslednji odbor: častni predsednik inž. Stanko Bloudek, predsednik dr. Stanislav Lapajne, podpredsednika dr. Vinko Vrhunec in Evgen Bettelo, glavni tajnik dr. Ernest Nangy in tajnika Ivan Ballesar in Drago Ferjančič, blagajnika Rudolf Medič in Viktor Logar, gospodar Stano Miklavčič, arhivar Ivo Komar ter odborniki dr. Žiljek Vodišek, inž. Kumer, dr. Skaberne, Kozovšek, Glavnik, Hanžič, Kveder, Dolinar in Petrič. V nadzornem odboru bodo gg. Rabič, Pelan, Kunatelj, Pöschl in Vinko Jalen.

Hermežanska kolesarska sekcija pa si je izvolila sledeči novi odbor: načelnik Ivo Otrin, podnačelnik Jakob Ciglar, tajnik Drago Skof, blagajnik Ludvik Znidaric, tehnični referent Ivan Maver, gospodar Ludvik Znidaric, odbor: Predalič, Schweitzer, Slibar, Vidmar, nadzorni odbor: Rihard Vespernik, Anton Gregore.

Iz zbora nogometnih sodnikov Izšla so Pravila nogometne igre — razlagi in slikami, ki sta jih spisal nogometni strokovnjak g. Lado Macoratti in Pero Skerlj. Pravila so luksuzno opremljena ter vsebujejo na 66 strahih temeljito razlag: vseh momentov, ki nastanejo pri nogometnem sportu, katere razjasnjujejo nad 50 ključev. Knjiga se dobi pri Zboru ter stana din 35. Naročila posloviša na Zbor nog. sodnikov Ljubljana, pošlji predal 138.

Sekcija Zbor nogometnih sodnikov želi vsem članom prav veselo božične praznike in srečno Novo leto!

Gospod Korošec

(Obsmrtna meditacija.)

Morje besed je zagnilo pokojnega truplo. Bile zapisane, bile govorjene... Bile tople, iskrene, polne prepričanja, pa bile tudi cingljajoči zvončki in — le povejmo — tudi besede, čeprav le izgovorjene, pa polne zelene zavisti, umazane laži, kakor jih more poroditi samo poulična kvanta. Ali naj iz tega plazú in plaže stopi pred nas nezlagani lik, pravo obličje moža, ki je po sodbi najveljavnejših oseb naše krvi pošteno zaslužil, da počiva v slovenskem, čeprav tako skromnem, Panteonu? Človek je vesel in žalosten, poln bridkosti in upravičene togote nad tistimi, ki planejo po mrliču s klevetami. S silo se človeku vriva v roke pero, da bi skušal odgnati pravi lik pokojnega. Zdi se, da ga imaš na dlani, da se z njim pogovarjaš kakor nekdanj v življenju. In vendar se ti vse izmota in izmalči, da se zaveš svoje neboljnosti in si govoriš: Molči! Take obraze pravično odgrne šele zgodovina. In zaradi zgodovine naj bo prav za prav vse to moj molk, iz katerega utegne zgodovina izluščiti zrnice zase.

Osvajalec

Modrijan si. Riješ v nespoznanemo temo, se viješ skozi zanke, ki se ti ob razpletu vnovič zapletajo in dražijo tvojega duha, da išče in išče... Učenjak si, da razbijaš atome in molekule, jih spet spajaš v strupe in razstrelivo, ki z enim udarom ruši palače v razvaline... Dober si, da niti nitke ne upaš pretrgati v mreži pajku, ko samotno razmišljaš nad tvojim glavo... Vsak si hvale in spoštovanja vreden, toda politik nisi. Danes, ko vsak sodoben človek politizira, ko vsak vse najboljše ve in zna, ko že otroci svet popravljajo, ko modri in hladni dokazi trkajo na gluha ušesa, danes politiku nič ne koristi učenjarska miza in nočno bedenje; politik mora osvajati srca. To so vedno zahtevale ljudske množice, danes še tem bolj. In če so množice tvoje, jih lahko napajaš iz čaše najsvetejših resnic, pa jim lahko točiš tudi strup. Pile ga bodo. In Korošec je imel čudoviti dar osvajanja. Ta dar se ne da pridobiti. Dan ti je — ali pa ti ni dan. Že v zorni mladosti je osvajal. Dijaštvo se je zbiralo okrog njega, vsaka vrata so mu bila odprta; kamor koli je prišel, povsod je zavladala vedra ljubeznivost, prisrčnost in tisto zaupanje, za katerega ni nobene šole, kako si ga moreš pridobiti. Dobro se še spominjam, čeprav je preteklo že štirideset let, kako sem se sešel z njim prvič v Selcih nad Škofjo Loko. S Krekom sta šla skozi vas — in smo se srečali. Obstal sem, pogledala sva se, si stisnila roke in nikoli več se nistva razšla. Ko smo šli skozi vas, je pred ponosno kmečko hišo stalo dekle na pragu. Krek jo veselo pozdravi in ji pokaže Korošca: »Vidiš, Micka, to je pa gospod Korošec.« Dekle je za trenutek obstalo, se zazrla v njegove oči, v njegov smehljanje se obraz, nato pa z naravno in preprosto dekliskostjo, v kateri ni laži, vzkliznilo: »Ho, vi pa morate dobiti en moj nagelj!« Skočila je k oknu in iz rdečega slapa odbrala najlepši cvet za Korošca. Malenkostna prigodbica, in vendar zgovorna dovolj. Tak je bil, tak dar je imel in je osvajal med fanti, med delavci, med kmeti, pa tudi na parketu, naj je bil cesarski Dunaj ali kraljevski Beograd. Darovi so mnogoteri, a ta dar, sodim, je za javnega delavca predragocen kapital. Korošec ga ni zakopal. Kdor je sodeloval na shodih za majniško deklaracijo, kdor je opazoval Korošca, kadar se je mogel udeležiti kakega tabora, umé, kaj pomeni politiku osvajanje.

Slovenec

Koroševa mlada leta spadajo v prelepo dobo živega slovenskega čustvovanja, ki je danes, žal, vse preveč ohlajeno. Kdor je to našo dobo preživel, hitro doume, zakaj je Korošec s svojimi prijatelji-dijaki z lastno krvjo podpisal prisego zvestobe slovenskemu narodu. To prisego je držal do podrobnosti natančno in se ni ustrašil največjih žrtev. Ko so na Dunaju iskali skrivnih stikov z antanto in je mnogo pomagal dr. Prijatelj s tem, da

je po knjigah iz dvorne dunajske knjižnice, ki jih je pošiljal v Svico, vodil tajno korespondenco, je Korošec zahteval od vseh sodelavcev, da so mu izročili vsak spis, ki je bil za vlado kakor koli sumljiv. Te spise je imel skrite in zaklenjene v svoji miznici, češ, vi imate družine, če koga obesijo, naj obesijo mene. Tako je Korošec tedaj zares za svoj narod hodil par let vedno v senci vislice. Spominjam se, da sem ga obiskal, ko je bil notranji minister in sem mu očital, da bi to in to moralo biti drugače. »O, vi politični otročiči, ki mislite, da ima Slovenija 10 milijonov prebivalcev! Kako preudarno moram ravnati, da dosežem, kar dosežem. In če priborim drobtino vam, jih pride celo krdelo z juga in vsak hoče kar cel bleb.« Priznajmo, da smo ga mnogo kritizirali, pa je redno prihodnost dokazala, da je imel prav. Ko sem ob pričetku sedanje vojske pisal dolgo pismo poslaniku I. Cankarju v Argentino in mu še tudi o marsičem potožil, mi je med drugim kratko odgovoril: »Zaupajte! Slovenstvo je v varnih Koroševih rokah, zunanja politika pa vseskozi odlična.« Poslanik zunaj v svetu je razsojal veliko bolj trezno in jasno kakor mi doma. Verjel sem mu; vsi uspehi, danes dobro vidni, potrjujejo, da je sodil pravilno. Kdor jih ne vidi, je slepec, kdor jih taji, je lažnik.

Gospod

Sodobni ljudje »gospoda« sovražijo. Demokracija je že vse premalo. Splasti se mora popolno tovarištvo. Vsi enaki! Zato boj oblasti in oblastnikom, boj avtoriteti, boj vsakemu, ki zasluži nekaj dinarjev več, ki ima nekoliko gorkejšo suknjo. (S tem ne mislim boja zoper resnične socialne krivice!) Proč torej z »gospodi«!

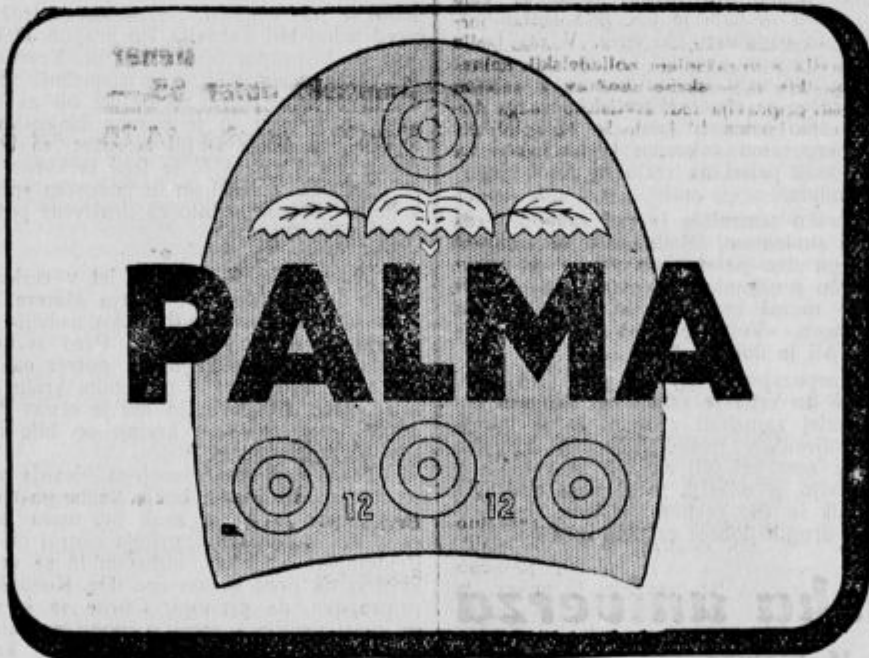
Ali nismo smešni? Se nikdar na svetu ni bil tak beg pred ročnim delom, beg z »umazane« grude, še nikdar tako hlastanje po »gospodščini« ko danes. In vsi tisti, ki preganjajo »gospode«, žele samo to, da bi bili vsi in najprej sami gospodje in gospe. Tišče — vede ali nevede — zaradi resničnih ali umišljenih ponižanj izpod ene oblasti pod drugo in ne verjamejo, da se nam utegne zgoditi kakor Izraelcem, ki so hoteli izpod

ene oblasti, ki jih je tepla s šibami, pa so prišli pod drugo, ki jih je tepla s škorpionji. Človeški rod je bil, je in bo do konca tak, da potrebuje in zahteva zvončarja, črednika, pastirja, voditelja, gospodarja — gospoda. To vsak politik dobro ve, naj je kjer koli na okrogli zemlji. Naj množico tisočkrat pozdravlja z brati in sesticami, s prijatelji in tovariši, ve sam in vedo vsi, da jim je vendarle gospod. Za politika to spoznanje ni napaka, je rajši vrlina. To vrlino je imel tudi Korošec. Bil je vladar, strog, neizprososten. Bil pa je neizmerno previden, da »gospoda« ni nikoli slekel po nepotrebnem. Naj je bil še tako ljub, prijateljski, skromen, darežljiv, naj je bil v uradu, med političnimi zaupniki — kjer

koli: bil je gospod. Celó v zunanji formi je, skoraj bi rekel, do ničemurnosti pazil na to. Naj je bil s krivčki za klobukom, naj je bil v kaplanskem talarju ali v svečani obleki za na dvor —, vedno je bil gospod. Človek, ki je poznal človeka,

Strankar

Strankarstvo, strankarji in stranke — vse to je starodavna pesem, ki bo prepevana do konca sveta. Vsaka stranka ima zveste člane, tako zveste, da jih ne prekreneš za vse na svetu. Stranka jim je svojevrsna religija, zanjo žive, delajo in delujejo, trpe in se žrtvujejo, tudi umirajo. Stalin je strankar, ki ga strašna pot skozi udarce puškinih kopit, da se je zgrudil kot nezvestna kepa krvavega mesa, ni premaknila. — Vsaka stranka pa ima razen zvestih tudi prisklédnike in zaplečnike. Vsa ta drhal zelo tanko voha, kje je danes svatovščina in kje bo jutri pojedina. Vsak politik s temi računa, samo računa, samo šteje jih in jih nič ne tehta. Vsak vodilni politik pa se mora obdati s prepričanimi, načelnimi, zvestimi, vdanimi in pripravljenimi na vse. Če ima te, ve dobro, da bo zmagoval, ker ve, kam se bodo nagnili zaplečniki. Korošec je

bil strankar, sicer bi ne bil politik in državnik. Ni bil pa navaden in samo strankar. Bil je rojen strankar-voditelj, vajd, vojvoda. Njegova krščanska vernost (bila je kljub bogoslovnemu doktoratu otroško preprosta) mu je ob Krekovem prijateljstvu in Krekovem socialnem gledanju na človeško družbo izkristalizirala temeljna načela za javno delovanje. Zaupal je načelom brezpartijskosti, zaupal svojim zvestim in zato ob najhujšem ponižanju ni za trenutek okleval in zdvomil. Ko sva se na Hvaru na samotni, iz morja štrleči skali dolgo pogovarjala, mi je rekel: »Politika, če je načelna, zdrava in poštena mora znati potrpeti in čakati. Strankarji, ki ne znajo potrpeti, pretrpeti in čakati, so slabi, ti že niso več zvesti. Zmagujejo pa samo trdni in zvesti.« Kljub strankarski opredeljenosti pa je bilo v njem dovolj pravične širokosti srca. Ni tehtal samo svojih, tehtal je tudi nasprotnika. Vsako pozitivno delo, zlasti znanstveno in kulturno je visoko cenil, ne da bi malenkostno izpraševal: »Ali je avtor naš?« Kajkrat sem ga obžaloval, kako se je le utegnil ob vsem političnem trušču tako skrbno zasledovati vse važnejše slovensko znanstveno in kulturno delo. Prav ta njegova široka razgledanost je bila povod, da drobne domače prepričke ni imel za tragične. Vedel je, da rast slovenskega naroda poganja iz vseh njih in vsakega klenega pridelka je bil vesel, ker je z njim rastele ugled Slovenije, ki jo je tako ljubil.

Jugoslovan

Ko sem še tik pred majsko deklaracijo govoril s Korošcem in poizvedoval, kako je s tedaj še tako živo trialistično mislijo (da dobimo južni Slovani v Avstriji svojo skupno državo) me je pomembno pogledal in rekel: »Naša skupna država bo segala do Bitolja.«

Presenetite
vaš dom...

z sodobnimi TUNGSRAM KRYPTON žarnicami! Zadovoljni bodete, ker bo razsvetljava boljša, poraba toka pa manjša.

BOLJŠA LUČ, MANJŠI STROŠKI!

Nato je dejal prst na usta in me zapovedovalno pogledal: molči! Ne bom razmišljal o njegovem jugoslovanstvu. Naj ga razodene kraljevska beseda.

Ko je bil na Hvaru interniran, je glavarstvo sporočilo vladi željo, da bi Korošca premestili kam drugam, češ tu ni varno. Mimo Hvara vozijo laški parniki in minister Korošec bi utegnil nekega dne zbežati v Italijo. Ta glavarjeva želja je seveda prišla tudi do pokojnega kralja Aleksandra. Kralj se je od srca zasmejal in odločil: »Bedak veliki! Poznam dobro svojega Korošca in vem, da mi nikoli ne uide v Italijo. Je preveč Jugoslovan!« Vsak drug dokaz je odveč in z njim so vse grde klevete, naperjene v smer miselnosti hvarskega glavarja, za vselej izpodbite.

Pripravljenost

Ko je bil Korošec v strogi opoziciji, prav tedaj, ko se je naglašala slovenska avtonomija, je prišel za tri dni v Ljubljano. Vlada iz Beograda je naročila tukajšnji policijski direkciji, naj z vso skrbjo zavaruje Korošca. Zaznali so naklep, da ga hočejo v Ljubljani ubiti (pa ne Slovenci!). Policijski uradnik se je obrnil do mene in me naprosil, da naj skušam vsako njegovo pot poizvedeti in policijo obvestiti, da ga tajno spremlja in varuje. Bil sem res tri dni za skritega detektiva. Pred Koroševim vhomom v Beograd sem ga obiskal in mu vse to povedal in mu obenem razodel policijsko naročilo, da mora pri posebnem vhomu na kolodvoru iti v vlak. Skrbno sem ga opazoval. Za hip me je bistro pogledal, nato dalje pospravljaj svoje stvari za na pot in rekel: »Verjamem, kar si povedal. V Beogradu bi me ne upali napasti, zato so si izbrali Ljubljano.« — »In nisi nič iznenaden?« — »Čemu bi bil? Moj poklic je tak, da moram biti vedno pripravljen. Na Dunaju sem se naučil. — Kje pa vstopim na vlak, mi ne bo nihče ukazoval. Tam skozi pojdem, kjer pojdejo drugi ljudje.« — »In oporoka ob tej večni pripravljenosti?« — »Je nimam in je ne bom delal. Saj nič nimam. Kar pa dobim, razdam v življenju.«

Poslovil sem se, ker so mu povedali, da ga voz čaka. Odpeljal se je v odprti kočiji skozi sredo Ljubljane. — Pripravljen vedno na vse.

Dragi prijatelj! Nenadoma, a pripravljen si legel k večnemu pokoju. Saj nisi mogel drugače. Taka je usoda našega trtega slovenskega naroda. Tudi Čop je padel nenadoma, Prešeren vse prezgodaj, prezgodaj Ivan Cankar, nenadoma Krek, nenadoma Jeglič in sedaj še ti. Nihče se ni utegnil le za časek oddehniti po trdnem življenjskem delu. Na bojnem polju truda in znoja, vas je požela smrt. V vrtičku miru, v Navju, v našem Panteonu počivaš. Tvoja duša se pogovarja z možmi, ki so zidali stavbo našega naroda. Tudi ti si bil zidar in stavbenik za rast in svobodo svoje Slovenije in naše države. Le potrpi — saj si nas tako učil — tvoj prijatelj Krek in Cankar in drugi, ki so vredni ljubezni in hvaležnosti naroda, pridejo za teboj, da boste v hramu slave molčeči zgovorno učili potomstvo:

Kako je treba ljubiti domovino.

F. S. Finžgar.

Prvi Korošev prosvetni dom v Sloveniji ima Komenda

V ponedeljek, 23. decembra, je bila v Komendi velika žalna slovesnost za pokojnim voditeljem slovenskega naroda g. dr. Antonom Korošcem. Ob 8 zjutraj je bila sv. maša, ki se je je udeležilo veliko število ljudstva, nato pa je bila žalna slovesnost v Domu. Pevel so najprej zapeli žalostinko, nato pa je imel duh. svetnik g. Janez Zabukovec žalni govor. Za njim je govoril še bivši narodni poslanec in župan g. Janez Strein, ki je predlagal, naj se komendski Dom, pri katerega blagoslovitvi je bil dr. Anton Korošec, imenuje Korošev dom. Na tej slovesnosti so bile po svojih zastopnikih vse organizacije, ki so ta predlog z zadovoljstvom in veseljem sprejele.

Kupujte

»Slovenčev koledar«

ki je najzanimivejša knjiga današnjih dni.

Najlepše darilo za novo leto!

Stane le 28 dinarjev

Koledar s poslovnim delom stane 6 dinarjev več.

Dobite ga v vseh knjigarnah!

Darujte za starološki »Dom slepih«

zavod za odrasle slepe

Čekovni račun št. 14.672 — »Dom slepih, Ljubljana

VESELE PRAZNIKE TER SREČNO IN USPEHAPOLNO NOVO LETO

ZELIMO VSEM SVOJIM CENJENIM, ODJEMALCEM KATERE NAPROŠAMO, DA NAM TUDI V NOVE LETU OSTANEJO NAKLONJENI TER SE V SLUČAJU POTREBE OBRNETE NA NAS Z ZAUPANJEM, KER VAM BODEMO NUDILI VSEH VRST ŽIME PO IZREDNO NIZKIH CENAH!

SE PRIPOROČA

„ŽIMA“ MILAN JAGER
TYRŠEVA 37
 LJUBLJANA

Jože Hvalec:

Ko je ležalo truplo v senatu...

Kako zelo zelo se je bil razveselil naš pokojni narodni voditelj, ko smo mu v sredo, 11. decembra 1940 ob 17.45 v naši zadnji avdienci sporočili, da obiščemo prihodnje leto za polnoletnost Nj. Vel. kralja Petra II., našo prestolnico, naš Belgrad v večjem številu, da se pri tej priliki poklonimo mlademu kralju, obiščemo in pozdravimo pa tudi njegovo, ki je za vse svoj narod, v zadnjem času pa kot minister prosvete za mladino celokupne države prav gotovo toliko delal in napravil kot še nihče drugi.

Niti nismo dobro izrekli oz. razložili naših načrtov in obiska v prihodnjem letu, že so začele njegove oči, z obraza pa smo takoj uganili slabo njegovih misli, misli za celo leto naprej, ko se je že v naprej videl zopet med tisoč svojih mladine, sredi katere se je počutil tako srečnega, zdravega in zadovoljnega.

Izredno srečen, zadovoljen in ves razigran nam je vsakemu posebej stisnil desnico, dajal navodila, predsedniku ZFO dr. Ziku pa še posebej naročil: le dobro se pripravite in pozdravite mi vse skupaj! Pozdravite mi vse skupaj, to se pravi vso organizacijo, vso mladino, vsakega posameznika! To so bile misli zadnjega pozdrava organizaciji ZFO in ZDK izrečene po velikem pokojniku dr. Antonu Korošcu, komaj 48 ur prej, preden je izdihnil svojo veliko in plemenito dušo.

Ono sredo zvečer, ko je rekel: Pozdravite mi vse skupaj, ono sredo zvečer sem opazil v predsedstvu kabineta, v senatu celo kopico božičnih in novoletnih voščil, ki jih je namenil svojim znancom. Dr. Jure Adlešič, dr. Ivan Ahčin, itd., itd., po vrsti, po abecednem redu, na podlagi posebnega seznama, ki je obsegal poleg prijateljev, znancev in sodelavcev iz Slovenije menda tudi imena kar iz cele države! Na vse je mislil, vse pozdravljaj, voščil srečo, mir, veselje za praznike...

Namisto tisočev in tisočev vesele, zdrave in poštene mladine, mladine polne življenja, katero je tako neizmerno ljubil, zamjo po očetovski skrbel, namisto vzhajajočih praporov in zastav, cvetja, ručičih nageljnov, rozenkaur, rožmarina itd., itd., namisto vsega tega v prihodnjem letu je prišlo deset in desetletja prezdaj, dne 15. decembra 1940 zjutraj v Belgrad le 52 slovenskih fantov, fantov žalostnih obrazov, potrtih, s praporom globoke žalosti, ovitim s črnim trakom... Prišli smo s popolnoma drugo, skoraj bi rekel pretežno nalogo..., nalogo, da izkažemo v imenu slovenske mladine velikemu državniku, voditelju slovenskega naroda zadnjo čast, da spremljamo njegovo truplo v Slovenijo, ki je jokaje in strtega srca pričakovala zemeljskih ostankov največjega Slovenca, ki jih je kdajkoli rodila slovenska mati.

Ceprav častna, je bila vendar naša naloga težka in sicer zelo težka, saj smo morali biti ob krsti visokega pokojnika priča prizorov, ki nam bodo ostali vse življenje v živem spominu.

Namisto tihe in pobožne molitve ob krsti v senatu, kjer smo stali v krojih kot častna straža, so se marsikateremu nehoti menjavale pred očmi nekatere slike in prizori, ki smo jih doživljali za čas njegovega življenja. Pred seboj sem videl veličastne prizore pred glavnim kolodvorom v Ljubljani, ko smo spregli konje ter sami peljali in nato še na rokah nosili visokega pokojnika, ko se je zmagovalno vračal v Ljubljano takoj po osvoboditvi. Neprertrgoma so se vrstile slike njegove navzočnosti na nešteti mladinskih prireditvah, javnih nastopih in drugih manifestacijah, ki jih je počastil s svojo navzočnostjo. Se vedno nam zveni v ušesih njegov glas, slišimo njegova navodila, vidimo vsa številna darila in dragocene pokale, ki jih je žrtvoval za telovadce, smučarje, atlete in športnike sploh; kako je pri takih prilikah vedno in povsod poudarjal: mladino, ki ima v svojem programu poleg duhovne vzgoje tudi pametno kulturo vzgoje telesa, tako mladino moramo vedno podpirati, kajti le mladina, ki je telesno krepka

in zdrava, mladina, ki je s tem v zvezi tudi na visoki moralni višini, le taka mladina nam je najboljši porok srečne bodočnosti naroda in države.

In še in še beže podobne slike mimo oči, ki niti pri pogledu na mrtvega dr. Antona Korošca v krsti ne morejo, prav za prav nočejo verjeti, da je vse to res, kar vidijo pred seboj.

Med sv. mašo, ki jo je daroval ob krsti velikega pokojnika g. senator Franc Smodej, so bili trenutki, zlasti pri nekaterih prizorih, ko nam je skoraj trgalo srce. Priča teh prizorov so bili največji odličniki države, zastopnik Nj. Vel. kralja, kneza namestnika, vlada, bivši generali, generaliteta, senatorji, poslanci, kmetje, delavci, služkinje, brezposelni, skratka vsi poklici, vse plasti naroda, reveži raztrgani, komaj oblečeni, imovitejši itd. Vsi ti so glasno molili, molili in se zahvaljevali s solzami v očeh za razne dobrote in pomoč, ki jo je nudil visoki pokojnik prav vsem.

Slovo bratskega srbskega in hrvatskega naroda, tako odličnikov kakor tudi preprostega ljudstva se z besedo ne more opisati, tako je bilo ganljivo. Spoštljivo polaganje vencev in šopkov, pobožno križanje in glasna molitev, poljubovanje krste, pokornikove obleke v krsti, slovo mnogih žena-mater z otroki v naročju, mahanje malih nedolžnih ročic v zadnji pozdrav in metanje cvetja v krsto..., vzklili pri križanju: Z Bogom, dragi oče...! Srčna Ti hvala za vse dobrote...! Z Bogom g. Korošec, z Bogom, ali ne slišite..., ali ste res mrtvi?... saj to ni mogoče..., še enkrat z Bogom in dobri Bog naj Vam vse povrne... itd.

Zlasti preprosti ljudje se niso mogli in niso mogli ločiti od odprte krste dr. Antona Korošca. Bili so to prav gotovo ljudje, ki jim je bil veliki

Iz spominov na našega † Ateka

Še preden so me poslali v Belgrad, sva se že večkrat srečala. Najprej, ko je med svetovno vojno od avstrijskih oblasti preganjan, pribežal k svojem prijatelju župniku Tropu v Rimske toplice. Za njegovo mašo smo študentje improvizirali pevske zbor in ko je odhajal, je vsakega smehljaje pogledal in mu stisnil v roko srebrno krono. Dobri župnik pa nas je pridržal in menil: Pobje, v politiko se mi še nikar ne vtičajte! Sicer pa ste lepo peli in prav je, da ste peli pri njegovi maši. Vi ne veste, ampak jaz vam pravim: Ta gospod bodo še enkrat velik, zelo velik mož!

Potem v St. Janžu na Dolenjskem. Do tega dneva mi mladi pobje, večinoma nižjega razreda, prav za prav nismo niti vedeli, kakaj ga tako radi imamo. Zdel se nam je pač zelo lep in prijazen gospod in navdušen Slovenec. V St. Janžu pa, čeprav ni drugega povedal kot to, da ne sme govoriti, se je tudi nam mladim razodelo, kaj pomenja dr. Korošec za osvoboditev slovenskega naroda. Čeprav smo nekateri imeli še štiri do pet ur peš do doma, smo s kosom kruha čakali do mraka, da je vsak prišel na vrsto in dobil njegov lastnoročni podpis.

V mariborsko semenišče je rad zahajal. Trda nam je predla študentom, zelodec se je neusmiljeno oglašal. Nekega dne pa dobimo za zajtrk gosto, dobro zabeljeno prežganko. Ravnatelj Zidanšek se je zadovoljivo muzal krog nas in kar ni mogel prikriti skrivnosti. »Veste, gospod dr. Korošec je postal masti. Ali je dobro? Mhm...«

Pa tisti nepozabni tečaji na gori Oljki. Od postaje pa vse do vrha je sam nosil nabasan nahrbtnik in vselej zamahnil z roko, če se mu je kdo od spremljevalcev ponudil, da mu odvzame breme. Ko pa smo prispeli na vrh in vstopili v hišo pod cerkvijo, je odložil, se globoko oddahnil, odprl nahrbtnik in vso vsebino: salame, sira, slanina in polno drugih dobrot razdelil med študente.

Dr. Korošec in slovenska univerza

Božična izjava rektorja g. dr. M. Slaviča

Zelali ste, g. urednik, od rektorja božično izjavo za »Slovenca«. Ne morem drugače začeti kakor s pietelno mislijo na prominentnega soustanovitelja, odločnega zaščitnika, velikega dobrotnika in podpornika naše univerze blagopojnega dr. Antona Korošca. Dokler je bil kakorkoli v vladi ali pri vladi, se je čutila univerza varno, ni se ji bilo bati kakke okrnitve; ko pa je bil prosvetni minister, smo imeli prepričanje, da bomo dosegli, kar je le mogoče. Ko bi še ostal pri življenju, bi bil naš univerzitetni božič veselejši, poln najboljših upov.

Toda tudi po tej strani izgubi zremo v smislu Koroščevega značaja in dela pogumno v bodočnost. Saj nam je k sreči še pred smrtjo spravil, kar nam je bilo najbolj potrebno. Največja pridobitev letošnjega leta je možnost epopialitve medicinske fakultete, za kar ima Koroščeva volja in avtoriteta odlične zasluge.

Dvajset let smo se morali boriti za oboj prvih dveh letnikov. Zaman smo se trudili, da bi razbili okove okrnjene fakultete. Letos se je to posrečilo. Na predlog prosvetnega ministra Božidarja Maki-movića je ministrijski svet z uredbo z dne 28. maja 1940 črtal § 51. univ. zakona, ki je omejeval ljubljansko medicinsko fakulteto na štiri semestre. Prosvetni minister dr. Anton Korošec pa je dne 19. julija 1940 podpisal akt, s katerim je podana možnost, da se naša medicinska fakulteta epopolni do zadnjega t. i. desetega semestra. Letos se je odprl 5. in 6. semester, imenovani so bili trije novi medicinski profesorji.

Pri državnem gospodarstvu s dvajsetimi smo seveda imeli težave & krediti. Prepuštil je še sicer kirurški paviljon medicinski fakulteti, a kredite za opremo smo dobili od ministra za narodno zdravje in socialno politiko dr. Budisavljevića šele v zadnjem času. Vendar upamo, da se bo po novem letu začelo življenje v novem paviljonu. Za neobhodno potrebno klinično predavalnico nam je minister dr. Korošec priboril vsoto 400.000 din. Po predloženem načrtu bi se dalo s to vsoto meeca avgusta predavalnica pozidati. Preden pa so bile potrebne formalnosti izvršene, so cene tako narasle, da licitacija ni uspela. Moramo torej na drug način to zidati in se potegovati za povnjenje prvotnega kredita 400.000 din. Vendar pa se delo za 5. semester sicer s težavo, a redno vrši. Tako ima a. pr. prof. dr. Lavrič predavanje že od 7. do 8. ure

zjutraj, ker sicer ni predavalnica na razpolago, in vseh njegovih 60 slušateljev je vsak dan na mestu v tej zgodnji uri.

Razveseljiv je dalje dogodek, da smo kljub začetnim velikim težavam vendarle dobili izplačano posojilo za mineraloški zavod, ki se zdaj z vsa naglico dviga iz tal poleg rudarskega paviljona. Na drugi strani tega paviljona hiti strojni zavod k svoji dovršitvi. Temu zavodu nasproti pa čaka na povzemanje kreditov kemični zavod, ki je sicer pod streho, a nima denarja, da bi se dozidal. Z denarjem, ki je na razpolago do 31. marca 1941, se bo na epomlad naredila vsaj ena predavalnica s potrebnimi kabineti. Za akademsko menzo poleg šolske poliklinike je univerza že del elavbiša kupila, pri drugem delu še manjkata dve mali formalnosti. Na spomlad se stavba lahko začne zidati, vendar še ni dovolj kreditov za dovršitev. Za naravoslovni zavod je univerza kupila ugodno zemljišče, Simenčovo vrtinarijo, blizu Gradašca. V spomladu se bo začel zidati. Če se univerzi posreči načrt, ki ga ima v zvezi s tem zavodom, bo ta okolica prav lepo urejena. Uspelo nam je končno tudi, da je berlinska vlada izjavila pripravljenost, da se dunajška Knaflova ustanova za visokošolske prenece na ljubljansko univerzo. To je izjavila svoj čas že avstrijska vlada. Preden pa se je prenos izvršil, je prišla priključitev Avstrije k Nemčiji in se je cela zadeva morala znova uravnati. Zdaj se samo čakamo, da nemška vlada naznaní dan, ko se naj ta akt formalno izvrši.

Z drugimi načrti, ki jih ima univerza, ne more naprej, ker ji manjkajo denarna sredstva. Trenutno se trudi z mislijo, kako bi dobila mnoge in mnoge milijone, da bi se pozidale medicinske klinike. Prvi koraki v tem oziru so storjeni.

Naj končam, kakor sem začel. Če bi še imeli dr. A. Korošca za seboj, bi laže številščili & takšnimi in tolikšnimi številskami. A pri veliki izgubi, ki je zadela našo univerzo z njegovo smrtjo, je univerzi in meni v tolažbo misel, da smo ga še pravočasno pred letom dni promovirali za častnega doktorja Aleksandrove univerze ter mu s tem izkazali vsaj nekoliko hvalečnosti za njegove velike zasluge za univerzo in nam narediti veselje za njegov zadnji lanski božič, ko nam je on po božjih sklepkih s svojim odhodom v večnost naredil toliko žalost za božič 1940.

M. Slavič.

pokojnik res pravi oče in to v vseh ozirih. Reveži, sedaj so postali sirote... Klečali so okoli krste, poljubovali mrtvaški oder, svečenike, vence, jokali... ter glasno tu pa tam skoraj drug preko drugega zahvaljevali tako, da so jokajoče starše celo njihovi otročički v naročju tolažili, jih božali preko solznih oči in obraza rekoč: mamica, očka, zakaj tako jočeš, ne smeš tako jokati... pri tej tolažbi pa je tudi marsikateri otrok sam zajokal.

Taki in številni podobni prizori so se dogajali zlasti po končani sv. maši.

Niti jok, niti glasne prošnje, združene s pobožno molitvijo, zahvale in pretresljivo večno lepa »Vigred se povrne«, ki so jo pete usmilenke pod vodstvom g. kaplana prof. Uloga skoraj jokaje..., večno lepo pesem pomladi, ki je rezala v srce, zbadala v mozek, zlasti ob tej priliki, da so s pevci vred ihteli vsi, vsi..., vse to ni ganilo v krsti onega, ki je imel očetovsko srce prav za vsakega!

Clovek bi v svoji naivnosti pri toliko pobožnosti skoraj mislil, da se bo pokojnik spričo takih, srce trgajočih pretresljivih prizorov, toliko prošelj in solza obudil, saj za hip spregovoril, tolažil..., toda zastoj..., njegovo truplo leži nepremično..., to pot prvič neusmiljeno..., neusmiljeno do vseh, prav vseh brez izjeme, njegove oči, ki so tako želele videti ljubljeno mu Slovenijo, domovino, prijatelje, znance, te oči so sedaj globoko in trdno zaprte..., roki pa sta krepko oklepali sveto znamenje Onega, ki končno odloča o življenju in smrti slehernega bitja...

Nemo smo zrl na tri zlate črke preko mašniškega plašča na njegovem trupu, na »Pax« mir, nato pa smo krsto s krvavečim srcem, skoraj boječe in s tresočimi se rokami pokrili... in čakali na poslednji blagoslov in molitve v senatu, za plemenito dušo velikega pokojnika, voditelja slovenskega naroda, nepozabnega prijatelja mladine, očeta dr. Antona Korošca.

Pred Božičem 1. 1927. je odbor društva »Samostalnih dijakov« (sedaj »Slomškova družina«) najel prvo skromno sobico za prenočišče brezposelnim služkinjam. Ko sem dr. Korošcu obrazložil potrebo in načrte za ustvaritev stalnega zavetišča za slovenske služkinje v Belgradu, me je vprašal: »Kje boste pa dobili denar? Na odgovor, da ga bomo izprosili pri dobrih ljudeh, je dodal: »Kaj pa hrvatskih služkinj, ali teh ne boste sprejemali?« »Seveda jih bomo, sem dejal, če bo le prostora dovolj.« Podal mi je roko in bil zelo vesel: »Tako je prav!« Čez nekaj dni je že poslal čedno vsoto za fond Doma služkinj. Ne dolgo potem se je že zanimal, kako gospodarimo s tistim denarjem. Vseč mu je bilo, da smo vsoto naložili na knjižico. »Slomškova družina« si je pred nekaj leti nabavila lep prapor. Dekleta so želela, da bi prapor blagoslovil dr. Korošec. Ko sem mu to željo sporočil, se je nasmehnil: »Kaj mislite, ali bi ne bilo bolje, ko bi jaz bil za botra?« Pa smo se zmenili in je prapor blagoslovil senator Smodej, za botra je bil Korošec, za botro gospa Šumanova. Dekleta se te lepe cerkvene slovesnosti še dandanes z veseljem in ponosom spominjajo in z darovi botrov je bilo za društvene potrebe zopet lepo preskrbljeno.

Maševal je dolgo vrsto let v cerkvi Kristusa Kralja in to redno pri oltarju Matere božje. Marjiti oltar je moral biti vsako nedeljo ob sedmih zjutraj za njega rezerviran. Pred sv. mašo je v zakristiji vedno kleče molil, potem natančno pregledal direktorij ter s poklonom križu odšel pred oltar. Med sv. daritvijo mu je obraz žarel v čudoviti lepoti, njegove kretnje so bile mehke, kakor bi hotel božati.

Takoj prvi mesec mojega bivanja v Belgradu pa me je prav zaradi božje službe pošteno skregal, tako kakor je le on znal. Sv. maša za Slovence se je kakor po navadi, pričela zjutraj ob pol šestih. Pridigujem, mašujem, obhajam in se vrnem v zakristijo tik pred sedmo uro. Dr. Korošec je bil že pripravljen, da pristopi. Obrne se k meni: »Po sv. maši pridite k meni v župnišče, Vam bom nekaj povedal.« Gotovo bo v politiki kaj novega, sem si mislil in kar imenitno se mi je zdelo, da me dr. Korošec tako »obraja«.

V župnišču pa se je med njim in menoi odgravalata takale »politika«:

»Odkod pa ste Vi prišli v Belgrad?«
 »Iz Rogaske Slatine!«
 »A tako, sem mislil, da iz kakšne zakotne hri-

Kaj si je želel dr. Anton Korošec za letošnji božič?

Že večkrat smo objavili, kako je pokojni dr. Korošec izkoristil vsako priložnost, da je obiskal Slovenijo, če so mu to posli le dopuščali. S prav izredno doslednostjo pa je želel prebiti, če je bilo le mogoče, v Slovenijo: božične praznike. Vsako leto se je že po več tednov vnaprej veselil jaslice in božičnega miru. Redno je koval načrte, kako in kje v Sloveniji bo praznoval sveti večer. Za ta praznik je postal vedno ves mladostnik, kakor da bi živel le v spominih svojih mladih let, ko je še kot otrok prižigal svečke ob jaslicah.

Tudi letos je že od začetka decembra mislil na božične praznike in tudi pripraveval, kako jih namerava lepo preživeti. Značilno zanj je bilo, da prav tega praznika nikdar ni hotel preživeti sam, ampak si je vedno poiskal družbo, v kateri je preživel te najlepše trenutke. Bil pa je vedno zelo obziren in svojih prijateljev za božič ni hotel odtrgati od njihovih družin, ali jim podreti že napravljene načrte. Tudi ni hotel drugim, ki bi imeli dela z njegovim prihodom, kaliti praznične razpoloženja in je vedno naprej do potankosti uredil vse tako, da je praznoval sam božič v miru, ne da bi pri tem obremenil druge. Letos je že zgodaj v decembru začel spraševati, kakšno vreme je v Sloveniji in bil ves vesel, ko je zvedel, da ni zapadlo še preveč snega. Previdno je tudi vprašal, če bo mogoče čez božične praznike urediti kuhinjo, ne da bi to bilo drugim v nadlego. Sredi decembra je pisal prijatelju v Ljubljano pismo, v katerem mu sporoča, da namerava prebiti božične praznike na Bledu. Po raznih drugih vprašanjih in naročilih je dr. Korošec končal pri-

bovske fare. Kar zašumelo mi je po glavi — kaj le naj to pomeni?

»Kdaj ste danes začeli službo božjo?«

»Ob pol šestih.«

»In končali ob sedmih, kaj ne? Kaj ste pa delali ves čas? ali ste na škofovskem tronu sedeli ali kaj? In kdo je bil pri Vaši maši?«

»Večinoma slovenske služkinje.«

»Tako, Vi to veste! Tega pa ne veste, kdaj mora biti služkinja doma. Najpozneje ob sedmih, slišite Vi, najpozneje ob sedmih, nekatere morda še prej!«

Vstal je, začel hoditi po sobi in krepko glasno nadaljeval:

»Kajne, danes bodo vse te služkinje prišle prepozno domov, bodo zato hudo kregane od svojih gospodin! — saj Vi sploh ne veste, kako se svoji gospodinje kregati — slišite, kakšna nedelja pa je to, če je dekle že na vse zgodaj kregano? In kdo je kriv? Vi ste krivi!« Že je hotel vzeti klobuk, ko se je še nečesa spomnil: »Mogoče je tudi, da bo kakater teh služkinj sedaj službo izgubila, bo vržena na ulico, bo iz poštenega dekleta postala bogve kakšna zgubljena. Ali veste, kdo bo kriv? Vam pa jaz povem: Vi! Če mislite še znanprej poldrugo uro maševati in pridigovati, saj potem niti za v hribe niste. Pa z Bogom, srečno in na svidenje, ko boste znali vse skupaj opraviti največ v eni uri!«

Zelo sem bil poparjen, a ko sem zadevo premislil sem bil dr. Korošcu tudi hvaležen za to, sicer precej hudo »pridigo«. In še dandanes sem mu hvaležen, ker znam, če treba, pridigo končati tudi v petih minutah. Tiho sv. mašo v pol ure. Nekoč sem mu omenil: »Gospod predsednik, letos je deset let, kar ste me fejt skregali.«

»A tako? Zakaj pa sem Vas okregal?«

»Ker sem prepočasni maševal in predolgo pridigoval.«

»Pa ste se kaj pobiljšali?«

»Sem se!«

Nasmehljaj se je, stopil k neki omari in mi kmalu prinesel kuverto: »To pa shranite, Vam bo prav prišlo!«

Pa še enkrat, kmalu po razpustitvi Orla me je okregal. To pa bolj zaradi lepšega. V Krunski smo namreč proslavili Jegličovo osemdesetletnico. Kot sklepna točka je bila živa slika: Fant, oblečen v orlovski krov v pozi užaljenega ujetnika, roke zvezane z verigo. Dekle v orlovskem krovu, ki ga je prekrival črni pajčolan. Izza kulis koralne metodije svetopisemskega besedila: Blagor njim, ki preganjanje trpe zaradi pravice... Na akademiji je bil prisoten tudi dr. Korošec. Zopet me je poklical v župnišče.

»Kaj pa ste imeli to danes v dvorani?«

»Jegličovo proslavo.«

»Tako? Kaj mislite, da nisem razumel Vašega govora? In tisto na kraju? To je bil protest proti razpustitvi Orla. Pa greste na tako stvar povabiti aktivnega ministra?«

»Gospod minister, saj bi bili tudi Vi lahko v znak protesta odšli, pa ste le do konca ostali!«

Postal je naenkrat dobre volje in rekel: »A tako, kajne, zdaj jih bom pa nazadnje še jaz slišal od Vas?«

Res sem mu začel dokazovati, kakšna krivica se je Orlu zgodila in kako bo v bodoče mladina za nas izgubljena. Poslušal me je in sklenil: »Le potolažite se, če ne prej, čez deset let bo vse drugače in Vi se boste že smejali od veselja. Seveda, če bo mladina preizkušnja razumela in jo dobro prestala. Le zapomnite si: Brez borbe ni zmegal! No, pa lahko noč in dobro se imejte!«

Neko nedeljo pred Božičem me je menda nalašč vprašal, koliko je ura. Odgovoril sem le približno. Na Stefanovo mi je podari en svojih ur: »Da boste drugič vedeli točno povedati, če Vas vprašam. Veste, ta ura zelo dobro gre, vidite Omega. To so najbolj točne ure.«

Za Veliko noč mu grem nekega leta voščiti na dom, kjer je bilo zbranih že precej njegovih prijateljev. Ogledoval me je od pete do glave in mi bolj po tihem tedaj: »Vi, za Veliko noč bi si pa že lahko oblekli boljši talar...« Jaz sem mu seveda še bolj po tihoma odgovoril, da je to prav za prav moj res »taboljši talar«. Zaobrnil se je na petah, veselo se pogovarjal in šalil z navzočimi. Čez nekaj časa zopet pride k meni in me povabi: »Pojdite z menoj v ono sobo, Vam bom pokazal, kaj sem dobil za Božič.« Tam v »oni« sobi je res pokazal neka darila, pa le mimogrede in se takoj zanimal, koliko stane nov talar. Povem približno vsoto in jo dobim z besedami: Naš kaplan mora biti lepo oblečen! Tomaž Uloga.

smo takole: »Imam vročo željo, da božič preživim na Pristavi. Kako mislite Vi obhajati božične praznike? Povejte mi točno in brez ovinkov. Nič hipotetičnega!«

Tukaj (v Belgradu) se že vadijo pevci, da bodo pali božične pesmi pri mojih mašah. Vodil jih bo in jim dirigiral sam g. Magarašević. Boste kaj pomagali?«

Božja previdnost je hotela, da dr. Korošec ni dočkal živ letošnjega praznika ljubzni in miru. Vendar je gotovo, da tudi letošnjega svetega večera na Navju ne bo prebil sam, ampak v krogu številnih prijateljev, ki bodo ta večer ali pohiteli na njegov grob, ali pa se vsaj pri jaslicah v molitvi spomnili svojega voditelja

Kranj

Zvočni kino „Društveni dom“ Dol. Logatec predvaja za božične praznike največji film v zgodovini kinematografije

Juarez (Huarez)

V gl. vlogah PAUL MUNI — BETTE DAVIS.
 Predstave: dne 25 dec. ob 1/2 4 h pop. in 1/2 8 h zv.
 dne 26 dec. ob 1/2 8 h zvečer,
 dne 28 dec. ob 1/2 8 h zvečer,
 dne 29 dec. ob 1/2 4 h pop. in 1/2 8 h zv.

Vsi vabljeni!

Drobne novice

Koledar

Torek, 24. decembra: Adam in Eva; Hermina, devica.
Sreda, 25. decembra: Božič. Rojstvo Gospodovo.
Četrtek, 26. decembra: Stefan, prvi mučenec; Marin, mučenec.
Petek, 27. decembra: Janez Evangelist, apostol; Fabiola, vdova.
Sobota, 28. decembra: Nedolžni otročiči; Kator, mučenec. Mlaj ob 21.56. — Herschel napoveduje dež in sneg.

Specialitete „NEPTUNA“ za Vas:
skušiči — sardine brez kosti —
Gourmand — Turiste
Proizvodi največjih domačih tovarov sardin
»NEPTUN« d. d. — Split

Novi grobovi

† Viktor Zorič

V nedeljo jutraj je umrl Viktor Zorič, stavec v Jugoslovanski tiskarni. Pred dnevi je obolzel za angino, pa je moral nemudoma v bolnišnico, kjer je pa že naslednji dan kljub zdravniški pomoči podlegel. Umrl je tako nenadoma, kakor da bi ga sama božja roka izrgala delu in družini. V naši tiskarni je služboval od leta 1927, in sicer večji del v »Slovenčevem« in sodelovanjem ročne stavnice. Bil je izredno vreden in agilen delavec, razen tega pa blaga, poštna duša. Na zadnji poti smo ga spremlili v ponedeljek popoldne izpred splošne bolnišnice in videli smo, da je imel pokojnik mnogo prijateljev. Pogreba se je udeležilo lepo število bojevnikov iz Most, kjer jim je bil dolgoletni tajnik; prav tako so ga spremlili njegovi stanovski tovariši. Jugoslovanska tiskarna sta zastopala general G. Košiček in ravnatelj G. Kramarčič. — Pevska »Grafika« mu je s sodelovanjem pevcev bojevnikov zapela žalostinke pred mrtvašnico in ob grobu. V imenu grafičnih delavcev se je poslovil od pokojnega predsednik organizacije G. Erjavec, v imenu bojevnikov pa predsednik moždanske skupine G. Rozina. Bilo je mnogo lepih vencev in mnogo pretresljive žalosti. Zapušča ženo in dve hčerki. Naj počiva v miru neutrudljivi, dobri naš delavec!

„Obisk“ v novem letu

Ze za božične praznike je našo družino razveselila prva številka novega letnika »Obisk«. Razveselila v marsikaterem pogledu.
Prvo razveseljivo dejstvo ob začetku novega letnika je, da je »Obisk« ostal menda edina naša mesečna publikacija, ki navzle razkošni zunanji obliki ni povišala naročnine, niti ni zmanjšala obsega. Druga vesela novost, ki jo prinaša »Obisk« s prvo številko novega letnika je njegov krasni koledar. Ta koledar, ki bo okrasil sleherni mizi, je odlično delo s slikami v barvni tiskani. Slike so v obliki velikih razglednic in tiskane kot razglednice. Ob koncu meseca jih bo vsakdo lahko izrezal ter jih poslal v pozdrav svojim dragim. Teh razglednic je 17. Koledar je v običajni obliki namiznega koledarja. Dobi ga brezplačno vsakdo, kdor plača naročnino za prihodnji letnik »Obisk«. To se pravi, da za 70 din dobite najlepši slovenski koledar in vse leto najlepšo in najbogatejšo slovensko ilustrirano revijo z nadvse zanimivo vsebino.

Tretja razveseljiva reč pri prvi številki novega letnika je pa njena vsebina in krasna zunanja oblika, po kateri »Obisk« lahko umestimo med prve evropske revije. V januarjski številki so priobčena najboljša literarna in fotografska dela, ki so dobila prve nagrade pri »Obiskovem« nagradnem razpisu. Ta dela so: Fr. Kunstija čudovita novela »Poroka v skednju«, katero je prepričljivo ilustriral Stane Kregar; Rada Bednarika nazorni in živi potopisni prikaz »Noč na Adriji«. V njem je pisec z mojstrsko besedo, fotografijo ter čutom za pristanost pokazal kos slovenskega življenja ob zgornji Adriji. Tretji nagradni prispevek je pa mojstrski fotografski prikaz preobrazbe svilenega prela, delo Slavka Smoleja. Ta vrsta slik o nastajanju svil, kraljice tkanin, spada po izbiri motivov, obdelavi in krasni obliki med najpopolnejša dela slovenske fotografije.

V slikovnem delu prinaša revija še 60 velikih in zanimivih fotografij in risb, razen tega pa še razkošno prilogo v šestih barvah. Ta mojstrski posnetek kaže tihožitje s slovenskimi narodnimi elementi: arbo, starinsko sliko na steklu, svileni ruto in nagelne. V bakrotisku sta dve strani posvečeni neobjavljenim slikam o pokojnem voditelju Slovencev. V bakrotisku so tiskane tudi slike o preobrazbi svilenega prela, nekaj slik iz slovenske opere ter prelep posnetek najstarejših slovenskih jaslic.

V tekstnem delu prinaša list poleg omenjenih novele in potopisa še reprodukcijo »Zdravice« Franceta Prešerna, katerega 140 letnico smo praznovali pred kratkim. Ta faksimile začenja vrsto rokopisov naših slavnih mož, ki jih bo »Obisk« prinašal v vsaki številki na uvodnem mestu. Posebna novost bo prevod enega najboljših novogrških romanov — dela iz literature, ki je danes prav tako aktualna kakor pri nas — nepoznana. Je to »Amasyllia, sladki cvet«, Georgija Drosinisa. Z njim se jo »Obisk« zanimivo oddolžil aktualnosti. Niko Kuret piše o novogrški književnosti. M. Javornik je prispeval nadvse zanimiv ilustriran prikaz »Shakespearejeva skrivnost«. V njem nas seznanja s senzacionalnimi kriptografskimi odkritji o tem, da Shakespeare ni bil nihče drugi, kakor sloviti angleški filozof in pravnik Francis Bacon, ki je bil po istih odkritjih nezakonski sin kraljice Elizabete. St. Plut nas naveže z »Grobišči živili«, Jumbo spet z duhovito humoresko. Vrsta slik med besedilom je posvečena sedanjim vojni, dve celi strani pa skrivnostim Vatikanu. Da so moda, šah, uganka in fotografska kriminalna uganka in razen drobiž še vse pisani in zanimivi, ni treba poudarjati.

»Obisk« je krasno začel novo leto, izpolnil vse, še tako zahtevna pričakovanja in dal najzanimivejše razvedrilo v letu 1941. Naročite ga pri upravi, Ljubljana, trgovina Ničman.

Osebnosti

Ernest Drčar, 60 letnik

Kdo ga ne pozna, g. Ernesta Drčarja, peka iz Šmartna pri Litiji. Skoraj bi lahko rekli, da ga ni poslovnega ali kmečkega človeka v okraju, ki bi ga ne poznal. No, in ta mož praznuje 26. decembra svoj 60. rojstni dan. Luč sveta je zagledal na Stefanovo l. 1880. kot mežnarjev sin edince v Straži pri Novem mestu. Istotam je obiskoval ljudsko šolo, potem pa se je šel učiti pekarske obrti v Trebnje. L. 1902. je prišel v Šmartno ter se tu osamosvojil kot pekovski mojster. Kljub svojim šestdesetletim letom pa še vedno sam vodi pekarijo — ki je pred leti napredovala v parno pekarno — in tako skrbi za lačne šmarske želodce. Prvo leto po prihodu v Šmartno si je iz Trebnjega pripeljal zvesto družico — gospo Ivanko — s katero sta vzredila in vzgojila 12 otrok, osem hčera in 4 sinove. Slavljence je tast zobozdravnik dr. Perkota iz Ljubljane, zdravnik iz Hrastnika dr. Vidmarja, pararja Kregarja, trgovca Šuca, poslovodje Kvaternika in železniškega uradnika Vrtačnika ter ima tudi druge otroke dobro oskrbljene. V javnem življenju se je g. jubilar pridno udeleževal. Saj je bil 4 leta župan šmarske občine, več let odbornik Zadruga, Hranilnice in posojilnice, dalje član cestnega odbora. Sedaj je tudi predsednik društva obrtnikov za okraj Litija in večletni (tudi sedanj) predsednik našega Prosvetnega društva. V mladih letih je bil tudi navdušen in agilen Orel. Naše časopise prijača v njegovo zavedno katoliško hišo že 38 let. Dolgo vrsto let pa že prodaja našega »Slovenca« in »Slovenski dom« v kolportaži. In še nekaj naj napišemo o g. jubilaru. Vidimo ga vsak dan v cerkvi pri sv. maši in mizi Gospodovi, kjer zajema moči za težave vsakdanjega življenja. G. Drčar, iskreno Vam čestitamo h Vašemu jubileju in Vam kličemo: »Na mnoga leta!«

Venci žalni od 100 din dalje, rezano cvetje v največji izbiri

cvetličarna PAULIN

Celovška cesta 68

Šiška

nasproti gasilnega doma

— Diplomiran je bil na tehniški fakulteti univerze kralja Aleksandra I. v Ljubljani za gradbenega inženirja gospod Dobrič Nikolaj iz Ljubljane. Mlademu gosp. inženirju čestitamo!
— Poročila se danes v Stični na Dol. gđ. Marija Kosmina, priv. uradnica v Jaršah, in gosp. inž. Jože Krisper, podravatelj Bonačeve tovarne na Količevem. Obilo božjega blagoslova!
— Poročila sta se v nedeljo v Sarajevu topniški poročnik g. Božidar Barlé, sin veleuglednega in splošno priljubljenega poveljnika dravskega orožniškega polka in Olga Arežina, hčerka šolskega upravitelja. Mlademu zakonskemu paru želimo obilo sreče in božjega blagoslova.
— Poročila se bosta na svetli dan v župni cerkvi D. M. v Polju gosp. Franjo Pertermann, inšpektor trdnje Meini, z gđ. Branko Jenko, hčerko ban. zdravnika dr. Andreja Jenka iz Vevč. Obilo sreče in božjega blagoslova!

— Knjiga o prostozidarstvu. Izšla je v založbi Zveze fantovskih odsekov nova knjiga dr. Ivana Ahčina: Prostozidarstvo, v katerem je prikazan razvoj in ideologija prostozidarskih lož po vsem svetu, pa tudi pri nas. Knjiga je za današnji čas gotovo zelo aktualna ter jo vsem priporočamo. Stane 15 din in obsega 111 strani.

ALEKSANDROV DOM na TREBEVIČU nad Sarajevom išče ovrhane. Informacije dobite v pisarni SPD, Ljubljana, Aleksandrova cesta 4/I

— Zahvala. Upravitelstvo drž. ljudske šole v Zavreču se najlepše zahvaljuje ravnateljstvu in pa uradništvu Zadruga zveze v Ljubljani, ki je ob smrti dr. A. Korošca zbralo za šolsko kuhinjo 2800 din.

KALODERMA

Gelee

Specialno sredstvo za nego rok

— V počastitev spomina pokojnega slovenskega voditelja in soustanovitelja Akademije znanosti in umetnosti, pokojnega ministra prosvete dr. Antona Korošca, je odbor Občinske hranilnice na Vrhniki poslal Akademiji podporo v znesku 5000 din. Za ta velikodušni dar se Akademija tudi tem potom najtopleje zahvaljuje.

ŠTEDLJIV KVALITETNI AVTO 1000 in 2000 cm GL. ZASTOPSTVO O. ŽUŽEK LJUBLJANA, TAVČARJEVA 11

Najnovejši modeli z pneumatiko na zalogi.

— Namesto venca na grob blagopokojnemu voditelju slov naroda dr. Antonu Korošču je podaril g. Petrič Ivan, industrijalec v Borovnici, za občinske ubožce 300 din, ter za Občinski odbor Rdečega križa 200 din. Uprava občine Borovnice se imenovanemu zahvaljuje za velikodušni dar tudi v imenu ubožcev.

— Hranilnica in posojilnica pri Sv. Juriju ob Ščavnici je darovala namesto venca na grob pokojnemu dr. Antonu Korošču po 100 din za božičnico za revno šolsko deco domače šole Sv. Jurij in Sv. Duh.

RADIO

KURTING in BRANN

BIRKE

Ljubljana, Mesni trg 9 Tel. 24-56

— Slika Marije Pomagaj z Brezij naj pride v vsako slovensko hišo.
— Družinska pratika je v glavni založbi v Ljubljani popolnoma pošla, dobi se pa še pri razprodajalcih v Ljubljani in po deželi. Z nakupom pa je treba pohiteti.

Kdor hoče »Slovenčev koledar« po pošti, naj nam pošlje v znamkah 5 din.

— Na progi Ljubljana—Vodice—Komenda—Cerkije—Kranj avtobusno podjetje O. Žužek na božični dan, 25. decembra ne obratuje.
— Na Stefanovo Putnikov izlet na Kurešček.
— Nagli tempo našega časa zahteva od nas prekomerni duševni in telesni napor. Zato moramo paziti zlasti na prehrano, ki naj bo lahko prebavljiva, pri tem pa krepljena in zdrava. Zlasti važno je, da pazimo kaj zavijemo jutraj in zvečer. Časa toplega »Emona« čaja Vas ne bo nikoli razočarala, ker je to resnično zdrav, cvetlični čaj, ki Vam nudi tudi z dodatkom mleka, citrone, rumu ali žganja prijetno pijačo. Toda samo pravi »Emona« cvetlični čaj v originalnih paketih lekarn Mr. Bahovec v Ljubljani. Dobi se povsod.
— Vse vozne karte pri Putniku.
— Zveza katoliških učiteljev sporoča svojim članicam, da bo božični sestanek 4. jan. 1941 ob 3 popoldne pri uršulinkah. Pridite v polnem številu. Odbor.

Za malave zobe, za prenežno dlesen, tudi za piskavost zob uporabljajte zdravilno pasto PARADENTIN, ki razkužuje ustno duplino. Dobiva se v drogeriji Gregorij, Ljubljana, po Din 16.—. Glavno skladišče: Laboratorij »Vis-Vit«, Zagreb, Langov trg 3.

— Važno za gluhe! Da bi gluhi lahko zopet slišali, se je pred nekaj leti smatralo za čudež. Danes pa to lahko dosežete z najmanjšim aparatom na svetu — s srebrnim Vibraphonom, aparatom, velikim kot lesnik, brez žice, brez baterije, brez toka, praktično nevidljivo. Univerzitetne klinike so preiskale delovanje Vibraphona, o katerem so objavljene tudi številne znanstvene publikacije. Aparat lahko dobite že pred nakupom na poskusno. Trdka Vibraphon (Dep. 11. R.), Zagreb, Tomislavov trg 17, nudi našim bralcem edinstveno prilagodljivost, da se z Vibraphonom in naglasnostjo seznanijo po bližje, ker pošlje vsakemu zainteresiranemu brezplačno in popolnoma brezobvezno »Zlato knjižico sluha« kakor tudi zdravniška potrdila.

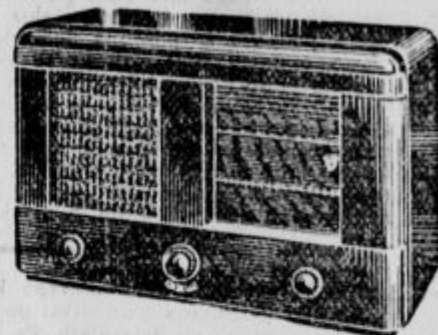
— Starinske predmete, pohištvo, porcelan, kipe, steklenice, lustre, nakit itd. stalno kupuje trgovina Dorotheum inž. Rovšek, Ljubljana, Miklošičeva cesta 12, vis-a-vis hotela Union.

— Igre za Silvestrovo, predpustne prireditve in druge prilike Vam nudi Jugoslovanska knjigarna v »Zbirki šaljivih nastopov«. — Izvrstna komika.

Zena je ona, ki določa okus in kulturo svojega časa.

Za sodoben dom si izbere

4-ELEKTRONSKI SUPER SPREJEMNIK

ORION RADIO 150

RADIO d. z. o. z., LJUBLJANA, Miklošičeva cesta 7
RADIOVAL LJUBLJANA, Daimatinova ulica 13
ANTON BREMEČ, CELJE, Miklošičeva ulica št. 2
L. LUŠICKY, MARIBOR, Koroška cesta št. 11

— Božična številka ilustriranega družinskega lista »Zike« je izšla. Joža Lovrenčič je zanjo pripeval božično pesem »Pogovor s pastirji« in France Borko črtico »Na božični večer doma«. — France Bev je prevedel Bolgara Dobri Nemirova »Najubožnejši«. Rjavec Vladimir pa povede čitatelja z »Zakonom« v ameriške arktične pokrajine. Karel Capek je zastopal tudi to pot, in sicer s humoresko »Brzjavka«. Novi sodrudi Smolej Viktor podaja s črtico »Služkinja« sličen iz življenja naših deklet v Beogradu, sledi pa mu Martin Benčina, ki nadaljuje svojo ilustrirano razpravo »O likovni umetnosti«. France Borko končuje odlomek iz svojega nepriobčenega romana »Jurij se je vrnil«, Viktor Pirnat pa zopet zabava svoje številne prijatelje s »Prismuškim učenikom in njegovo šolo«. Sledijo: razprava dr. Zdenka Mrmolje o narkozi, primarija dr. Dragaša »Zdravniška posvetovalnica za bolne otroke. List prejemajo vsi prijatelji in odjemalci Zikinih proizvodov, Kdor se zanje in za list zanima, naj pošlje svoj naslov: Pražarni Ziki, Ljubljana-Vič. List bo dobival brezplačno.

TOGAL

TABLETE

ugodno delujejo proti:

reumatizmu, gripi, prehladu, protinu, živčnim boleznim, lumbago, ischiasu in glavobolu.

Tablete TOGAL ne olajšujejo samo bolečine, ampak pomagajo tudi pri izločanju sečne kisline. Radi tega so bili doseženi odlični uspehi celo v zastarelih primerih. Če več kot 6000 zdravnikov med katerimi je tudi mnogo profesorjev, predpisuje tablete Togal, lahko tudi Vi z zaupanjem kupujete to zdravilo. Togal Vam bo pomagal, kot tisočim drugim. Tablete Togal so neskočljive za želodec, srce in ostale organe, če se jemljejo v pravih količinah. Vprašajte svojega zdravnika! — Dobe se v vseh apotekah. Dr. Stevanovič 1, P. B. B. Reg. št. 2082/38 80495 1—1

— Da boste stalno zdravi, je potrebno, da redno pijete Radensko, ki deluje proti boleznim srca, ledvic, želodca, jeter, žolča, raznim katarom, normalizira notranje žile in živce ter čisti kri in organizem raznih strupov.

Komenda

Prosvetno društvo priredi v Koroščevem domu na Stefanovo 26. decembra ob 3 popoldne Finžgarjevo ljudsko dramo »Razvalina življenja«. Vsi vabljeni.

ZÜNDAPP GL. ZASTOPSTVO O. ŽUŽEK KVALITETNI LJUBLJANA MOTOCIKLI TAVČARJEVA 11 VSAK MODEL DOBITE TAKOJ.

Velenje

Z velikim uspehom odigrano rudarsko igro »Plavž« bo na željo občinstva ponovilo Prosvetno društvo v Šmartnem pri Velenju na Stefanovo ob 3 popoldne. Vabljeni!

MATADOR NALIVNO PÉRO ZA CELO ŽIVLJENJE

KRUPP GL. ZASTOPSTVO O. ŽUŽEK KVALITETNI LJUBLJANA TAVČARJEVA 11 Najnovejši modeli z pneumatiko na zalogi.

— Pogrešan mizarski vajenec. Krhin-Bezaj Stefan je bil pri mizarju Fran. Menartu v Poljanah, občina St. Vid nad Ljubljano vajenec. Septembra l. 1940 je neznan kam odšel in se doslej še ni vrnil ne k svoji materi, ki stanuje v Breški vasi št. 3, občina Sv. Jernej, niti k Menartu. Krhin-Bezaj je bil rojen 1925, pristojen v občino St. Jernej, okraj Krško, za svoja leta je dobro razvit, rdečega obraza, rumenkastih las, sivkastih oči, usta normalna, zobje beli, zdravi. Kdor bi kaj vedel o njem, se naproša, da sporoči orožniški postaji St. Vid nad Ljubljano.

MARIBOR

Božičnica Slovenske Straže

55 obmejnih šol obdarovanih. — Vrednost blaga 92.000 dinarjev

Slovenska Straža v Mariboru je tudi letos razdelila med obmejne in druge šole za božične praznike otrokom blaga, perila in obutve. Četudi so letos življenjske razmere precej drugačnejše, da se je storilo vse, kar se je moglo, da se je obdarilo 55 šol ob meji in v notranjosti, zlasti v Halozah. Bilo je letos težavno, zbrati primerne količine blaga, da se je zamoglo vsaj deloma zadostiti kričnim potrebam našega otroka in številnim prošnjam, ki smo jih prejeli. Za letos nismo po dogovoru z ugledno Ciril Metodovo družbo obdarili Prekmurja, ker je to prevzela ona, ki je imela letos izdatno zbirko ter je izvršila obdarovanje v večjem obsegu, kakor druga leta. Zato pa smo se spomnili nekoliko obolj prepotrebniših Haloz, katerim je tako podpora še posebno dobrodošla. Takisto nismo obdarili onih šol, ki so poleg CMD dobile darila še od drugih, predvsem šolskih patronatov in rotarijcev. Na ta način pa je odpadlo na druge šole več. Skušali smo ustrezno prošnjam, kolikor je bilo pač v naši moči in v kolikor so bila na razpolago sredstva. Nabrali smo 60.000 din gotovine, blaga pa smo razuceli v vrednosti nad 92.000 din. S to akcijo

Slovenske Straže so bile izpopolnjene vse druge dobrotne akcije v korist naših otrok ob meji. Pri tem delu je spet sodeloval ves slovenski narod, požrtvovalno so pomagale razne tvrdke in druge ustanove. Rezultat obdarovalne akcije Slovenske Straže se najlepše izrazi v sledečih številkah. Razdelilo se je 150 parov čevljev, nad 200 parov perila za dečke in prav toliko parov za deklice, blaga za 200 kompletnih dekliških in 250 kompletnih deških oblek. Vse to blago je bilo iz prvovrstne tkanine, soljano izdelano, čevlji na primer vsi z dvojnimi podplatmi in iz dvojnega zgornjega usnja. V pisarni Prosvetne zveze v Mariboru, kjer je Slovenska Straža vse te božične darove zbiral in jih delila v zavoje, je izgledalo nekaj dni, kakor v kakšni veletrgovini. Po darove so prišli upravitelji šol sami ter so jih potem na šolah razdelili potrebnim otrokom. Blago se je nakupilo deloma po tovarnah, deloma pa pri trgovcih. Pri tej priliki se v imenu obdarovalcem zahvaljujemo vsem osebam, tvečkam, denarnim zavodom in drugim ustanovam, ki so na krkršni koli način prispevali in sodelovali pri tej narodni in socialni akciji. Bog povrnil!

m Mariborski naročniki »Slovenčevega koledarja« naj koledar dvignejo v mariborskih podjetjih med uradnimi urami ob delavnikih. Po možnosti naj prinesejo tudi začasna potrdila o poravnanih naročninah za koledar. Obenem sporočamo, da koledarji s poslovnim delom še niso došli. Naročniki teh koledarjev naj še nekoliko dni potrpijo.

m V počastitev spomina dr. Antona Korošca je daroval g. prof. Milač 100 din za Slomškov dijaški dom v Mariboru.

m Slika dr. Antona Korošca dobite v naši podružnici na Koroški cesti 1. Cena 5 din.

m Mestni občini sta izrazila sožalje ob smrti častnega občana mariborskega dr. Antona Korošca Umetniški klub in Glasbena Matica v Mariboru. Nabavljala zadruga drž. uslužbenec pa je darovala namesto venca na grob za mariborsko zimsko pomoč 1000 din.

m Promoviran je bil na zagrebški univerzi za doktorja vsega zdravilstva g. Hubert Klemenčič, sin trgovca Vinka Klemenčiča iz Maribora. Čestitamo.

m Božični prazniki v mariborskem gledališču. Za božične praznike je mariborsko gledališče poskrbelo za zabavne predstave. Na božični dan popoldne se uprizori za starše in otroke pripravljena mladinska igra »Pikica in Tonček«. Pri večerni predstavi prejme krst Dobrovišek-Gobčev »Hababuk«, glasbena burka s kupleti, plesi, petjem itd. Na Stefanovo bo zabavna opereta »Na cesaričin ukaz«, zvečer pa ponovitev »Hababuk«.

m Predstojništvo sirotišča šolskih sester v Melju se tem potni najlepše zahvaljuje gg. tovarnarjem Novak, Rosner, Mautner, Loeb, Vlach in ostalim, dalje gg. trgovcem, denarnim zavodom in vsem, ki so s svojimi prispevki v denarju ali blagu pripomogli k božičnemu obdarovanju tukajšnjih otrok. V imenu obdarovanih sirot priskrbi Bog plačaj! Obenem želi predstojništvo vsem spoštovanim dobrotnikom v novem letu obilo božjega blagoslova.

m Zahvala. Upraviteljstvo šole v Kamnici pri Mariboru se priskrbi zahvaljuje vsem darovalcem, ki so omogočili šolsko božičnico, ter jim želi vse se se praznike in srečno novo leto.

m Zasebni nameščenci, člani mariborske podružnice Združenih slovenskih namestencev, imajo v soboto, 28. decembra, ob 8. zvečer v prostorih Delavske zbornice v Sodni ulici sestanek, na katerem bosta predavala predsednik Pokojniškega zavoda dr. Anton Milavec in podpredsednik centralnega društva inž. Vinko Košir. Namestence vabimo že sedaj na ta sestanek. Prvotno je bil sestanek napovedan za ponedeljek, 30. decembra. Ker sta predavatelja ta dan zadržana, se sestanek vrši že v soboto.

m Ureditve vremenske hišice. Na Slomškove trgu stoji vremenska hišica, ki je imela zastarele aparate, ki niso več odgovarjali sodobnim zahtevam. Mestna občina je nabavila za hišico nove aparate, ki jih je naročila znana mariborska urarska tvrdka Farnjo Bureš ter jih bo sedaj montirala v hišici. Nameščen bo najmodernejši thermo-hygrograf, potem velik aneroid, hygrometer, velik toplomer in najmodernejši termometer za merjenje maksimalne in minimalne temperature. Poleg tega pa bo nameščen v hišici načrt mariborskega mesta z raznimi podatki glede prebivalstva, tujkoprometnih atrakcij itd. Tako prenovljena vremenska hišica bo za mariborski turizem gotovo velikega pomena.

m Grajska klet bo z novim letom odprta. Mestna občina mariborska je oddala restavracijo v Grajski kleti v najem lastniku kavarne Astoria g. Petanu. Lokal je krasno renoviran ter kompletno opremljen ter ga bo novi najemnik odprl z novim letom, tako da se bo Silvestrovanje že vršilo v Grajski kleti.

m 15 vag nov volov je bilo spet odposlanih z mariborskega tovarnega kolodvora v Nemčijo. Živina je bila nakupljena na Stajerskem po 8.50 din za kilogram žive teže.

m Smrtna kosa. V bolnišnici je umrl v starosti 39 let trgovec Viljem Kop. — Na Meljski cesti 56 je pokosila smrt 71 letnega posestnika Ivana Vertnika. — V Wildenrainerjevi ulici 17 je umrla vdova po šolskem upravitelju Mariji Bračič. — Na Aleksandrovi cesti 74 je umrla 76 letna zasebnica Neža Meglič. Naj počiva v miru.

m Zdravniško dežurno službo za člane OUZD in njihove svoje vrši na božični praznik 25. decembra dr. Ivan Turin, Linhartova ulica 12, na praznik sv. Stefana 26. decembra pa dr. Martin Horvat, Tržaška cesta 13 — javna bolnišnica.

m Drzen razbojniški napad. Na policijsko stražnico na Frankopanski cesti je prišel ves krvav in razburjen upokojeni strojevodja Henrik Huber ter pripovedoval, da ga je napadel nepoznan mož, da pobel na tla ter ga oropal. Huber se je vračal okrog 23. ure ponoči domov v Marmonovo ulico 10. Že v bližini doma je priskočil za njim iz Kettejeve ulice neznanec, ga udaril s tako silo z nekim trdim predmetom po glavi, da ga je onemlil ter se je Huber onesveščen zgrudil, nato pa mu je vzel srebrno Omega uro in zlato verižico, oboje vredno 1800 din. Ko je prišel Huber k zavesti, ni bilo napadalca nikjer. Sedaj ga išče policija.

m Zamimivo ozadje smrtnega slučaja. Poročali smo, da je v mariborski bolnišnici umrl petletni fantek Anton Javnik iz Kurje vasi pri Sv. Lovrenču na Pohorju. Fantka so pripeljali v bolnišnico njegovi domači ter so trdili, da ga je poškodovale

V gladi zmrznili

Nova cerkev, 22. dec. Včeraj zjutraj so našli v njegovi kočiji Hrenova 28 zmrznjenega 78 letnega Jakoba Jezernika. Ranjki je bil ves čas svojega življenja posebej. Sameval je v svoji kočiji in obdeloval svoj oral zemlje okoli nje, kakor je znal in mogel. Letos je pridelal vsega zelo malo. Ker ga zdaj nekaj dni ni bilo na spregled, so šli sosede v stanovanje, kjer so ga našli trdega. Imel je le slabo in raztrgano obleko, zato si ni upal nikamor.

Že delj časa so Jakobu prigovarjali sorodniki, naj jim proda svojo kočo in zemljo. Pustili bi ga bili do smrti v miru tam živeti in bi mu izplačevali kupnino, ki bi jo lahko sam uporabil, a ni hotel o tem prav nič slišati. Rajši je v svojem nezaupanju stradal in prebetoval.

Sploh grozi letos naši dolini in občini lakota. Naš svet je močvirn, rodi torej dobro samo ob suhih letinah. Letos pa smo imeli tudi na dež, da so poljski sadeži kar potonili v vodi. Še celo kruza, ki je kazala na zunaj lepo, je bila zaradi nedozorelosti zelo slaba. O drugem žitu sploh ni govoriti. Mnogo kmetov gleda z veliko zaskrbljenostjo v bodočnost, kako bodo preživeli svoje številne družine. Po občinski upravi naročene koruze od nikoder ni. Premnogi je sploh niso mogli naročiti, ker niso imeli nič denarja. Treba bo javne podpore, da se ne bodo ponavljali podobni žalostni slučaj smrti. Šolski obisk zaradi zime silno pojema, ker otroci nimajo tople obleke. Silni mraz zadržuje ljudi od službe božje. Povsod manjka živež, obleka in kurivo. Prosimo nujne odponoči!

Vransko

Lepo božičnico je priredil preteklo soboto Pomladek Rdečega križa na tukajšnji osnovni šoli pod vodstvom učitelja. Obdarovanih je bilo 110 otrok, ki so prejeli zimske obleke, perilo, čevlje itd. Če tudi je letos draginja zelo huda, se je prirediteljem posrečilo zbrati zelo lepo vsoto 7000 dinarjev. Med darovalci se je najbolj odlikoval tukajšnji trgovec g. Leo Šket, ki je sam daroval raznega blaga v vrednosti 1000 din. Prireditelji se vsem blagim darovalcem v imenu obdarovanih otrok iskreno zahvaljujejo ter želijo vsem blagoslovljenim božič in srečno novo leto.

Igro »Trije kralji« bo Katoliško prosvetno društvo priredilo v nedeljo 29. decembra t. l. ob 15. ne pa na sveti večer.

Pomanjkanje moke je nastalo v našem kraju, ker so vsi potoki popolnoma zamrznili in zaradi tega vsi mlini stojijo. Tudi pri trgovcih je moke zmanjkalo.

Vsem prijateljem in znancem in vsem hmeljarjem
blagoslovljene božične praznike in mnogo sreče,
zdravja in veselja v novem letu 1941

MAKS CUKALA
Sv. Jurij ob Taboru

CELJE

c V počastitev spomina blagopokojnega dr. Ant. Korošca so darovali Vincencijevi konferenci: Ljudsko posojilnica 1000 din, opatijsko omizje 300 din, okrajni načelnik g. dr. Ivan Zobeč 100 din, trgovec g. Dobovčnik 500 din, Bog plačaj!

c Namesto venca na grob pok. dr. Antona Korošca je občinski odbor v Slov. Konjicah na svoji seji sklenil pokloniti šestim ljudskim šolam na področju konjske občine 3000 din, vsaki 500 din.

c Salezijanski mladinski dom v Gaberjih priredi na Stefanovo in na novega leta dan ob pol 5 popoldne lepo božično igro »Luč nevernikov«. Vabljeni!

c Socialna akcija na I. drž. realni gimnaziji s klasičnimi vzorednicami v Celju. Kakor prejšnja leta, je zavod tudi letos izvedel nabalno akcijo za božičnico. Odločil se je, da poleg svojih učencev in učenek obdari tudi dve obmejni šoli, in sicer pri Sv. Antonu na Pohorju in na Remeniku. Pod vodstvom gospe profesorice so učenke in učenci zavoda ter tudi gospe profesorice same nabrale 11.524,75 din, blaga pa v vrednosti okrog 5000 din, skupno torej 16.524,75 din. Podporno društvo za revne učence je k akciji prispevalo 2000 din. Pomladek Rdečega križa na zavodu pa 2500 din. Skupni prispevki so znašali 21.024,75 din. Za revne učence in učenke pri Sv. Antonu na Pohorju je zavod poslal blaga v vrednosti 7697 din, na Remenik pa v vrednosti 4170 din. Ostalo je porabil za lastne učence. Z raznim blagom, v vrednosti 9000 din, je bilo obdarovanih 56 učencev in učenek. Da je v teh težkih časih božičnica tako lepo uspela, je pripomogla vsa dobrodelna javnost, kateri se ravna teljstvo v imenu zavoda najtopleje zahvaljuje.

Vesele božične praznike in srečno novo leto
želi vsem cenjenim strankam
FILIPČ ANTON - pasar - CELJE

c Drž. dvorazredna trgovska šola v Celju. Po zadnem razpisu kralj. banske uprave opanke pouk v soboto, 11. januarja. Po božičnih počitnicah bo tedaj prvi dan rednega pouka v ponedeljek, 13. januarja 1941. — Ravnateljstvo.
c Nabiralna akcija Pomladka Rdečega križa za obdaritev revnih učencev na II. drž. realni gimnaziji v Celju in ubožnih obmejnih slovenskih otrok ljudske šole v Kuzmi je rodila nepričakovano lep uspeh. Vsem dobrotnikom se odbor PRK najtopleje zahvaljuje. S tem so storiili veliko človekoljubno delo in pomagali lajšati bedo današnjih težkih razmer in pripravili otrokom lepo božično veselje.

VESELE BOŽIČNE PRAZNIKE
in
SREČNO NOVO LETO
želi vsem cenjenim območanem
ter se priporoča tudi v bodoče tvrdka
VALENTIN HLADIN
CELJE - PREŠERNOVA ULICA

c Zdravniško dežurno službo za člane OUZD bo imel 25. dec. g. dr. Drago Hočvar, Kolenčeva ulica, na Stefanovo, 26. dec. pa g. dr. Drago Mušič, Cankarjeva ulica.
c Često potrebujejo kraji Tepanjski vrh in Brdo pri Slov. Konjicah. Skozi omenjene vasi

ne pelje nobena občinska cesta, ni kolovozna pot in sta torej brez vsakršnih prometnih zvez. Ljudje in živina se mučijo po blatu in klancih. Nova cesta je nujno potrebna tudi zaradi krajšega dostopa iz Dravinjske v Oplotniško dolino in obratno ter naj bi se čimprej zgradila od Dobrneža čez Tepanjski vrh, Brdo do Pobreža.

Vsem cenj. strankam sporočam, da sem svojo

kovaško delavnico
v Celju, Krekova cesta

ki je bila radi bolezn in odsotnosti pomočnikov, začasno zaprta, zopet odprl. Sprejemam vsa v to stroko spadajoča dela (kovanje konj, težke in lahke vozove itd.) in jih izvršujem prvovrstno in poceni. — Želim vsebo božične praznike in srečno novo leto in se priporočam

ANTON GREGL, Celje, kov. mojster.

c Drzno tatinsko društvo so izsledili oplotniški orožniki. Na Vrhovljaj pri Prihovi je jesenjak Anton, doma iz Visolj pri Slov. Bistrici, pred kratkim vlomil v kokašnik posestnice Katarine Javornik v družbi nekega fanta iz Barja. Pobil je osem kokoši, z dvema živima pa je hotel pobegniti, a so ga pravočasno ujeli in prepoznali. Priznal je tatvino in izdal svojega spremljevalca. Ugotovljeno je, da je kar cela družba kradla perutnino, s katero se je potem v neki hiši v Barju mastila in popivala. Vsi booo prejeli zaslužno kazen.

Sv. Trojica v Slov. gor.

V Farnem domu, ki je znotraj popolnoma dokončan, sta na praznik Brezmadežne FO in DK priredili akademijo z dvema igrama: »Legenda o udarjenju Marije« in »Lurska pastirica«. — Teden pozneje je sv. Miklavž obdaroval v domu 290 otrok s primernimi darili. — 22. decembra pa so se vsa društva poklonila našemu očetu dr. Korošču. Po sv. maši, ki je bila darovana za blagopokojno, se je zbralo vse članstvo FO in DK v domu. Oder je bil zastrt z državnim in žalno zastavo, nad nagelnji se je v črni blestela slika našega voditelja. Člani FO, ki so se tudi udeležili pogreba v Ljubljani z močno skupino s svojim praporom, so izvedli deklamacijo in žalni govor. Prav tako so se vsa druga društva oddolžila dr. Korošču za dobroto, ki jih je niklonil vsej fari in cerkvi. Bil je boter našemu velikemu zvonu. Ohranili mu bomo trajen in hvaležen spomin. — Na Novo leto priredi naša igralska družina lepo božično igro »Vrnitev«, ki jo bomo 6. januarja, na sv. Tri kralje, ponovili.

Koroščevo ulica v Soboti

Sobota, 22. decembra. Poleg žalne seje občinskega odbora, ki je bila v nedeljo v Soboti v počastitev spomina častnega občana dr. Korošca, so tudi nekatera društva počastila njegov spomin s komemoracijami. Na javnih in zasebnih hišah so visele črne zastave cel teden. V izločeno okno tvrdke Weiss je poslovalja gošpod Horvat lepo uredil s črnimi zavesami, pred katerimi je med zelenjem in gorečimi svečami visela slika umrlega voditelja slovenskega naroda in velikega prijatelja Prekmurja. Lokalni soboški list »Mureka Krajina« je v lepem uvodniku poveljeval zašleži dr. Korošca za narod in državo. Poleg lepe komemoracije na gimnaziji in v osnovni šoli, sta bili takisto prireditelji žalni proslavi na zasebni trgovski šoli, kjer je govoril o dr. Korošču ravnatelj go-

spod dr. Makeo Kovačič in na kmetijski šoli v Rakičanu, kjer je govoril ravnatelj g. inž. Franc Mikuž. Na občinski seji, ki je bila v soboto, 21. t. m. v občinski posvetovalnici je župan g. Hartner govoril o zaslugah dr. Korošca za državo in še posebej za Slovensko Krajino predlagal, da se dotedanja Slovenska ulica preimenuje v dr. Koroščevo ulico.

Njegov predlog je ves občinski odbor sprejel z živahnim odobravanjem. Tako se bo posele najpomembnejša ulica, ki je bila lani lepo urejena in v čije podaljšku bo zgrajena tudi nova gimnazija, imenovala po nesmrtnemu voditelju našega naroda.

Sv. Jurij ob Pesnici

Fantovski odsek v Sv. Juriju ob Pesnici uprizori na Stefanovo ob 3. popoldne v šolski dvorani Jurčičevo narodno igro »Tihotapec«, za katero vlada veliko zanimanje. Vabimo tudi vas, podprite delo naše obmejne mladine. S svojim obiskom ji dajmo novega zanosa in korajže v prosvetnem delovanju.

Kje dobite »Slovenčev koledar«

Naročniki »Slovenčevega koledarja« poštne okolisa Beltinci dobijo koledar v občinski pisarni v Beltincih;

poštne okolisa Braslovče pri Celju ob božičnih praznikih v Kmetijski nabavljalni in prodajni zadrugi v Braslovčah;

poštne okolisa Križevci pri Ljutomeru pri g. Matiju Brumen, Križevci pri Ljutomeru; poštne okolisa Laporje v kaplaniji Laporje;

poštne okolisa Ljubno v Sav. dol. v župnem uradu v Ljubnem v Sav. dol.; poštne okolisa Makole v kaplaniji Makole;

poštne okolisa Mala Nedelja v župnišću Mala Nedelja;

poštne okolisa Prečna pri Novem mestu v podružnici »Slovenca« v Novem mestu; poštne okolisa Ptuj v podružnici »Slovenca«, Ptuj;

poštne okolisa Šafarsko pri g. Otu Zune, šolskem upravitelju, Šafarsko;

poštne okolisa Šmihel pri g. Antonu Cukjati, Šmihel 40 pri Novem mestu.

poštne okolisa Štrigova pri g. Otu Zune, šolskem upravitelju, Šafarsko;

poštne okolisa Veržje v župnišću Veržje; poštne okolisa Moškanjci pri Ptuj pri g. Francu Prelogu, banskem svetniku in podžupanu, Zagorci 1, p. Moškanjci;

poštne okolisa Sv. Marjeta pri Moškanjcih pri g. Francu Prelogu, banskem svetniku in podžupanu, Zagorci 1, p. Moškanjci;

Knjigarne!

»Slovenčev koledar« naročite le v Upravi »Slovenčevega koledarja«, Kopitarjeva ulica 6, Ljubljana.

Klic iz diaspore v božični noči

Pravijo, da je božič najlepši praznik v letu. Praznik veselja in pesni, praznik pozibavajočih se mehkih in nežnih melodij globoko občutenih pesmi, zlasti pa praznik notranjega preropenja, praznik skrivnostnih neizraznih dočivetij človeških src.

Kako ne bi do dna duše pretresel človeka mogočen glas velikega zvona, ki med prijetnim čebljanjem malih zvonov oznanja svetu rest božične noči: »Rodil se nam je danes Zvečičar!« — Kakor da čujemo glas božjih znanilcev nekje iz daljine, zapoje z njimi veselo naša duša: »Slava Bogu na višavah in na zemlji mir ljudem!«

Nepozabna ostane za vse življenje v srce segajoča melodija večno lepe pesmi, ki se na sveto noč in vse božične praznične dneve kot skrivnostni balzam razliva po cerkvah v Sloveniji: »Sveti noč, blažena noč«. Ob prijetno igravih melodijah v okusno okrašeni cerkvi, obdan vsenaokrog od nepregledne množice vernikov, v pobožno molitev zatopljenih, človek skoraj pozabi, da je na zemlji. Lehoti mu vznikne iz srca pesem nebeščanov: »Svet, svet, svet si ti, Gospod!«

Tako ali podobno bi skušal kaj začetnik v pisanju izraziti svoja božična doživetja v Sloveniji.

Priznam, v Sloveniji je božič res melodija, res pesem srca, z ljubeznijo. Deteta božjega nepojenega. Toda pri nas na jugu, v Kosovki Mitrovici, pa je v sedanjih razmerah žalobno božič le suha proza:

Skrumni glasek zvona prispe komaj do prvega praga. Pa ta nič ne del. Saj nam zvona ni treba! Čemu nas bi namreč zvon pozival, ko pa ni cerkvice, kjer naj bi se zbrali? Še tako glas srca, hrepenenja po novorojenem Detetu, privabi toliko naroda, da bi precejšnje cerkev napolnil. Ker pa je naša sedanja cerkev samo skromna majhna kapelica v pritličju nekdanje turške hiše, se nekaj ljudstva natrpa v to kapelico, ostali pa se stisnejo drgetajoči od mraza v malo dvorišče; ker pa je tudi dvorišče premajhno, morajo mnogi ostati na cesti...

Imamo dovolj dobrih grl, ki v njih prijetno zvone slovenske božične pesmi, ali kaj ko se njih glas v majhnem prostoru ne more razviti. Pesem veselja v naši kapelici kar nekam otožno doni.

Obračamo se zato na vas, dobri Slovenke in Slovenci, da nam pomagate izkoptati se iz teh žalostnih razmer. V Mitrovici in bližnji okolici nas živi okrog 2000 katoličanov, sorazmerno največ Slovencev. Večinoma so zaposleni kot rudarji v rudniku Trepač. Med temi katoličani se že več let zbirajo prostovoljni prispevki za novo cerkev. Toda ti prispevki so tako malenkostni, da se cerkve še dolgo vrsto let ne moremo nadejati, ako bomo samo nanje navezani. Zato prosimo vse čitatele »Slovenca« in vsakega posebej, da nam pomagata. Ako da vsak čitatelj lista vsaj 10 din, bo naslednji božič že v novi cerkvi donela božična pesem in to slovenska pesem. Morda bo za koga od vas ta dar, četudi majhen, žrtev, toda ta žrtev vam bo sladka, če pomislite, da se bo v novi cerkvi dan za dnem dvigala v nebo pobožna molitev odraslih in zlasti otrok, ki bo vselej ganila Bog, da bo vedno znova blagoslovil vse dobrotnike cerkve.

Ta klic po vaši pomoči pa ni samo župnikov in moj, marveč klic vseh vernikov, zlasti nemi klic onih, ki so se zaradi sedanjih žalostnih razmer že oddaljili od cerke, pa bi jih lična cerkva spet privabila, da pridejo zajemat milosti, ki jih je za vse v obilici prineslo na zemljo božje Dete.

Iskreno vas prosimo, prosimo pa tudi novorojeno Dete, naj blagoslovi še prav posebno vse one, ki se bodo odzvali naši prošnji.

Poslijte na naslov: Katoliški župni ured, Kosovska Mitrovica.

„SLAVIJA“

JUGOSLOVANSKA ZAVAROVALNA BANKA

želi svojim poslovnim prijateljem vesele praznike in srečno novo leto!

Generalno ravnanje v Ljubljani

Telefon 21-75, 21-76, 21-77.

GAJEVA UL. 2

v novem posloplju

Prevzema vse vrste zavarovanj. — Sprejme nove sodelavce.

Mali oglasi

V malih oglaših velja vsaka beseda 1 din, ženitovanjski oglaš 2 din. Debele tiskane naslovne besede se računajo dvojno. Najmanjši znesek za mali oglaš 15 din. — Mali oglaš se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglaših reklamnega značaja se računa enokolonska, 3 mm visoka petlinna vrstica po 3 din. — Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Zasluzek

Za 10 dir.

Vam pošljem seznam 25 praktičnih predmetov, ki jih boste lahko izdelovali doma. — Stalen zaslužek tudi v teh kritičnih časih Lindič, Ljubljana, predal 245-a. (z)

Službe iščejo

Sedlarski in tapetniški pomočnik išče zaposlitve. Golob Ludvik, Frankovci, p. Ormož. (a)

Šivilja samo za perilo gre po nizki ceni šivat na dom. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 19841.

16 letno dekle

kmečko, zdravo in pošteno, gre k boljši družini v pomoč gospodinji. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 19847. (a)

Kuharica

ki dela vsa ostala gospodinjstva dela, stara 36 let, išče službo za takoj ali pozneje. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Gorenjka« št. 19765. (a)

Krojaški pomočnik

ki ima veselje do fine izdelave, se želi dobro izpopolniti v predvsem v boljših, večjih komadah. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 19435. (a)

18 leten fant

razumen in pošten, išče kakršne koli primerno zaposlitve. Zmožen kavičevje. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Vsestransko zanesljiv« št. 19890.

Organist-eceliljanec

z 20 letno prakso, dober pevovodja, ki ima obenem dobro situirano krojaško obrt, želi premeniti službo na prometni kraj. — Lahko tudi zamenja z organistom, ki bi prevzel službo občinskega tajnika. Oglasi se na župni urad in pri organistu v Hočah. (b)

Pouk

Krojni tečaj

Jozice Kumelj-Rus se prične 1. januarja 1941.

Pitjave: Ljubljana, Jadranska 22 (travniška postaja Stan in dom). — Po naročilu izdelujem vse kroje (šnite) po meri in žurnalu.

Kateri socialno čuteč

izobraženec (duhovnik - inženir itd.) bi hotel pomagati do privatnega študija ali samo instruirati brezplačno ali za majhen honorar moškega, ki je pozni brezposeln, naj javi pogoje na upr. »Slovenca« pod »Matematika« št. 19779. (f)

Oblastv. koncesionarna

šoferska šola

za poklicne šofere in amaterje

I. Gaberšek

brvi komisar za šoferske izpite

Kolodvorska ulica št. 42

Telefon 28-28.

Krojači, šivilje!

Poučujem najmodernejše, precizne - preizkušene - inženerske damske in moške kroje. Kontrolni sistemi. Delam kroje (šnite) po naročilu. Prospekt, informacije, pismo, osebno pri Habjan Vladislav, Ljubljana, Blatniška 42-III. (u)

Službodobe

Hlapca

vajenega konj. sprejem. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 19740. (b)

Krojaškega pomočnika

izučena sejmarskih del sprejem. Prednost z dežele. Fr. Reiser, Poljanska cesta 13. (b)

Mizarski pomočnik

samostojen, za fina dela, lahko takoj dobi stalno in dobro službo pri: Bratca Košmerl, Varazdin - Draskovičeva 8

Kuharico

srednjih let, pridno, marljivo, ki je voljna iti na deželo, iščem za 1. jan. Ponudbe z navedbo plače poslati na: Trgovaška kuca Dragutin Mirak - Hercegovac. (b)

Zanesljive poverjenike

za Ljubljano, Maribor in Celje ter druge večje kraje dravske banovine sprejme zavarovalnica »Sava«, Ljubljana, Sv. Petra 2.

Postrežnice

sprejem. Naslov v upr.

»Slovenca« pod št. 19881.

Steklarskega pomočnika

mladega, sprejem. Ivan

Dežman, Maribor. (a)

Deklo

sprejem za vsa kmečka dela. Rode Franc, mesar, Zalaška 28, Ljubljana.

Krojaškega pomočnika

za velike komade sprejme takoj Sodja Janko - Ježica. (b)

Natakarica

poštena, pridna, simpatična, od 18 do 22 let, dobi službo na deželi s 1. januarjem. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 19270.

Kmetško dekle

urno, snažno, pošteno, za pomoč v kuhinji, za krmiljenje nekaj prašičev ter vajeno molže 3 krav - sprejem. Starost 20 do 30 let. Nastop z novim letom. Hrana dobra. Plača današnjim razmeram odgovarjajoča. Ponudbe upravi »Slovenca« pod zn. »Gorenjka« št. 19041. (b)

Dobi se v vseh boljših papirnicah in knjigarnah.

Mladega fanta

vajenega konj na kmetiji sprejem v stalno službo. Z. Šiška, Vodnikova c. 56, Ljubljana VII. (b)

Vajenica

za klesarstvo sprejem takoj. Konrad Gorupič - Novo mesto. (v)

Učenca

za usnjarsko obrt, sprejem. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 19741.

Pekovskega vajenca

sprejem takoj. - Hrana in stanovanje v hiši. - Anton Gorjup, parna pekarna, Cerknica pri Rakeku. (v)

Kovaškega učenca

sprejem. Alojzij Zidar, kovaški in podkovaški mojster. Jegličeva 15, Ljubljana. (v)

Ženitbe

Gospodična s 150.000 din

poroči najraje državnega uradnika, starega okoli 40 let. Ponudbe na upr. »Slovenca« pod »Resno« št. 19599. (z)

Podjeten mladenič

z lastnimi prihranki, želi poročiti gospodično s primernim premoženjem v svrhu osamosvojitve. Natakarike niso izvzete. - Pismene ponudbe na podružnico »Slovenca« Celje pod šifro »Sreča« št. 829. (z)

Simpatična gospodična

stara 26 let, čiste preteklosti, z višjo šolsko izobrazbo, iz premožne kmečke družine, zaradi pomanjkanja znanja želi resno spoznati v svrhu poznejše ženitve, treznega, boljlega gospoda. - Dopise upravi »Slovenca« pod »Varčna« št. 19733 z

Duševno plemenit

34-letni fant, izobražen, varčen, trezen, z dobro stalno službo, na starost s pokojnino, želi za ženo sorodno, resno, simpatično dekle. Prednost imajo 24-28letne šivilje ali podobno. Dopise na upravo »Slovenca« pod značko: »Duševno plemenit, moralno močan« št. 19454 (z)

Veren drž. uradnik

mirnega značaja, ljubitelj prirode, nekadilec - neprijatelj opojnih pijač, prikučen, želi spoznati v svrhu ženitve resno ter srčno izobraženo, verno dekle do 32 let, brez dote ali premoženja. Pisati prosil, če mogoče s sliko, na upravo »Slovenca« pod »Plemenita duša« št. 19822. (z)

Obrtnik

boljšega poklica, 33 let, simpatičen in soliden, z imetjem 300.000 din, želi znanja z gospodično do 28 let, z dežele ali mesta, s primerno doto v gotovini ali posestvom - zaradi ženitve. Cenjene ponudbe pošlati v upravo »Slovenca« v Maribor pod »Srečen zakon 1419«.

NI REKLAMA,

o tem boste ugotovili z Vašim posetom, da ste zares najceneje postreženi v na novo odprto

trgovini z železnino

kakor: vso kuhinjsko posodo, iedilni pribor, opreme za kopalnice, pohištveno in stavbeno okovje, orodje za vse stroke obrtnišva itd. Vabi in priporoča se Vam

železnina

Sekavčnik Filip
LJUBLJANA, Cesta 29. okl. 19.
(Rimska cesta)

Gospodično

starejšo za pisarniška dela in pomoč v trgovini takoj sprejem. Po dogovoru hrana in stanovanje v hiši. Ponudbe v upravo »Slovenca« v Mariboru pod »Stalna služba« št. 1418. (b)

Za posestvo

blizu Brezje potrebujem moškega (oženjenega) - ki se razume na vinogradništvo in drugo gospodarstvo. Dober čuvaj in sposoben za delo. Dobi stanovanje in plačo. Samo zanesljiva in tehtna moč naj se javi s priloženo pismeno na Ivan Preskar, Zagreb, Preradovičeva 2. (b)

Kuharico

pošteno, srednjih let, ki samostojno dobro kuha in opravlja tudi ostala hišna dela, sprejme slovenska rodbina v Bački za 15. januar na stalno mesto. - Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Dober postopek« št. 19786. (b)

Upravitelja

za gozdno veleposestvo, mlajšega s strokovno šolo in samostojno prakso, ki ima veselje do lova in je zmožen samostojnega vodstva poljojarjenja, takoj sprejem. Ponudbe s predpisanimi zahtevki pri prostem drušinskem stanovanju, kurjavi, razsvetljavi in deputatu je poslati upravi »Slovenca« pod »Centralna lega« št. 19077.

Kamnoseškega pomočnika

brusača za marmor

in granit

vajenca brez oskrbe

sprejme

Franjo Kunovar

Kamnosek

Ljubljana - Sv. Kriš

NAROČNIKOM in PRIJATELJEM »OBISKA«

Izšla je prva številka novega letnika. Poleg zanimivega čtiva je »OBISK« bogato ilustriran in ima krasne slike v bakrotisku. Naslovna stran ima sliko blagopokojnega voditelja Slovencev dr. Antona Korošca. Nadalje prinaša slike s pogreba in mnogo drugih zanimivosti. Revija ima tudi prekrasno umetniško prilogo v barvah.

Ob začetku novega letnika se »OBISK« priporoča vsem svojim dosedanjim naročnikom, da mu ostanejo zvesti tudi v prihodnjem letu in mu pridobijo novih naročnikov.

»OBISK« je pripravil svojim naročnikom prekrasno darilo:

Ilustrirani slovenski koledar za leto 1941

Koledar je po svoji obliki in izdelavi nekaj povsem novega. Kartonski listi s slikami v bakrotisku so uporabni kot razglednice, tako da bodo imeli naročniki od njega dvojno korist.

Brez povziranja naročnine bo »OBISK« izhajal v nezmanjšanem obsegu.

Naročnina je: Din 72— celoletno
Din 38— polletno
Din 20— četrtletno

Vsak dosedanji ali nov naročnik dobi koledar brezplačno

ako do konca januarja poravnava naročnino za l. 1941.

Zahtevajte »OBISK« na ogled.

Uprava ilustriranega družinskega mesečnika »OBISK« je v Ljubljani, Kopitarjeva ulica (trgovina Ničman).

Denar

Hranilno knjižice

vrednostne papirje

kupujemo

stalno po najvišjih cenah

in proti takojšnjemu

plačilu

Rudolf Zore

Ljubljana, Gedališka 12.

60.000 do 100.000 din

posodim na vknjižbo na

1. mesto. Ponudbe upravi

»Slovenca« pod »Varno

in dobro naloženo« št.

19842. (d)

Financerja

za dobro upeljano brez-

konkurenčno tehnično

podjetje, a ca. 100.000 din

iščem. Ponudbe upravi

»Slovenca« pod šifro —

»Dober siguran zaslužek«

št. 19571.

Kupimo

vložne knjižice

Prekmurske banke

d. d. v Murski Soboti.

BANČNO KOM. ZAVOD,

Maribor, Aleksandrova 40

Hranilne knjižice

sledenih zavodov imamo

naprodaj: Posojilnica Za-

gorje 50.000 din, Mestna

hran. Kamnik 25.000 din,

Hran. in posoj. zavod v

Ljubljani 50.000 din, Km.

hran. in posoj. šmartno

15.000 din, Hran. in pos.

Kostanjeva 15.000 din,

Okrajna pos. Litija 50.000

din, Ljudska posoj. Novo

mesto 50.000 din, Ugodna

prilika za dolžnike pri

teh zavodih, Rudolf Zore,

Ljubljana, Gedališka ul.

št. 12. (d)

Zivati

Prodaj dve kobili

Muriscodolke pasme, 5 let

stari, srednje teški, pr-

vovratni za vprego. - Na

ogled pri Franc Majzel,

Bistrica pri Rušah. (j)

Kupimo

VSakovrstno

ZLATO

SREBRO - PLATINO

BRILJANTE

SREBRNO - SREBRNO

SREBRNO - SREBRNO

SREBRNO - SREBRNO

SREBRNO - SREBRNO

SREBRNO - SREBRNO

SREBRNO - SREBRNO

SREBRNO - SREBRNO

SREBRNO - SREBRNO

SREBRNO - SREBRNO

SREBRNO - SREBRNO

SREBRNO - SREBRNO

SREBRNO - SREBRNO

SREBRNO - SREBRNO

SREBRNO - SREBRNO

SREBRNO - SREBRNO

SREBRNO - SREBRNO

SREBRNO - SREBRNO

SREBRNO - SREBRNO

SREBRNO - SREBRNO

SREBRNO - SREBRNO

SREBRNO - SREBRNO

SREBRNO - SREBRNO

SREBRNO - SREBRNO

SREBRNO - SREBRNO

SREBRNO - SREBRNO

SREBRNO - SREBRNO

SREBRNO - SREBRNO

SREBRNO - SREBRNO

SREBRNO - SREBRNO

SREBRNO - SREBRNO

SREBRNO - SREBRNO

SREBRNO - SREBRNO

SREBRNO - SREBRNO

SREBRNO - SREBRNO

SREBRNO - SREBRNO

SREBRNO - SREBRNO

SREBRNO - SREBRNO

SREBRNO - SREBRNO

SREBRNO - SREBRNO

SREBRNO - SREBRNO

SREBRNO - SREBRNO

SREBRNO - SREBRNO

SREBRNO - SREBRNO

SREBRNO - SREBRNO

SREBRNO - SREBRNO

SREBRNO - SREBRNO

SREBRNO - SREBRNO

SREBRNO - SREBRNO

SREBRNO - SREBRNO

SREBRNO - SREBRNO

SREBRNO - SREBRNO

SREBRNO - SREBRNO

SREBRNO - SREBRNO

SREBRNO - SREBRNO

SREBRNO - SREBRNO

SREBRNO - SREBRNO

SREBRNO - SREBRNO

SREBRNO - SREBRNO

SREBRNO - SREBRNO

SREBRNO - SREBRNO

SREBRNO - SREBRNO

Nagradni križanki

KINO MATICA

Besede pomenijo: Vodoravno: 1. Najslavnejši tenor na svetu, poje arije iz »La Boheme« in »Odisseja« v tekočem programu Kina Matica. — 11. Prevozno sredstvo. 14. Krasen, čustven vefilm, v kratkem v Kina Matici. 19. Casovna kratka. 20. Svetopisem, očaj. 21. Franc. afriško pristanišče. 22. Organska substancia. 24. Krat. pri naštevanju. 26. Veznik. 27. Klada. 30. Pevska nota. 31. Žensko ime. 32. Vzklik. 33. Sovjetska poročevalska agencija. 34. Filmska igralka v glavni vlogi v filmu pod 14. vodoravno. 36. Označka za kemično prvo. 37. Eventualno (krat.). 38. Sorodnik. 39. Mamilo. 41. Iz drage kovine. 42. Poklic.

Navpično: 2. Nedeljenost. 3. Cigav? 4. Hrana. 5. Žensko ime. 6. Hranivo. 7. Ameriška gospodarska organizacija. 8. Franc. določni člen. 9. Ne desna, temveč... 10. Star veznik. 11. Krsto ime slavit ameriške igralke pod 25. navpično. 12. Konček kopnine. 13. Grški junaški bajeslovni ep (Homer). 15. Nova ljubljanska mrtvašnica. 16. Prvi dojem. 17. Ameriško moško ime. 18. Neurje. 23. Pleski predlog (pri). 25. Največja tragedinja filmske dobe, igra glavno vlogo v filmu »Na zapoved kraljice«, ki ga bo v Ljubljani predvajal Kino Matica. 28. Orodje (srbohrv.). 29. Cvetna oblika. 32. Ruska reka. 33. Casovna enota. 38. Svetniška kratka. 39. Glasbeno delo (krat.). 40. Grška črka.

Štirje izžrebanci dobe »Slovenca« za 1 mesec brezplačno!

LUDVIK ČERNE

JUVELIR — LJUBLJANA

Besede pomenijo: Vodoravno: 1. — 22. — in 38. Božično voščilo tvrdke pridnim reševalcem. 12. Zemeljska krogla. 15. Madžarski konjenik. 16. Zensko krstno ime. 17. Kovina. 21. Prvi dve črki. 24. Pleme. 25. Morska žival. 26. Zapor. 28. Dragocena lepa stvar, simbol zvestobe, ki jo dobite v največji izbiri pri tvrdki L. Černe, Ljubljana, Wolfova ulica. 30. Samo ta, druga ne... 33. Sovražnik železa. 35. Kožni izpuščaj. 36. Zelo blizu. 37. Kratica akad. naslova. 39. Osebn. zaimek.

Navpično: 1. Francosko-nemška reka. 2. Krasen dragi kamen rdeče barve, v največji in najcenejši izbiri pri L. Černe. 3. Španska členica. 4. Značilnost dalm. narečja. 5. Grški junak. 6. Nikalnica. 7. Igre na karte (fonetično). 8. Enota elektr. upora. 9. Močan plamen. 10. Vrsta cigaret. 11. Je zlato. 13. Vrsta dragega kamna. 14. Gibanje po zraku. 18. Domača oblika ženskega imena. 19. Prav tako. 22. Močan plamen. 23. Naslovna oseba Šekspirjeve tragedije. 27. Rimski pozdrav. 28. Površina. 29. Oblika pomožnega glagola. 31. Predlog z 2. skl. 32. Kratica domače poročevalne agencije. 34. Pritrdilnica. 35. Casovna kratka.

POZOR!

Tvrdka L. ČERNE, Ljubljana, Wolfova ulica, je podarila reševalcem tri lepe nagrade. Izžrebanci dobe:

1. Damsko zapestnico.
2. Par uhanov.
3. Manšetne gumb.

Naslednji štirje izžrebanci dobe »Slovenca« za en mesec zastoj. Opozorjamo reševalce, da lahko oddajo rešitve po naših podružnicah po Sloveniji. Poslane po pošti kot tiskovina pa se morajo frankirati s 50 par.

Kmečki fanije, pozor!

Čez zimo se Vam nudi izredno lep zaslužek, ako nabrate staro železo, baker, cink, svinec, medenino, cunje, kosti itd. Za to robo Vam plača veletrgovina s surovinami

IVAN SLUGA, Maribor, Tržaška 22

najvišje dnevne cene! — Zahtevajte cene in poasnila! Dalje sprejem večje število nakupovalcev — Telefon 22-72

Oklic

Prostovoljna dražba nepremičnin

Na predlog dedičev se bodo v zapuščinski zadevi po pok. Janezu Hribniku, posestniku pri Sv. Barbari št. 10, prodale na prostovoljni javni dražbi spodaj označene nepremičnine za pristavljeno izklicno ceno. Dražba bo

10. januarja 1941 ob 9 dopoldne

v sobi štev. 2 okrajnega sodišča v Škofji Loki.

Ponudbe pod izklicno ceno se ne sprejemajo. Za potrditev prodaje si pridržijo dediči osem dni premisleka. Varščina je treba položiti v gotovini pri sodišču. Izkupilo je izplačati sodišču v treh obrokih, prvega v enem mesecu po dražbi, drugega v dveh in zadnjo tretjino v treh mesecih od dneva dražbe.

Ostali pogoji prodaje se smejo vpogledati pri okrajnem sodišču v Škofji Loki med uradnimi urami.

Predmet dražbe:

Nepremičnine vložna št. 6 k. o. Sv. Barbara so arondirano posestvo, obstoječe iz poslopj: hiše, hleva, kovačnice in kozolca, štirih gozdnih parcel v izmeri 28 ha 24 a 89 m², pašnika z lesom 7 ha 76 a 41 m², dveh sadnih vrtov 1 ha 30 a 95 m², dveh travnikov s sadjem 1 ha 51 a 99 m² in njiv 1 ha 96 a 96 m².

Gozdovi so zaraščeni s sečnim smrekovim, hrastovim in bukovim lesom.

Izklicna cena din 381.888,25. — Varščina din 38.000.—

Okrajno sodišče v Škofji Loki, odd. I.,
dne 17. decembra 1940.

Naročajte ing. Presljeva

preparate:

- »Mikrotane« proti mišim, podganam in voluharju.
- »Russine« proti ščurkom in švabom.
- »Pulecime« proti bolham in stenicam.
- »Mortemolje« proti moljem in drugemu mrčesu.
- »Onisein« proti koščem (prašički) in ribicam.
- »Anobline« proti lesnemu črvu.
- »Meruline« proti blišni gobi.
- »Negnile« proti zunanji gnolbi krompirja, repe itd.
- »Lepuzine« maža proti zajcu.
- »Ranobrane« drevesna maža za rane,
- »Ceptino« smolec itd. itd.

Vse preparate sestavljamo samo po naročilu. Poobl. agr. ing. PREZELJ, specialist za rastlinske bolezni (fitopatolog), Ljubljana, Wolfova ulica 3, tel. 34-73, št. ček. rač. 13.382. Uradne ure od 8 do 12.

Glasba

Odičen ton daje

edino plošče

»Elektroton«

PASAJA NEBOJČIČKA

Zahtevajte brezplačne sezname.

Pohištvo

Vse za vaše stanovanje

kupite poceni pri »Obno-

va«, F. Novak, Jurčičeva

ulica 6, Maribor. — (r)

STROJI

Parni kotel

ali tudi lokomobil 6—10

atm. pritiska in 3—10 m²

ogrevne površine, kupi

»Skala«, žaga, Brežice.

STROJNO PODJETJE

ING. BORŠTNAR

LJUBLJANA, IV. JERNEJA ŠT. 16

IZDELUJE

VODNE

TURBINE

ŽAGE, MLINE, TRANS-

MISJE, DVIGALA ITD.

3 stabilni motorji

15, 25 in 60 ks, predelani

na pogon z ogljem, zelo

ugodno napredaj. Gene-

rator delavstva: Ljubljana,

na Tyrševa cesta št. 13.

Parno lokomobil

dobro ohranjeno za 35 do

45 PS, kurjava na drva

in žagovino, kupim. Po-

nujbe upravi »Slovenca«

Maribor pod »35-45 1411«.

Stroje za

obdelavo lesa

t. j. za mizarstvo,

kolarnstvo i. t. d. ter

žagne naprave. —

Dobavi v najboljši

konstrukciji

ROBERT

RAZNOŽNIK

LJUBLJANA

Pražakova 8/I

Telefon 3554

Mizarske stroje kupim

in to: tračno žago, skob-

elni (pardonalni in de-

bellinski), rezkalni in vr-

talni stroj ter tri- ali št-

ristranski skobelni stroj.

V postev pridejo le manj-

ši stroji na krogljine

ležaje. Ponudbe na upr.

»Slovenca« pod »Mizarski

stroji« št. 19549.

Stružnico

najmodernejšo, 200x1350

mm, z Norton prestava-

mi ter vdelanim elektro-

motorjem od tukajšnjega

skladišča prodaja - Ludvik

Ileršič, Ljubljana, Cesta

29. oktobra 13. - Telefon

37-54. — (str)

CONTINENTAL

na ugodne mesečne

obroke!

Ivan Legat

Ljubljana, Prešernova 44

Maribor, Vetrinjska 30

Blagoslovljene božične praznike želi vsem cenjenim gostom, smučarjem, letoviščarjem in potnikom znani

Majerholdov hotel - Mozirje

Se priporoča Fani Lešnik, gostilničarka.

Posestva

»REALITETA«

zavod za nakup in prodajo nepremičnin je samo v Ljubljani, Prešernova ulica 64, I. nadst. Telefon 44-20.

Gozdno posestvo kupi

I. Bricean, Maribor, Loška ul. 13. Posredovalci dobrodošli. (p)

Prodaj

ali oddam v najem industrijsko stavbo z vodno močjo 14 Ks in malo dvostanovanjsko hišico na Bledu. Ponudbe poslati upravi »Slovenca« pod »Ugodno« št. 19832. (p)

Stalno vodno moč

za pogon polnojarmenika, eventualno v okolici zaraščene neizsekane gozda kupim. — Ponudbe upravi »Slov.« Maribor pod »Vodna moč 1410« (h)

Napredaj imam:

trgovsko stanovanjske hiše, vile, parcele, lokale in gostilne v strogem centru mesta; na periferiji pa kmetijske posestve. — Najsolidnejše in ugodno kupite ali prodaste skozi posredovanje. — Jančar Marija, Sv. Petra c. 27 - Telefon 47-38. (p)

Novo 5 stanovanjsko hišo

prodajam tik ob tramvaju, z vsemi pritlikalnimi in komfortom. Ponudbe pošljite upravi »Slovenca« pod »Donos 6%« št. 19707.

Parcela

ob Cesti na Rožnik takoj prodaj. Suh svet. Dovoljenje za zidanje dvonadstropne hiše. Resni kupci pošljite svoj naslov upr. »Slovenca« pod »Prodaj za lastno ceno« št. 19709

Prodaj parcelo

primerno za zidavo dvojčka ali vile, v bližini stare cerkve v Šiški. — Ponudbe pošljite na upravo »Slovenca« pod »225« št. 19711. (p)

Dvostanovanjsko hišo

prodajam s stavbno parcelo v bližini nove cerkve v Šiški po ugodni ceni. — Ponudbe oddajte v upr. »Slovenca« pod »Se izselim« št. 19708. (p)

Kupim

hišo 250.000 do 400.000 - najraje z vrtom. Ponudite upravi »Slovenca« pod »Lahko hipoteka« - štev. 19712. (p)

Donosno hišo

od pol do milijona kupim. Popis, donos in položaj pošljite upravi »Slovenca« pod »Še letos« 19713.

Hišo z gostilno

dobro ideo, prodajam z vsem inventarjem in zemljiščem. Cena 450.000 din, hipoteka 170.000 din. Svoj naslov pošljite upravi »Slovenca« pod »Prodaj zaradi starosti« št. 19710.

Hiše, parcele, posestva

kupite ali prodaste najkulantneje - v realitetni pisarni F. Pristavec — sodno zapriščeni izvedenec, Ljubljana, Gospod. cesta 3, telef. 23-81. (p)

Napredaj:

Približno 1 ha njiv v ravnini, 1 ha travnika, 8 ha bukovnega gozda v hribu, ob Savi med Hrastnikom in Trbovljami za 100.000 din. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Miriaz« št. 19799. (p)

Parcele napredaj

v št. Vidu in Vižmarjih. Polzevedbe: Vižmarje 78 (nasproti Mizarke zadruge). (p)

Manjšo hišo

z nekaj vrta, v Ljubljani, kupim. Cena 200—300.000. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Možnost povečave« št. 19692.

Parcela

za štirinadstropno trgovsko in stanovanjsko vojalno hišo, na krasnem mestu, v sredini Ljubljane, napredaj. Ponudbe v upravo »Slovenca« pod »Načrti na razpologo« št. 19693. (p)

Prodaj hišo

z velikim vrtom, v Ljubljani, za 350.000 din. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 19869. (p)

Realitetna pisarna Jager

Celje, dr. Zerjavova 4, prodaja hiše in vile: šest stanovanjsko s parcelo, 600.000 din; 5 stanovanjsko s 2 parcelama 400.000 din; 4 stanovanjsko s vrtom 360.000, 270.000 in 265.000 din; 2 stanovanjsko s parcelo 200.000 din; 2 stanovanjsko s parcelo 125.000 din; krasno vinogradno in kmetijsko posestvo z velikim donosnim gozdom; stavbišča v mestu in okolici; velike trgovske hiše — obširna skladišča, pripravna za industrijo. (p)

Vesele božične praznike in srečno novo leto

Želi vsem svojim cenjenim odjemalcem

tvrdka „PROMET“

nasproti Križanske cerkve

ZAHVALA. Ob prebriski izgubi našega preljubljenega soproga in očeta, gospoda

Ivana Otorepca

orožniškega narednika

se iskreno zahvalujemo g. orožniškemu oficirju in njegovim stanovanjskim tovarišem, kakor tudi vsem, ki so ga sprejeli na njegovi zadnji poti in vsem darovalcem cvetja in vencev.

Celje, 23. decembra 1940

Zalujoča žena Amalija,

sin Božidar in hčerka Marija

DOTRPEL JE MOJ LJUBI MOŽ IN NAŠ SKRBNI OČE, GOSPOD

FRANJO VILAR

TRGOVEC

POGREB BO Z 2AL, IZ KAPELICE SV. MARIJE, V TOREK, 24. DECEMBRA 1940 OB 2 POPOLDNE NA POKOPALIŠČE K SV. KRIZU.

LJUBLJANA, LJUTOMER, VELIKE LAŠCE, PUDOB

ZALUJOČE RODBINE

VILAR, OŽBOLT, FURLANI, REGORŠEK

Za božič

najugodnejše si nabavite radioaparati pri

'Tehnik' Jos. Banjai

Ljubljana, Miklošičeva 20

Prodaja tudi na obroke!

Velika izbira otroških vozičkov. - Posebni oddelki za smučni in smučarske potrebščine!

Inserirajte v „Slovenču“!

Vsak kupovalec pohištva se bo odločil za naročilo ali takojšen nakup, ako si ogleda zalogo edino pri tvrdki

Venturini L.

Ljubljana - Florjanska ulica 31

Tvrdka Vam postreže z zares solidnimi in ceninimi izdelki. — Vsem mojim odjemalcem želim vesel božič in srečno novo leto

VESELE BOŽIČNE PRAZNIKE in SREČNO NOVO LETO želi vsem cenjenim odjemalcem tvrdka

ANDREJ KREGAR in sinova

Št. Vid-Dišmarje nad Ljubljano

Saba Radio

Preciznost in kvaliteta
Sodobni aparat z najpopolnejšim glasom!

Generalno zastopstvo in skladišče

Radio Bremec — Celje

Radio Luškaj, Maribor, Koroška cesta št. 11
Zastopniki: Radio Zupan, Moistrana
Edvard Fischbacher, Trbovlje

Drava
je
prava

Zavarovalnica
malega človeka

Maribor, Sodna ulica 1 — — v lastni palači
Vašim dragim za Božič
življensko polico „**DRAVE**“
Zahtevajte prospekte in obisk zastopnikov!

ZAHTEVAJTE ŽIMO/SAMO Z ZAŠČITNO PLOMBO

STERILIZIRANO

ZADRUŽNA TOVARNA ŽIME D.D.

STRAŽISČE

NAŠA ŽIMA JE
HIGIJSKO OČIŠČENA IN
STERILIZIRANA NA PARI 115°C, NE DIŠI,
JE BREZ MAŠČOBE IN FERMENTOV, PO CENI.

FERDO SMOLA SV. JUR'J OB I. Ž.
POLJEDELSKI STROJI IN PLUGI

Če kupujete stroj zahtevajte v prvi vrsti ponudbo od nas.

Prav vesele Božične praznike in srečno, blagoslovljeno Novo leto želimo vsem cenjenim odjemalcem.

VESELE BOŽIČNE PRAZNIKE in SREČNO NOVO LETO ŽELI SVOJIM ODJEMALCEM
KMETIJSKA NABAVNA IN PRODAJNA ZADRUGA
R. S. Z. O. S.
Smartno pri Litiji

Prodamo

Več sank
in napravljivek na nagli, prodam. Jernej Pirnat, Jaras - Domžale. (1)

Vosek la.
rumen in bel, ima večjo količino po ugodni ceni naprodaj: Medarna, Ljubljana, Židovska ulica 6.

Moško in žensko kolo
Sachs - prvovrstne znamke, še popolnoma novi in motorno kolo — zelo ugodno prodaja Kovačič - Cigaletova 11. (1)

Sani, kočije, vozove,
športne, lovške in mesarske, tudi na gumijastih kolesih, dobite v največji izbiri, najlepši in najtrpežnejši izdelavi pri — Močnik Ivan, izdelovatelj vozov, Mengeš. (1)

Seno in slamo
dobavim vsako množino. Pečica (gasperček) naprodaj. Zobjek Franc — Rudnik 13. (1)

Pristna slivovka
garantirana 45%, 25 din liter. Drž. trošarino in prevoz plača kupec. Pavlič A., Kozarje št. 90, Ljubljana, Tržaška cesta.

Veliko zalogo živ. strojev
vseh vrst najnovejših modelov si ogledate pred nakupom, ker prodajamo še po stari nizki ceni. — Triglav, Resljeva c. 16.

42 šivalnih strojev
znamke: Singer, Pfaff, Adler, Westa, Dürkopp, Anker, Neumann, Gritzner, Phoenix in drugih novih in rabljenih poceni naprodaj pri »Prometu« v Ljubljani, nasproti križanske cerkve. (1)

Prodamo:
2 spalnice, 2 ološana, zivalni stroj, pisalni stroj, trgovske stelaže in pulite, stenske ure, jedilnico v staropremakem slogu — krasno izdelano, Lutsovo peč, originalno veliko kinesko vazo, majolike — večjo zbirko nem. znamenitih in lepšinskih knjig, razno pohištvo itd. Vse dobro ohranjeno. — ABC, Ljubljana, Medvedova c. 8 (poleg kolodvorra Siska). (1)

2951

DRVA
PREMOG
IV. SCHUMI
SLOVENSKA
CETA

Dražba lesa
Začasna državna uprava razglašeni gozdov v Lj. Cesta 29, oktobra št. 24, prodaja na javni dražbi, ki se bo vršila dne 7. I. 1941 pri šumski upravi razglašeni gozdov v Kočevju ca.:

2500 prn neizdelanih mehkih drv za celulozo. Pojasnila, pogoji in tiskovine so na razpolago pri gornji upravi v Ljubljani in Kočevju.

NAJPOPOLNEJŠE HARMONIKE SVETA

HOHNER
GENERALNO ZASTOPNIŠTVO
SCHNEIDER
ZAGREB, NIKOLIČEVA 10
ZAHTEVAJTE BREZPLAČNI CENIK

Restavracija „Jelen“
KRANJ

želi ob prevzetju restavracije svojim gostom vesele božične praznike in srečno novo leto.

Stanko in Vilma Likozar

Lepe hrastove plohe

15 m² od 5—8 cm, zagane, prodaja Matjan, Vižmarje, št. Vid nad Ljubljano. (1)

Ovčja kožuhovina

jagencove in ovčje kože dobite v vsaki količini najceneje pri Ivanu Babniku, Dobrunje pri Ljubljani. (1)

Prodaj dva voza

(zapravljivek), eno polkrito kočilo in voz na lojterce. Ačkun Valentin, Trbovlje. (1)

Šivalni stroj

malo rabljen, poceni prodaja Nova trgovina, Tyrševa 36, nasproti Gospodarske zveze. (1)

Trickrije

najboljše izdelave — dobavljive — ugodno: Mehanična delavnica Šuštaršič, Tyrševa 13 — levo dvorišče.

Pisalni stroj, portabil

in standard, najnovejša tipa, še popolnoma nove, zelo ugodno prodaja Kovačič, Cigaletova 11 ob sodniji. (1)

Krasen fotelj

(Backensessel) — poceni prodaja Ivan Habič, tapetnik, Kopitarjeva ulica 1 (nasproti Ničmanu) telefon št. 46-90. (1)

Gostilna

na prometni točki Maribora naprodaj. Ponudbe v upravo »Slovenca« Maribor pod »Promet 100« št. 1420.

Šivalni stroji »Anker«

za gospodinje in šivilje, krojače čevljarje, tudi električni z dvema iglami ter Central bobbin, nove in rabljene, z 20 letnim jamstvom, prodaja »Triglav«, Resljeva cesta 16.

Zaradi opustitve obrata

razprodajam sledeče: stelaže za mlekarno vlt za jedno trgovino, 5 soda po 100 lit., steklene omare, vitrine, steklene taložbe za na zid, stoječo pisalno mizo, veliko pletenih koršar po ceni za domače potrebe, železno polno okno, 4 velika steklena okna, kombiniran majhen mizarski stroj: stružilec, cirkular, vrtilni stroj in smirnov kolot, 2 pisalna stroja ter možko in žensko kolo, še popolnoma novi. — Vse zelo ugodno prodaja Kovačič, Cigaletova 11, ob sodniji. (1)

Oklopne

jeklene blagajne
vseh velikosti — varne pred vlomom, ognjem in topljenjem, z dvojnimi oklopi in betonsko armirane, višek današnje tehnike varnosti,

registrirno

kartotečne omare
iz jeklene pločevine — ognjavarne, zagotovljene z močno azbestno izolacijo, tako v stenah kakor v stulpah predalov. Predali na krogličnih vodilih, izdeluje po meri kartotečnih listov

»Jugokasa«

speč, tvornica za blagajne in oklopne tresorje — glavno zastopstvo H. VYDRA, Ljubljana Gledališka ulica 12-1V.

Kam pa kam?

Važno za vsakogar!

Sedanji teški časi zahtevajo zdrave živce, zato pridite k nam in pijte mleko, jogurt in smetano. Zajtrk, večerja in po načrtu mlečna hrana. — Se priporoča mlekarica »Drama«, Erjavčeva 2.

Glasba

Starejše glasovirje

in harmonije nudi po zelo nizkih cenah Brandl Josip, izdelovalnica orgel in glasovirjev v Mariboru.

Čitajte »Slovenca«

Trilysin

1. Krepi rast las
2. Prihaja izgine, lasje ne izpadajo
3. Ugonablja za lase škodljive parazite

Trilysin na znanstveni podlagi izdelan tonikum za porast las, uživa svetovni sloves. Zahtevajte, da se Vam pošlje brezplačno naša brošura: »Navodila za nego las s Trilysinom«.

Mr. OTO M. JAKŠIČ, ZAGREB
Mažuranića trg 5.

Stroje za obdelavo lesa

za izdelovanje ladijskega poda (3 stransko skobeljni, debelinsko-skobeljni, rezkalni, naravnalni stroji in tračno žago), nove ali rabljene v dobrem stanju, **kupim takoj.**

Ponudbe na upravo »Slovenca« pod šifro »Stroji-gotovina« št. 19638.

Zahtevajte povsod naš list!

Prodaja dvostanovanjske hiše

Dne 8. januarja 1941 ob pol 11. uri dopoldne bo v Novem mestu na kraju samem v Krekovi ulici št. 3

prostovoljna javna dražba

nepremičnin vlož. št. 647 k. o. Novo mesto, namreč prilične dvostanovanjske hiše z drvarnico in vrtom.

Izključna cena 90.000 din.

Varščina 9.000 din.

Dražbeni pogoji so vsakomur na vpogled pri okrajnem sodišču v Novem mestu v sobi št. 20 in se tam dobe tudi vsa druga pojasnila.

Umrli nam je naša zlata mama, stara mama itd., gospa

Marjeta Rupnik roj. Puc

po dolgi in mučni bolezni, previdena s tolažili svete vere. Pogreb nepozabne pokojnice bo iz hiše žalosti Podgora št. 30 v sredo, 25. decembra ob pol 9 dopoldne na šentviško farno pokopališče. — Prosimo tihega sožalja.

Št. Vid nad Ljubljano, dne 23. decembra 1940,
Zalujoča rodbina Rupnik.

Neizprosna usoda nam je iztrgala iz naše sredine vzorno ženo in vzorno mater, nad vse ljubljeno

Martino Raič
roj. Frančič
soprogo profesorja

Pogreb nepozabne pokojnice bo v torek, 24. decembra 1940, ob tričetrt na 4 popoldne z Zal, iz kapelice sv. Andreja, na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 23. decembra 1940

Zalujoči:

Slavko, soprog
Dušan, Milivoj, Dragan, sinovi
Smiljana, snaha

Suknje, obleke, klobuki, veter. jopiči, gumi plašči, Velika izbira, manufakture

Oblačilna trgovina
Joško OLUP mlajši
Ljubljana - Stari trg 1

Prijetne praznike

boste imeli, če takoj pripravite svoja podstrešja, kleti in čumate! — V njih je gotovo dosti stare železnine, medi, starega bakra itd.

kar vse kupuje in dobro plača železnina

Fr. STUPICA, Ljubljana
GOSPODSTVA CESTA 1

Posteljno perje

Po Din 12—, kemično čiščeno Din 14—
Perje od puranov, čehano po Din 29—
Čehano in kemično čiščeno Din 39—
Na roko čehano in kemično čiščeno 60—
Mešano gosje, čehano 65—
Pol puh, beli 150—
Sivi gosji puh Din 120—, prima 195—
Beli gosji puh 175—, 240— 280—, labud puh 360—
Vzorci brezplačno dobite pri samo Glavni trg 24, Maribor **LUNA**

Priložnostni nakup še po starih cenah

Steinway

Förster

itd.

Zaloga

Stingl

Seiler

itd.

klavirjev

M. Bäuerle, Maribor Tyrševa ulica 24

Kupujem

Sauggasmotor na drva z enim cilindrom od 20—30 PS, v brezhibnem stanju z generatorjem. Podatke in ceno poslati na

STEFAN TURNŠEK
Ljubljana, pošt. pred. 86

Za božična darila

priporoča

KRAVOS IVAN

Maribor, Aleksandrova c. 13, tel. 22-07

Vesele božične praznike in srečno novo leto želi vsem svojim odjemalcem parna pekarna

Ernest Drčar
Smarino pri Lili

Trgovina papirja in šolskih potrebščin nudi v veliki izbiri in zmernih cenah

GUSTAV PIFEL
Domžale (pri pošti)

Blagoslovljene božične praznike in srečno novo leto želi vsem cenj. strankam foto-parfumerija

Božič Drago
Celje — poleg magistrata

Vesel Božič in mirno Novo leto želi vsem svojim znancem in odjemalcem

FRANC BABNIK
STROJAR
Vernek — p. Kresnice

Vesele praznike in srečno Novo leto želi cenjenim naročnikom

Ignac Javoršek
STROJNI MEHANIČ
Celje, Mariborska c. 5

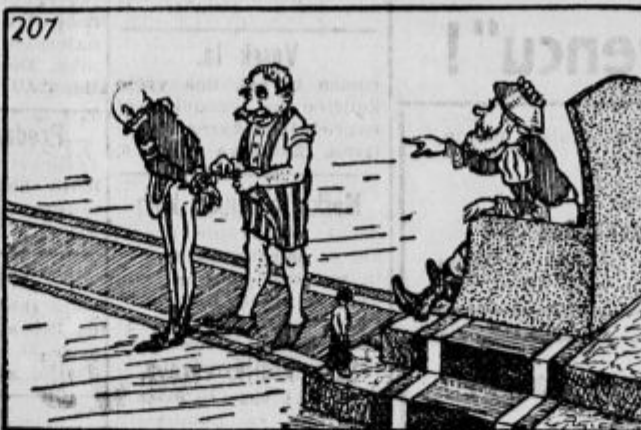

DELAVSKA KONZUMNA ZADRUGA NAZARJE

želi vsem svojim članom blagoslovljene praznike in srečno novo leto!

Otroški kotiček

Mihčeve čudovite dogodivščine

(207) Prišel je rabelj in komornika zvezal. »Pelji ga na sredo trga! Tam naj stoji v svarilen zglod vsem!« je ukazal kralj.

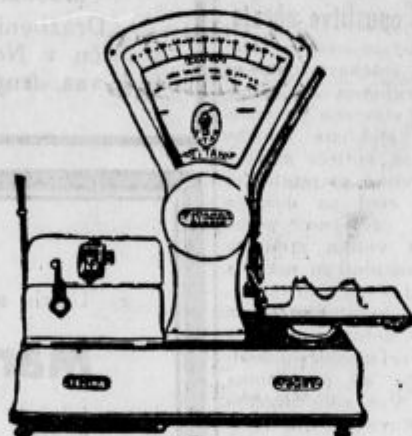
(208) Komornik je bil torej obsojen na sramotni oder. Na trgu se je zbrala velika množica ljudstva. Kralj in Mihec pa sta obsojenca gledala z balkona palače! Mihcu se je revež smilil.

V naši podružnici v Celju

dobite vsa pojasnila glede inseratov!

Tam lahko plačate tudi naročnino za „Slovenca“

TITAN D. D. - KAMNIK

DOMAČ IZDELEK!

Preizkušene

avtomatske tehtnice

od 2 kg do 20 kg iz najboljšega materiala — ležaji iz ahata

Tovarniška garancija 2 leti

Priporočamo tudi naše nove

električne mline za kavo
fino mletje

Zastopnik: **RIKO DEBELAK - Ljubljana**
Tyrševa cesta šte. 67

POZOR mesarji in nakupovalci surovih kož!

Kupujem surove domače svinjske kože v vsaki množini po najvišjih cenah
IVAN PREŠERN - tovarna čevljev - KRANJ

LJUDSKA SAMOPOMOČ

zavarovalna zadruga z o. j. v **MARIBORU**, v lastni palači
zavaruje zdrave osebe:

1. ZA POSMRTO ZAVAROVANJE
v starosti od 16. do 80. leta. Polna zavarovana vsota se izplača v slučaju smrti po karenčni dobi ali z dovršenim 85. letom;
 2. ZA POSMRTO ZAVAROVANJE S SKRAJSANIM PLACEVANJEM
na 10, 15, 20 in 25 let v starosti od 16. do 65. leta. Zavarovalna vsota se izplača ob smrti zavarovanca ali z dovršenim 75. letom;
 3. ZA DOŽIVETJE IN SMRT
v starosti od 16. do 60. leta na 10, 15, 20, 25, 30, 35 in 40 let. Zavarovalnina se izplača ob smrti zavarovanca oziroma po poteku dogovorjenih let;
 4. ZA DOTO
od 1. do 16. leta in se zavarovalnina izplača z dovršenim 21. letom.
- Do sedaj smo izplačali na zavarovalninah nad 44 milijonov din. — Rezervni fond znaša nad 7 milijonov din. — Zahtevajte brezplačno in brezobvezno prospekte! — Sprejemamo zastopnike!

SAMO PRAVO
ORIGINALNO

TINTENKULI „TIKU“ PATENTNO
NALIVNO PERO

„TIKU“ patentno nalivno pero za pisanje, risanje in kopiranje, ima rdeč obroček z vtisnjenim imenom „Tintenkuli“!

Din 115— / Din 150—

NAILEPŠE DARILLO za vsakega!

„Logos“ — Beograd
Pošt. Fah 386 Telefon 25-4-59

KMETOVALCI!

Mnogo pohvalnih pisem, ki sem jih prejel od kupcev mojih mlinov, je najboljši dokaz, da je najpopolnejši mlin „TURFAN“ mlin. S tem mlinom se čisti žito od prahu in nesnag. Izdeluje lešprenj in kašo. Melje vsa žitna zrna v lepo okusno moko za kruh in kruh. POZOR! Pazite se ponarejevalcev aličnih mlinov. „TURFAN“ mlin nosi zaščitno znamko U. T. M.

Samoprodaja
TURNŠEK STEFAN
Ljubljana, Medvedova 14

Vaclav Schramm
Celje

Zastopstvo svetovno znanih
Hohnerjevih
harmonik

Zahtevajte cenik!

Palice za metle

okrogle in oglate (kvadrataste) — kupujem.
Lisinski Zvonimir, Zagreb, V. Vrbik 10.

Vesel božič in srečno Novo leto želi

JEZERNIK IVAN

soboslikarstvo, črkoslikarstvo in pleskarstvo
Domžale, Stobovska cesta 12

Vsem cenjenim odjemalcem in prijateljem želi vesele božične praznike

B. MOTON, trgovina z meš. blagom
LJUBLJANA, KREKOV TRG 11

Sprejme se

trgovsko naobražen uradnik z znanjem v tovarniških obratnih zadevah. — Izključno le pismene ponudbe na

JUGOSLOVANSKO TVORNIČKO GUME družba z o. z. KRANJ

Vsem znancem in cenj. odjemalcem želi vesele božične praznike in srečno novo leto trgovina

Viktor Prodnik - Stahovica

Vesele božične praznike in srečno novo leto želi vsem odjemalcem

„Elektroinstalacija“
PINTERIČ P., elektropodjetje, MARIBOR
Slovenska ulica 24, telefon 2714

VESELE BOŽIČNE PRAZNIKE

in

SREČNO NOVO LETO

želim in se priporočam vsem svojim cenjenim odjemalcem

Jože Vidmar
manufaktura — moda

Tržič

Noč ovija širno zemljo,
zvezd nebroj na nebu sveti.
Mestne hiše razsvetljene,
v njih so potniki nešteti.

Skroz železna mestna vrata
Jožef in Marija gresta;
v Betlehemu niti v eni
hiši, nista našla mesta.

Hlevček zunaj na poljani
nudi skromno zavetišče;
revno je in zapuščeno,
a postalo bo — svetišče.

Sred noči svetloba rajska
ves ta kraj je napolnila,

ko Devica najčistejša
božje Dete je rodila.

Zbog ljudi je zapustilo
prestol na nebesnem svodu.
Zbori angelski se klanjat
prihiteli so Gospodu,

ki počiva, mesto v topli
zibki, tu na mrzli slami.
Na kolenih Jožef, Deva,
molita Ga z nebeščani. —

Nehnaležno mesto sanja,
krije ga noči zavesa.
V gostoljubni pa so hlevček
naselila se — nebesa.

Jože R.

godilo se je v teh dneh, da je prišel od cesarja Avgusta ukaz, naj se popiše ves svet. Pri tem so preštevali ljudi, pa tudi pobirali davek. V židovski deželi je prevzel ta posel sirskega vladarja Cirinusa. Ta je tudi poslal tja svoje pisarje, uradnike in vojake.

Po tem ukazu naj bi popisali imetje vseh ljudi. Zato se je moral vsak zglašiti tam, kjer je imel posestvo; kdor pa je bil brez njega, je moral kreniti tja, kjer se je rodil. Jožef je bil siromak. V Nazaretu si doslej še ni pridobil imetja, kajti hiša, v kateri je živel z Marijo, je do tedaj pripadala še Marijini materi. Bil je v Nazaretu samo priseljen tujec ter je zato moral na popis ljudstva v Betlehem.

Za siromašne ljudi je bila taka dolžnost zelo težka: morali so za več dni zapustiti svoje delo ter potovati v deževnem zimskem času v kraj svojih roditeljev. Zato je ubogo ljudstvo tudi godrnjalo.

Ko se je moral Jožef napraviti na pot v Betlehem, je vedel, da bo Marija vsak čas rodila. Toda popis ljudstva je trajal v vsakem kraju po več dni. Pisarji so zapisovali vse natančno ter vsakega poklicali nekolikokrat v urad. Jožef se je spomnil, da ima v Betlehemu sorodnike. Upal je, da sprejmejo njega in Marijo na dom in da bodo z ljubeznijo negovali tudi dete, ki se ima poroditi. Spomnil pa se je tudi na prerokbo, da se bo Rešitelj rodil prav v Betlehemu. Zato ni godrnjal kakor drugi, temveč se je celo veselil poti.

Toda vreme je bilo megleno in deževno, v planinah je snežilo, pota pa so bila razmočena in spolzka. Ljudje so hodili v plaščih, vrženih čez glavo. In videl je Jožef, da bi Marija ne mogla potovati tako hitro kakor sicer, zlasti še, ko je tik pred porodom. Morala pa priti v Betlehem kar najbrže, da bi se dete ne rodilo kar na poti. Zato sta odšla iz Nazareta takoj po objavi ukaza, tako naglo, da je Marija mogla vzeti s seboj samo povoje in plenice. Jožef pa je vzel s seboj

osla, na katerega je sedla Marija, kadar jo je utrudila pot.

V drugačnih razmerah je taka pot trajala tri dni, sedaj pa pet. V samaritanski pokrajini nista bila dobro sprejeta, kajti Samaritani so sovražili ostale Žide. Jožef pa je tolažil sebe in Marijo, da bosta zato s toliko večjo ljubeznijo sprejeta v Davidovi hiši.

Prišla sta tako k prvim hišam v Betlehem.

Jožef je hitel k Davidovi hiši, ki je bila last njegovih staršev. Menil je, da se mora Sin božji kot najslavnejši potomec te hiše roditi prav v tej hiši, kjer se je rodil tudi kralj David. Zelo pa je bil razočaran, ko je prišel in videl, da se je prav v to hišo naselil urad za popisovanje ljudstva. Bilo je tam vse polno ljudi, v hiši sami pa so stanovali pisarji, uradniki in pogani. Seveda so tu stanovali tudi Jožefovi sorodniki, ki so kupili hišo od njegovih bratov. Toda ti so se vedli do njega kot do tujca. Spoznal je, da mora poiskati prenočišče v mestu samem.

Tako je stopil v Betlehem.

Skusil je že, kako so ga odslovili sorodniki v Davidovi hiši, zato se je bal stopiti tudi k sorodnikom v mestu samem. Toda vse krčme so bile že polne ljudi, ki so prihiteli k popisovanju. Zato je moral kljub vsemu vendarle k sorodnikom. Hodil je od hiše do hiše, toda zaman. Ko so slišali sorodniki, da ima ženo, ki ima vsak čas poroditi, so se povsod izgovarjali, da nimajo prostora.

Žalosten in utrujen se je vrnil k Mariji. Vedel je, da se bliža že ura poroda in da jo bo moral popeljati vsaj v kakšno zavetje za pastirje. Že je padala noč. Tako pa si res ni predstavljal rojstva Sina Božjega.

V betlehemske kotline je bila pastirska votlina. Pred njo je bila streha na lesenih kolih in s slamo pokrita. Tja je popeljal v težki uri Jožef Marijo. V votlini je našel samo nekaj otepov slame, kameniti žleb in jasli. V bližini ni bilo človeka nikjer.

In pripravil je Jožef ležišče iz slame in odejo ter pohitel, da bi nakupil najpotreb-

nejših stvari. Nihče mu ničesar ni dal zastonj. Moral je kupiti tudi svetilko in olje, da, celo ponovico žarečega oglja, da bi mogel napraviti ogenj. Ko se je vrnil, je bila že globoka noč.

Marija pa je medtem bedela in molila. In o polnoči se je rodilo dete, katero je povila v plenice in položila v jasli. Vsa vesela se je poklonila rojenemu Bogu.

★

Kake tri ure poti od votline je stala na vrhu pastirske opazovalnice. Tam so bedeli stražarji, ki so pazili na črede in v trenutku nesreče dali znamenja ostalim pastirjem.

Glej, in angel Gospodov se je prikazal ob njih in svetloba božja jih je razsvetlila tako, da so se zelo prestrašili. In rekel jim je:

»Ne bojte se, kajti naznanjam vam veliko radost, ki bo razveselila vse ljudstvo. Rodil se vam je namreč danes Odrešenik, ki je Kristus Gospod, v mestu Davidovem. To pa naj vam bo znamenje: Našli boste novorojenčka, povitega v plenice in položenega v jasli.«

In takoj je angela obdala množica nebeskih vitezo, hvaleč Boga z besedami:

»Slava Bogu na višavah in mir ljudem na zemlji, ki so dobre volje!«

Kakor hitro pa so angeli odšli v nebesa, so se pastirji posvetovali med seboj in hoteli v Betlehem. Prišli so tja ob prvem svitu. Poznali so pastirske staje, vedeli so, kje je votlina in jasli, zato so brez težav našli mater in novorojeno dete. In prinesli so darila in se poklonili Bogu.

Tako so Sina Božjega prvič v življenju počastili ljudje. Pa niso bili to njegovi sorodniki, ne njegovi rojaki iz Betlehema. Ti ga niso hoteli sprejeti. Niso mu hoteli odstopiti v svojih hišah prostorčka, kjer naj bi se rodil. Zato je poklical angel tuje pastirje, ki so prihajali tja pozimi iznad Jordanske pustinje. In tem pastirjem je bilo usojeno, da so videli izmed vseh ljudi prvi Odrešenika.

Jaroslav Durych — td.

Rubelj skakač

Božična pravljica

Prvo poglavje

Nekateri od nas imamo nekakšno vero, da si je mogoče po neki čarovniji pridobiti rubelj, ki skače, kar se pravi, da zmeraj, čim ga zapraviš, skrivši skoči spet nazaj v žep. Vendar, kdor si hoče pridobiti tak rubelj, mora prestopiti neznanske strahote. Vseh se ne morem spomniti, toliko pa vem, da je treba med drugimi vzeti črno mačko in jo v sveti noči prodati na križpotju, mimo tega pa mora ena od teh križnih poti voditi prav naravnost na pokopališče.

Ondi je treba obstati, mačko pa tako močno pritisniti k sebi, da začne mijavkati, pri tem pa je treba mižati. Vse to se mora zgoditi nekaj minut pred polnočjo, zakaj natanko polnočji pride nekdo in začne barantati za mačko. Kupovalec bo ponujal za živalco neznansko dosti denarja, toda prodajalec mora brezpogojno zahtevati samo en rubelj — nič več in nič manj ko en srebrn rubelj. Kupovalec bo tišal v človeka in ponujal več, a prodajalec mora trdovratno zahtevati en sam rubelj, in ko ga slednjič dobi, ga mora dati

odločil, segel boš v žep, plačal boš rubelj — in že bo ta rubelj spet v žepu.

»Vem, sem dejal, to že vse vem.«
Imel sem že rubelj v roki in sem ga tiščal, kolikor sem mogel. A babica je govorila dalje:

»Rubelj se bo vrnil, to je res. To je njegova dobra lastnost, da ga ne moreš izgubiti. A zato pa ima še drugo lastnost, ki je jako neprijetna, in to je, da živi ta rubelj skakač le dotlej v tvojem žepu, dokler kupuješ zanj take stvari, ki so tebi ali drugim ljudem potrebne in koristne. Čim pa izdaš en sam novčič za kaj nepotrebne — pa tvoj rubelj kar koj izgine.«

»O, babica,« sem dejal, »jaz sem vam jako hvaležen, da ste mi to povedali. Verjemite, da nisem nič več tako majhen, da bi ne razumel, kaj da je na svetu potrebno in kaj nepotrebno.«

Babica je zmajala z glavo in je s smehljajem menila, da o tem pač malce zdvaja. Vendar sem ji jaz zatrjeval, da jako dobro vem, kako je treba človeku živeti, če je bogat.

»Prav,« je rekla babica, »vendar pa le misli na to, kar sem ti povedala.«

»Kar pomirite se. Boste videli, kako bom prišel k očetu Vasiliju pokazat vse tiste lepe stvari, ki jih bom nakupil, in bom hkrati še zmeraj imel svoj rubelj v žepu.«

»No, me veselijo bomo videli. Pa vendar ne bodi preveč samozavesten. Le misli na to, da ti stega, kar je potrebno, ni tako lahko razlikovati od tistega, kar je ničevo in nepotrebno, kot si ti misliš.«

»Ali ne bi šli rajši kar z menoj na sejem?«

Babici je bilo to prav, vendar mi je koj povedala, da mi ne bo mogla nič svetovati in mi tudi ne ubraniti, če bom storil kaj narobe, zakaj, kdor ima tak rubelj, temu ne sme nihče svetovati, marveč se mora ravnati zgolj po svoji pameti.

v žep, ga oudi z roko tiščati in brž oditi, ne da bi se količkaj ozrl. Vprav ta rubelj je rubelj skakač. Kolikorkrat ga izdaš kot plačilo za kakoli, zmeraj je spet brž v tvojem žepu. Če moraš, na primer, plačati sto rubljev, tedaj ti je treba le stokrat poseči v žep in od tam vsakokrat vzeti ta edini rubelj.

Seveda je to praznoverje in se to ne uresniči, vendar so preprosti ljudje, ki radi verjamejo, da bi si utegnili resnično pridobiti tak rubelj skakač. Ko sem bil še majhen, sem tudi jaz v to veroval.

Drugo poglavje

Nekoč, ko me je v moji otroški dobi dala pestunja v sveti noči spat, mi je pripovedovala, da vprav zdaj v naši vasi mnogi ne spijo, marveč da prerokujejo o bodočnosti, da se našemijo, da čarajo in da med drugim skušajo dobiti rubelj skakač. Predvsem se je na dolgo in široko razgovorila o tem, kako da je vprav tem, ki iščejo ta rubelj strašno pri duši, ker se na križišču snidejo s peklenščkom iz oči v oči in morajo z njim barantati za črno mačko: zato pa jih čaka največje radosti... Koliko prekrasnih stvari si moreš kupiti za rubelj, ki ga ni nikoli konec! Kaj vse bi storil, če bi si mogel kdaj pridobiti tak rubelj! Takrat mi je bilo samo osem let, pa sem bil že v mestu in sem poznal različne čudovite proizvode, kakršne so sejmarji prinesli na božični sejem, ki je bil pred našo faro cerkvi.

Vedel sem, da so na svetu rumeni medeni štrukliji, pa da so lectove sladkarije in slaščice najrazličnejše vrste. Dalje da je mogoče kupiti navadne lešnike pa pražene lešnike, pa še rozine in fige in dateljne. Mimo tega sem bil že videl slike generalov in kar množico drugih stvari. Vsega tega si nisem mogel kupiti, ker so mi dali za moje izdatke navaden srebrni rubelj pa ne rublja skakača. A pestunja se je sklonila k meni in mi je pošepetala, da bo zdaj že vse drugače, ker da ima moja babica tak rubelj in da je sklenila, da ga bo dala meni. Le da bom moral neznansko paziti, da ne bom tega čarobnega novca nikdar izgubil, ker da ima čudovito, jako muhasto lastnost. »Kakšno pa?« sem vprašal.

»To ti bo pa že babica povedala. Le zaspi, in jutri, ko se boš zbudil, ti bo babica prinesla tak rubelj in ti razložila, kako moraš ravnati z njim.« Potolažen s to obljubo sem se potrudil, da bi še tisto minuto zaspal, da bi ne bilo čakanje na ta rubelj-skakač preveč mučno.

Tretje poglavje

Pestunja me ni bila naplahtala. Kot bi trenil, je minila noč, in babica je že stala pred mojo posteljo in je imela v svojih belih rokah čisto nov, svetel, srebrn rubelj.

»No, tu imaš rubelj, ki je skakač,« je rekla. »Vzemi ga in pojdi v cerkev! Po maši bomo mi, odrasli, pili čaj pri častitem očetu Vasiliju, ti boš

šel pa sam — čisto sam — na sejem in si boš kupil vse, kar koli si boš požel. Za nekaj se boš

»Oh, ljuba babica,« sem rekel, »saj niti ne boste imeli prilike, da bi mi kaj svetovali! Jaz bom le pogledal v vaš obraz, pa bom z vaših oči vse prebral, kar bom potreboval.«

»Prav, pa pojdiva!« je rekla babica in je poslala očetu Vasiliju pošto, da bo prišla kasneje in da gre zdaj na božični sejem.

Četrto poglavje

Vreme je bilo lepo, sicer zmerno mrzlo in malo vlažno. Ozračje je dišalo po ovčjih kožuhih, po lipovem ličju, po pšenu in po belih cunjah v kmečkih čevljih. Bilo je mnogo ljudi in sleherni je imel svojo najboljšo obleko na sebi. Dečki premožnih staršev so dobili od svojih očetov drobiž, ki so ga že uporabili za nakup piškalk, ki so z njimi prirejali strašne koncerte. Ubožnejši dečki, ki niso imeli nobenega novčiča, so stali pri plotu in so si le škodoželjno oblikovali ustnice. Videl sem, da bi bili tudi oni radi imeli taka glasbila, da bi se bili z vso svojo dušo spojili s splošno harmonijo. In... jaz sem pogledal babico...

Lončene piškalko niso bile potrebne in niti ne koristne, vendar ni bilo videti na babičinem obrazu nič takega, kar bi zopravalo moji nameri, namreč, da bi vsem tem revčkom kupil piškalko. Nasprotno, dobrodušni obraz stare žene je celo izražal nekakšno zadovoljstvo, kar sem si jaz tolmačil kot pritrditev. Koj sem posegel v žep, vzel sem svoj rubelj-skakač iz njega in sem kupil kar polno škatlo piškalk, pri čemer sem dobil celo še nekaj drobiža ven. Ko sem dal ta drobiž v žep, sem z roko dotipal, da je bil moj rubelj-skakač spet v njem, ves in zdrav kakor pred nakupom. A medtem je bil dobil sleherni fant svojo piškalko in največje med njimi so nenaodoma postali prav tako srečni kakor tisti, ki so bili bogati, in so na vso moč pisali. Midva z babico pa sva šla dalje, in babica je rekla:

»To si dobro napravil, saj so revni otroci prav tako potrebni, da se igrajo in zabavajo in kdor jih more razveseliti, ta prav stori. Da boš pa vedel, ali imam prav, da roko v žep in poskusi, ali je tvoj rubelj še v njem!«

Dal sem roko v žep... in moj srebrni rubelj je bil v žepu!

»Aha,« sem si mislil, »zdaj pa že vem, kako je ta reč in si lahko kaj več upam.«

Peto poglavje

Pristopil sem k tisti stojnici, kjer so prodajali naglavne rute in bombažsko blago in sem kupil za sleherni od naših služkinj po eno obleko in sicer za eno biago rožnate barve, za drugo sinje in za starejšo po eno malinovordečo ruto. Vselej pa, kadar sem posegel v žep in plačal, je bil moj rubelj zmeraj na svojem mestu. Nato sem kupil za hišnikovo hčer, ki se je nameravala v kratkem poročiti, dve lepi zaponki, in sem bil, odkrito povedano, že v strahu. Toda babica me je lepo gledala — kot prej — in moj rubelj je bil zares vedno spet v žepu.

»Nevest! se spodobil, da se nališpa, to je spomina vreden dan v življenju slehernega dekleta, in tako je dobro to, da jo razveseliš.« Če je človek vesel, bolj junaško stopi na svojo novo življenjsko pot, in mnogo zavisi od tega, kakšen je prvi korak. Zato si jako dobro storil, da si razveselil ravno nevesto.«

Potem sem si tudi zase kupil mnogo sladkarij in orehov, v neki drugi stojnici pa debelo knjigo »Psalmov«, prav takšno, kakršno je imela naša kravja dekla zmeraj na mizi. Uboga starka je imela to knjigo jako rada, a žal si je telek, ki je živel v isti koči kot ta revica, tudi požel to knjigo. Telek je imel preveč prostosti za svojo mladost in se je v tihih urah ukvarjal s tem, da je obgrizaval papirnate liste »Psalmov«, pri čemer je imel najrajši vogale. Tako je starka prišla ob svoje veselje, namreč da bi brala tisto knjigo in zraven pela, v čemer je dobila svojo tolažbo, in je bila zdaj jako žalostna.

Trdno sem bil prepričan, da ta nakup ni bil nekoristen niti nepotreben — in zares je bilo tako: ko sem posegel v žep — je bil moj rubelj točno na svojem mestu.

Zdaj sem začel pa že bolj širokogrudno nakupovati. Po vsem sem segel, kar je bilo po moje potrebno, in sem kupil precej tvegane stvari, tako na primer, našemu kočijažu Konstantinu vzen pas, čevljarju Jegorki, ki je bil zmeraj tako židane volje, pa harmoniko. Toda rubelj je bil zmeraj spet doma, medtem ko se za babičin obraz

vse za njim in je zijalo vanj, ko da bi bil najčudovitejša bitje na svetu.

»Jaz ne vidim prav nič posebnega na njem,« sem rekel svojemu spremljevalcu.

»Saj — vendar, pogledajte le to, kako je vsem všeť! Za njim stopa celo vaš Jegorka s svojo harmoniko, ki ste mu jo vi kupili, pa nevesta z vašimi zaponkami, in celo vaša stara kravja dekla z novimi bukvicami od vas. Da niti ne omenim pobalinov s piškalkami!«

Pogledal sem bolj bistro, in zares so se vsi ti gnetli krog človeka s steklenimi gumbi, in vsi fantki s piškalkami so pisali njemu v čast.

Menj se je to pristudilo, pa tudi žalilo me je in zazdelo se mi je, da je moja sveta dolžnost, da se visoko povzdignem nad tega človeka s steklenimi gumbi.

»Pa si vi mislite, da ne morem postati jaz več kot ta?«

»Tako je — to je moje mnenje,« je odvrnil debeluhar.

»No, vam bom pa kaj dokazal, da se motite!« sem vzkliknil in sem stekel brž k človeku s pisanim telovnikom, rekoč:

»Slišite vi, ali mi prodaste ta svoj telovnik?«

Sedmo poglavje

Človek s steklenimi gumbi se je vrtel na soncu, tako da so se gumbi svetlikali, in je odvrnil:

»Prosim, prosim, prav rad vam jih prodam, le to je, da stanejo neznansko veliko denarja.«

»Le nikar se ne razburjajte, prosim,« sem dejal, »in mi rajši brž povejte ceno!«

Prekanjeno se je nasmehnil, rekoč:

»Vi ste pa, kakor vidim, jako neizkušeni, kot se spodobi za vašo leta, in prav nič ne veste, kako je s to rečjo. Moj telovnik sploh ni nič vreden, ker niti ne sveti niti ne greje nič, in zato vam ga dam zastoj. Toda steklene gumbje mi boste plačali po rublju, čeprav ti gumbi tudi niti ne svetijo niti ne grejejo, pač pa se morejo za hip bleščati — in to je vsem tako všeť.«

»Ze prav,« sem ga zavrnil, »jaz vam dam rubelj za vsak gumb. Le brž si slecite telovnik!«

»Ne prej, dokler mi vi ne daste denarja.«

»Prav.«

Roko sem vtaknil v žep in sem vzel rubelj ven, potem sem posegel v drugo vanj, pa... je bil moj žep prazen... Moj rubelj skakač ni poskočil nazaj... izginil je... po njem je bilo... ni ga bilo več... in vsi so zijali vame in so se grohotali.

Začel sem se bridko jokati in... in sem se zbudil...

Osmo poglavje

Bilo je jutraj; pred mojo posteljo je stala babica v svoji obilni beli avbi z gubami in mi je ponujala lep, nov, srebrn rubelj, kakršnega mi je zmeraj podarila za božič.

Spoznal sem, da se vse tisto ni zgodilo zares, ampak v sanjah, in sem ji začel brž pripovedovati, zakaj da sem se jokal.

»No,« je povzela babica, »tvoje sanje si pa lahko ogledava, posebno še, če jih boš hotel tako razumeti, kakor je prav. V pravljicah in basnih je večkrat skrito kleno zrnje. Veš, rubelj-skakač je po moje darovitost, katero podari Bog slehernemu človeku pri rojstvu. Darovitost raste in se krepi, če si človek ohrani svežost in moč na križišču štirih potov, od katerih eden na vsak način vodi na pokopališče.«

Rubelj-skakač — to je sila, ki utegne služiti resnici in dobrini in ki človeku koristi. To je tisto, v čemer vidi človek dobrega srca in brihtne pameti svoje največje veselje. Vse, kar koli stori v blagor svojega bližnjega, ne more nikoli zmanjšati njegovega bogastva. Nasprotno: čim več zajema iz svoje duše, tem bogatejša je. Tisti človek v telovniku, ki ga je imel vrh toplenga ovčjega kožuha, to je puhla ničemernost in ničevost, ker telovnik ni potreben na vrhu kožuha, kakor tudi ni potrebno, da bi bodili ljudje za nami in nas častili! Ničemurnost zatemnjuje pamet. Potem, ko si že nekaj dobrega storil, sicer si storil še prav malo spričo tega, kar bi bil s svojim čarobnim rubljem mogel storiti, — si bil že ponosen sam nase in si se koj obrnil od mene, ki sem v teh sanjah predstavljala življenjske izkušnje. Nič ti ni bilo mar blagur drugih, marveč si imel že v mislih, da te drugi gledajo in te hvalijo. Hotel si imeti povsem nepotrebne steklene drobe in — tvoj rubelj je izginil. To se je tudi prav zgodilo in vesela sem zaradi tebe, da so ti vanje dale tak nauk. Jako bi mi bilo ljubo, če ne bi nikoli pozabil teh božičnih sanj. Zdaj pa se peljiva v cerkev in bova po službi božji vse to nakupila, kar si ti v sanjah nakupil za reveže.«

»Razen enega, ljuba babica.«

Babica se je nasmehnila, rekoč:

»Seveda, saj vem, da si telovnika s steklenimi gumbi ne boš kupil!«

»Ne, ne — a tudi tistih sladkarij si ne bom kupil, ki sem si jih v sanjah kupoval.«

Babica je pomislila in dejala:

»Ne vidim, da bi bilo potrebno, da bi se odrekel temu majhnemu veselju, vendar... če meniš, da bi bil namesto tega deležen mnogo večje sreče, pa te že razumem.«

In kar mahoma sva se objela in sva se začela oba jokati, ne da bi spregovorila besedico. Babica je uganila, da nisem hotel tega dne ves svoj denar zase zapraviti, in ko zares nisem nič zase zapravil, sem bil tako prisrčno vesel, kakor še nikoli. V tem, ko sem se v blagor drugih odrekel lastni zabavi, sem prvokrat občutil to, čemur pravijo ljudje popolna sreča, — ko si človek ničesar več ne želi.

Vsakdo utegne zdaj prekusiti moje doživetje in preiskati sem, da v mojih besedah ne bo dobil laži, ampak resnico.

(Rusko: Nikolaj Ljeskov.)

Sv. Štefan, slovenski patron konj

Boris Orel.

Praznik sv. Štefana, velikega prvega mučenca krščanstva, je poveljen že s tem, da ga praznujemo kot drugi božični praznik takoj za Božičem, za rojstvom Jezusa Kristusa. Medtem ko sta Božič in sveti večer posvečena Bogu v jaslicah, vseobjemajočemu miru, dobri volji vseh ljudstev na zemlji, običnemu blagostanju, živim in mrtvim ljudem, je praznik sv. Štefana in prvi vrsti odmenjen svetniku samemu, njegovemu mučenstvu ter v okviru ljudskega čaščenja njegovim varovancem, konjem, nato pa še raznim drugim cerkvenim obredom in običajem kakor n. pr. blagoslovitvi soli, vode, ovsa itd. Slovensko ljudstvo zelo dobro pozna mučenca sv. Štefana in ga pristrčno časti kot uspešnega priprošnjaka, saj priča o tem med drugim današnjih 5 farnih cerkva in 23 podružnic, ki je v svobodni Sloveniji posvečenih sv. Štefanu, da ne omenim njegovih številnih cerkva na Koroškem in Primorskem, dalje njegovih številnih stranskih oltarjev, kipov in podob po raznih cerkvah na vsem slovenskem ozemlju. Zanimiv in poučen je statistični pregled cerkvenih patroninjev iz l. 1905 (Stegenšek). Po tem pregledu je imela na priliko solnograška škofija le 3 cerkve s patroninjem sv. Štefana, graška škofija 8, celovška 17, mariborska 7, goriska 6, ljubljanska škofija pa med vsemi temi škofijami največ in sicer 29 cerkva, t. j. 6 župnij in 23 podružnic.

Kadar govorimo o tem velikem krščanskem svetniku in prvem mučencu Štefanu, tedaj si ga moramo zmerom predstaviti v dveh značilnih podobah. Prva podoba je splošna in vsemu krščanskemu svetu poznana, je svetopisemska in nam kaže svetnikovo resnično življenje. Druga podoba pa je več ali manj omejena na nekatere evropske dežele in kraje, je ljudska ter narodnoslovno-legendarna, ker nam govori o posebnih legendah, ki niso v soglasju v svetopisemskim izročilom, ter o raznovrstnih ljudskih običajih, ki veličajo sv. Štefana kot dobrega patrona konj.

Najverneje nam prvo podoba sv. Štefana prikazuje sveto pismo v apostolskih delih, ki jih je nazorno opisal evangelist sv. Luka. Ta podoba sv. Štefana je v bistvu podoba njegovega mučenstva, njegovega kamenjanja. Mnogo je starih slovenskih nabožnih pesmi, ki po svoje opevajo mučenško pot sv. Štefana. Med njimi je bila zelo priljubljena »Pesem od sv. Štefana«, ki jo je zložil in l. 1827. objavil Blaž Potočnik v metelčici in ki se takole začneja:

Sveti Štefan, ti presrečni.
Kdo bo vredno te častil?
Bog je tebe zvolil večni,
De si prvi kri preli.

V Štepanji vasi in tudi po drugih krajih pa so peli na Štefanovo v cerkvi spet drugo pesem:

O sveti Štefan, naš patron,
za gnado te jaz prosu bom,
ti si ta prvi maternik biv,
zato bom jaz tebe častiv.

Mnogo zanimivejša, hkrati pa zamotana, je obravnavanje druge, t. j. narodnoslovno-legendarne podobe sv. Štefana, ki nam prikazuje mučenca kot patrona konj in ki nam odpira poglede v pisan svet ljudskih verovanj, pesmi in običajev. Sv. Štefan je prav gotovo eden najstarejših slovenskih svetnikov, ki je že zelo zgodaj v srednjem veku prevzel v svoje varstvo kmetovo živino, v prvi vrsti seveda konje. Sv. Štefan kot priprošnjik živine deli to svojo službo z drugimi slovenskimi svetniki, ki ja že zelo zgodaj v srednjem veku prevzel v svoje varstvo kmetovo živino, v prvi vrsti seveda konje. Sv. Štefan kot priprošnjik živine deli to svojo službo z drugimi slovenskimi ljudskimi svetniki, predvsem s sv. Martinom, sv. Antonom, sv. Jurijem, sv. Lenarom in s sv. Vidom, toda kot zaščitnik konj velja sv. Štefan pri nas za najboljšega svetnika, kar nam med drugim dokazujejo raznovrstni ljudski običaji, ki so se deloma ohranili do današnjih dni. Ako pregledamo vse naše sodobne in davne izumrle ljudske oblike čaščenja sv. Štefana, najdemo sledeče slovenske svetoštetanske običaje:

1. Vožnja z vozovi in ježa na konjih v vaško okolico, v sosedno vas, gozd ali na polje.
2. Vožnja z vozovi in ježa na okrašenih konjih k cerkvi.
3. Obježe okrog cerkve ter blagoslov konj na prostem.
4. Ježe za stavo.
5. Puščanje krvi konjem.
6. »Ofere« lesenih, voščenih, železnih pa tudi maslenih votivnih živali, v prvi vrsti konjičkov.
7. Darovanje sveč in denarja.
8. Blagoslovitev soli, vode, ovsa itd.

Razne ježe na konjih, trikratna obježa okrog cerkve, blagoslavljanje konj na prostem pred cerkvijo, vsi taki in podobni običaji žive dandanes le še na Koroškem, (n. pr. v Žilji) ter na Dolen-

skem v Stari vasi pri St. Jerneju. Toda v preteklih časih je ježe na konjih poznala vsa Kranjska, pa tudi Stajerska in Primorska. Na Kranjskem so posebno slovele sledeče konjske božje poti: Kupljenk v Boh. Beli, Blejska Dobrava, St. Vid pri Lukovici, Mengeš, Utik pri Vodica, Suha pri Kranju, Sora pri Medvodah, Štepanja vas pri Ljubljani itd., na Stajerskem pa Gomilsko, Teharje, Mozirje itd. Ustna izročila starih ljudi vedo povedati mnogo zanimivih podrobnosti o teh naših starih konjskih božjih poteh. Na tem mestu jih naravno ne morem razlagati, prikažem naj le v glavnih obrisih svetoštetansko konjsko proce-

Gotski sv. Štefan iz Sore pri Medvodah (last g. insp. Sadnikarja v Kamniku)

sijo, ki gre vsako leto iz St. Jerneja v bližnjo Staro vas. Na čelu te svetoštetanske procesije koraka godba. Za godbo jezdijo starejši fantje in mošje, za njimi pa mladina na konjičkih. Vso procesijo vodi »general« s sabljo. Danes nosi ta general gasilsko kapo (na otvoritvi štenjerjskega dirkališča je bil v slovenski narodni noši), svoje dni je jahal belca ter imel na glavi nekakšno papirnato čako s perjem kot so jo nosili bivši avstrijski generali. Pred Staro vasio pozdravlja procesijo slavolok z napisom:

Sveti Štefan, ti naše konje varjl,
da bi bili vsi čili, zdravi.

Nato prispejo jezdeci k cerkvi ter jo trikrat objahajo. Med to obježo je ofera: vsak vrže s konja nekaj denarja na krožnik, ki je na mizi ob cerkvi, zraven mize pa cerkveni ključar. Potem razjahajo ter pristopujejo zunaj cerkve sv. maši. Po končani sv. maši blagoslovi duhovnik vse zbrane konje. — Najstarejši zapis o ježi in blagoslovitvi konj na praznik sv. Štefana nam je ohranjen v Valvazorju.

Blagoslavljanje konj poznajo razni evropski narodi, med njimi n. pr. Rusi, pri katerih pa velja za konjska patrona sv. Florus in Laurus (18. avgusta). Rusi poškrbijo konje z blagoslovljeno vodo nekeje v bližini cerkve, nakar priredijo ponekod konjske dirke.

Naslednja oblika ljudskega čaščenja sv. Štefana je običaj nošenja lesenih (voščenih) konjičkov okrog oltarja in polaganja na oltar ali pred njega na stopnice Temu običaju, ki je pri nas razmeroma še kar dovolj živ in dobro ohranjen, slovenski kmetje in vozniki na kratko pravijo »ofere« ali: »gremo konjičke nosit«. »Gremo konjičke nosit, da bodo potem zdravi«. Svetoštetanski ofere konjičkov pa tudi druge živine n. pr. krave in prašičkov, je zlasti doma na Gorenjskem v kranjskem, kamniškem in deloma v škofjeloškem okraju (na Štepanji gori, na Suhi, v Mengšu, Homcu, Nevljah, Stari Loki, Selcah, Sori itd.) ter v ljubljanski okolici (v Štepanji vasi, na Viču, v St. Vidu, na Ježici, v Črnučah, pri Sv. Jakobu, v Utiku pri Vodica itd.). V marsikaterih krajih, kjer danes konjičke nosijo, so v starih časih tudi jezdili na konjih, iz česar upravičeno sklepamo, da sta bila nekeje oba običaja hkrati v navadi. Potemtakem moramo v današnjem darovanju konjičkov gledati ostalino nekdanjega večjega svetoštetanskega obreda. Vsak »ofere« posameznih svetoštetanskih božjih poti pa ima svojo zgodovino, svoje izhodišče, ki nam odkriva prvotnega darovalca in častilca sv. Štefana. Nekeje je bil ta davni častilec kmet, drugod etari kranjski »furmanc«, marsikje pa vrstniki Martina Krpana, tovarniki in tihotapci ter na vse zadnje tudi vitezi in vojaški konjeniki. Slika pa ne bi bila popolna, če ne bi k vsem tem častilcem priključili še ljubljanskega izvoščaka ali fija-

kerja, ki ima mnogo zaslug za povzdigo svetoštetanskega odra v Štepanji vasi, kjer običajno imenujejo Štefanovo »fijakersko nedeljo«.

Ofer pa se vrši ves dan ali pa samo dopoldne, pred jutranjo mašo ali po njej. In sicer na ta način: Pred cerkvijo ali pa tudi znotraj cerkve pod korom je miza, po kateri mežnar ali ključarji razpostavijo lesene živali vseh vrst: največ je med njimi konjičkov in konjskih parov, vmes so tudi krave, ovce in prašički. Ponekod pa nudijo seveda samo konje. Kolikor konjev ima kmet ali voznik, toliko lesenih ali voščenih konjičkov kupi od mežnarja, ki stoji za obložen mizo zunaj cerkve. Nato gre prosilec okrog oltarja, poklekne pred oltar, pomoli ter leseni dar položi na oltar. Ker pa je običajno na praznik sv. Štefana ponekod sila mnogo darovalcev in bi vsi njihovi darovi ne imeli prostora pred oltarjem, je na desni strani pripravljena posebna lesena posoda ali jerbasa, v katerega odlagajo darovalci svoje darove. Ko je ta jerbasa oziroma posoda napolnjena, pride mežnar in jo odnese k mizi zunaj cerkve, kjer odkupujejo leseno votivno živinico zopet naslednji darovalci. V starejših časih sta kmet in voznik že od doma prinesla lesenega konjička, ki ga je ali sam izrezljal ali pa dal izgotoviti pri najbližjem ljudskem rezbarju. Zda se to ne dogaja več, zdaj zadoščajo le te živali, ki jih v žagredu hrani cerkev. Od časa do časa pomnoži še kak nov leseni dar ta stalni živalski inventar. V nekaterih krajih se mošje in fantje sramujejo iti k ofru, zato se zgodi, da tam nosijo konjičke zgolj starej in otroci.

Lesene votivne živali so kaj različne velikosti, povprečno 19x18 cm. Čim starejši so, tem bolj so zanimive. Izrezljali so jih ljudski podobarji in rezbarji, zaradi česar predstavljajo posebno ljudsko umetniško vrednost. V novejši dobi se, žal, tem starejšim primitivnim ljudskoumetniškim izdelkom pridružujejo v veliki meri tovarniške igrače, ki so brez vsake vrednosti. Ponekod (n. pr. v Sori) so lesene živali prevlečene z voskom, stoje dalje na posebnem podstavku ali pa so brez njega. Konjska griva in rep sta iz evlenih ali volnenih nit. Štepanjske konjičke so okrasila domača dekleta povrh še s pisanimi trakovi, ki so kakor kosa konjske opreme. — Železne votivne živali nosijo v severnejših slovenskih krajih (n. pr. na Koroškem) ter so nemško-bavarska značilnost. Tu in tam najdemo med slovenskimi votivnimi darovi tudi kak izdelek iz gline ali pločevine. Marsikje pa je »ofere« votivnih konjičkov že docela izpodrinilo darovanje sveč in denarja. Denar nosijo pri »ofru« na Štefanovo zlasti na Primorskem.

Lesene in vošcene votivne živali, ki so jih poznali že stari Grki, Egipčani in Etruščani, skušajo nekateri narodnoslovci razložiti kot blede ostalino davnih živih žrtev poganskemu bogu. Tako so stari Germani in Slovani darovali svojim bogovom konje, da bi se živina množila in da bi bila obvarovana pred vsakršno nesrečo ali boleznijo.

Mimo teh in drugih versko-narodnoslovnih vprašanj pa vstaja pred nami po vseh teh svetoštetanskih običajih poglavitno vprašanje, namreč kako neki pride sv. Štefan do patrona konj, ko vendar njegova mučeniška zgodba konj nikjer ne omenja. Ako popravšamo tega ali onega častilca, zakaj je sv. Štefan varuh konj, nam ne bo znal na to vprašanje prav nič odgovoriti. Pa sem nekega dne slikal od starega gospoda župnika tole razlago: sv. Štefan da je zategadelj patron konj, ker ga je hudobna kraljična obsodila na divjega konja. Ta razlaga pa ni nič drugega kot poslednji drobec stare slovenske ljudske pesmi in legende, ki je danes docela pozabljena in ki so svoj čas prepevali svetoštetanski konjeniki-koledniki. Ohranjena nam je v Streklju (Slovenske narodne pesmi) v več variantah.

Ta legenda nam predstavlja sv. Štefana kot mladeniča, ki na sveti večer pod Herodeževim gradom prepeva pesem o rojstvu kralja Jezusa Kristusa:

»Nocoj, nocoj je en svet večer,
en svet večer, ena sveta noč,
ki je ni blo in je ne bo;
nocoj, nocoj se je en kralj rodil,
en kralj rodil čez kralje vse,
tudi čez kralja Herodeža.«

Herodežko, ki u lin stoji, pa to petje tako užalil in razjezi, da pokliče svoje hlapec in jim ukaže, odpeljati Štefana v gozd in ga privezati k eni buki. Kajti mimo da bo pridiral divji konj in Štefana ujele. Pa se zgodi, da

»pudirjal je že divji konj,
Štefan je storil sveti križ,
konjič je pa postal krotak,
da še ni bil nikoli tak.«

Štefan prijezdi na ukročenem konju pod grad in spet prepeva božično pesem o rojstvu kralja čez kralje vse. Zda pa ukaže Herodežka svojim hlapcem, da zaprejo Štefana v »tamen turen«. Toda v tem turnu mu kaže, kuščarji in gadje ne store prav nič zlega, Štefan sedi za rumeno mizo in kar naprej poje svojo božično pesem. Tedaj pa ga grajski hlapec na ukaz Herodežke peljejo na prag in ga tam posipljejo s kamenjem.

Na to našo prelepo ljudsko pesem in legendo, ki je nastala nekeje v starodavnem srednjem veku, pa moramo gledati tako kot na priliko, na bajko ali pravljico. Pravljica in pripovedka je v višjem smislu resnična, izmišljeni pravljčni dogodki in dejanja pa so zgolj vznešene pesniške podobe za to resničnost. Zatorej moramo tudi iz te slovenske legende o sv. Štefanu in divjem konju znati izluščiti resnično jedro. Predstavimo si sv. Štefana kot patrona konj ter darovanje lesenih konjičkov njemu v čast! Ali ni potem takem v tej pesmi čudovito lepo izražena vdanost živali do svetnika? Ali ne sije iz te legende čudodelna nadnaravna moč, ki jo ima sv. Štefan do konj in do vsega stvarstva? Druga varianta te pesmi, ki je doma v Motniku, celo takole poje:

Perletu je divji konj,
pred svečga Štefana dol poklekna,
svečga Štefana počasti.

Do kraja pa nam ta slovenska legenda še ni pojasnjena, kajti v naše razmišljanje bi morali pritegniti še nekatere druge momente, zlasti pa razne legende pri nordijskih narodih, ki prikazujejo Štefana kot konjskega hlapec pri Herodežu. Neka finska pesem, ki sem jo prejel iz Švedske, se takole pričinja:

Staffan war en stallendräng.

Han fodrade Herodes häster,

kar bi po naše pomenilo približno: Štefan je bil hlapec, on je krmil Herodeževe konje. — Pri-pomniti moram, da velja sv. Štefan na Švedskem (v Helsinglandu) za velikega apostola, ki jezdil na konju iz kraja v kraj in oznanja krščansko vero. Tako zasledimo nekatere motive slovenske legendarne pesmi o sv. Štefanu pri severnih nordijskih narodih, kar pa seveda nič ne zmanjša svojebitnih vrednot, ki jih ima naša pesem mnogo. O vseh teh vrednotah, o zvezah naše pesmi z nordijskimi legendami ter o potovanju teh skupnih in sorodnih motivov v naše dežele, pa bom obširno govoril v posebni narodnoslovni razpravi, ki jo pripravilam o sv. Štefanu.

Lesena votivna konjička iz Štepanje vasi pri Ljubljani.

Po tej slovenski legendi in pesmi pa vprašanje zveze sv. Štefana s konji ostaja še zmerom nerešeno. Ali tudi v narodnoslovni znanosti se ni to vprašanje vse do danes razčističeno in do kraja dognano. Večina narodnoslovnih znanstvenikov izreka domnevo, da je sv. Štefan prav po naključju prišel v dotiko s konji. Njegov praznik 26. decembra da je namreč padel na neki poganski praznik, na praznik konj. Dr. Fr. Kotnik pravi v svoji razpravi (ČZN 1928), da tiči v slovenski pesmi o sv. Štefanu spomin na pogansko dobo ter domneva, da je sv. Štefan verjetno stopil na mesto Veleasa, boga čred in živine.

A stari poganski obredi in običaji se nikakor niso mehanično prenašali v novi krščanski svet. Krščanstvo jih je po svoje preobrazilo in jim udarilo pečat krščanske miselnosti in pobožnosti. Povzročilo je hkrati mnogo novih oblik, med katerimi moramo v prvi vrsti poudariti razne blagoslove in legende, ki smo o njih malo prej govorili.

Danes praznujemo sv. Štefana, jutri šent Janža, sv. Silvestra, pojutrišnjem sv. Tri kralje, sv. Antona. Listi v kmečki pratiki se obračajo, pred nami se vedno znova vrstijo in menjavajo staroznani svetniki in svetnice prav po zakonu in ritmu prirode in letnih časov. Starost stoletij se jih drži, a zmerom so novi in pomlajeni. Ako izgubi ljudstvo stik s svojimi dobrimi svetniki-priprošnjiki in s stariimi ukoreninjenimi običaji in navadami, izgubi hkrati kmečen do zemlje in prirode. In ravno to je nekaj najlepšega in najčudovitejšega na naših ljudskih svetnikih: oni niso zgolj vsemogočni in uspešni posredniki med Bogom in človekom, oni so večno živa in trdna vez med človekom, njegovo zemljo, domačijo in živaljo.

PRIZORI IZ ČEŠČENJA SV. ŠTEFANA KOT ZAŠČITNIKA KONJ. — 1. Duhovnik blagoslavlja konje v Stari vasi pri St. Jerneju. — 2. in 3. »Ofere« votivnih konjičkov sv. Štefanu v Utiku pri Vodica

Božič v slovenski narodni pesmi

Kakor sonce skoz glaž gre,
glaž ta se ne razbije:
glej, tako je rojen bil
JEZUS OD MARIJE.
Kakor luč od luči gre,
sonce svojo svetlost spusti,
vendar v njem ostane:
glej, tako BOG od BOGA gre,
BOG OČE SINU rodi,
večno v njem prebiva.

Stara narodna pesem.

Božič ni sicer niti najstarejši niti liturgično največji krščanski praznik, vendar ima v sebi neko posebno lepoto in milino. Osrečujoča skrivnost o uveličanju in rojstvu božjega Sina in našega Odršenika je predmet božičnega slavlja in najgloblji vir našega veselja. Mislim, da ga ni skoraj praznika, katerega bi vsi ljudje tako hrepeneli pričakovati in se ga čisto po otroško veselili. To je zares praznik božje ljubezni in miru, duhovne sreče in toplote, hkrati pa praznik tihe zbranosti in družinske domačnosti. Središče naših hiš o božiču so JASLICE, kjer leži božje Dete, ob strani pa mu stoji njegova sveta Mati in rednik sv. Jožef. Ob jasliah se okoli ožeta in matere zbere vsa družina, četudi jo je življenje morda raztepla na vse strani sveta. Kdor se ni popolnoma odtujil domu in svojem, bo storil vse, da vsaj sveti večer preživi med domačimi in pod rojstno streho, kjer je preživel svoja najlepša leta. Ob starodavnih običajih, s katerimi je združeno praznovanje božičnih skrivnosti, se naše misli tako rade vračajo v preteklost, ki postaja tem lepša, čim daljnješa je:

Kot večje zlate
nad mano visijo
spomini minulih let.

O. Župančič.

Svetonočni zvonovi vzdigujo slehernega človeka in vzvalovijo naša čustva. Ob prelepih božičnih pesmih se potapljajo naše duše v one redke trenutke sreče, ki so tako hitro minili in za seboj pustili samo lep in svetel spomin.

Da, naše narodne božične pesmi in njihova lepota! Pri tem mi ni v mislih ona najbolj razširjena »Sveta noč, blažena noč«, ki ima sicer svoj prostor med našimi božičnimi pesmimi, četudi ni vzklikala na naši zemlji: tudi ne mislim na one umetne pesmi, ki so splošno znane in razširjene med narodom. Pod narodno pesmijo razumevamo ono pesem, ki jo je zložil neznan pesnik med narodom in ki jo je narod v davni preteklosti sprejel za svojo, ji dal končno obliko in napev ter jo je prepeval ali pa jo morebiti še danes prepeva ob jasliah doma ali pa v cerkvi. Takih živih narodnih pesmi je vedno manj, ker minevajo časi in ker se spreminjajo okoliščine (atmosfera), ki so bile ugodne za nastanek in ohranitev narodne pesmi. Nove oblike življenja in civilizacije potiskajo narodno pesem v najbolj oddaljene kraje in v knjige. Zato pa je tembolj naša dolžnost, da se vedno znova vračamo k svoji narodni pesmi, da se seznanimo z njeno lepoto in našo javnost opozarjamo na vse njene vrednote. Slovenci imamo tako lepo in popolno zbirko svojih narodnih pesmi, kakor je nima kmalu niti kak večji narod. V letih 1895 do 1923 je izdala Slovenska Matica šestnajst snopičev slovenskih narodnih pesmi. To je dalo štiri debele knjige, ki obsegajo nad 3500 strani! Stirinajst snopičev je uredil dr. Karel Strekelj, dva pa dr. Joža Glonar. Pri tej zbirki je sodelovalo velikansko število zbirateljev in je v zbirki natisnjenih 8686 pesmi in inačice iz vseh krajev slovenskega ozemlja. Če se kljub tako skrbno organiziranemu delu še vedno najde kakšna lepa in zanimiva narodna pesem, katere ni v Streklju, to ni ne zmanjša vrednosti njegove zbirke, pač pa nam vsem nalaga dolžnost, da takšno pesem zapišemo in rešimo pozabe ter na ta način skušamo izpopolniti veliko Strekljevo delo. — Druga, nič manjša naloga pa je, da svoje narodne pesmi, katere imamo tako lepo zbrane, z vseh strani temeljito preiščemo, obdelamo in ocenimo! Kako malo je do danes raziskano n. pr. neizmerno jezikovno in miselno bogastvo naše narodne pesni, da o njenih oblikovnih in čisto estetskih vrednotah niti ne govorim! Drugi narodi so vsaj snovno stran svojih narodnih pesmi korenito preiskali, tako da se lahko vsak čas počuti, kaj sodi narodna pesem n. pr. o ljubezni in sovraštvu, o prijateljstvu in zvestobi, o morali, o smrti, o peklju in o nebesih, kakšno je pravno pojmovanje v narodni pesmi (o tem je pri nas nekaj raziskoval prof. Metod Dolenc) itd. Najbolj je morda še obdelana in izčrpana glasbena plat naših narodnih pesmi, kar je za sluga mladim glasbenikom (prof. M. Tome in še nekateri drugi); vse ostalo pa je v glavnem še ledina, ki čaka marljivih delavcev in jim nudi izredno hvalno zemljo. Samo posamezne najboljše in najbolj znane narodne pesmi (Lepa Vida, Zariha in Sončika) so nekoliko raziskane. Zadnja leta je v tej smeri največ storil eden naših najmarljivejših slovstvenih zgodovinarjev dr. Ivan Grafenauer, ki je v »Domu in svetlu« objavil svoje izsledke o postanku ter o duhovni in čustveni vsebini nekaterih slovenskih narodnih pesmi. Če bomo dobili mladih delavcev, ki bodo vztrajno nadaljevali v tej smeri in porabili pridobitve sodobnega načina (metode) raziskovanja narodne umetnosti, moremo upati, da bomo kdaj zanesljivo dognali usodo naše narodne pesmi in njeno celotno funkcijo v duhovnem življenju našega naroda. Namen tega članka je opozoriti na nekatere snovne in miselne vrednote naše narodne pesmi o božičnih skrivnostih in opomniti one, ki morda imajo Strekljevo zbirko, naj jo večkrat vzamejo v roke in naj jo zlasti tudi sedaj o božiču odprejo in čitajo. Pesmi božičnega kroga je zbral Strekelj v tretjem zvezku in jih postavil za začetek »kolednice« (str. 1—127, števil. 4730—4979).

Mnogi prizori iz Sv. pisma stare in nove zaveze so v raznih umetnostnih dobah doživeli različne upodobitve. Lahko rečemo, da poleg dogodkov od Jezusovi smrti ni bil noben dogodek iz njegovega življenja tolikokrat predmet umetniške obdelave kakor vprav njegovo rojstvo. Različni slikarji in kiparji, dramatik in pesniki so se trudili, da bi svetopisemskim sporočilom dali čim bolj aдекватnejši umetniški izraz. Zato ni nič čudnega, če je tudi slovenski narodni pesnik skušal v obliki lepe pesmi zajeti eno najbolj osrečujočih resnic katoliške vere. Prav zanimivo bo, koliko je v tem svojem prizadevanju uspel.

Na vprašanje, kako sta sv. Jožef in Marija eklenila zakonsko zvezo, nam odgovarjata dve pesmi: Bog je zbral dvanaest mož in jih popeljal v

tempelj. Vsakemu je dal v roke šibo, rekoč: »Kateremu bo šiba ozelenela in vzcvetela, tisti bo dobil Marijo.« Ko Jožefova šiba ozeleni in vzcvete, se je Jožef ustrašil, ker je hotel ostati sam. Šele ko ga je angel v sanjah poučil, da je Marija spočela od sv. Duha, je ostal pri njej.

Zelo se je trudil narodni pesnik, da bi kolikor mogoče dostojno in obzirno, a hkrati pesniško izrazil veliko skrivnost Jezusovega uveličanja. Da bi povedal, kako je devica Marija spočela (zanosila) svojega sina Jezusa, kako ga je nosila in rodila, išče pesnik najnežnejši primer. Tukaj je pesnik porabil ljudsko verovanje o deviškem spočetju, kakršno najdemo tudi pri drugih narodih, namreč spočetje od vetra, od mesečine v vodi ali od vonja skrivnostnih cvetlic. (Več o tem najdeš v članku dr. M. Stojkovića Zbornik za narodni život i običaje Južnih Slavena, knj. 32, 1939, zv. 1, je naštetje tudi nekaj tuje literature.) Narodni pesnik si je zamislil, da Marija hodi med rožami in jih duha ter od svetnega vonja spočne Jezusa. Tako poje pesem, ki sem jo pred petnajstimi leti zapisal v Kostelu ob Kolpi; ker je ni v Strekljevi zbirki, sem jo objavil v »Mladiki« (1929, str. 92) pod naslovom »Er vrtac je ograjen«. Tretja in četrta kitica te pesmi se glasi:

Te rožice je izberala,
katera lepše diši.
Rožico je podahnila —
zanosila Jezusa.

V drugi pesmi vidimo Marijo, kako nareja šopek sv. Jožefu. Tedaj pride k njej angel in ji prinese šopek lepih lilij:

Marija rožice podušala,
je občutila Ježusa;
Ježusa počutila
v svojem ljubim srčicu;
preljepo ha je nosila
celih mesecev devet.

Drugod zopet, zlasti kjer uspeva vinska trta in kjer je vinograd največji kmetov ponos (Vipa-

Slovenske jasllice.

va, Gorica, Benečansko, Bela Krajina), prinese angel Mariji namesto cvetja vinski grozd:

K nji je peršu angel,
oj angel Gabriel;
ji pernesu grozdčič,
oj grozdčič vinarški.
Marija ha podušala,
zanosila Jezusa.

Belokranjska pesem (Podzemelj) pa govori, da je sv. Jožef dal Mariji grozdek, ne angel:

Jožef pa je dal Mariji
le — ta grozdek vinarški.
Ona je potem zdehnila,
zanosila Jezusa.

V vseh teh pesmih ni izražena razodeta resnica, da je Marija spočela Jezusa na čudežen način. Vendar se vidi, kako si pesnik prizadeva, da bi izrazil to globoko skrivnost in sodelovanje sv. Duha pri uveličanju druge božje osebe ter se v ta namen poslužuje prelepih in izredno pesniških primer. Samo v eni pesmi sem našel čisto preprost opis Oznanjenja, kakor nam ga sporoča sv. Luka:

Angelj je z nebes perletev,
ta angelj Gabriel,
Mariji naznanil:
»Ti boš od svetega Duha spočela,
inu Jezusa nosila
celih mesecev devet.«

Mnogo bolj realistično poje narodna pesem, kako je Marija nosila sina Jezusa kakor vsaka druga mati svojega otroka, to je devet mesecev. V vseh osmih pesmih in v kostelski »En vrtac je ograjen« je to brez ovinkov povedano; v treh pesmih pa je celo rečeno — najbrž kot opomin materam — da ga je »prav lepo nosila«!

Enako ali pa še bolj preprosto in realistično riše narodni pesnik rojstvo Odršenikovo in dogodke ob njem: kako se Marija kot vsaka mlada mati z največjo skrbjo pripravila na rojstvo svojega otroka, ki ga z nežno ljubeznijo pričakuje. Zelo zanimiva in značilna je zopet kostelska narodna pesem o Jezusovem rojstvu, ki je ni v Streklju; natisnjena je na platnicah februarjske številke »Mladike« 1934 pod naslovom »Narodno blago«. Tukaj se ne odpravlja Marija v Betlehem zaradi ukaza cesarja Avgusta o popisu prebivalstva, marveč njen odhod iz domače hiše si pesnik zamisli kot romanje na Sveto goro! Tako je svetopisemski dogodek izgubil svoje zgodovinsko ozadje in je prestavljen v čisto naše slovenske razmere: sv.

Ana, Marijina mati, se odpravlja na Sveto goro, pa hoče iti z njo tudi hčerka. Mati opomni hčerko, naj takšna ne hodi na pot; če pa je želja iti, naj vzame za vsak slučaj plenice in povoj s seboj. Zanimivo je tudi, da pesnik Marijo onika! Ker pesem ni posebno dolga, jo bom kar v celoti navedel:

»Ne hodi, ne hodi, Marija, z mano,
saj vidiš, kaj imaš nad sabo!
Ako pa vendar drugače ne bo,
pa zemi plenice i povoj s sabo!
K enemu studencu pridejo,
Mariji se zlušta te friške vode.
Ta prva je urca te noči,
Marija praf milo zaječi.
Ta druga je urca te noči,
že smiljeni Jezus na svet se rodi.

K verzju »Marija praf milo zaječi« je dodal urednik dr. J. Pogačnik opombo: »Vemo iz vere, da je brezmadežna Mati rodila brez bolečin. Čudež je bil, ko se je Jezus rodil. Devica rodi, pa vendar devica ostane. Evinega gorja ni nosila. To seveda narodne pesmi ne molí. Pa vobče človeško pripoveduje.«

V drugih pesmih so obširneje orisane težave, ki sta jih morala na poti v Betlehem premagati Marija in sv. Jožef, negotovljubnost Betlehemčanov itd. Več pesmi omenja zapoved cesarja Avgusta, ki je dal popisati vse prebivalce rimske države. Sv. pismo nič ne pove, kako sta Marija in sv. Jožef potovala. Narodni pesnik je lahko pri jasliah videl oslička in pri pridigi slišal o begu sv. družine v Egipt, pa takoj zapoje:

Jožef se vzdihne in mi hre,
osliča jezdi, volič za njim hre.
Marijo pa zebe v noge,
pa še rajši k nogam gré!

Ker sta bila Marija in sv. Jožef iz Davidovega mesta Betlehema, si nar. pesnik takoj misli, da sta morala imeti v mestu sorodnike ter je

Angel Kerubin.

božjega Detea velika skrb redniku sv. Jožefu, kakor je marsikateremu našemu očetu najbridkejša bolečina, kako bo preživel svojo družino. To je dobro izrazil pesnik iz Vipave:

Svet' Jožef se je tud' jokav tam zad,
anga voslička b' šev prodal von rad,
de b' vkupu vse tu,
kar je treba h temu.

Toda pastirji, ki so se prišli poklonit rojenemu Odršeniku, imajo čuteče in razumevajoče srce za ubožno sveto družino. Zopet so čisto iz našega življenja vzete slike, ko pastirji prinašajo darove Jezusu:

»Jaz bom pa no jagne dau,
kero sed do zdaj varvau;
putra, masla vzemi ti
no an par lepih gosi.«

Drugi pravi:

»Kar mene am tiče,
kos platna bom dau;
da bo za plenice,
prav tanga bom zbau.«

In zopet tretji:

»Jest bom sabo neseu
eno torba jajc,
ero dežo masla
in kruha en kraje!«

Tako so dobri ljudje darovali božji Materi vsega, kar je potrebovala ob rojstvu svojega Sina: hrane, plenice, zibelko (v nekaterih pesmih sv. Jožef sam naredi zibelko), blazin, odeje itd.

Toliko pesmi govori o tem, kako vse stvarstvo časti malega Jezusa v Marijinem naročju in kako se jima klanja, koder koli hodita. Potem imamo nekaj pesmi o begu v Egipt, o pomoru nedolžnih betlehemskehih otrok, o prihodu sv. Treh kraljev, o darovanju Jezusa v templju (Svečnica) in še dolgo vrsto božičnih in novoletnih kolednic. Vmes je mnogo moraliziranja, kako naj Odršenika sprejmemo in počastijo možje in žene, kako fantje in dekleta. V nekaterih pesmih pa je božični motiv povezan z velikonočnim motivom o Jezusovem trpljenju in o njegovi smrti:

Leži, leži ravno polje,
po ravnem pol Marija gre.
Na glavi nese ziboko,
v rokah nese sveti križ.

Zlasti z darovanjem Jezusa na Svečnico je največkrat združena misel, da so neverniki Mariji Jezusa ukradli in ga mučili. Judje, »hudi ne-verniki«, so odpeljali Jezusa na visoko goro:

Tam gor ga čaka preša,
oj preša vinarška.
Jezusa so v prešo djali.
Neč drugega ni z njega teklo,
ko sveta rešnja kri.

Zanimivo in poučno bi bilo raziskati srednjeveške latinske in nemške liturgične in ljudske nabožne pesmi, ki so brez dvoma vplivale tudi na slovensko narodno pesem. Gotovo je, da smo Slovenci kmalu po pokristjanjenju morali imeti svojo krščansko religiozno pesem, čeprav doslej o tem nimamo mnogo slovasitvenih spomenikov. Z veliko verjetnostjo pa sklepamo po tem, ker takoj v prvih slovenskih tiskanih knjigah najdemo tudi naše nar. pesmi. V pesmarici »Ene duhovne peismice« (1562) je izšel Trubarjev prevod »Na božični dan« (iz lat. »In die natali Christi«):

Hvalimo mi denes Boga
inu se veselimo...

Prav tam je izšla ponarodela stara božična pesem »Ta dan je vsega veselja« (lat. »Dies est laetitiae«), ki so jo pozneje ponatiskovale protestantske in katoliške pesmarice in priročniki (tudi Schönleben 1672). Odlomek te pesmi, ki je ni v Streklju, je sprejel tudi Fr. Vodnik v »Slovensko religiozno liriko« (1928, 13), od koder je tudi citat z začetku tega članka.

V »Catechismusu s dveima islagama« (1575), kjer Trubar nastopa zoper katoliške nabožne pesmi, je ohranjenih nekaj najstarejših božičnih pesmi:

Kir Maria Boga rody,
alie luia, O Maria,
v preproste plene povije,
alie luia, O Maria,
preproste plejne, makou evejt,
alie luia, O Maria.

Prav tam beremo: »Inu koledniki o Božiči pojo:«

Mi smo prišli pred vrata,
de bila Božja zlata,
O Marija, O Marija;
Novu je leitu v deželi,
bodi Jezus per nas.

Tudi Dalmatinov »Ta celi Catechismus inu pejsnic« (1584, 1595) ima med drugim božično pesem »Denes Jezus nam je rojen« (po lat. »Puer natus in Betlechem«). Ta se je ohranila do današnjih dni in jo najdeš tudi v Streklju. Začne se:

Ene je dete rojeno,
oj notri v mestu Betlehem...
Joža Gregorič.

Oznanjam vam
veliko veselje...

Cerkev sv. Mihaela na Barju

Zunanjsčina cerkve sv. Mihaela.

Pridni Barjani, ki so raztreseni po veliki ravnini ljubljanskega Barja, so bili do 1938 ob nedeljah hudo udarjeni, saj so morali vedno tako daleč k sv. maši. Kadar so nastopile povodnji, jim pa sploh ni bilo mogoče priti do cerkva v mestu. Barjanska zemlja sicer ni najboljša, vendar barjanski rod uspešno dela na njej in ureja nove kmetije. Ker jih je vedno več, je končno po 40 letih bila uresničena stara zamisel barjanske cerkve.

S pomočjo številnih dobrotnikov se je lotil težke naloge barjanski katehet g. Matkovič. L. 1937 je za cerkev pripravil načrte mojster Plečnik in že tedaj je tudi gradbeno podjetje Matko Čurk iz Ljubljane začelo z graditvijo. Sredi poletja l. 1938 je bila cerkev na zunaj dograjena in 8. maja je bila v zasilni kapeli v prizemlju nove cerkve že prva sv. maša. V to zasilno kapelo so hodili Barjani dve leti k maši. V letošnjem poletju pa je bila dokončana v celoti tudi notranjost prave cerkve, in v novembru je bila cerkev slovesno blagoslovljena.

Svojevrsna zunanost.

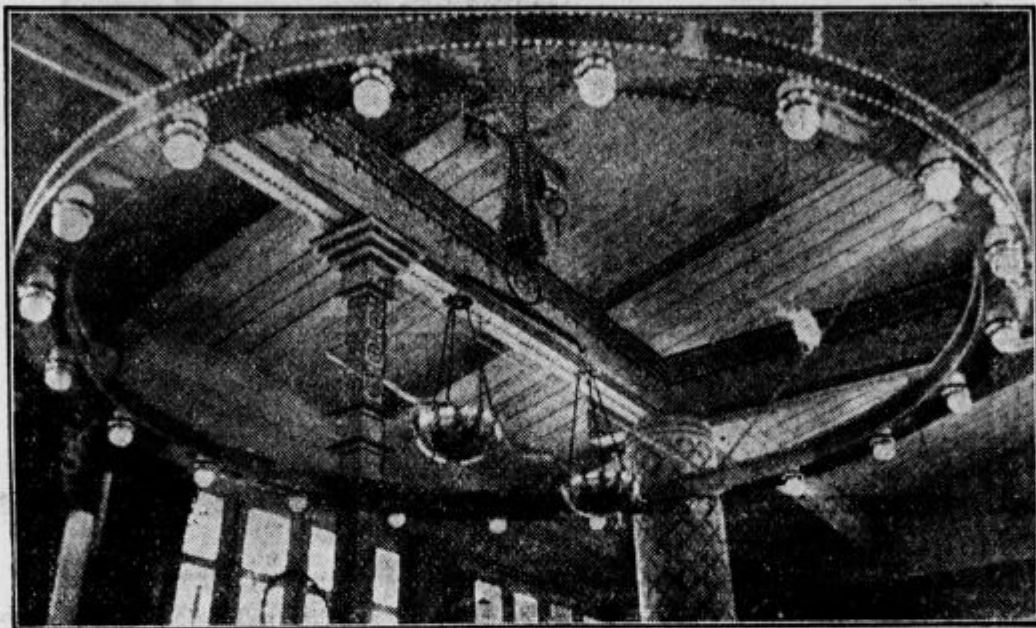
Cerkev sama se po svoji živahni in mogočni zunanosti nad vse lepo prilaga v barjansko ravnino. V pritličju, kjer je bila doslej zasilna kapela, je sedaj dvorana za sestanke. Prav tako bo v pritličju stanovanje za cerkovnika. V prvem nadstropju je pa cerkev v dvorani, ki je dolga 23 m in široka 13 m. Vhod v cerkev je napravljen z mogočnim stopniščem, ki vodi do glavnih vrat, ki so v sredi daljše stranice cerkve. Nasproti temu glavnemu vhodu stoji oltar, tako da stoji cerkev tako rekoč počez. Je bolj široka kakor dolga. Za glavnim oltarjem je k cerkvi priležan majhen prizidek, ki ji služi kot zakristija. Ozek stolp se dviga nad mogočnim stopniščem in je nekaj prav posebnega. Stopnice, ki vodijo nanj, so speljane zunaj krog in okrog stolp sam pa je masiven. Ima sedva okusne line in prehode. Glavno zidovje cerkve je na zunaj podobno zidano, kakor vseučiliška knjižnica, torej kamen mešan z opeko. Prav svojevrsna je tudi streha, ki je krita z velikimi strešniki, napravljenimi iz betonske mešanice. Strešniki so izredno veliki in zadoščajo že trije za kvadratni meter strehe. Načrte za strešnike je napravil tudi mojster Plečnik. Rege med posameznimi strešniki so pokrite s korci, ki so podobni trobentam. Zaradi tega je streha sama nadvse živahna. Je prav takšna, kakor streha prve tržnice v Ljubljani, katera stoji najbližje tržnici. Posebna prednost te strehe je v tem, da je cenejša kot streha iz železne pocinkane pločevine.

Celotni vtis, ki ga cerkev napravila na gledalca z barjanske ravnine, je nadvse veličasten. Posebno ugodno je to, da ni postavljena prav ob glavni lžanski cesti, ampak je odmaknjena nekoliko v Barje. Stoji ob cesti, ki vodi od barjanske šole v Črno vas, kakih 300 m od lžanske ceste. Odmaknjena je tako od glavne hrupa in prahu na cesti, hkrati pa s svojo izrazito zunanostjo vendarle opozarja nase vsakega, ki gre tod mimo.

Lepa notranjčina.

Če se je mojster Plečnik potrudil, da je dal zunanosti barjanske cerkve svojstveno lice in tako

postavil na Barje nov biser cerkvene gradbene umetnosti, ki na prvi pogled dokazuje, da je stavba hram božji, tedaj se je mojster še bolj potrudil pri ureditvi cerkvene notranjčine. Kakor smo že rekli, je cerkev velika dvorana, ki je postavljena počez. Nasproti glavnemu vhodu je oltar, ki ima podaljšan prezbitirij skoraj po vsej širini cerkve, tako da sega prezbitirij skoraj do glavnih vhodnih vrat. Seveda je prezbitirij pred glavnimi vrati za-

Krasen strop v cerkvi.

Cerkev sv. Družine na Runeču

Če se pelješ iz Ormoža proti Ljutomeru in izstopiš na postaji Svetinje-Jeruzalem, vidiš na desnem obronku doline slikovite Svetinje, od koder pelje pot dalje do vinorodnega Jeruzalema. Če pa kreneš od železniške postaje v nasprotno smer, prideš v dobre pol ure v malo vasico z imenom Runeč, ki leži približno v isti višini kot Svetinje in Jeruzalem. Njene večina vničarske hiše in pivnice so namreč razvrščene po položnem grebenu, ki se vleče od Ormoža proti Sv. Tomažu, dokler se ne spusti v ljutomersko ravan. S te lepe točke vzhodnih Slovenskih gorc se nam odpre izredno lep razgled na vse sosednje točke Prlekije in še dalje na prekmursko nižino. Na jugu nas z onstran Drave pozdravlja Ivanjščina in vinorodne Haloze, proti zahodu pa nam pogled leti do Ptujja, Polensaka, ptujске gore in še naprej na Pohorje in Peco, ob lepem vremenu pa je videti tudi zasnežene Kamniške planine z Ojstrico. Bolj kot po svojem lepem razgledu pa je Runeč znan po dobrem vinu, ki zori na njegovih položnih obronkih, kjer imajo svoje vinograde Ormožani in Velikonedeljčani.

Leži pa Runeč na meji treh župnij, to je Svetinjske, Sv. Tomaž in Velike Nedelje, v katero tudi spada. Od vsake teh župnij cerkev je oddaljen več kot eno uro hoda. Ta okoliščina je nagnila Runečane in prebivalce sosednjih vasi, da so v prejšnjem stoletju postavili na Runeču veliko šolsko poslopje, kjer je sedaj že petrazredna ljudska šola. To šolo obiskuje sedaj okoli 250 otrok iz sosednjih vasi, ki spadajo deloma v župnijo Sv. Tomaža, deloma pa v Velikonedeljsko. Ker pa je, kot rečeno, šolski okoliš Runeč od vsake izmed sosednjih župnij cerkva oddaljen po več kot eno uro, šolska mladina zaradi slabih potov zlasti v grdem vremenu in v zimskem času ne more redno obiskovati službe božje. Iz istega vzroka je tudi popolnoma nemogoče skupno izvrševanje verskih vaj ob državnih praznikih in posebno še skupna šolska epoved in sv. obhajilo. Majhna kapelica namreč, ki stoji poleg šole, temu namenu ne more služiti, ker je v njej prostora samo za približno 10 ljudi. Zaradi tega je otežočena verska vzgoja tukajšnje šolske mladine, zlasti pa so te razmere velika ovira za pospeševanje pogostnega sv. obhajila. Najbolj pa se ta pomanjkljivost občuti o priliki vsakoletnega prvega sv. obhajila. Ker je tudi za runeške solarje slovesnost prvega sv. obhajila v Veliki Nedelji, v čigar župnijo spada naš kraj, morajo nekateri prvoozhajanci iti dve in pol ure daleč, in to na tešče.

Da bi tem nedostatkom odpomogli, so že v prejšnjem stoletju začeli zbirati prispevke, da bi sezidali poleg šole tudi malo cerkev, kjer bi šolska mladina mogla prisostvovati službi božji. Iz neznanih vzrokov se je takrat ta poskus ponesre-

ključen z nekakšnim ikonostasom lesenimi vrati, ki so okrašena z baročno rezbarijo, za katero so porabljeni stari emblemi že razpadajočega in častiljivega trnovskega bandera. Med zaključnimi vrati prezbitirija in glavnim vhodom ostane še širok hodnik, po katerem odhajajo verniki na desno in levo v cerkev. Do teh zaključnih vrat prezbitirija sega od oltarja navzdol na obeh straneh lična obhajilna miza, ki deli tako cerkev na desno in levo polovico, moško in žensko stran, ki imata tudi vsaka svojo obhajilno mizo.

Les prevladuje!

Vsa notranjost cerkve je nad vse svojstvena. Ob vogalih je zidovje zgrajeno prav tako kakor zunaj, kamen je mešan z opeko. Ob oknih so stene iz lesa, prav tako je strop lesen, tla pa tudi. Veliko in težko leseno strešno ogrodje nosijo poleg zidov 4 okrogli betonski stebri, ki so vsi lepo poslikani v živih barvah z mrežo v krščanskih simbolih. Močno tramovje glavnih nosilcev strešnega ogrodja je na nekaterih mestih še podprto z lesenimi stebrički, ki so prav tako živahno prebarvani in okrašeni s križi in drugimi verskimi simboli. Z živimi barvami je okrašeno tudi glavno nosilno ogrodje ostrišja, ki nosi nad seboj leseni strop. Ko tako prevladuje v vsej cerkvi les, je dan oltarju in njegovi najbližji okolici poseben poudarek a kovino. Oltar sam je nad vse izrazit. Do oltarja vodi nekaj stopnic, tako da je oltar dobro viden prav z vseh strani v cerkvi. Ozadje oltarja tvori kovinasta obloga, ki sega še naprej desno in levo. Tako je v oltar združeno živahno ozadje glavne cerkvene stene. V tem ozadju so na vsaki strani oltarja po dva vhoda, ki vodita v zakristijo, zagrnjena sta z rdečimi zagrnjaji. Vsa nosilna konstrukcija te zadnje stene z vhodi v zakristijo pa je obita z tombakom, ki s svojo rdečkasto kovinsko barvo in lesketanjem daje še prav poseben čar okolici oltarja.

Prepost, a mogočen oltar.

Oltar sam, ki je prepost, je značilen po tem, da ima v sredi visoko nad oltarno mizo dvignjen mogočen križ s Križanim, delo akad. kiparja Boži-

darja Pengova. Križ je kopija lepega križa, ki krasi grob nadškofa dr. Jegliča, katerega je prav tako izdelal akad. kipar Božidar Pengov. Na sredi oltarja stoji na oltarni mizi prepost, z lepimi na pol dragimi kamni okrašen tabernakelj, levo od tabernaklja pa stoji kip Brezmadežne. Vsa oltarna slika napravljaja vtis, kakor da stoji Marija pod križem. Svojevsteni so seveda svetniki in vse drugo okrasje, ki je na oltarju. Izredna posebnost, ki še posebej povzdiguje okolico oltarja, pa je ogromen okrogel lesenec, ki visi prav nad sredino prezbitirija in ima obliko razsežnega vodoravno položenega venca. V tem lestencu je nebroj žarnic, ki zadostno razsvetljujejo oltar sam, kakor tudi vse prezbitirij. Lesteneč je izdelan iz tombaka. V njegovi sredini in preceji nad njim visi prav tako iz tombaka izdelan lep križ s plastičnimi črkami alfa in omega. Od tega križa navzdol visi v sredini lestence iz tombaka izdelana velika in lična tehtnica, na kateri leži prav tako učinkovito izdelan meč sv. Mihaela. V ozadju prezbitirija, torej že blizu glavnega vhoda, je sredi prezbitirija stojčja svetilka, ki razsvetljuje z žarometi še posebej ves oltar. Z njo je zlasti v temi razsvetljava oltarja nad vse učinkovito izpopolnjena.

Vsaka podrobnost je pretehtana.

Druga oprema cerkve je v glavnem enostavna. Mesto bogatih cerkvenih klopí so Barjani zadovoljni z navadnimi klopí in stoli. Cerkev ima tudi peč, ki v hudih zimah pomaga preganjati mraz iz razmeroma hladnega božjega hrama. Na desni strani je pred vhodi v zakristijo postavljena še zanimiva mizica, na katero ministrant polaga posode z vinom in vodo. Ta mala kredenca ima širok kvadraten podstavek, na katerem stoji lep marmornat stebriček. Nanj je postavljena izredno lepo izdelana kovinasta svetilka — večna luč. Na njem je pritrjena okrogla bronasta plošča, na kateri je bronast kip sv. Mihaela. Na levi strani od oltarja je pred vhodi v zakristijo nizka, a lično izdelana prižnica. Prižnica je vsa iz lesa, večje ploščke pa ima zopet obite s tombakom. Na levi strani je poleg tega obenem izmed glavnih betonskih nosilnih stebrov tudi še svojstven nabiralnik iz tombaka. Kovinasti nabiralnik stoji na tleh in ima na vrhu lep kip sv. Antona. Nabiralnik, ki je visok nad dva metra, že s svojo izdelavo, lepo barvo in lesketanjem vsakega vernika posebej opozarja, naj ne pozabi darovati za cerkev. Na desni strani cerkve je ob kraji stranski steni postavljen končno še edini stranski oltar. Ta stranski oltar ima že lepo zgodovino. Tri in pol leta je stal v barjanski šoli, kamor so hodili Barjani k prvim mašam na Barju. Zadnji dve leti je stal oltar v prizemlju cerkve v sedanjih dvorani, sedaj pa se je preselil v pravo cerkev. S svojo preprostostjo, saj je ves iz lesa in ima obliko odprte dvokrilne omare, spominja na prve čase in priprave za graditev cerkve na Barju.

Kdo bi mogel popisati in raztolmačiti še vse številne druge podrobnosti, ki krasi notranjčino barjanske cerkve. Tako n. pr. vise s stropa številni majhni lestenci, od katerih ima vsak drugačno in živahno obliko. Luči v teh lestencih imajo vsaka svojo barvo in so le za okras in ustvarjanje nabožnega razpoloženja. Tudi prižnica ima prav svojstven lesenec, ki sveti le v pridigarja. Vsaka druga malenkost, ki krasi to cerkev, je do zadnjih podrobnosti premišljena in zato tudi nad vse učinkovita. Ko človek ogleduje to bogastvo oblik, svojstvenih domislekov in mogočno preprostost, mora priznati, da je mojster Plečnik vložil veliko ljubezen in vse svoje bogato izkustvo v ta božji hram, ki ga dostojno prav gotovo ni mogoče popisati. Šele obisk cerkve, v kateri katehet g. Matkovič mašuje vsako nedeljo ob deseti dopoldne, prepriča lahko vsakogar, kako veličastno cerkev so dobili naši Barjani, ki ob nedeljah v resnici častnem številu pridejo k službi božji.

gala v pokrajino in obenem popolnoma ustrežala svojemu namenu.

Položaj cerkve je določen na edinem planem prostoru ob vzhodnem robu grča v neposredni bližini šole tik sedanje kapelice. Novo projektirana cerkev bo že od daleč vidna in bo tako vpletena v venec okoliških prejšnjih cerkva. Tročrtna oblika cerkve je pravokotna ladja, ki meri v notranjosti 15,5 x 9 m. Na severni strani je dozdana vhodna lopa z veternikom, na južni pa zakristija z vežo, ahrambo za cerkvene paramente in obo. Svetišče z oltarjem je nameščeno na južni strani in je deljeno od cerkvene ladje z obhajilno mizo. Dostopno je iz zakristije. Iz svetišča je dostop na prižnico po zaviti stopnicah, nameščenih v okroglem stolpiču na vzhodnem pročelju. Stopnice pa ne vodijo le do prižnice, ampak dalje, vse do zvona. Zvonikov vrh je okronan s mehko oblikovano dvojno čebulasto bakreno kupolo s daleč vidnim pozlačenim križem.

Cerkev bo grajena v domačem gradivu: vhodna lopa, cerkveni podstavek in oporniki bodo iz domačega kamna; opečne stene bodo ometane z belim, naravnim apnenim ometom. Močno izstavljeni strešni napuči bodo vidno oblikovani v lesu. Streha bo prekrita z domačimi lepo žganimi rdečimi bobrovci.

Cerkev bo opremljena s 4 sedeži in bo mogla sprejeti vsega 360 ljudi. Notranjčina bo imela raven lesen strop, stene pa bodo poživljene s slikarji na prso.

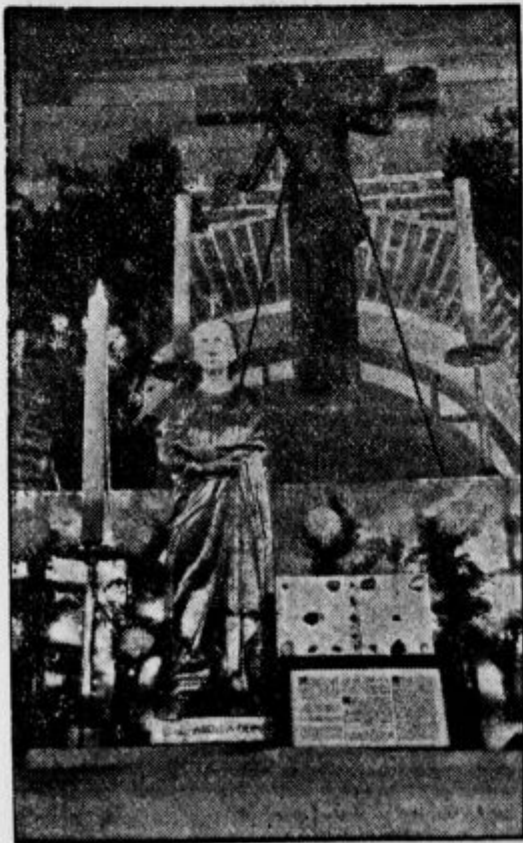
Arhitekta je vodila misel, da ustvari domače svetlišče, prilagajajoče se bujni vinorodni pokrajini in ki naj rahlo naveže atike z domorodnim načinom zidanja, tako v obliki kakor gradivu. Pred vhodno lopo je predviden cerkveni trg z lepim vodnjakom in mogočno lipo. Okoli cerkve bodo zasajeni topoli, ki bodo že od daleč vernike klicali v novo, belo svetišče.

Odbor se je s prošnjo obrnil tudi na kraljevo banko upravo in na ministretvo pravde v Beogradu za pomoč. Domačini so pripravili darovati ves stavbeni les in večino delovnih moči in vse potrebne vožnje. Posebno zahvalo je odbor dolžen upravi križniških posestev v Veliki Nedelji, ki je zidanje podprla z znatnim denarnim zneskom in je v ta namen posodila svoj čerkovni račun št. 11.453. Obtem gre zahvala vsem domačim in tujim dobrotnikom, ki so nas že ali pa nas še bodo gmočno podprli in pomagali urediti delo, ki že tako dolgo čaka izvršitve. Odbor se tem potem obrača na vse tiste, ki poznajo tukajšnje razmere, da podprejo naše prizadevanje. Treba bo seveda še veliko poizkušav, elasti od strani domačinov, preden bo nova stavba dograjena. Toda gotovo se ne bodo ustrašili žrtve, saj vedo, da bo nova cerkev njim samim v največjo korist.

Sv. Družina na Runeču.

željo. Domačinov se je osnoval pripravljajni odbor z agilnim predsednikom Francem Rauslom, tajnikom Sušnikom Rudolmom, šolskim upraviteljem na Runeču in blagajnikom Meškom Maksom, ki si je nadel nalogo, da zbira prostovoljne prispevke in pripravi vse potrebno za zidavo. Obrnil se je najprej s prošnjo na kn. škofijski ordinariat v Mariboru, ki je njegovo namero z veseljem pozdravil in odobril ter dovolil pobiranje prostovoljnih prispevkov po vsej velikonedeljski dekaniji. Poleg tega je kn. škofijski ordinariat sam oskrbel in plačal gradbene načrte za novo stavbo, za kar se mu tem potom znova najiskrenejše zahvaljujemo. Načrt je umetniško delo g. arhitekta inž. Marjana Mušiča, ki si je sam najprej osebno ogledal stavbni prostor in nato zasnoval stavbo, ki se bo lepo prile-

V strelskem jarku

Bila je snežna zimska noč. Četo smo šli menjat na fronto. Drobnje je snežilo, toda nagosto in neprenehoma. Noge so se nam začele ugrizati do kolen.

»Fuj! Prav zdajle na sveti večer so se domislili in nas pošiljajo na postojanke?!« je godrnjal narednik Apostol Cvetanov pred menoj in skoraj na vsakih deset ali petnaest korakov mu je spodrsnilo in je padel.

»Misliš, da je prav, če takole rentičiš?« sem mu odgovoril, čeprav sem v pogovornih čevljih komaj lezel navkreber.

Apostol — nekoč je bil branjevec in je prodajal zelenjavo in sadje v Sofiji — je telednil vznok.

»Ti si pa menda posebno dobre volje?«

»Razume se, da nisem dobre volje, toda le dobro premeti, kdo ima večjo pravico, uživati nocojšnjo noč božično veselje: ali mi, ki smo polna dva tedna počivali v zaledju, ali tisti, ki so se ta čas neprestano bili in niti toliko časa niso imeli, da bi si bili umili roke?«

»Prav imaš!« je takoj pritrdil Apostol.

»Kaj pa imata, kaj?« se je za menoj oglašil Lenko Ivanov, dobrodušen kmetič iz trnovskih vasi.

»Nič!« sem mu gladko vrnil. »To se pa lahko premeti, da nam kako kazen naložijo, če ne bomo molčali in bomo še naprej takole gobezdači, in pa grla nam bodo ohripela v tem metežu!«

Vsi trije smo obmolknili. Na ovinkih ozke stezice, ki se skoraj videla ni, nam je neslo drobn sneg v obraz zdaj z desne, zdaj z leve strani, včasih pa kar naravnost v oči.

Nekaj čudnega, skrivnostnega in strahotnega je bil ta naš pohod v zasneženo in mrazečo noč. V debelih plaščih, ki smo si jih tesno prepasali, eni s kapucami, drugi zaviti v šale, vsi pa obloženi s težkimi telečnjaki, puškami in bombami, smo se — vsa naša četa — razporedili v dolgo vrsto in lezli po strmi stezi v klanec. In v objemu vetra, snežnega prahu in popolne tišine smo bili podobni strahotni prikazni, ki jo je rodila polnoč, da se bori in davi z naravnimi elementi...

Že čez polnoč je bilo, ko smo priplezali do strelskih jarkov. Priporibajoč se, zvit v dve gube, pazeli, da se ne bi niti z najmanjšim hrupom izdali sovražniku, ki je bil samo petsto korakov pred nami, smo se drug za drugim krti spravili v blindirano podzemlje.

Možje iz čete, ki smo jih prišli menjati, so nas nestrno čakali. Vsi so bili pokonci in popolno vojaško opremo so imeli na hrbtih in ramenih — pripravljeni za na pot. In takoj po našem prihodu so se začeli drug za drugim valiti na prosto.

»Pa na svidenje! In vesel božič!«

»Na svidenje! Amen! Da bi bil prihodnje leto veseljši!«

»In da bi ga čakali v boljših prostorih!«

»Doma, doma!«

»Ob velikem prašičku!«

»In ob tolstem puranču!«

»In ob rdečem vinculu!«

S temi željami, izgovorjenimi zapovrstjo od mož, ki so prišli, in tistih, ki so odhajali, se je tudi slednji vojak spravil skozi luknjo, skozi katero, je bilo tudi nam sojeno zlesti v to podzemeljsko galerijo.

»Lenko! Apostol!«

»Tukaj! Tukaj!« sta se ob brleči svetlobi zakajenih svetilk istočasno oglašila oba tovarisa.

»Kje sta? Pojdita na sem!«

In mi trije, ki smo bili nocoj oproščeni dežurstva, oprezovanja in mrtve straže, smo se stegnili drug zraven drugega na nastalno in že poravnano slamo. Pogledj no, v gredo sta urezani začetni črki mojega imena in priimka! Tukajle, prav pod to gredo smo vedno imeli svoja ležišča, kadar smo po dnevih počitka znova odhajali v prvo bojno črto. In ta greda se mi je zdela bolj znana, bolj prijateljska in draga, ko vse grede v moji rojstni hiši...

Nismo imeli ne časa ne moči, da bi se pogovarjali. Zgrudili smo se vsi utrujeni, položili teške glave na trde telečnjake in prav kmalu se je ta hrumeča in neprijazna galerija spremenila v toplo spalnico prvovrstnega dijaškega zavoda...

»Ko bi vedela, kaj se mi je nocoj sanjalo?« je orugo jutro Apostol prvi spregovoril.

»Kaj ne bi mogel še malce potrpeti? ga je pokaral Lenko Ivanov. »Prebudil si me, ko je bilo najprijetnejše! Prav takrat, ko sem natikal prašičja jetra na raženj in jih začel vrteti nad žerjavico!«

»Prav je tako!« mu je vrnil Apostol. »Tako je najbolje, saj si tudi ti najin tovariš! Ne gre vendar, da bi ti hrustal pečena prašičja jetra in obisti, midva bi pa samo od strani gledala vse to?!«

Stegnjeni drug zraven drugega, prav kakor smo bili ponoči legli na slamo, smo vsi trije

sanjali tisto, na kar smo mislili v trenutku, preden smo zatisnili oči. Vsi trije pa smo imeli v mislih sveti večer, božič doma...

Tako sem v tem kratkotrajnem zanosu, v tem kratkem spancu znova doživel vse tisto, kar se mi je bilo pripetilo lani na sveti večer doma. Oziroma, da po pravici povem, lani na sveti večer izven domače hiše... Kajti božič nisem čakal ne doma, ne pri svojcih, ampak sredi bleska in hrupa v nekem lokalu...

S prijatelji sem bil v Novi kazini. Bil je ples in polno ljudi. Tudi dosti deklet je bilo tamkaj. Toda med vsemi deklicami me je ena sama vedno in vedno pripravljala do tega, da sem vzdihoval in zardeval. Ni bila ne nadarjena plesalka, ne edinka očeta-milijonarja, ne študentka in ne uradnica, ampak čisto navadna, skromna in revna pletivniška delavka. Pavlinka ji je bilo ime.

»Prosim, ali bi hoteli, gospodična?« sem jo kar naprej prosil za valčke in čutil, da mi zardeva celo bela srajca.

»Prav rada,« je odgovarjala in ko majhen otrok stegovala svoje roke proti meni.

... Da, čisto tako ko majhen otrok. Kajti Pavlinka je bila zares silno majhna, drobčkana, da se mi je med plesom zdelo, da ne

neskončna miza, obložena z najokusnejšimi pečenkami in prigrizki pravkar zaklanega pujska, so se mi zdele desetkrat lepše kakor moje ali pa Apostolove.

Mirzlo jutro je začelo boječe kukati v naše blindirano podzemlje. Možje so se razgibali. Vsi smo se zapenjali in se pripravljali za odhod v odprte strelske jarke. Sovražnik nas je to božično noč prav res pustil v miru; zato bo pa najbrž danes skušal pristopiti, ker nam je ostal snoči dolžan...

»Vesel božič! He-ej, tak zbudi se no! Pošten človek si, pa še vedno spiš!«

»Da bi jih še dosti dočakal!«

»Vesele praznike!«

»Amen! Bog daj, da bi tukaj dočakali tudi veliko noč!«

»Ohoho! Velik onoč in prihodnji božič, pa še eno Veliko in tako naprej, in tako dalje!«

»To se pravi, da naj bi tukaj pomrli, kadar koli že!«

»Tukaj, seveda!«

Ta čas, ko se je nadaljeval ta navzkrižni ogenj čisto frontovskih in nepriljenih vojaških šal, se je ob vhodu v galerijo prikazal široko nasmejan obraz četrtega kuharja.

»Dobro jutro, fantje! Vesel božič!«

V eni roki je vihtel osmojen svinjski rillec, v drugi pa — steklenico rdečega vina.

Toda še bolj smo bili presenečeni, ko smo

vrtili okrog sebe damo, ampak majceno blazinico za zatikanje igel...

... Toda kakor je bila ta Pavlinka majhna, kar nič je ni motilo, da je imela tudi tri druge fante prav tako rada kakor mene. In ko je bilo nazadnje zabave konec, ko smo se zunanaj kar štirje postavili drug proti drugemu, smo četrte ure čakali, kdaj si bomo skočili v lase...

»Vidita, to sem nocoj znova preživel v sanjah in se odločil, da jih najprej povem vama, Lenko in Apostol!«

»No, zdaj pa ti povej, kaj se ti je sanjalo?«

»Kaj meni?« je začel Apostol. »Meni, bratec, se ne sanja o tako svojevrstnih stvarih kakor tebi. Jaz sem čisto navaden branjevec. Poleti prodajam zelenjavo, pozimi pa sadje. Zdaj pa — kaj se mi je sanjalo?«

»A-ha.«

»Sanjalo se mi je, bratec, da sem s polno cizo obstal prav pred tistim ogrom pred sončcem, kjer sem postajal vsako zimo. Takole pred božičem je bilo in ljudje so pohajali sem in tja. Čez nekaj časa je prišla gospa, znana gospa, dve ali tri hiše naprej od sodišča je stanovala. S služkinjo je prišla. Keva — spominjam se — tako ji je bilo ime. Keva, da štiri kile najlepših jabolk mi nameri, tako je dejala gospa. Nameril sem štiri kile. No, zdaj daj pa mrežo sem, sem dejal Kevi. Keva razgrinja mrežo in mi gleda naravnost v oči. Ona gleda mene, jaz pa njo. In pa jabolka stresam v mrežo. In ta čas, ko jih stresam, se nagнем nad Kevo, z usti se približam njenemu čelu, takole, in... — Keva je spustila mrežo, jaz sem se pa zdrl in — zbučil!«

»Beži no!« je zavpil Lenko na drugi strani. »Da... prav ti je! Tudi ti si me prebudil prav takrat, ko sem nad žerjavico vrtel raženj z jetri!«

Tudi Lenko je začel kakor prej midva na drobn pripovedovati, kaj vse se mu je sanjalo. In priznati moram, njegove sanje, ki od začetka do konca niso bile nič drugega ko dolga,

opazili, da za njim prihajajo konjarji s polnimi kotli svinjskega mesa in dobro nam znanimi sodci za vodo, ki so bili pa to pot okrog čepov obarvani z modrikasto vinsko barvo...

Po tem jutranjem prigrizku torej — od takrat je minilo že več kakor dvajset let, pa ga niso mogli in ga ne bodo mogli zasenčiti nobeni pečeni prašički, nikake torte in šampanjci, s katerimi bi nas gostili za širokimi in obloženimi mizami — smo ko krti drug za drugim splezali iz podzemlja in zasedli vsak svoje mesto v odprtih strelskih jarkih.

Okrog nas je bilo vse belo, kajti ponoči je zapadel nov sneg. Veter je nanesel velike zamete v strelske jarke.

Apostol, ki se ni bil še docela znebil močnega vtiska, ki ga je napravil nanj božični zajtrk v podzemlju, so je stežka dvignil v strelskem jarku in ponavljal:

»Hej! To ni malenkost! Spomniti se nas in nam kar semkaj na bojišče poslati svinjskega mesa in rdečega vina ni majhna stvar, da, in še za božič po vrhu!«

»To se pravi,« je povzel Lenko, »da je nekdo, ki misli na nas! Ali ne?« se je kar naprej obračal proti meni, potem pa spet proti Apostolu:

»Ti se pa nikar preveč ne vzravnavaj v jarku, kajti kak Anglež ali pa Francoz ti lahko s koščkom svinca pošlje pozdrav naravnost v čelo!«

Lenko je imel čisto prav. Najbližji sovražni strelski jarki pred nami, ki niso bili več ko pet do šest sto metrov proč, so se pod belo snežno odejo videli čisto blizu, tik pred nami. Prav tako blizu so se Angležem in Francozom videli tudi naši strelski jarki.

Toda zakaj Francozi in Angleži sploh ne streljajo danes, ko je najmanjša črna točka nad nasipom več ko sijajna tarča?

Čevis pušk smo potisnili v strelne line, iz katerih smo poprej očistili sneg, in nepremično, zadržujoč sapo, smo gledali naravnost v so-

Jezušček spi...

Aja tutaja...

poje Marija in zibko poganja. Dete je trudno, zapira oči, aja tutaja, Dete zaspi.

Jože z Marijo zibko poganja. Truma pastirjev se Detetu klanja, Detetu v hlevcu zdaj je gorko...

Aja tutaja...

široj poljane pozvanja nocoj. Iz jasec ves srečen se mi smehljaš, aja tutaja, Jezušček naš!

J. Thaler

vražne strelske jarke, kajti vedeli smo, da se prav ob takem slabem vremenu pogosto dogajajo na fronti največja presenečenja. Kaj zato, če je danes za nas velik praznik, praznik Kristusovega rojstva? Za njih je to čisto navaden dan kakor so vsi delavniški na fronti...

Ta čas, ko smo čakali, da se bo znoj zdaj oglašila sovražna artilerija in se začela morda že trideseta brezuspešna ofenziva v zadnjih desetih dneh, je, ne da bi odmaknil oči od strelne line, Apostol nepričakovano zavpil:

»Haj, fantje! Pripravite se! Ples se začneja!«

Jaz in Menko, ki sva sedela na tleh v snegu, sva pri priči skočila pokonci in prislonila lice vsak k svoji puški.

»Kaj pa je? Kje? Kaj?«

»Poglejta naravnost proti strelskim jarkom!«

»Ahal! Kaj tisto črno?«

»Tisto, ja!«

»Saj res!... Kaj je neki... neka valja-stega, okroglastega je...«

»Da ne bo havbica, hudič jo vzeli!«

»Ne vem, kaj naj bi bilo, toda... najbrž ne bo nič dobrega...«

»Sporočil bom poročniku.«

»Tako! teci! Midva bova pa gledala. Teci, samo teci in — pripogni se, da bi te zlonelj!«

Apostol se je pripognil in v teku zavil za ogel strelskega jarka. Kmalu je prisopihal poročnik, naš četni komandir.

»Kje je? Kaj je?«

»Tamkajle, tamkajle, gospod poročnik!«

Poročnik je izlekel dvočnik, ga posadil v Apostolovo strelno lino in začel vrteti zobčasto kolesce naprej in nazaj.

»Ha! Bog vas poživil! Bog vas poživil!« je zavpil.

In ponudil mi je dvočnik.

»Se vi si drug za drugim oglejte!«

Pokukal sem.

Na osmojeno dno nekekega kotla je nekdo, mogoče kar s snegom, napisal: »Vesel božič!«

Za menoj sta pogledala skozi dvočnik zapovrstjo Apostol in Lenko, potem pa še dosti tovarišev z leve in desne...

Toda tuoi naš četni komandir ni ostal Francozom dolžan za to njihovo pozornost. Ukazal je, naj v galeriji takoj počrtnijo dno velike vojaške skodele in mu jo prinesejo. Na njeno dno se v francoščini napisal »Merci!« in pritrdil posodo na nasip...

Toda ti krščanski pozdravi, ki smo jih pošiljali drug drugemu, niso niti najmanj motili ne Francozov ne nas, da se prihodnji dan ne bi še v temi pogнали iz strelskih jarkov in začeli najkrvoločnejšo in najbolj divjo bitko, kar jih je sploh kdaj bilo na tem južnem koncu fronte.

(Iz zbirke »V okopitec, Sofija 1937. Bolgarsko spisal Damjan Kalfov, prev T. Potokar.)

Zdravnik bolniku: »Pa ste že epet začeli pivo piti in ste si komaj svojo naglušnost pozdravili, ko ste ga opustili!«

Bolnik: »Gospod doktor, vse tišto, kar sem od tlej mogel slišati, ni bilo tako dobro kot vrček pival!«

Zdravnik: »Ali vam pri plesanju hudo erce bije?«

Bolnica: »Oh, gospod doktor, to je pa odvisno od tega, kdo z menoj pleše!«

Najlepše zimsko veselje o božičnih počitnicah.

Sveti večer, ko so prižgane lučke pri jaslicah in se vse pripravlja za k polnočnici.

Zvonovi v sveto noč pojo...

Zvonovi v sveto noč sladko pojo, domovi so praznično razsvetljeni, po toplih izbah jaslice; zbujeni pastirci v hlevce ovce v dar nesó.

Otroci jaslice vsi srečni zro. Na mizi je potica; kosi njeni pod zobki slastno se drobé... Še meni, ko mislim nanje, je nocoj sladko.

A koliko je njih, ki brez Božička nocoj so po barakah in kletéh; od mraza so jim posinela lička.

brez kruha, z jokom v žalostnih očeh, zro v temen kot — brez hlevca, ovč in grička. O bratje, sestre, kaj ni to — naš greh?

V ta čas, ko je skoraj ni slovenske hiše, kjer ne bi stale v kotu pod razpelom ljubeznive jaslice, se zbude ob pogledu na njih preprosto pobožnost človeku različne misli...

V hlevcu se je rodil Odrešenik človeštva, živali so bile priče njegovega prihoda... V jasli, voličku in osličku pred nosnice je položila Mati Dete, da ga živali grejeta s svojo toploto. Ovčke pa stojijo okrog hlevca, legajo pred jasli, povsod, kamor pogledaš, so živali Jezusku družina in varstvo.

Ali naš človek čuti, da je žival Bogu ljuba in jo zato stavi v Njegov bližino? Ali se hoče s tem, da jo stavi k Jezusu, ki je moral tudi trpeti zavoljo trdosrčnosti in krivici ljudi, oddolžiti za premnoge krivice, ki jih morajo nena bitja od človeka pretrpeti?

Stvari, ki nimajo daru govora, da bi se pritožile čez vse surovosti, vse nesmiselno mučenje, pač tožijo v bolečini, v strahu, mrazu, lakoti, a le malo katero srce človeško je dovoljno za njih trpljenje. Le tisto srce, ki je blizu Detetu?

V ta čas, ko je postavljena žival tako blizu človeškemu Bogu, si pogledajmo Slovenci v oči in se vprašajmo, ali se ne bi moglo v marsikaterem primeru z živalmi bolj usmiljeno ravnati.

Slovenski pastirji, ki vhitite palice nad govedom, ne pretepaite živali po očeh, kjer jim je sam Stvarnik napravil okenca za sončno svetlobo! Ne preganjajte je! Ali vam še v glavah nikdar ni zasinila misel, da vas te živali živijo?

Ali ne bi mogli lastniki tovornih avtov, kjer se vozijo toplega hleva vajena teleta, prekriti v mrzlem vremenu živali s plahto, da lačna ne bi prezebala na dolgem potu? Gospodari, ki ženete težke bika na železniško postajo, premislite, da žival, ki je eno ali dve leti le stala in ležala v hlevu, ne more naenkrat ure daleč po trdi cesti, da obnemore pod svojo težo! Nekaj dni pred odgonom jo vadite dnevno po pol ure na trdo pot!

V Nemčiji se mora vsaka, tudi majhna žival omamiti z udarcem po glavi, preden se zareže ali zabode. Pri nas se omamijo pred zakolom le večje živali, ki bi se znale braniti, teleta pa še v mnogih primerih visijo, obešena za zadnje noge, z glavo navzdol in trepetaje čakajo, da bo mesar nabrusil nož! Kolikokrat se zabodene svinje še vlečejo čez dvorišče, uide zarezana kuretna, puščajoč za seboj krvavi sledi!

Vse tako in enako mučenje bi izostalo, če bi se žival z močnim uarcom po glavi omamila, ali pa, kakor je že mnogokje v rabi, z dobro pogodnim strelom ubila.

Posebno poglavje pa je ravnanje z vprežno živino. Krave naprežejo ljudje pred težko naložene vozove, pretepaajo jih v strme klance, sujejo s škornji, preklinjajo. Še huje je s ko-

nji. Slabotne, izmzgane, izsradane živali so pripete pred vozove premoga, kamenja, lesa in se mučijo po slabih, blatnih cestah. Glej suvanje s škornji v trebuh, da se živalim pretirano mrena, to so prizori na naših cestah, posebno v bregovih in vinorodnih krajih, kjer dostikrat ravna roke in pamet človekovo zlodej alkohola.

In tako ravnaajo ljudje, ki jim v domači hiši gori večna luč pred jaslami, možje, ki so v otroških letih sami stavili živali Bogu v bližino!

Kako je starim, izdelanim konjem, ki so 10, 15 let služili na kmetiji, pa jih onemogle progode posestniki ciganom, ki sirotinjo preganjajo lačno in prezebalo po cestah in zameštarijo dalje v tuje, dostikrat okrutne roke! Dober strel v glavo naj bo plačilo takemu staremu, izdelanemu konju, saj je koža vredna toliko, kolikor bi plačal mešetar!

Še srne in zajčke, jerebe in fazane bi primaknil človek k jaslami, pač v spomin vsem tistim prebivalcem polja in gozda, ki so žalostno poginili v nastavljenih zankah ali izkrevneli in zmazani, slabo ustreljeni po skazalovcih.

Po vseh slovenskih hišah stojijo ta čas živali v Jezuskuvi bližini. Naj bi stale bliže tudi človeški uvidevnosti in usmiljenosti!

deželskega duha ni naše podeželsko ljudstvo nobeno podeželsko ljudstvo več.

Samo nov duh utegne zaceliti razdrpane rane. Oživet mora v nas geslo: Eden za vse, vsi za enega. Pripravljenost za pomoč vsem tistim, ki so pomoči potrebni, mora biti zares prijateljska in nesebična od sosed do sosed.

V naših vaseh imamo toliko stvari, ki jih moramo skupno opraviti. Skupno moramo svoje proizvode vnovčiti. Skupno moramo skrbeti za cene kredite. Skupaj moramo zavarovati svojo živino in svoje pridelke. Ali smo se pa za vso to skupnost tudi zares skupaj sešli? Ali smo se drug drugemu približali v srcu in v delu? Ali nismo s svojimi drugami postali rajši pridni učenci začelnika vsega razkola, Rousseauja, čigar geslo bi po svoje povedali: »Vas zase, Bog pa za vse?« Še bolj naravnost povedano: »Tale bi dal kolo za to, če njegov sosed ne bi imel nobenega očesa.«

Služinčad in prazniki

Samo po sebi umevno je, da je tudi služinčad na sveti večer skupaj z nami v sobi. Hudo in čudno bi bilo, če bi služkinjo pustili v kuhinji ali njeni sobici na sveti večer. Sleherno pošteno dekle bo bolj zvesta in vdana, če občuti, da jo cenimo kot človeka in da ni le tovarna živina. Paziti moramo, da je pri sv. maši, in če le more, naj gre z nami tuji k polnočnici, in da je v praznikih služinčad prazne oblečena, da se prazniki tudi po njej poudarijo — Vsa dela morajo biti opravljena pred prazniki. Kar je drugih vsakdanjih opravkov, naj se tako porazdelijo, da služkinja ni v praznikih preveč obremenjena. Da ne damo služkinji kaj nepotrebnega, bi morali itak vedeti, da se tudi glede na to večkrat pregrešimo. Pa je tuji še zdaj, ko so vrata božiča že skoraj zaprta, še čas, da razveselimo služinčad s kako malenkostjo — s torbico, rokavicami, z robcem in s podobnim.

Sveta noč izgubljenca

Zasidrala se je v pristan srcá misel drhteča in žalostna.

Nocoj pojo zvezde in slap mesečine iz virov srebrnih nataká spomine in pota so zarje in zarje dognanja. Nocoj naj se duša do bóli nasanja!

Božično drevo, lučk tihih sijaj in jaslic sladkost — vse kliče nazaj.

A sem kot labod, ki ne more odtod: srce prestreljeno ima in perot.

Nocoj je izba vsa mračna in tiha, ne slišiš ne krika ne vzdihá; kot v grobnico tesno sem vanjo zaprt, iz sence preteklosti diha smrt.

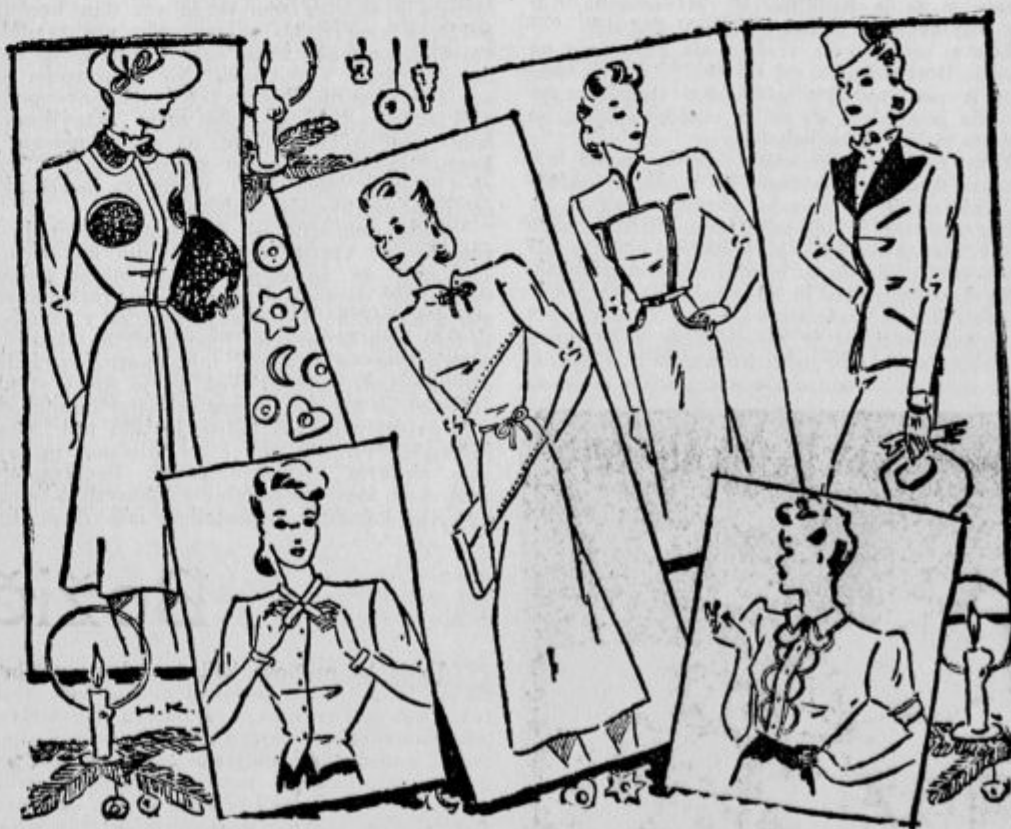
Nocoj v očeh milijonov odseva nebo in zvezde in zarje z zvonovi pojo. O Jezusček, glej, jaz sem sam, tako sam, še k meni, še k meni pridi — srce prestreljeno v naročje ti dam!

Mirko Kunčič

»Rekel si mi, da mi boš v poletju vrnil onih sto dinarjev.«
»No, dragi moj, ali smo sploh imeli kako poletje?«

Temistoklej je pokazal nekoč v zbornici svojega sinčka, rekoč: »Tale fantek ima nas vse v rokah. On ima v rokah svojo mater, mati mene, jaz pa vas.«

Iz podarjenega blaga

Če si dobila za božič ali za Miklavža kako blago, te bodo brez dvoma zanimali tile podatki:

Bodi da si narediš iz tega kak plašč ali bluzo ali obleko, si boš izbrala kako preprosto obliko, da bo oblačilo tem delj moderno.

Tako je, na primer, naš plašč (na levi) zaradi svoje očišči preprostosti za več let moden. Drugi vzorec na naši risbi je bluzá, ki je lahko narejena iz flanele ali pa iz kake debelejše svile. Zraven je popoldanska obleka, ki ni samo lepa, marveč se dá pri njej pas in pentlja

iz žameta pod vratom tudi spremeniti z usnjatim pasom in stekleno zaponko.

Če si pa prejela v dar kako športno bluzo, tedaj si naredi iz njega obleko po vzorcu naslednje risbe. Obleko poživljajo večkratni šivi.

Prečudni vzorec je kostum, kjer je jopica brez ovratnika, reverja sta iz krzna, žepa sta pa s krznom obšita. Za ta kostum je treba malo blaga.

Za popoldne bi bila bluzá (na koncu risbe), narejena iz svile ali muselina in okrašena s čipkami, jako primerna k temu kostumu.

To pa je pravi krščanski božični duh

sta, ki je ogražalo Rim, ni mogel trpeti ta ljudski tribun in prisegel ej je, da se mora porušiti.

To misel je zmeraj poudarjal, tako da je narod povsem prešel s to mislijo.

Toda nobenega takega uničevalnega dela nimamo v mislih, ko začenjamo z besedami rimskega tribuna in ej želimo, da se udeležijo med našim podeželskim ljudstvom: Sicer pa mislim, da je treba skupnost naše vasi iznova zgraditi in obnoviti. Brez skupnega sožitja v šegah in navadah pristnega po-

POLNOČNICA

Kar naenkrat se je bila pojavila tista ženska v tistem kraju, kjer so ljudje okorno hojevali in je ura v zvoniku prav tako okorno bila ure dolgočasje. Nekega dne je bila nepričakovano in nenapovedano padla v hišo svojih sorodnikov in je bila vsa blede in mršava. Njeni rjavi lasje so ji v štrinah vleli nizdol, kjer so bili videti še sledovi umetnih sredstev za pobeljenje las. Kadar je zakašljala, to pa je večkrat storila, so se pokazali v kotih njenih tankih, preveč z rdečimi namazanih ustnic, penasti mehurčki.

»Na vožnji v mesto sem se peljala tod mimo, in ko se je vlak ustavil na kolodvoru, sem se domislila, da bi vas lahko obiskala... saj vas že tako dolgo nisem videla. Nekaj časa bom ostala tukaj, potem bom v mestu spet izvrševala svoj poklic.« Kakšen poklic da bi to bil, tega ni povedala. Zato je dejala njena evakinja, Strozijeva, precej hladno: »Saj nas jako veseli, da si nas prišla obiskat, le da se boš morala zadovoljiti z našimi boriškimi razmerami...«

Gvidova teta, ki je stanovala nasproti Strozijevih, se je v mraku mimogrede ozrla v sosednjo hišo. Zavijala je nos in rekla: »Kakšna čudna tica pa je priletela k Strozijevim?«

Gvido se je bil pravkar vrnil domov. Ves dan je stal na svojem prostroru v kotu Stolnega trga. Njegovi odjemalci so bili sami tuji, ki so si ogledovali staro stolnico in so si vzeli tudi kaj za spomin s seboj. Če ni bilo nobenega kupca, pa je začel posnemati, kolikor je pač mogel, stare slike na presni v cerkvi, in te svoje posnetke je zmeraj prodal. Svoj prosti čas je posvetil svoji zaročenki Lini, majhni šivilji, ki je pridno pogajala stroj in zraven zrgolela ko ptička.

Tetne besede so Gvida vzdramile iz misli; pristopil je k oknu in radovedno pogledal skozi. Sredi sosednjega vrta, s hrbtom proti njemu, je stala jako vitka, visoka postava tujke. Pravkar se je obrnila, in Gvido je zagledal v rdečkastem aju sončnega zahoda rdečkasto ožarjen obraz. Ko je začutila, da jo nekdo gleda, se je Gvido prijazno nasmešnila.

Kakor ogenj je šlo v kraju od ust do ust: Strozijeva sorodnica je Gvida očarala! Zanimarjal je svojo obrt. Odjemalci so bili nezadovoljni, ker se niso mogli sporazumeti s prodajalko, ki ni znala ne angleščine ne nemščine.

Gvido in tujka sta se seznanjala spočetka le z okna do okna, potem sta se shajala na cesti ali na sosednjem vrtu, kjer je tujka iskala bornih žarkov pozimkega sonca in si je pritekala na kričeče pobavljive ustnice, kadar koli jo je napadel kašelj.

Lina ni o vsem tem ničesar zvedela. Mirno in zadovoljno je šivala in je dalje prepevala svoje vse peesce.

Potem pa je zaslišala zdaj to zdaj ono novico, ki so ji povedali žalostnega obraza. Tedaj je začela sumiti. Gvido je zdaj tako malokdaj prišel k njej... Dejal je, da ima toliko dela z nekim velikim naročilom...

Ko je spoznala, da je njena sumnja ni varala, so ji pesmi utihle. Zaklenila je vrata in je zaslišala okna. Zaprtih oči je ležala v temi. Obe roki si je pritiskala k prsim, da bi ukrotila divje udarce svojega srca...

Gvido je hotel čim prej prodati svojo prodajalnico. Rad bi bil šel s tukaj v mesto. Ta je bila odstopovalna, čim je prvi sneg ko puh pokrli strehe hiš, Gvido je bil spremenil na kolodvor.

Prijatelji so ga skušali spraviti k pameti, češ: »Gvido, zdaj niso časi za to, da bi prodal svojo prodajalnico in odprl novo v mestu!«

»Tu in tam sem bil že v dogovoru glede tega in prav dobro se mi bo oboje obneslo. Sicer sem pa zadosit star, da morem o svoji bodočnosti sem ukrepati.«

Sleherno soboto zvečer se je Gvido odpeljal v mesto in se je vrnil zmeraj ves razburjen. Kar se je ondi dogajalo, ni zaupal nobeni živi duši.

Lina je spet odprla vrata svoje hiše, toda ne za Gvida. Niti pogleda mu ni več privoščila, ampak je s ponosno dvignjeno glavo stopala mimo njega. Ko je zvedela, da se bo izselil, je rekla le: »V mesto pojde? Tem bolje!«

Zima je bila sicer mrzla, vendar polna luči in sonca. Nebo je bilo jasno ko kristal in na zamrzli, trdi zemlji so zvenele odmevali koraki.

Kar mahoma je bil božič pred vrati. Le male pekarice, kjer je sladko pecivo vabilo kopmeče oči otrok k sebi, je dišalo po janežu, medu in ocvetbah.

Le Lina ni videla in ne slišala ničesar božičnega. Šele ko so v sveti noči klicali zvonovi vernike k polnočnici, se je zavedela, da pride noč Jezusček na svet. »Ne grem! Ne morem iti!« A zvo-

novi so jo bolj in bolj klicali. Njih glasovi so prodirali skozi zaprta okna in so doneli skozi zdove v notranjost hiše, kjer so ihtele zamirali.

»Ne pridem, ne morem priti!« je ječala Lina. Zdaj pa... Lina dobro ve, da to ni res, da ne more biti res... Pa vendar prav natančno sliši trkanje na vrata... Kot vsako leto ob tej uri, ko jo je Gvido prišel iskat za k polnočnici. Pristopi k vratom, pa jih ne odpre. Z razprostrtimi rokama se nasloni na steno, ko da bi bila na križ pribita.

O božiču

Lectovo srce o božiču

Trije stari pomorščaki sedijo pri kavi in eden od njih je začel prestati svoje niti in pripoveduje o božičnem dogodku, ki ga spremlja vse žive dni... »Poslušajte,« pravi, »prišel sem bil iz naših južnih krajev, a ko sem bil še sedemletni fantiček, sem hotel na vsak način postati pomorščak. Takrat me je vzela mati nekoč s seboj na božični semeni. Ondi je bila ženska, ki je s tekočim sladkorjem narejala na lectova srca razne podobe, in sicer, kakor jih je kdo naročil. Tudi jaz sem si smel naročiti takšno podobo in sem hotel imeti seveda — pomoščakal Sicer si je vsakdo želel imeti na lectu kakaga angela ali božično drevesce ali zvezdo, pa kako ime, recimo Barbka, Peterček in podobno — to je ženska dobro znala — toda mornarja — to je pač presegalo njeno znanje! Pač je poskusila, toda ni se ji posrečilo. Vzela je drugo, tretje srce — in je tudi ta dva pokvarila. Medtem pa jo je začela zmeraj večja gneča gledalec naravnost zasmejavati. Ker je pokvarila toliko lecta in ker se je razjezila zaradi norčevanja, mi je odprla usta in mi porinila ves škrnicelj svojega tekočega sladkorja v usta in zavpila: »Na svojega pomorščaka, na boš sit, ti rapa neumnak! Jaz sem požiral, kašljal, pljuval in kričal, to je bil zares pravi pravcati pekel. Moja mati je strašno ozmerjala lectarico in me je potegnila proč. Jaz sem se še ves dan brezupno jokal, a zvečer, ko je moj oče vse zvedel in videl, kako neskončno sem žalosten, je nenadoma odločil: »Tiho bodi! Nič ti ni treba mornarja na lectu. Postal boš rajši sam pomorščak!« In odtlej je bilo zares sklenjeno, da bom smel iti na morje, to pa se moram zahvaliti samo božičnemu semnju in tisti lectarici. Takrat sem tudi dobil za božič pravo majhno mornariško obleko.

Toda pomislite — že pozno zvečer je pozvonilo pri vratih, zunaj je bila lectarica, na vso moč se je oproščala in mi je podarila velikansko lectovo srce s sliko krasnega mornarja na vrhu! To srce je bilo za v izložbo in je bilo zato še posebej lepo spečeno. Mimo tega pa je bilo še v trdni, lepi škatlji. Tega lecta nisem nikoli pojedel. Več let je bil v stekleni omari, in ko sem potem ooraštel in sem slednjič prišel zares na ladjo, je bilo tudi to srce pri meni. Postal mi je za talisman in mi je celo dvakrat življenje rešilo. Prvikrat samo zato, ker sem ga pozabil v Bataviji v majhni hotelski kamrici. V poslednji minuti poklican,

Tako stoji nekaj časa, dokler se trkanje ne povi. Zdaj odpadne zapah in sunkoma odpre vrata. — »O, Gvido!«

Razglav stoji pred njo. Razmršeni lasje mu padajo na čelo. Težko diha. Molče si stopita naproti.

Kakor v sanjah zasliši, ko zajecja: »Odpusti mi!«

»Teda Lina oživi: Brž si obleče jopico in pokrije klobuk. Vse to stori podzvestno. Zdaj pa stopata proti cerkvi s koraki dveh človekov, ki jima je že od nekdaj v navadi, da hodita vtric. Zvonovi ju opozarjajo, da naj pohlita. Gvido seže po Linini roki, ki mu jo pa ona odtegne.

Slednjič stojita pred cerkvijo. Skozi odprta vrata vidita kako je vsa razsvetljena. Jaslice se jima smeñljajo. Radostno se oglasi zbor otroških glasov.

Takrat zažuti Lina, kako ji vse sovraštvo polzi iz srca. »Gvido,« zasepeče in mu na cerkvenem pragu ponudi roko. Srce se ji vzrado, saj je slednjič razumela, kaj so ji hoteli zvonovi reči:

»Odpusti, vse je treba odpustiti! Samo zato se Jezusček vsako leto povrne na zemljo!« (Grazia Deledda).

se bojiš, ko živiš v mojem kraljestvu, ki eta mu strah in groza tuja?«

A teloh je odvrnil: »Gospod, hudo mi je in sem žalosten, ker ni več Adama in Eve in njun smeñljaj nič več ne odseva z mojih cvetnih listov.«

Gospod pa, ki še ni mogel pozabiti človekovega izdajstva, se je razburil in je zaklical rastlin-ekemu bitju, naj zaživi življenje Adama in Eve in naj izgubi paradiz. In spodil je cvetico skozi vrata svojega vrta in nadangel jih je zaprl za njo.

Zunaj pa je bila zima. Sivankaeta burja je brila po goli zemlji in grozila je, da vrže teloh po tleh, da ga potegne s seboj in ga ubije. Tedaj je teloh od mraza vzdrgetal in se zamañ zavijal v zeleni plašč svojih listov in je iskal varnega zatočišča, kjer bi se mogel oddahnuti in se skriti. Nenadoma je zapazil Adama in Evo, ki sta našla skriti v votlini med dvema skalnatima pečinama in se obupno etiskala drug k drugemu. Ko sta zapazila teloh, je novo upanje zatlelo v njiju obupanih dušah in pritisnila sta si cvetko na srce in jo grela. Odtlej je ta cvetka ljubca sestra vseh skrbipolnih, obupanih duš, je prva, zaupanje vzbujajoča znanilka pomladi, znanilka, ki napoveduje svetlejšo in daljšo dneve.

Pa je še druga zgodba, ki kroži med ljudmi o božičnem cvetu — teluhu. Ta zgodba pravi, da so cvetice rajne duše umrlih in da so ljudje po smrti prvih dveh človekov dobili pravico, da si vsak od njih izbere kako cvetico zase, če je bil sicer dober človek in je imel čisto in darežljivo srce. In tako so si hrabri vojskaki izbrali suličasto peruniko zase, marljivi poljedelci plavico in mak, nedolžni otročki spominčino in vijolico, ponosne gospe orhidejo, rododendron in tulipan in ljubci se, e smrtjo ločeni ljudje — prelepe srčke. Vsi so si želeli, da se s temi cveticami razcvetejo in cveto v lepem maju ali v barvami prenasitenem avgustu, v mili predpomladi v marcu ali v gorečem oktobru. V decembru, januarju in februarju pa ni hotela nobena roža cveteti, saj je vedela, da bi bila v ledu in snegu pogubljena in zadušena. Ko so si pa vsi ljudje izbrali svoje cvetice in vsaka cvetica svoj mesec cvetenja, so ostali neodrešeni, od življenja prevarani ljudje brez svoje cvetice. Ostala je le še edina cvetlica in to je bil teloh, cvet božiča. A teloh je bil radi svoje nepokornosti pola strupa.

Tedaj so se cvetice, ljudje in zimski meseci etrnili v zvezo in Bog je blagoslovil njih tovariško zvezo in je določil, da naj teloh cvete v božiču, na sveti večer, ko pride tudi božje Dete na svet.

Le stopite ta sveti večer, ko ste si že prižgali lučke pri jasicah in na drevecu, etopite na svoje vrtove in ven na polje! In zazrite se preko neskončne snežene odeje! Ko ne boste zagledali ničesar, ničesar, pa z roko odgnite malo enečnega plašča in zagledali boste tisto cvetko, ki se je zavzela za trpečega človeka in pročila Boga milosti znaj. Zagledali boste belo zvezdo na belem dnu; peterolistnat venec cvete med snežinkami; blesteč cvetlični sijaj eredi svete noči. Če pa ste posebni izvoljenci tega sveta se vam bo prikazala tudi škrlatastovijoličasta cvetica, snežna božičnega cveta — teloha ali pa boste ugledali rdečo progo vesolja, zelenj dih upanja na snežnobelih listih telohove čaše.

To je božični cvet, cvetica meseca decembra, otrok zime, ki vsebuje upanje na lepše, svetlejšo in sončne dni v Gospodu. (R. M.)

Siromakov sveti večer

Snežinke se vrte kot slap iz pen, ki jemlje ti pogled, cesto zastira. In skozi mrzel pajčolan meglen se noga v beli, mrzli sneg udara. Ljudje vse vprek hite, svetlost je na njih obrazu, v tem ledenem, belem mrazu obličja jim rde.

Obstal je siromak pod oknom vile in zastrmel v neštete se luči. Od skrivne, tajne sle in bolečine roke same se krčijo v pesti. Toplota, luč razkošno krasne sobe, radost, od nje razžarjene oči. Brezdomec si v pesti premrle sope, v božični ta večer brez solz ihti.

A Dete drobno v rokah mlade žene, ki brez zle misli se ljubo smeñlja grenkost iz duše mu prežene in blodna bol izgine iz srca. In spomni svoje srčne se mladosti, nekdanjih, davnih zlatih dni radosti, in glej, pesti same se razpuste s toploto v duši v noč božične gre. Sešek Ljudmila

Božični cvet

To je ko snežinka beli, na trdnem pečlju kima-joči teloh, ki mu ponekod pravijo tudi božična roka. Ko pokrije zima v decembru vse vrtove in pokrajine z voljno snežno odejo, ki počiva in sanja zemlja pod njo, se pripravlja čudež te rastline, ki ji je mraz prijatelj in tovariš, na junaško življenje in cvetenje. Malo pred božičem prodre bela cvetna glavica skozi snežno plast. Čiste otroške roke listov cvetne čaše se razmaknejo, nato se odpro začudene cvetne oči in žarijo v veselju, da smejo živeti. Nežni, v nebo obrnjeni okrogli cvet teloha se kosa v brezmežnost in belni z devičnimi snežinkami, ki so same zimske cvetke in plavajo kot konice orhidej.

Nekoč je cvetel teloh v večnem poletju raja. Imel je ko obraz velike cvetne liste in se je kosatil v škrlatasto vijoličastih barvah, e kakršnimi se zdaj še izbranci med telohi ponajajo. Po neskončnem raji sta hodila Adam in Eva kot prijatelja vseh stvari in vseh cvetic. Zatorej so bile rože žalostne, ko eta se prva dva človeka pregrešila zoper božjo

besedo in eta bila izgnana. Božja jeza pa je bila tako huda, da se celo pestrovka hijacinta in usmiljena astra nista upali prositi Boga milosti za Adama in Evo. Toda teloh, ki je bil tedaj brez imena kakor vse rože, cvetje, grmi, rastline in drevesa, je z roso solz žaloval za grešnima človekoma in tako kopnel po njima, da je začel bolehati in je v tihi bridkosti vnel in bledel. Blesteča se škrlatasto vijoličasta barva cveta je bila zamolkla sveže zelenje zdravega stebela je posivelo in ko zlati leketajoči se prašniki so usihali v bledi, nezdravi rumeni barvi.

Ko je stopal Bog po svojem rajskem vrtu in je v svoji očetovski dobrotljivosti božal glavice narcis in tulipanov in ko je prišel do teloha, je videl, da se teloh ni vedro dvignil in ni spoštljivo nagnil cveta, ampak se je medlo sklanjal pri tleh in povešal uvele listnate ude.

Bog je vprašal teloha: »Zakaj se žalostiš, ko sem te vendar ustvaril zato, da se veseliš? Zakaj drhtiš in zd.š, ko sem ti blizu in te dvigam? Koga

Božična skrivnost

Nad gozdom je skrivnostno zašumelo v dan zgodnji, ko narava je še spala, a šum skrivnosten vse budi iz spanja, nevidna bitja so povelje dala:

»Priklonite do tal se vsa drevesa in naredite slavlolik čez cesto — Marija z Jožefom beži prežnana tja v sveti kraj, tja v betlehemske mesto.

Oj, toplo sonce, pošlji žarke žarke svoje, da se ogreje Jožef in Marija daj, omehčaj ljudem brezčutna srca, ki jih oklepa samo hudobija.

Zapojte v gaju, vi krilatci drobni, prelepo pesem božjemu otroku, ki rojen bo nocoj v samotnem hlevu. Oj, to veselja bo ob vašem zvoku!

Viktor Nolimal, Zagorje ob Savi

Metka in Lučka

Teta Veronika je jeseni odpeljala Metko s seboj na Dolenjsko. Metki se zdi na Dolenjskem strašno lepo, posebno poleti, ko se lahko igra zunaj na soncu. Tam ni nikomur v napotje in nikoli v nevarnosti, da bi jo povozil avtomobil ali tramvaj. Doma v Ljubljani je pa vse bolj tesno. Niti na ulico ne sme sama...

Ce bi bila tudi mamica in očka na Dolenjskem, potem bi Metka najraje za zmerom tam ostala. Takó ji je pa večkrat dolgčas po starših. Očka in mamica morata biti v Ljubljani zaradi službe. Ta služba Joj, kako je Metka huda nanjo! (Metka je namreč še zelo majhna in ne ve, da ne bi bilo kruha, če ne bi imel očka službe.)

Nekega dne je dobila teta Veronika na Dolenjskem pismo, da se mora Metka takoj vrniti v Ljubljano. Mamici je dolgčas, božične počitnice noče obhajati brez svoje hčerke.

Ko sta prišli teta in Metka nazaj v Ljubljano, se je Metka stiskala k mamici in jo gledala, kakor da je ne bi videla že ne vem koliko let. Tudi mamica je imela solzne oči, ko je spet videla svojo hčerko. Gorko jo je privila k sebi in ljubeče rekla:

»Metka, zdaj boš pa zmerom kar pri meni. Nikamor več ne pojdeš od mene!»

Potem jo je nesla v sobo in prižgala električno luč. Metka je kar ostmela. — Na mizi v kotu je stal božični drevec, tako bogato obložen z okraski in drugimi dobrotami, da se je ves leketal, kakor bi bil zlat in srebrn. Pod dreveskom je ležal mah, na mahu je stal hlevček, pred hlevčkom pa je gorela drobna rdeča svečka. Metki so začele oči. Nepremično je strmela v kot. Nič ni vedela, kdaj je mama odšla iz sobe.

Cez nekaj časa se je mati vrnila in zaklicala: »Poglej, Metka, kaj sem ti kupila! Majhno sestro...»

Metka je začudeno gledala drobno glavico, drobne ročice in nežne nožice. Videla je, kako mama ljubeznivo gleda to stvarco. Zaskrbelo jo je, da bo imela poslej raje sestro kakor njo in užaljeno rekla:

»Kar nazaj grem s teto Veroniko! Saj mene nimaš nič več rada.«

Brada se ji je tresla in jok jo je posilil. Prav nič ni bila vesela nove sestre.

Mamica je Metko pobožala po licu in rekla: »Metka, nocoj je sveta noč. Ne smeš jokati, vesela moraš biti! Zaradi tebe smo pripravili drevec in jaslice. Čakaj, povedala ti bom nekaj lepega.«

Vzela je Metko v naročje. Solze v Metkinih očeh so se koj posušile. Pravljice Metka na vso moč rada poslušala. Povprašala je:

»Kaj boš pa povedala? Ali pravljico?«

»Resnično zgodbo, ne pravljico. Poslušaj! — Dolgo je že od tega, ko je v mrzli zimski noči iskala prenočišča lepa gospa. Prosila je povsod, a nikjer je niso sprejeli pod streho. Pozno ponoči, ko so angeli prižgali že vse zvezde na nebu, je šele dobila skromno prenočišče v revnem hlevu. Tisto noč je Bog dal sveti Gospe drobnega otročka, tako drobnega, kakor je tale tvoja sestra.«

»Ali je bilo v hlevu mrzlo?« je v strahu vprašala Metka in se kar stresla.

Da ne bo Jezuščka zeblo

Dva dni pred Božičem se je šola nehala. Marjanca je skrbno spravila v svoje predale šolske potrebščine, potem pa se je takoj lotila dela. Mama ima o praznikih polne roke dela. Marjanca pa je že tako velika, da ji lahko pomaga.

Posebno rada je Marjanca materi pomagala, kadar je pekla potice. Kako prijetno je dišalo po vsej kuhinji! Marjanca bi rada kakšno žlico obližala, toda mati jo je poučila, da je to grdo. Marjanca pa zna ubogati in se premagovati, če je treba.

Ko so bile potice v peči, je mati začela pospravljati. Pri tem delu pa je najraje sama, zato je naročila hčerki, naj vse pripravi za jaslice in božično drevesce. Marjanca je morala v gozd po mah in po smrečico. Zeblo jo je res v roke, a grela jo je misel, da je sveti večer tik pred durmi. Jaslice in smrečica bosta vse praznike razveseljevala družino.

Ko se je vrnila iz gozda, je začela postavljati jaslice v kotu. Potem pa je privezovala na nitke okraske in druge reči za božično drevesce. Nekaj se je že lani pobilo; zvonček, ki ga je imela najraje, nič več ne zvoni in ptiček, tako lep droben ptiček, ki so ga lani tako občudovali, je bil brez nog. Oh, ko bi ji mati hotela dati nekaj denarja, da bi kupila novega!

Marjanca je postala žalostna. Prav nič ni vedela, da jo opazuje mati.

»Marjanca, jutri pojdeš v cerkev! In k sv. obhajilu tudi. Nekaj denarja ti bom že dala, da boš še kaj kupila za drevesček.«

Druge jutro je bil hud mraz. Marjanca je hitela proti cerkvi, ko je še povsod vladala tema.

Nič je ni bilo strah. Srce ji je bilo prepolno svetega pričakovanja. Saj so božični prazniki najlepši otroški prazniki in letu!

Pobožno je prešla sv. obhajilo. Po maši je še zmolila očenaš za starše, potem pa je odšla v trgovino. Dolgo, dolgo je zbirala; najraje bi kar vse pokupila. Med drugimi rečmi je kupila tudi angeleke laske, da bo smrečica od vrha do tal prepletena z njimi.

Ko se je vračala domov, je mraz še zmerom pritiskal. Zeblo jo je prav do srca. In tedaj je njeno drobno dušico zaskrbelo:

»Gotovo tudi Jezuščka zebela.«

Vzela je angeleke laske iz škatlice in jih pritiskala na srce. Kar na lepem ji je postalo čudno toplo in prijetno. Tiho se je pogovarjala z Jezuščkom, ki je pri sv. obhajilu stopil v njeno srce. Zahvalila se mu je za vse dobrote.

Doma je drobnarijo, ki jo je nakupila, pokazala materi. Izza plašča je nazadnje potegnila tudi angeleke laske. Mati je bila radovedna, zakaj je imela laske shranjene pod plaščem.

»Da bi Jezuščka v mojem srcu ne zeblo!« je odgovorila Marjanca.

Mati se je temu prisrčnemu otroškemu odgovoru zvonko nasmejala. Potem pa je hčerko ljubeče pobožala po licu in rekla:

»Dokler bo tvoje srce tako čisto, bo Jezuščku v njem zmerom toplo in lepo, pa čeprav bi bil zunaj še tak mraz!«

Tisti božični prazniki so bili najlepši v življenju male Marjance.

Slikarska naloga za spretne roke

Zgornji dve risbi najprej skrbno izrežite s likarjami in vsako posebej prilpite na trd karton. Lahko ju pa tudi prerežite, če hočete. Potem vzemite v roke barvice ali barvne svinčnike in pobarvajte obe risbi kolikor mogoče pisano.

Smrečica na prvi slikanici naj bo zelena, svečke na rdeče. Z rumeno barvo poslikajte svetlobne sije svečk, zvezdo vrh drevesčka, nebeški sij (krog) okoli Marijine in Jezuščkove glave ter slamo v jaslicah. Marijina obleka naj bo rdeča, plašč moder, Jezuščkovi lasje temno rumeni, Marijin in Jezuščkov obraz pa rožnat. Jaslice poslikajte s sivo barvo, zemljo pod njimi z rjavo, plamenčki svečk naj ostanejo beli, ozadje pa naj bo črno.

Ozadje na drugi slikanici naj bo temno-modro, oblaki pod angelčkom in svečkami ter

svetlobni sij okoli svečk naj ostanejo beli. Rdeča naj bo angelčkova obleka in svečniki, temno-rdeča naj bodo jabolka. Z oranžno barvo poslikajte plamenčke svečk in trobento (od zunaj). Temno-rjavi naj bodo angelčkovi lasje in deblo od smrečice. Rumene naj bodo zvezde, sij okoli angelčkove glave in zvezda v njem. Smrečica naj bo temnozelena, angelčkove perutnice pa svetlozelene.

Tako pobarvane risbe vtaknite v ovitek in jih pošljite kot tiskovino najpozneje do konca tega tedna na naslov: Kotičkov striček, uredništvo »Slovenca« v Ljubljani.

Za pet najlepših slikanic razpisujemo pet nagrad. Imena nagradencev bomo objavili v »Mladem Slovincu«.

»Kako ti je pa ime?« je hotela vedeti Metka, in v njenem srcu se je res zgnilo nekaj kakor sestrski ljubezen...

»Lučka ji je ime,« je povedala mamica.

»Lučka je pred hlevčkom, sestra ne more biti lučka!« je modro ugovarjala Metka.

»Poglej njene oči in videla boš, da so svetle kakor lučke!« je rekla mamica.

Metka je pogledala in prikimala. Potem je pa stekla pred steno ogledalo in pritiskala nos ob steklo. »Tudi jaz imam take oči!« je ponosno rekla. »Tudi jaz sem lučka, kajne?«

»Seveda, tudi ti si moja lučka zlat!« je pritrdila mama.

»Pri nas imamo sploh same lučke! se je nasmešnil oče, ki se je prav ta čas vrnil iz službe in potihoma stopil v sobo.

In družina je vsa srečna obhajala sveto noč.

Nocoj

Pred jaslice pobožno nocoj bom pokleknila in Jezuščka na slami lepo, lepo prosila:

»O Jezušček, dobrotno deliš božično srečo — ozri se za trenutek na deklico klečečo!

V tujini, glej, sem sama, brez sestrice, brez brata; tvoj blagoslov potrka naj še na moja vrata!«

Pred jaslice pobožno nocoj bom pokleknila — in Jezuščku prisrčno za vse se zahvalila.

Olga Kuretova, Beograd.

M. K.

Pesem sirot

Mi pa gremo k Jezuščku v daljno mesto Betlehem, vso bridkost in vse gorje položimo mu v objem:

Glej, sirote jokamo po očetu, mami. Sprejmi k sebi nas nocoj, da ne bomo samil!

Jezušček sam dobro vé, kaj je mraz in beda; v jaslicah leži, nas ljubeče gleda...

Kdor nocoj je kakor mi reven in brez doma — v daljno mesto Betlehem z nami naj poroma!

Gregcev greh na sveti večer

Na sveti večer je mati izročila Gregcu zavitek in kovanec za deset dinarjev. Naročila mu je, naj oboje nese ubogi vdovi Zefi. Gregec je hotel materino naročilo hitro izvršiti, da bi bil potem spet prost kot ptiček na veji. Kar stekel je, kolikor so ga nesle noge. V petih minutah bi bil nazaj, če ga ne bi na vasi ustavili dečki. Vsi njegovi tovariši so se tam igrali: prižigali so božične zvezdice. Joj, kakšen vesel živ žav je bil to! Eden izmed dečkov se je približal Gregcu in ga vprašal:

»Gregec, kje imaš pa ti zvezdice?«

Gregcu je bilo nerodno. Pa se je zdajci spomnil, da ima kovanec pri sebi in misli si je: Če bi kupil za deset dinarjev zvezdic, ali bi fantje zijali! Mati tega ne bo zvedela, saj ne bo spraševala Zefe, al je dobila denar ali ne.

Kar odločil se je in skočil v trgovino. Kupil je lepo število zvezdic — in dečki so prižigali in prižigali...

»Gregec, ti pa si res tič! Le kdo ti je dal toliko denarja?«

»Sám ga imam dovolj!«

Ko je zgorela zadnja zvezdica, je Gregca zapelo v dušo. S težkim srcem je stopil v bajto uboge Zefe. Videl je, kakšna revščina vlada tam. Zefa se je Gregca zelo razveselila, ker je vedela, da ni prišel praznih rok. Dolgo se je zahvaljevala njemu in njegovi dobri materi.

Ves tisti večer je bil Gregec čudno ramišljen in tih. Bratje in sestre so se veselili svetega večera, njega pa je pekla vest.

Tudi pri polnočnici je moral venon er misliti na svoj greh. Jaslicam se kar ni upal približati; bal se je, da ga bo Jezušček očitajoče pogledal. Tudi pesem, ki je odmevala s kora, ni bila tako lepa kakor druge kratki.

Šele po maši, ko so dugi že odhajali, se je Gregec za hip približal oltarju. Hudo mu je bilo, nepopisno hudó. Proseče je pogledal Jezuščka in šepnil:

»Jezušček, odpusti!«

Ko se je vračal domov, mu je šinila v glavo odrešilna misel. Spomnil se je svojega hranilnika, v katerem je skrbno hranil vse svoje bogastvo: trideset dinarjev. Drugo jutro je vzel iz njega deset dinarjev in še enkrat odšel v bajto stare Zofe. Pomolil ji je kovača in boječe rekel:

»Zefa, se tole so mati dali!«

Zefa je vsa srečna vzela denar, a stokrat bolj srečen je bil Gregec: imel je spet lanko vest.

Zabava in smeh v božičnih dneh

»No, le povej: kaj je silobran?«
»Če kdo sam podpiše svoje spridevalo.«

Igramo se...

»V pravem moškem tiči otrok: ta se hoče igrati.« je nekje zapisano.

Igra človeka poživlja. Če je moški igračast na praktičnem področju, tedaj je ženska bolj v duhovno-duševnem. Moški se igra v kopalni banji in si misli, da je kapitan podonavske paroplovne družbe. Z gobo in skodelico za milo nareja valove, palec na nogi mu je svetilnik nekje v dalji... Pod prho si zapoje otroško pesemco in vso kopalnico naškropi z vono. Tak je moški pri štiridesetih kakor pri dvajsetih letih.

Moški se igra v pisarni z zaponkami za papir, ki iz njih nareja lične verižice; igra se s svinčniki, ki jih trudoma postavlja v vrsto na mizi; igra se v snegu, igra v dežju. Če je nereden, je tudi to igra zanj, da svoje stvari pravilno zloži. Če je pa reden, potem pa sploh! Jako zabavno mu je britje in zmrdovanje, pa čeprav pri tem vzdihuje.

Moški se prav pristrčno igrajo tudi s psi in z otroki. Oprostite mi, če vržemo oboje v isti lonec, pa celo pse prej! Toda igranje s psom bolj poživlja kri in bolj razgiba noge kot igranje z otrokom. Ali ni tako? Seveda, to zavisi od tega, koliko let ima otrok. Res je, da vidimo častitljive računske svetnike ali ravnatelje, ka-

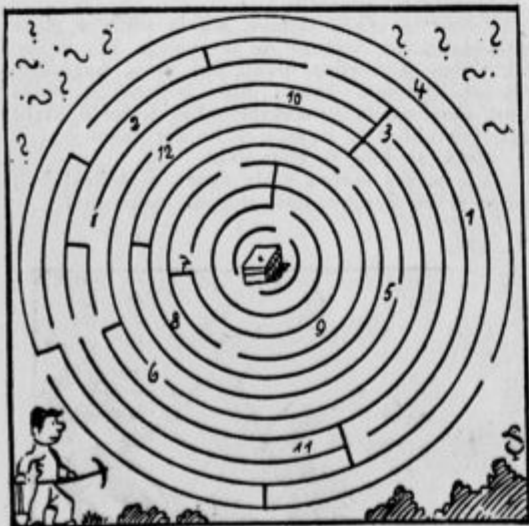
ko ti tečejo vzdolž ceste — tipetape tipetape — da more jazbecar tudi teči in imeti svoje veselje.

Da pa očka svojemu otročičku o Miklavžu in božiču ukrade igračke, da se sam poigra z njimi, je pa že itak zgodovinsko dokazano.

Brazde in gube izginejo pod oblastjo nagona za igranje, in oči zibelke do groba je električna železnica pristnemu moškemu toliko kot izpopolnitev vseh sanj.

S spoznanjem te resnice je neki modri stric ustanovil igralno šolo za moške. V tej šoli je bilo vse tisto, kar sicer kak moški poln nevoščljivosti opazuje v izložbah trgovin z igračkami. V to šolo je bil vsakdo sprejet, ne da bi se s čim izkazal, in slehernemu je bilo na razpolago časa na pretek za bivanje v tem rajju.

In tu so se igrali ti veliki fantje, ki so naravnost koprneče pritekli iz svojih pisarn ali iz delavnic ali iz sejnih dvoran upravnih svetnikov... igrali so se s tako resnobo in s tako vdanostjo, kakršni so le zaresni otroci. Neki zgrani inženir je zgradil parnik s šestimi dimniki, neki prezaposleni zdravnik se je poglobil v

Katera pot vodi k skritemu zakladu?
(Rešitev: 4, 2, 1, 3, 6, 5, 8, 7.)

3 plus 1 - Super Radio

»Od jutri dalje boš kadil cigarete.« Drava, nove čevlje boš pa dobil šele prihodnje leto, me je nekega dne ljubeznivo sprejela moja gospa, ki je slučajno že petnajst let moja zakonita žena.

Upirati se, seveda, bi bilo nesmiselno. Umaknil sem se v toaleta, spustil sem vodo vodovoda in medtem ko je voca s šumom odtekala, sem po tistem govoril vse svoje sklepe, ki sem jih moral pred osebo svoje žene zamolčati.

Drugega dne sem našel doma dva razbita okna. »To ni nič, je mirila moja žena, če Bog da, ploti ne bo treba podreti. Magnetno-indukcijski učinek njegove železne konstrukcije, se je izražala strokovno, »znaša vsega skupaj sedem odstotkov in upam, da ne bo preveč motil prejema našega novega aparata Super-Radio.«

Ta dan sem zvedel, da je stal aparat sedem tisoč dinarjev in da bom jaz odslej namesto večerje reševal križanke. Vsi prihranki, ki se bodo nabrali zaradi mojega asketskega načina življenja, bodo uporabljeni za oplačevanje novega 3+1 aparata. Namesto zajtrka lahko ujamem na kratkem valu Rim, namesto pred-

južnika pa bomo lahko opoldne poslušali prenos Mozartovih skladb v Fis-duru.

Jutranje vstajanje je bilo zaradi telovadbe pomaknjeno na peto uro, kosilo pa okrog štirih popoldne, zaradi jedilnega lista, ki ga radijske postaje objavljajo kaj pozno.

Na mojo največjo žalost je strela že tretjič zgrešila našo anteno. Večja nesreča se doslej še ni pripetila, vendar je bil radio vsled te nesreče ves mesec neuporabljiv, ker so mu pogo-rele vse elektronke...

Ko se je pričela moja žena udeleževati jezikovnih tečajev naše radijske postaje, sem začel jesti v gostilni, ker doma niti med obedom nisem imel miru. Med juho je ponavljala francoske nepravilne glagole, razgovarjala pa se je z menoj izključno samo po angleško ali italijansko, da se je vadila v izgovorjavi. Moje ugovore proti temu je odbila z razlogom, da tudi sicer ni važno, ali jo razumem ali ne. Poglavitno je, da ona razume...

Včeraj sem nesel zadnji obrok za radio in sem se vrnil zadovoljen domov. »Od jutri dalje ne boš več kasil,« mi je rekla žena. »Radio je po nesreči padel na tla in se je ves razbil. Nabavila si bova kako moderno aparaturo; ta stara škatla je že itak doslužila!«

»Ali vas ni sram, da se tukaj, vpricho vseh ljudi, tako pretepate kakor otroci?«

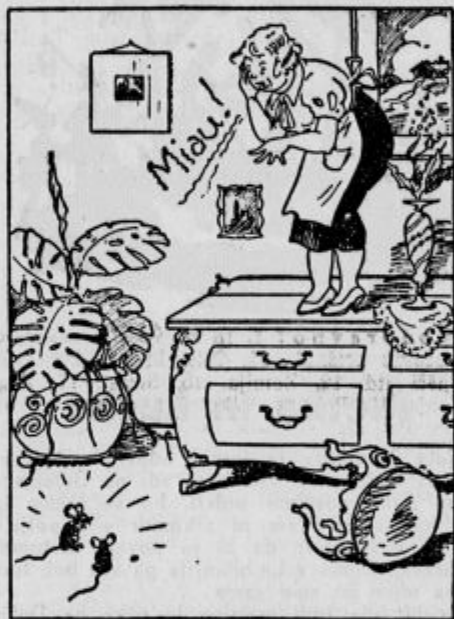
Anekdota

Campbell sedi v restavraciji in srka svojo Hamonada.

»Katera dogovščina se vam zdi najbolj zabavna v vašem življenju?«

»Zabavno je bilo,« pravi, »a da bi bila dogovščina, je preveč rečeno,« in z nasmehom ob spominu na doživljaj, nadaljuje:

»Po svojem poslednjem svetovnem rekordu sem se počasi peljal z avtom po Londonu, iskajoč neko trgovino. Pri nas je tempo predpisan in ne sme biti ne prepočasen ne prehitel. Vozim se okoli — po-

Protinapad.

lagoma — in ves zamišljen. Nenadoma mi pomahata dva odločna stražnika. Jaz tudi pomaham in se peljem dalje.

Stražnika me dohitita. Eden me divje nahruli: »Ali ne znate voziti hitreje, sir, saj je to kar eramota za mestlo!«

Drugi nadaljuje besede prvega: »Začetniki ne spadajo na cesto. Prosim — legitimacijo sem!« Počasi mu pokažem svoje listine. Nato se oba zagrohočeta: »Oprostito, sir Campbell,« pravi prvi, »a plačali boste pa le!«

In tako sem moral jaz, ki sem dosegel svetovni rekord za največjo brzino plačati kazen pet šilingov za prepočasno vožnjo z avtomobilom!

Mati spravi Peterčka v posteljo in mu pravi: Priden bodi Peterček, in lepo zaspil Jaz pojdem na koncert in čez tri ure bom že spet pri tebi.

Peterčku pa ni to nit malo všeč: »Oh mami-ca, jaz se tako bojim! Ali ne bi mogla biti Tončka pri meni v sobi?«

»To pa ne. Tončka mora v kuhinji krompir lupiti. Pa nikar naj te ne bo strah, saj je tvoj angelček varuh pri tebi!«

»Oh mama,« zazdihe Peterček, »ali me ne bi rajši Tončka varovala, pa bi angelček varuh lupil krompir?«

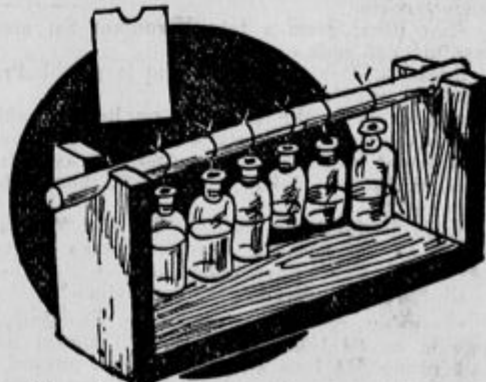
Ali ti bom posvetil, če boš ti svojega brata pretepal, ko si vendar toliko močnejši!

»Nikar, očka, ti si tudi mnogo močnejši od mene!«

On: »V časopisu sem bral o nekem človeku, ki je vanj zločinec ustrelil. A krogla je zadela na gumb in tistemu človeku se ni nič zgodilo.«

Ona: »Ali res?«

On: »Če bi pa kdo vame streljal, bi bil na mestu mrtve, zakaj, na vsej obleki nimam ne enega gumba, ki bi bil dobro prišit.«

Obrneš pručko narobe ali si pa steš iz desk takole pripravo, ki nanjo privežeš nekaj steklenic, ki daš vanje različne množine vode. Potem udarjaš nanje s palčico in s pomočjo kakega glasbila lahko steklenice z vodo tudi pravilno uglašiš, tako, da nastanejo pesmi, če udarjaš s palčico pravilno na steklenice. Poskusi!

Slava Bogu na višavah

Odlomek iz slovenske zgodovine 9. stoletja

Božični papež

V letu 867. porojstvu Gospodovem je Rim doživel radostno blažene božične praznike, kakor si jih je že dolgo želel. Deset dni pred Sveto nočjo je papež prestol zasedel blagi starček Hadrian II., ljubljene rimskega ljudstva, v dvojnem pomenu božični papež, ne le zato, ker je za Petrovo krmilo prišel v božični dobi, marveč tudi zato, ker je po poročilu zanesljivega rimskega vira kot duhovnik »neprenehoma molil v cerkvi Marije Pri jaslicah«, torej tam, kjer je središče rimskega božičnega praznovanja.

Slovensko poslanstvo

Razgibanost rimskih slavnosti ob nastopu božičnega papeža se še ni podelila, ko je v večno mesto dospelo pod vodstvom sv. Cirila in Metoda veliko slovensko odposlanstvo, ki je s seboj prineslo nenavadno priporočilo, namreč svete ostanke rimskega papeža Klementa. Poslušajmo, kaj o tem pripoveduje že omenjeni škof Gauderik v tako imenovani Rimski legendi.

»Drugi Hadrian se je silno razveselil, ko je slišal, da filozof Ciril prinaša s seboj telo blaženega Klementa; šel je (Cirilu in Metodu) z duhovščino in ljudstvom naproti in ju je z vso častjo sprejel. V navzočnosti svetih ostankov so se začela goditi čudežna ozdravljenja... Zaradi tega so dajali največjo zahvalo Bogu tako častitljivi apostolik (papež) kakor tudi vse rimsko ljudstvo ter se veselili in radovali v Bogu... Obilno so se zahvalili omenjenemu filozofu (Cirilu) za toliko dobroto.«

Tako piše škof, ki je bil priča teh dogodkov. Ne vemo natančno, kateri dan sta sv. Ciril in Metod prišla v Rim. Gotovo je, da kmalu po 14. decembru, ker so bili na koncu februarja ali prve dni marca leta 868 trije njuni učenci že posvečeni v duhovnike. A vsa dva meseca prej so že morali biti v Rimu, ker je bilo treba vsi zadevni natančno preiskati in so masniški red podeljevali le stopnjama. Poleg tega vemo, da sta slovenska apostola potovala v Rim na povabilo Hadrianovega prednika, papeža Nikolaja I., ki je umrl 13. novembra l. 867. Z gotovostjo torej sklepamo, da je slovensko poslanstvo v večno mesto prispelo nekaj dni pred božičem ali vsaj med božičnimi prazniki.

Veselje ob prihodu slovenskega poslanstva s sv. Klementom se je torej strnilo z radostnim praznovanjem Hadrianovega ustoličenja in z božično radostjo božičnega papeža in rimskega ljudstva. Pa saj se je tudi pomen in namen slovenskega poslan-

stva čudovito skladno ujemal s božičnim angel-skim petjem. Poslanstvo sta vodila dva sveta blagovestnika, obenem poslanca bizanjskega cesarja in treh slovanskih knezov, s seboj sta privedla cvet svojih uspehov med slovanskimi rodovi, prve svoje slovanske učence, ki so rimski Cerkev zagotavljali novo bogato apostolsko žetev med številnimi slovanskimi rodovi v duhu krščanske veseljinosti in edinosti. Ob pogledu na to poslanstvo v božični dobi je božičnemu papežu prav iz dna srca prikipel angelski božični pozdrav:

Slava Bogu na višavah in na zemlji mir ljudem!

Hadrianova pisma

Med prvimi Hadrianovimi poslanicami se po svoji programatični vsebini odlikuje pismo nemškemu kralju Ludoviku s strogim svarilom, naj nikar ne napada kraljestva rimskega cesarja Ludovika in njegovega brata Lotarja (v Lotaringiji), ko se rimski cesar na bojnem polju južno od Rima junško in poštvalno vojskuje proti nevarnim sovražnikom krščanstva (Saracenom), ki so pridrevli do Sabinskih gora, ogražali rimsko okolico in vso katoliško Cerkev. To pismo se začneja s sledečimi stavki:

»Na začetku mojega, od Boga mi odrejenega vladanja, mi je nujno naložena najprimernejša naloga, da pred vsemi drugimi krepitvami oznanjam in priporočam miroljubnost. Saj so se tudi prav v začetku Gospodovega rojstva prikazale trume nebeške vojske, ki so klicale:

»Slava Bogu na višavah in na zemlji mir ljudem.« Tu moramo posebno skrbno pomniti, da so bili vredni gledati tolikšno veselje angelskega rajanja le tisti pastirji, ki so čuli pri čredah; tako bomo tudi mi nedvomno le tedaj vredni, da dosežemo veselje nebeških dobrot, če bomo skrbno čuli nad Gospodovimi ovčicami, da jih iz zasede sovražstva ali razprilje ne napade požrešni volk ali požre tisti samogoltni lev, pred katerim nas svari apostol. Zato te, predragi sin, opominjam in nujno spodbujam, da si nujno prizadevaj za mir in ljubezen...«

To pismo je bilo pisano 14. februarja 868, torej prav takrat, ko je papež že preiskal vso zadevo slovenskega poslanstva, blagoslovil slovenske bogoslužne knjige, potrdil slovensko bogoslužje in je bilo že vse urejeno glede posvetitve Cirilovih učencev. Prav iste misli v isti zvezi je papež ponovil 5. septembra 869 v pismu škofom v kraljestvu Karla Plešastega, torej takrat, ko je bilo že pisano pismo slovanskim knezom in ko se je Metod s knezom Kocljem dogovarjal o državnem varstvu za ustanovitev slovenske nadško-

fije. Papež tukaj škofo v prvem stavku posebno opozarja, da se še dobro spominja miroljubnega poslanstva, ki ga je prevzel v začetku svojega vladanja. Potem doslovno ponavlja uvod omenjenega pisma in angelski slavošpev. Škofo opominja, da kot duhovni ljudje (qui spirituales estis) krotijo mesene in skoraj božeropne želje tistih, ki bi hoteli napasti kraljesko posest rimskega cesarja (Lotaringijo).

Božični papež je torej božični angelski slavošpev preglasil za nekako svoje geslo. Saj so preden je zasedel papeški prestol v njegovih skoraj nepretrganih molitvah v cerkvi Pri jaslicah njegovo misljenje in hotenje navdajale božične misli angelskega petja, preprostih miroljubnih pastircev, krotkih ovčic, ki jih čuječi pastirji varujejo volkov. Te misli in podobe se tolikokrat ponavljajo tudi v Kristusovih prilikah. V ta okvir sta se o božiču 867 prikladno uvrstila slovanska blagovestnika, miroljubna in v Kristusovem duhu ljubeča pastirja preprostih slovanskih rodov. O božiču naslednjega leta, bilo je natančno 26. decembra, pa se je v najlepših moških letih (bilo mu je 42 let) že do smrti utrjeni blaženi Ciril, ki je s svetniškim sijem očaral Rimljane in posebej božičnega papeža, poslovil od svoje apostolske poti in s papeževim dovoljenjem vstopil v samostan, kjer je petdeset dni potem v duhu svetosti umrl blažene smrti.

Hadrianovo pismo knezu Koclju

Ob Cirilovi smrti in ob njegovem pogrebu, ki se je spreminjal v slavnostni sprevod že povečana svetnika, so se v Rimu obujali spomini na slavnostni sprevod v božični dobi leta 867, ko so s tako slovesno radostjo sprejeli svetinje svetega papeža Klementa in ko so vzličili očarljivo svetniškega filozofa Cirila, ki je s tolikim trudom tam ob Črnem morju našel dragocene svetinje in jih do smrti utrjeni vrnil Rimu. O tem spet lepo priča že omenjeni škof Gauderik. Metod je hotel truplo svojega svetega brata prenesti v domovino. Tedaj so rimski škofje, kardinali in plemiči prišli k apostolskemu papežu in ga nujno prosili, naj nikar ne dovoli, da bi se truplo tako uglednega in svetega dobrotnika rimskega mesta preneslo v druge dežele. Metod je odnehal. Potem se je razvil slavnostni pogreb, ki ga škof Gauderik tako opisuje:

»In zbrala se je zelo velika množica duhovščine in ljudstva in so ga (Cirila)... s silno radostjo in z velikim spoštovanjem položili v za to pripravljen grob v cerkvi blaženega Klementa, in so se s slavošpevi in s hvalnicami obilno zahvaljevali Bogu, ki na prav tem kraju dela mnoge čudeže.«

Ko je potrdi Metod še vedno mislil na vrnitev v samostansko samotno tam ob Olimpu, tedaj so prišli v Rim poslanci slovenskega kneza Koclja in papežu prinesli Kocljevo prošnjo, da mu blagovolj poslati »Metodija, blaženega učitelja našega«. In papež ga je poslal v slovensko Panonijo, napisavši tole poslanico (navajam le najzanimnejše stavke):

Hadrian, škof in služabnik služabnikov božjih, Rastislavu in Svetopolku in Koclju.

Slava v višnjih Bogu in na zemlji mir, v ljudeh blaga volja.

O vas smo slišali duhovne radosti, ki jih imate k zveličanju, kako je Bog predrnil vašo srca.

Mi pa smo s trojno radostjo napolnjeni sklenili, Metodija poslati v vaše dežele.

(Tisti, ki bi mu nasprotovali) so volkovi, a ne ovce.

Hvalite Gospoda vsi narodi in vsak jezik naj prizna, da je Jezus Kristus Gospod. Gospod je naročil: Pojdite in učite vse narode.

Vi pa, ljubljeni otroci, poslušajte božji nauk, ki je bil v poslednjih časih razodet zaradi vašega zveličanja.

To so glavne misli prve in najpomembnejše papeške poslanice slovanskim knezom. Pisana je bila trem slovanskim knezom, a sv. Metod jo je prinesel le knezu Koclju in se je le z njim dogovarjal. V jeseni in o božiču leta 869 so panonski Slovenci v slovenskem jeziku slavili Boga in globoko občutili božično radost, ki jo je po svetem blagovestniku Metodu z božičnim pozdravom božični papež poslal knezu Koclju in slovenskemu panonskemu ljudstvu.

Kdor to pismo, ohranjeno le v okrajšanem staroslovenskem prevodu, premišljeno prebere ter preudari njegovo miselno in zgodovinsko zvezo, ne more prav nič dvomiti, da je to prietna Hadrianova poslanica, pisana v slogu božičnega papeža, ko se je v posmrtni zarji svetega Cirila spominjal, kako sta sveta brata s svojim prihodom v Rim povzdignila božično radost rimskega ljudstva ob njegovem ustoličenju, kako sta v duhu angelskega slavošpeva z uspehom pridobila mlade krščanske rodove za tesnejšo zvezo z vesoljno Cerkvijo in njenim poglavarjem. Zopet so se mu živo zbudile božične misli, ki jih je doživljal v cerkvi Pri jaslicah, ko je tam molil, tam sprejemal sv. Cirila in Metoda, tam na Marijin oltar položil in posvetil slovenske knjige in poslušal blagoslavne slovenske bogoslužne napeve pod vodstvom svetniških grl dveh umetniško izobraženih plemenitih Grkov, ki sta se žrtvovala za Slovence, da jih v duhu božičnega slavošpeva včlenita v vesoljno Kristusovo Cerkev.

Pismo, kakor nalašč sestavljeno za mladostne Slovence kot potrdilo slovenskega bogoslužnega jezika, ki ga je sv. Ciril čudovito izoblikoval iz govora slovanskih kmetov in pastirjev. Zato je prav primerno, da se prvi papeški pozdrav Slovanom začneja s prvim krščanskim angelskim pozdravom budnim pastirjem na betlehemske poljanah v blaženi Sveti noči.

Dr. Fr. Grivec.

Križanka

Vodoravno: 1. in 6. Voščilo reševalcem slovenskih križank. 11. Crta, ki loči dve državi, zemljišči itd. 12. Zemlja. 13. Strast. 17. Zagon, udušenje. 18. Polmer, trikotniku vrhane kroga. 19. Nadeja. 21. Geometrijsko število, grška črka. 23. Veznik. 25. Število. 26. Prirodilnica. 28. Del voza, kolesa. 30. Obrnjena pogojna členica. 31. Del sesalke, kol. 32. Cerkevni zakonik; vojno orožje. 34. Doraščanje, dozorevanje. 35. Pravtako, slično. 37. Bolečina, nesreča (srb.-hrv.). 39. Znani slovenski režiser, ki je sedaj v Zagrebu. 41. Svetopisemsko žensko ime. 42. Vzklikne, reče. 43. Nikalnica. 44. Osební zaimek. 46. Začetni črki imena in priimka slovenskega pisatelja (Izba kongresa, cvetje in jeseni). 48. Sedež človeškega čuta. 49. Človek, ki jamči za nekoga. 50. Ljudski izraz za kravo črne barve. 52. Zrcalo duše. 54. Debela palica. 55. Prislovni veznik, predlog. 57. Glavno mesto najmlajšega imperija. 59. Rimski papež, ki je izdal znamenito okrožnico. 61. Ploskovna mera.

63. Plod, užito seme. 64. Mamillo, past. 65. Vombearjeva veseliga. 66. Prebivalec največjega dela angleškega imperija. 67. Pogojnik. 68. Težko ozdravljiva bolezen. 70. Ozvezdje. 72. Sienkiewicz roman. 75. Mesto v Združenih državah ameriških. 77. Druga beseda za prižnico. 79. Visok državni uradnik. 80. Prva žrtve zločina po sv. pismu. 82. Orožje nekaterih žuželk. 84. Zelo, temeljito. 85. Hrvaška reka. 86. Staroslovenska boginja. 87. Čistilno sredstvo. 88. Staro egiptovsko božanstvo. 90. Oblika površ. oseb. zaimek. 92. Prirodilnica, zagotovilo. 93. Prislov. določilo kraja. 94. Kot 11. vcd. 95. Preprosta domača jed. 97. Klic, poziv. 99. Odgovarjajoči znesek v denarju. 101. Besedica, s katero prigovarjamo. 102. Začetni črki imena in priimka slov. pesnika (poslednji Celjan. Jadranski biseri). 103. Posvet predstavnikov družba, korporacije. 104. Razmeroma ceneno, modereno zabavišče. 106. Izraz pri kartanju. 108. Veznik. 110. Značilen, temeljit, nepopoljšljiv. 113. Danes

zjutraj. 114. Kratica moškega krstnega imena. 115. Vrtna hišica. 117. Glasbena lestvica. 119. Rastlinski produkt. 120. Plin. 122. Hitra, smrtonosna bolezen. 123. Prostor za tekmovalca, borbe. 125. Okras, ponos. 126. V drugič storjeno dejanje. 127. Pravemu zakonu odgovarjajoč pravomočen. 129. Član starega, divjega naroda. 130. Kuhinjski popravek. 131. Veliko udruženje, zveza. 132. Obrnjeni kazalni zaimek. 133. Bližnji sorodnik. 136. Egiptovsko božanstvo. 137. Muslimanski bog. 139. Eden izmed peterih čutov. 140. Kemična označka za prvine. 141. Slovensko obmejno mesto. 142. Drugo ime za vinsko trto. 146. Redovna oseba. 148. Grški bajeslovni junak. 152. Najmanjši deleč snovi. 154. Osební zaimek. 155. Poljski pridelek. 156. Požrešen. 157. Svet. šah. mojster. 160. Oblika kopne zemlje. 162. Slovanski vladar iz 7. stol. 163. Zasilno bivališče na prostem. 164. Pod, zemlja. 165. Snopek. 167. Naslovna oseba Sofoklejeve tragedije. 168. Pomožni glagol. 169. Mesto v južni Srbiji. 170. Sorodnik. 171. Zgodovinsko mestce v Dalmaciji. 172. Domača žival, ki ljubi vodo. 173. Albansko mesto.

Navpično: 1. Človek, ki se živi od miloščine. 2. Voditelj jugoslovenskega nacionalističnega pokreta. 3. Domača časopisna agencija. 4. Povratno osebni zaimek. 5. Osební zaimek. 6. Pevska nota. 7. Nikalnica. 8. Časovni veznik. 9. Drugo ime za starodavno Trojo. 10. Hrvaško-slovensko obmejno mesto. 13. Železniška postaja med Ljubljano in Zidanim mostom. 14. Sedež čuta. 15. Oblika pomožnega glagola. 16. Hoče ujeti, ustreliti. 19. Učenje. 20. Raj, nebesa. 21. Tak, ki hodi iz kraja v kraj, po svetu. 22. Veznik. 24. Velik ptič. 25. Mednarodni avtomobilski prometni znak. 26. Kot 42. vodor. 27. Nepravilnost, nenormalnost, nasprotno pričakovanju. 28. Območje, sosesčina. 29. Oblika pomož. glagola biti. 31. Sveženj palic, dračja. 33. Vzklik, nudnica. 36. Starejša oblika veznika. 38. Črno-bela maska, tudi blagovni vzorec. 40. Pravimo, da je zlato. 42. Mesto v Bosni. 43. Vzklik. 45. Na razpoložanju (kratica). 47. Malenkost, malokotek. 49. Tla. 51. Stvar, ki jo dam ali dobim zastonj. 53. Strešni okrajek. 54. Prehlad, vnetje. 56. Zensko krstno ime. 58. Kratko žensko krstno ime. 60. Številka. 62. Uporabljajen. 67. Nevestina oprema. 69. Okroglasta greda. 71. Staroslovensko polbožanstvo. 73. Dragocen živalski zob. 74. Pomladanski popravek. 75. Tak, ki ni več mlad. 76. Zenska jopica. 78. Prva boljša polovica. 79. Urad (tujka). 81. Vaško drevo. 83. Kosilo. 86. Pravijo, da je hujša od gladi. 87. Uglajenost, dostojno vedenje; tudi priučen način igralskega podajanja. 89. Tovarna v bližini Ljubljane. 91. Stevnik. 94. Osební zaimek v 4. sklonu. 95. Azijsko božanstvo. 96. Slovensko ime za december. 98. Jezero v Finski. 100. Tuja oblika ženskega imena. 103. Čistota. 104. Majhno svetlišče. 105. Staroslovenski bog. 107. Nauk o morali; versko naravoslovje. 109. Domača gozdna žival. 111. Opač. 112. Lahko hlapljiva tekočina. 113. Gospa. 114. Milo se mi stori. 116. Kratko žensko ime. 118. Grška črka. 119. Kemič. označka za prvine. 121. Nikalnica. 122. Oziral, zaimek. 124. Glejte! Na primer! 126. Najpogostejše stavčno ločilo. 129. Veznik. 131. Krasen človek. 133. Povratno osebni zaimek. 134. Veznik. 135. Nikalnica. 138. Lastnik večje restavracije. 141. Poslopje, kjer se spravljajo tramvajski vozovi. 142. Čvetna oblika. 143. kot 14. navpično. 144. Jutranji sij. 145. Prva in ena in dvajseta črka v abecedi. 146. Računska kratka. 147. Pes plemenite pasme. 148. Turški dostojanstvenik. 149. Vzklik. 150. Predlog v 2. sklonu. 151. Nakif, okrasje. 153. Italijansko mesto. 155. Jadranski otok. 156. Roman določil člen. 158. Pijača starih Slovanov. 159. Slaboimen. 161. Umetniški izdelek. 163. Greben v pogorju Travnik. v Julijskih Alpah. 166. Gorovje v Grčiji.

Varujte svojcem naročnino!

Nesreča nikdar ne počiva!

Zahvala

Moj mož, JOZEF MOČNIK, mesarski mojster v Mariboru, Radvanjska št. 5, je dne 20. novembra 1940 v mariborski bolnišnici umrl na posledicah težke prometne nesreče, ki se je dogodila dne 16. novembra 1940.

Ker je bil moj pokojni mož naročnik »Slovenca«, ki je naročnino za list vestno plačeval ter jo imel na dan nesreče za tekoči mesec poravnano, mi je kot dedinji pripadla pravica do nezgodne podpore v znesku 10.000 dinarjev. Uprava »Slovenca« v Ljubljani mi je

preko svoje mariborske podružnice nezgodno podporo brez vsakih odbitkov in brez odlašanja izplačala.

Upravi »Slovenca« v Ljubljani se za takojšnje izplačilo podpore javno zahvaljujem.

Istočano vsem priporočam, da postanejo naročniki »Slovenca«, ki jim bo za slučaj smrtne nesreče nudil visoko nezgodno zavarovanje. *Hilda Močnik, Maribor*

Zahvala

Iskreno se zahvaljujem upravi in konzorciju »Slovenca« v Ljubljani, katera mi je po moji pokojni mami gospe Amaliji Habunek, ki se je v Sarajevu smrtno ponesrečila, kulantno in takoj izplačala posmrtno zavarovalnino.

Ivica Nikolić

LJUBLJANA, dne 20. decembra 1940

10.000 dinarjev

socialne podpore v primerih smrtne nesreče

Pravilnik

Čl. I. Smrtne nesreče, za katere izplačuje konzorcij »Slovenca« podpore, so:

1. Nesreče pri izvrševanju poklicnega dela v poljedelstvu, pri živinoreji in v gozdu, v obrtjih in industrijskih obratih in podjetjih.
2. Nesreče na vozilih in železniške nesreče.
3. Nesreče zaradi strele, ognja in povodnji.
4. Nesreče zaradi strupenega pika.

Pri katastrofalnih nesrečah, ki zahtevajo več človeških življenj, se da podpora največ 50.000 din, ki se v enakih delih razdeli med prizadete upravičence.

Podpora se ne izplačuje za te-le smrtne slučaje:

Umori. — Kap. — Smrti primeri, ki so posledica bolezni, telesnih hib, telesnih poškodb, ali nastanejo zaradi trajnega prenapora telesnih sil. — Nesreče zaradi pijanosti. — Nesreče v primeru vojne, vstaj, revolucij, demonstracij; pri pretepih, če se pretepa udeleži ponesrečenec ali dedič. — Nesreče pri lovu. — Nesreče pri tekmah, pri vožnji z motornimi vozili brez izpita. — Nesreče pri letalih in podmornicah. — Nesreče pri izdelovanju

in izvenpoklicnem uporabljanju razstrelil in eksplozivnih snovi.

Čl. II. Pogoji, pod katerimi se podpora izplača, so:

1. da je bil ponesrečenec redni naročnik »Slovenca«. (Za rednega naročnika »Slovenca« se smatra tista fizična oseba, ki na nje naslov list prihaja. Ako sta na naslovu zapisani dve ali več oseb, se v primeru smrtne nesreče enega teh vzajemnih naročnikov prisodi pripadajoči del podpore.)
2. da je ponesrečenec za tisti mesec, v katerem se je smrtno ponesrečil, imel naročnino že plačano;
3. da smrtne nesreče ponesrečenec ni zakrivil in se tudi ni ponesrečil v duševni zmedenosti;
4. da je smrt nastopila takoj ali najkasneje osmi dan po dnevu nesreče; v vsakem primeru pa kot nedvomna posledica ene izmed nesreč; naštetih v čl. I tega Pravilnika.

Čl. III. Pri zahtevah podpore je treba uvaževati tole:

1. Zahtevati podporo so upravičeni: ponesrečenčeva rodbina ali pravni dediči. Ti morajo v prošnji za

podporo izjaviti, da v celoti sprejmejo pogoje tega Pravilnika.

2. Prošnja za podporo vloži upravičenec pri konzorciju »Slovenca«.
3. Prošnja naj razjasni, kakšna je bila smrtne nesreče in ali so pogoji v čl. II. tega Pravilnika izpolnjeni. Prošnji je treba tudi priložiti potrdilo župnika onega kraja, kjer je ponesrečenec bival, in spričevalo zdravnika, ki je ugotovil vzrok smrti.
4. Ali je ponesrečenec umrl na posledici katere nesreče, naštetih v čl. I. tega Pravilnika, in ali so izpolnjeni pogoji v čl. II. Pravilnika, ugotovi konzorcij.
5. Nesporazumljenja rešuje posebna komisija treh članov, v katero imenujejo dediči enega člana, konzorcij enega, tretji pa je dr. Miha Krek v Ljubljani.
6. Podpora se izplača v celoti (10.000 din) brez kakih odbitkov takoj, ko se upravičenost ugotovi.

Čl. IV. Upravičenost do podpore po danih pogojih se pridobi do preklica ali spremembe Pravilnika

Pazite, da bo naročnina v naprej plačana, da na ta način varjete svojcem socialno podporo **10.000 dinarjev**.

Kolikokrat smo opozorjeni na nesrečo naših naročnikov, pa jim na žalost podpore ne moremo izplačati, ker nimajo plačane naročnine. Zato pazite in uredite, da bo naročnina v naprej plačana. Uredite to sedaj ob novem letu!

Svinjske kože!

Kot vsako leto kupujem tudi letos
vsako množino svinjskih kož po
najvišji dnevni ceni

Batistič Rafael

Štražišče pri Kranju - Tel. Kranj 50

Pred oddajo Vaših zalog ponudite.

Istočasno želim vesel Božič
in srečno Novo leto!

Največji slovenski pupi-
larnovarni denarni zavod

Mestna hranilnica ljubljanska

Vloge na hranilne knjižice, tekoče račune, domače
hranilnike. Pupilarni oddelek. Posojila na hipoteke,
menice in lombard. Za vloge in obveze hranilnice jamči

Mestna občina ljubljanska

Za nego lica in rok rabite

Benkovo pomado in Violette-kremo!

Lekarna pri sv. Trojici
F. pl. BENKO, ZEMUN

Odobreno S. Er. 5832/1937 i S. Er. 959/1937

ATELJE za moderno foto- grafijo in povečanje slik Foto JUG - KRANJ

Vesele božične praznike in srečno novo leto
želi vsem cenjenim strankam

krojaški mojster
ORAŽEM ANTON
CELJE - GLEDALIŠKA 9

SREČEN BOŽIČ IN NOVO LETO
vsem mojim cenj. gostom želi

Hotel Komauer
na Meži

SREČEN BOŽIČ IN NOVO LETO
romarjem in dobrotnikom Sv. Križa nad
Dravogradom želi
cerkveno predstojništvo

SREČEN BOŽIČ IN NOVO LETO
znancem in prijateljem želi
tvrdka Veržun na Meži

Blagoslovljen Božič in srečno novo leto želi
Karol Florjančič
elektrotehnično podjetje
Celje, Cankarjeva ul. 2

SREČEN BOŽIČ
in
USPEŠNO NOVO LETO
želi

ADOLF PRAH
tovarna volnenih in bombažnih
tkanin
KRANJ

„Spectrum“ d. d.

tvornica ogledal in brusilnica stekla
Zaloga okenskega stekla — Zasteklivanje
novih stavb

LJUBLJANA VII -- Celovška c. 81
Telefon 23-43

Zrcalno steklo - Portalno steklo za izlozbe,
strojno steklo 4-6 mm - Ogledala v vseh veliko-
stih in oblikah - Brušeno steklo, matirano in
ornamentno steklo za nove stavbe in pohištvo

Darila ZA BOŽIC IN NOVO LETO

nalivna peresa - svinčnike - pisalne garniture - vse predmete papirne
stroke - za tehnike računal, merila in šestila - izdelke umetne obrti
iz keramike in kristala

KNJIGE

na novo izdano zbrano delo

Dragotina Kettela

Cankarjevi zbrani spisi (na novo v rdeče usnje vezani!) - Finžgarjevi
zbrani spisi - pravkar izdan družinski izvrtni roman **Jastreb kroži**
si oglejte pri

NOVI ZALOŽBI
Ljubljana - Kongresni trg 19

VESELE BOŽIČNE PRAZNIKE IN SREČNO NOVO LETO

želi vsem cenjenim odjemalcem in gostom

Peter Robič
trgovina in gostilna
Gozd-Martuljek

VESELE BOŽIČNE PRAZNIKE IN SREČNO TER VESELO NOVO LETO

želi vsem svojim odjemalcem, članom in prijateljem

Vinarska in kletarska zadruga r. z. z. o. z. v Metliki

Orožarna
J. Pastuović - Zagreb
Jurističeva ul. 1

Lovsko, športno in obrambno orožje. Pištole Mauser,
Browning in druge. Lovske puške renomiranih inozem-
skih tovarn. Zračno orožje za strelski šport, plašenje
vrabcev in podobnih škodljivcev. Alarmne pištole za
moralno obrambo (plašitev) in proti vlomilec — brez
dovoljenja. Potrebščino za lov in turistik. Baterijske
in trajno svetleče magnetne žepne svetilke. Katalog (80
strani, 350 slik) pošljemo priporočeno proti predhodni
posiljki din 10/-, kar pa pri naročilih nad din 300/- vrnemo.
Na nečitljive in neresne dopise ne odgovarjamo!

Naročajte „Slovenca“!

Vsem kmetovalcem želi vesele
božične praznike in srečno
novo leto ter se za nadaljno
naklonjenost toplo priporoča

strojno podjetje

FRANC

KREMŽAR

delavnica poljedelskih strojev

Št. Vid nad Ljubljano

Telefon šte. 705

Cekovni račun šte. 17.909

Ustanovljeno l. 1909

Zanatska banka kraljevine Jugoslavije a. d.

Področje

obrtnikom, obrtnim podjetjem ter obrtnim produktiv. in nabavljajnim zadrugam razne vrste posojil in kredite na tekoči račun.

Sprejema

od vsakogar vloge na hranilne knjižice in tekoče račune, katere obrestuje po 4-5%. Vse vloge so vsak čas razpoložljive brez vsake omejitve.

Podružnica Ljubljana

Gajeva ulica 6 — Telefon 20-30

Srečen Božič in uspeha polno Novo leto želi vsem svojim prijateljem

GOSTILNIČARSKA PIVOVARNA D. D. LAŠKO

Vse vrste
mlinskih strojev,

umetne
mlinske
kamne in
domate
mline

dobite pri

Prvo jugoslovansko mlinostavno podjetje
S. Forstnerič, Maribor, Melje

Zelim vsem mojim cenj. odjemalcem
VESELE BOŽIČNE PRAZNIKE in SREČNO
VESELO NOVO LETO

JUNEZ JAKOB, trgovec
KOSTRIVNICA — PODPLAT
Podružnica — Podpliat

VESELE BOŽIČNE PRAZNIKE in SREČNO
NOVO LETO Vam želi
tvrdka

IVAN JANČIČ

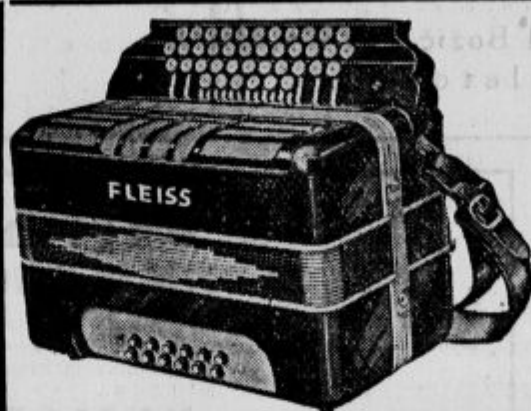
pleskarstvo in slikarstvo

LJUBLJANA — Celovška cesta št. 67

V naši podružnici na Miklošičevi cesti

lahko plačate naročnino za »Slovenca«, »Dome-
ljubca« in »Bogoljubca«, naročate inserate in
dobite razne informacije. — Poslovne ure od
pol 8 zjutraj do pol 1 pop. in od 2 do 6 pop.
Telefonska številka 30-30

Inserirajte v Slovencu!

IZDELOVANJE HARMONIK

JOSIP FLEISS

LJUBLJANA, TYRŠEVA C. 35

(v bivših strojnihi tovarnah)

TELEFON 22-71

Zahtevajte ceniki!

Ali
ste že
naročili
na
Slovenca
?

**Vsak
naročnik
zavarovan**

NAGLUŠNI!

Bolje boste slišali po
svetovni metodi z
mašinskih stroški.

V Vašem ušesu se na-
hajajo tri majhne gi-
bljive koščice. Če te
koščice ne funkcionirajo
dobro, slišate zelo
slabo. Večino besed
ne razumete. Zvoki ne
vsebujejo sluhnega živ-
ca. Tisoči trpe vsled

tega nedostatka. Zato potrebujete zelo
majhen srebrni Vibraphon, da Vasa
gluhost preneha, ker bi one male
koščice zopet postale sprejemljive za
avok. Tako bi zopet dosegli mir in
zadovoljnost.

VIBRAPHON je majhen, srebrni apar-
at, ki se skoro neopazno nosi v ušesu,
brez baterije, brez žic in brez vsakega
drugega priveska. Dajemo Vam pri-
liko, da preizkusite VIBRAPHON
tekem enega meseca, brez obveznosti
nakupa ter Vas prosimo, da izpolnite
kupon in nam ga pošljete, mi Vam
bomo poslali žito brezplačno našo
obirno »Zlato knjižico sluha«, zdrav-
niška potrdila in številna priznanja
naših odjemalcev obenem »pogoj« za

VIBRAPHON

(Dep. II. P.) Zagreb, Tomislavov trg 17.

A. Uhelj, B. Vibraphon v vnanjem slu-
hovodu, C. Bobnič, D. Kladevec, E. Na-
kovaice, F. Stremen, G. Školjka, H. Ev-
stahjeva cev.

KUPON št. II. P.

Pošljite mi brezplačno in brezobvezno
»Zlato knjižico sluha« in pogoje za
30 dnevno poskušanje

Ime:

Naslov:

APARATI VIBRAPHON
(Dep. II. P.) Zagreb, Tomislavov trg 17.

19 palač v Beogradu

nam je poverjenih v nujno prodajo. Cene se sušeje med 1.500.000— do
9.000.000— din. Renta 6 do 9 % letno. Vse palače so nove, proste
davka in imajo ugoden hipotekaren dolg. Pojasnila dajemo samo resnim
interesentom. »ARGUS«, Beograd, Prestolonaslednikov trg 1. tel. 20-528

»SALONIT«

valovite plošče in šablone
za kritje streh

ravne plošče velikega formata
za obloge in v elektrotehnične namene

cevi

za odvodne kanalizacije, drenažo, oblogo električnih kablov, dimo-
vode, ventilacije in vode toplega zraka za ogrevanje

flačene cevi

do 25 atmosfer pritiska za dovodne kanalizacije in plinske vode,

»SPLIT« a. d. za cement Portland

SPLIT, ZAGREB, BEOGRAD, LJUBLJANA, SARAJEVO

Kupujemo po najvišjih dnevnih cenah:

staro železo, litino, baker, medenino, svinec, cink, vse
tekstilne odpadke, cunje, krojaške odpadke i. t. d. i. t. d.
Zahtevajte cene!

Prodajamo vsakovrstno rabljivo železo

za kovače in ključavničarje, dalje cunje in volno za či-
ščenje strojev, suknene brusilne kolobarje i. t. d. i. t. d.

Veletrgovina s surovinami, prevoz tovora

SLUGA IVAN, MARIBOR

Tržaška cesta št. 22. — Telefon št. 22-12

**KMETOVALCI!
POLJEDELCI!**

Prvovrstne mline za mletje
vseh vrst žita za izdelovanje
ješprena in kaše, motorne in
ročne slamoreznice, pluge in
okopalnike ter poljedelske
stroje po najnižjih dnevnih
cenah nudi tvrdka

Zahtevajte ponudbo
Sprejememo zastopnike

Martin Petrič, Celje, Kralja Petra 22

VESELE BOŽIČNE PRAZNIKE in SREČNO NOVO LETO
želim

svojim cenj. naročnikom

SMOLEJ VLADIMIR, krojač
DOVJE — MOJSTRANA

ŠKODA

nadaljuje nemoteno svoj program

DOBAVLJA:

Celotne električne centrale in njih dele — Celotne industrijske naprave — Posamezne dele in pomožne naprave — Zelezne konstrukcije in transportne naprave vseh vrst — Gradbene stroje — Vozila — Obdelovalne stroje — Precizno orodje — Lite in kovane dele v vseh velikostih itd.

SERIJSKI IZDELKI

kot so Dieselovi in elektromotorji — Plinski motorji — Drobilci — Posnemalniki za mleko — Precizno orodje — Kolesa in kolesne garniture za ozkotračne železnice — Matični ključi — Nakovala — Osebni in tovorni avtomobili so v

Jugoslaviji vedno na zalogi

Generalno zastopstvo
Škodovih zavodov:

JUGOŠKODA A. D.

ZAGREB - Boškovićeve 32/I
Telefon 67-51

Prodaja elektromotorjev v Ljubljani: L. Paulič

Prodaja avtomobilov v Ljubljani: E. Rosa

DRŽAVNA HIPOTEKARNA BANKA KRALJEVINE JUGOSLAVIJE

(prej Uprava fondov)

Ustanovljena leta 1862.

CENTRALA V BEOGRADU

Glavne filijale:

ZAGREB, LJUBLJANA, SPLIT, SARAJEVO, CETINJE, NOVI SAD, SKOPLJE, BANJA LUKA, ZEMUN in NIS

Filijale:

KRAGUJEVAC, PETROVGRAD, VALJEVO in ČAČAK

Agencije:

PANČEVO, BITOLJ, PRIJEPOLJE, ŠABAC, LESKOVAC in ZAJEČAR

Banka upravlja z vsemi državnimi in javnimi skladi; pupilnimi, depozitnimi in cerkvenimi kapitali; z denarjem občin, samostanov, ustanov i. t. d.

Emitira obveznice in založnice - Sprejema hranilne vloge
Dovoljuje posojila na nepremičnine, a občinam in samoupravnim ustanovam posojila na doklade in dohodke

Izvršuje vse ostale vrste bančnih poslov

Bilančna vsota z dne 30. novembra 1940. znaša 27.256.000.000 — dinarjev

Bančna obratna sredstva znašajo 14.625.000.000 — dinarjev

**Banko upravlja samostojen upravni odbor
Za vse bančne obveze jamči država**

POŠTNA HRANILNICA KRALJEVINE JUGOSLAVIJE

Centrala v Beogradu, podružnice v Zagrebu, Ljubljani, Sarajevu, Skoplju, Podgorici in Sušaku

GLAVNI POSLI POŠTNE HRANILNICE:

Sprejema hranilne vloge in jih obrestuje po 4%. Na vloge do 2000 din se ne more izreči niti prepoved niti zastavna pravica

Po svojih čekovnih računih izvršuje najhitreje in najceneje izplačila in vplačila tako v državi kot tudi v inozemstvu

Daje posojila na zastavljene državne in od države garantirane vrednostne papirje

Vnovčuje kupone državnih vrednostnih papirjev

Vzdržuje poslovne zveze s Pošt. hranilnicami in velikimi denar. zavodi po vsem svetu

Za vse vloge pri Poštni hranilnici jamči država

PORTLAND CEMENT

je najpopolnejši in najbolj ekono-
mičen gradbeni material, ki ustreza
vsem zahtevam moderne gradbe-
ne tehnike in omogoča izvajanje
najdrznejših stavbnih konstrukcij
in najraznovrstnejših izdelkov

**,CEMENT' A.
D.**

LJUBLJANA - BEOGRAD - ZAGREB - SPLIT

IKARUS a. d.

Tovarna aero- in hidroplanov

ZEMUN